TOM MICHELL

Lecția pinguinului

O POVESTE ADEVĂRATĂ

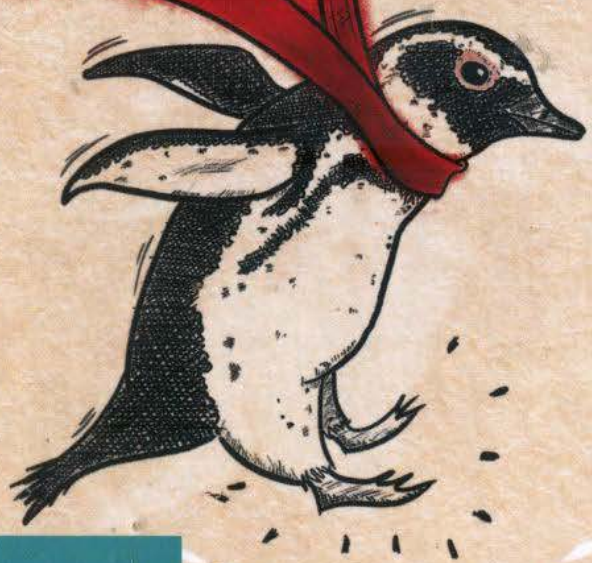

youngart

TOM MICHELL

LECŢIA PINGUINULUI

Traducere din limba engleză
de Magda Dragu

Ilustraţii de Neil Baker

youngart

Tom Michell s-a născut și a crescut în Anglia rurală, unde și-a descoperit dragostea pentru animale, păsări și plante. După ce a trăit în Argentina, s-a întors acasă și s-a stabilit la Cornwall. În timpul liber, îi face plăcere să picteze viața sălbatică din jurul fermei sale, având o anumită aplecare pentru păsările răpitoare. *Lecția pinguinului* este prima lui carte, în care își amintește cu drag, umor, candoare și entuziasm de experiențele trăite în America de Sud.

Redactor: Roxana Coţovanu
Tehnoredactor: Cristian Vlad
Corector: Theodor Zamfir
DTP coperta: Alexandru Daş

Această carte se bazează pe amintirile autorului şi pe relatarea unor fapte reale. Totuşi, numele şi anumite detalii care ar fi putut duce la identificarea unor persoane au fost modificate pentru protejarea intimităţii acestora. Autorul a încercat să reconstituie dialogul, personajele şi evenimentele pe cât de exact posibil pentru a transmite această poveste mai departe.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
MICHELL, TOM
Lecţia pinguinului / Tom Michell ; trad. de Magda Dragu ; il.: Neil Baker. - Bucureşti : Youngart, 2016
ISBN 978-606-8811-04-8

I. Dragu, Magda (trad.)
II. Baker, Neil (il.)

821.111-32=135.1

Penguin Lessons
Original English language edition first published by Penguin Books Ltd., London
Text copyright © Tom Mitchell 2015
The author has asserted moral rights
All rights reserved.

© youngart, 2016, pentru prezenta ediţie
youngart este un imprint al Grupului Editorial Art

Pentru W, A, M şi C

America de Sud
Venezuela
Guyana
Surinam
Columbia
Guyana Franceză
Oceanul Atlantic
Ecuador
Amazon
Peru
Brazilia
Muntii Anzi
Bolivia
Fluviul Paraná
Oceanul Pacific
Paraguay
São Paulo
Chile
Uruguay
Montevideo
Buenos Aires
Punta del Este
Río de la Plata
Argentina
Peninsula Valdés
Patagonia
N
Insulele Falkland
Tierra del Fuego
(Țara de foc)

Prolog

Dacă mi-ar fi spus cineva pe vremea când eram copil, în anii '50, că viaţa mea va fi legată cândva de cea a unui pinguin şi că, cel puţin pentru o vreme, vom fi împreună împotriva lumii întregi, aş fi reacţionat cu mult calm. În fond, mama ţinuse trei aligatori la casa din Esher până când au crescut prea mari şi au devenit prea periculoşi pentru acel oraş paşnic, iar îngrijitorii de la grădina zoologică din Chessington au venit să-i ridice. Nu intenţionase ea să ţină aligatori la casa din Esher. Locuind în Singapore până la vârsta de şaisprezece ani, înainte de a se întoarce în Anglia, a primit de la cel mai bun prieten al ei trei ouă drept amintire, într-o scenă de despărţire duioasă şi plină de lacrimi. Bineînţeles că ouăle s-au clocit în cabina ei în timpul lungului voiaj, aşa că, se-nţelege, a trebuit să le ia cu ea acasă. Peste ani, în momente de tristeţe, observa câteodată că acest cadou plin de imaginaţie a fost probabil cel mai puternic suvenir pe care îl primise vreodată.

Ştiam bine animalele sălbatice şi domestice. Faptul că am crescut la ţară mă făcea să am o perspectivă realistă asupra vieţii. Cunoşteam soarta vulpilor şi a animalelor de la fermă. Totuşi, animalele exotice le ştiam numai de la zoo şi din propria mea imaginaţie. Precum filmele

lui Walt Disney de mai târziu, şi eu am fost inspirat de geniul lui Rudyard Kipling. Mă identificam complet cu *Cartea Junglei* şi *Kim*, iar zilele de şcoală descrise de Kipling corespundeau întru totul cu ale mele, la peste jumătate de secol mai târziu.

E adevărat. Am fost crescut într-o perspectivă eduardiană asupra lumii. Părinţii mei se născuseră în părţi diferite ale Imperiului şi aveam bunici, unchi, mătuşi şi veri răspândiţi pe tot globul: Australia, Noua Zeelandă, Canada, Africa de Sud, India, Ceylon (în prezent Sri Lanka), Singapore, Rhodesia (Zimbabwe), Nyasaland (Malawi) şi aşa mai departe. Mie locurile astea îmi erau aproape familiare. De câteva ori pe an, soseau scrisori din aceste ţări – şi mai rar autorii lor – şi îmi aprindeau imaginaţia cu povestiri despre „Africa cea mai neagră" şi altele de genul acesta. Dar voiam să descoper ceva diferit, un teritoriu neexplorat, o adevărată *Terra incognita*. America de Sud era un tărâm pe care nimeni din cei pe care îi cunoşteam nu părea să îl fi exploatat sau să fi avut vreo legătură cu el. Aşa că încă din şcoală am decis că voi merge în America de Sud când voi creşte. La vârsta de doisprezece ani mi-am cumpărat un dicţionar spaniol şi am început în secret să învăţ expresii în spaniolă. Când avea să se ivească ocazia, urma să fiu gata.

Au trecut zece ani până să se ivească acea ocazie, sub forma unui anunţ din *The Times Educational Supplement*. „Se caută", zicea anunţul, „pentru Şcoala cu Internat HMC din Argentina..." Postul era în mod clar potrivit scopurilor mele, aşa că într-o jumătate de oră aplicaţia mea era în cutia poştală, gata să-şi ia zborul peste Atlantic, să-i anunţe că şi-au găsit omul. În ceea ce mă priveşte, eram gata de plecare.

Bineînţeles că m-am documentat asupra situaţiei economice şi politice înainte de plecare. Un unchi din

Ministerul de Externe mi-a prezentat din interior situaţia fragilă a guvernului Perón din Argentina. Era foarte probabil să aibă loc o nouă lovitură de stat sângeroasă din partea armatei la un moment dat, sugera serviciul nostru secret. Terorismul era în floare; crime şi răpiri se petreceau în fiecare zi. Numai armata putea să restaureze ordinea, se credea. Între timp, banca mea din Londra mi-a furnizat informaţii de ordin economic despre Argentina: complet haos comercial! Pe scurt, toată lumea spunea, pe un ton paternalist, că plecarea în Argentina era ceva absurd şi, în aceste circumstanţe, chiar exclusă. Nimeni cu mintea întreagă nu visa să meargă acolo. Asta, firește, era exact ce îmi doream să aud și reprezenta toată încurajarea de care aveam nevoie.

Mi s-a oferit postul de asistent de profesor având responsabilităţi de pedagog, dar termenii contractului nu erau prea promiţători. Colegiul urma să plătească pentru zborul de întoarcere numai dacă rămâneam tot anul academic. Ar fi plătit ei cotizaţia pentru pensia din Anglia, iar eu aş fi fost remunerat în moneda locală. Directorul școlii nu a putut să îmi spună care era puterea de cumpărare a salariului meu din cauza haosului financiar predominant. Totuși aveam să fiu plătit în concordanţă și proporţional cu restul personalului didactic. Cât timp eram rezident la colegiu, mi se ofereau mâncare şi cazare. Asta era tot. M-am asigurat că aveam suficienţi bani în bancă să cumpăr un zbor retur de la Buenos Aires în cazul unei urgenţe, şi banca mea a aranjat cu o sucursală a Banco de Londres y América del Sur din Buenos Aires să pot să folosesc fondurile din Londra în cazul în care aveam nevoie. Dar nu-mi păsa de bani. Eram gata de plecare, gata să îmi satisfac spiritul de aventură pe care îl avusesem de mic; să pornesc într-o aventură în căutarea destinului. Că Destinul avea

să-mi trimită drept prieten şi tovarăş de călătorie un pinguin care într-o bună zi avea să furnizeze o mulţime de poveşti de adormit copii unor generaţii nenăscute încă era o întorsătură unică a sorţii, încă foarte străină lumii vestice.

Juan Salvador era un pinguin care îi fermeca şi vrăjea pe toţi cei care îl cunoşteau în acele zile întunecate şi periculoase – zile care au cunoscut prăbuşirea guvernului Perón prin acte de terorism şi revoluţie violentă, pe când Argentina era în pragul anarhiei. Era un timp în care libertăţile, oportunităţile şi atitudinile erau complet diferite de cele de azi. Totuşi, un tânăr călător ca mine şi inimitabilul, nestăpânitul pinguin Juan Salvador puteau, aşa cum s-a dovedit după ce l-am salvat în circumstanţe dramatice din mările nimicitoare de pe lângă coasta Uruguay-ului, să fie cei mai veseli tovarăşi.

1.

Am găsit un pinguin

În care o aventură se încheie și alta începe

Stațiunea de la țărmul mării Punta del Este se găsește în acel punct de pe coasta Uruguay-ului în care marea întindere sudică a litoralului Atlanticului sud-american se întâlnește cu țărmul nordic al deltei largi a fluviului Río de la Plata. Se află la aproximativ o sută de kilometri est de capitala Montevideo, și pe cealaltă parte a marelui râu față de Buenos Aires, capitala Republicii Argentina. În anii '60 și '70, Punta del Este era pentru locuitorii acestor două mari metropole un fel de Nissa, Cannes sau St. Tropez; locul în care oamenii din lumea bună mergeau în vacanțele de vară să scape de arșița orașului, să stea și să fie văzuți în locuințe luxoase și apartamente cu vedere spre mare, ceea ce încă mai fac și acum, după câte știu.

Am primit cheia de la unul dintre apartamentele acestea de la familia Bellamy, prieteni de-ai mei, pentru

că eram în miezul iernii şi nu foloseau apartamentul ei înşişi. Eram în Uruguay după o şedere extraordinară în Paraguay şi mă îndreptam înapoi spre Argentina trecând pe la cascadele uriaşe de la Iguazú, de-a lungul coastei. După câteva săptămâni de încercări şi evenimente palpitante eram încântat să petrec câteva zile relaxându-mă în Punta del Este, care era liniştită în afara sezonului.

În ultima zi a şederii mele acolo, după-amiaza târziu, mă întorsesem în apartament să împachetez şi să-mi pregătesc lucrurile pentru plecarea foarte matinală de a doua zi. Rezervarea pentru vaporul peste Río de la Plata era făcută pentru ora douăsprezece la prânz, şi trebuia să prind *colectivo*, autobuzul local, de la Punta del Este spre Montevideo la şase fără un sfert dimineaţa. Autobuzele *colectivo* erau decorate entuziast de către şoferii lor cu nenumărate ornamente şi amulete aducătoare de noroc, care trebuiau să compenseze pneurile dezumflate, probabil.

După ce am împachetat, am curăţat şi verificat apartamentul, am hotărât să mă mai plimb încă o dată pe malul mării înainte să iau ultima cină în staţiune.

Portul din Punta del Este, aşezat pe partea vestică a localităţii, era mic, încăpător doar pentru câteva zeci de bărci de pescuit şi ambarcaţiuni de plimbare, care în ziua aceea se legănau uşor legate de chei, în armonie cu pontoanele plutitoare de-a lungul cărora proprietarii puteau merge ca să ajungă la bărcile lor. Deşi portul este bine apărat de Oceanul Atlantic la est, era puţin protejat de briza vestică care bătea în acea zi.

Aerul era plin de ţipătul pescăruşilor, zgomotul frânghiilor şi mirosul de peşte. Această oază de linişte se scălda liniştită în lumina sclipitoare a soarelui de iarnă. Culorile intense ale pescăruşilor, bărcilor şi caselor apăreau în cea mai bună lumină pe marea de safir şi

cerul de azur. Totuşi, îmi atrăseseră atenţia miile de peşti din apa rece şi clară ca cristalul. Înotând la unison, bancurile de şprot se întreceau în jurul portului, încercând să scape de peştii de pradă executând zigzaguri, despărţindu-se şi reunindu-se la câteva secunde. Eram fermecat de valurile mexicane de lumină care pulsau de-a lungul apei ca o aurora, când soarele se lovea de corpurile iridiscente ale peştilor.

Lângă pompele de benzină ruginite şi vechi, marcate în galoane şi aşezate sub un acoperiş de tablă ondulată, o pescăriţă vânjoasă îşi câştiga traiul zilnic în port cu o plasă mare şi verde, legată strâns de un stâlp rezistent de bambus. Purta un şorţ de piele, cizme de cauciuc şi avea o expresie satisfăcută, deşi, am observat eu, avea mâinile goale. Avea părul acoperit cu o eşarfă maro şi faţa îi era brăzdată de riduri adânci. Lângă ea erau trei vase de lemn umplute aproape până la buză cu şprot, acesta fiind probabil motivul satisfacţiei sale. Stând scufundată până la gleznă în peşte argintiu mişcător, îşi arunca plasa în apă şi ridica o nouă captură aproape la fiecare minut, spre groaza pescăruşilor care o certau zgomotos. Zâmbea cu gura ei lipsită de dinţi de fiecare dată când arunca o nouă captură în butoaie şi aduna cei câţiva peşti care nu căzuseră din plasă, lucru pe care, mi-am dat seama, nu putea să îl facă purtând mănuşi. Pescăruşii mici cu spatele negru şi coada de rândunică, după ce pluteau puţin la vreo trei metri deasupra mării, se scufundau şi se iveau apoi pe neaşteptate la suprafaţă cu şprotul care sclipea ca balonaşele de mercur în ciocul lor. În momentul următor prada era înghiţită.

Erau şi câţiva pinguini în port, bucurându-se la rândul lor. Era captivant să îi urmăreşti cum zboară repede prin apă pe urmele peştilor, mult mai îndemânatici ca pescăruşii din aer. Sucindu-se şi întorcându-se, ei tăiau

bancurile de peşti cu o rapiditate şi agilitate ameţitoare, înhăţând şprotul în timp ce peştii se împrăştiau din calea lor. Împotriva unui adversar atât de puternic, şprotul părea să fie aproape lipsit de apărare, dacă nu ţinem cont de faptul că numărul lor părea să fie infinit. Eram doar surprins că nu erau mai mulţi pinguini acolo să se înfrupte dintr-o pradă aşa bogată şi uşor de prins.

I-aş fi privit bucuros încă mult timp, dar cum pinguinii ieşeau din câmpul meu vizual, m-am întors şi am mers în jurul promontoriului spre partea de est, şi am tot mers până la următorul dig. Valuri mici şi albe se rostogoleau dinspre ocean şi se spărgeau de plajă. Mă plimbam de-a lungul ţărmului de zece, poate cincisprezece minute în acea după-amiază minunată, gândindu-mă la toate noile mele experienţe, la lucrurile minunate şi terifiante pe care le văzusem şi făcusem în vacanţă, când l-am văzut pe primul dintre ei: nişte forme negre şi nemişcate. Iniţial n-am văzut decât câţiva, dar cum mergeam mai departe, numărul lor a crescut, până când întreaga plajă părea să fie acoperită de ghemotoace negre dintr-un covor negru. Sute de pinguini acoperiţi cu petrol zăceau morţi pe nisip, de la nivelul apei şi întinzându-se departe de-a lungul ţărmului spre nord. Pinguini morţi acoperiţi cu un strat de petrol şi smoală, gros, dezgustător şi sufocant. Tabloul era aşa de groaznic, revoltător şi deprimant, încât nu puteam decât să mă întreb ce viitor avea în faţă o „civilizaţie“ care putea să tolereze, darmite să săvârşească, o asemenea profanare. Am înţeles de ce erau atât de puţini pinguini în port, prinzând şprot, în ciuda abundenţei peştelui. Evident, numai câţiva norocoşi evitaseră scurgerea de petrol.

Măcinat de gânduri negre, mi-am continuat plimbarea pe drumul dezastrului, care acoperea o mare parte din plajă, încercând să estimez numărul de păsări moarte.

Chiar dacă aş fi fost în stare să calculez câţi pinguini morţi erau pe ţărm – pe alocuri aşezaţi unii peste alţii –, mi-era imposibil să estimez numărul corpurilor care se zbăteau în mare. Fiecare val care se spărgea aducea mai multe păsări pe care le aşeza peste cele care erau deja acolo, în timp ce mai departe în larg fiecare nou talaz care se apropia mătura o altă grămadă de corpuri moarte spre ţărm.

Plaja dintre mare şi parapetul de pe marginea şoselei era îngustă, cel mult treizeci de metri în partea cea mai lată, iar poluarea de-a lungul acesteia se întindea cât vedeam cu ochii. În mod clar, mii de pinguini muriseră în chip groaznic în timp ce mergeau înspre nord, de-a lungul căilor de migraţie ancestrale, aşa cum strămoşii lor făceau de milioane de ani.

Nu ştiu încă de ce am continuat să merg pe plajă în acea zi. Probabil aveam nevoie să înţeleg cât de cutremurător era acest eveniment – să evaluez dimensiunea distrugerii. Nu auzisem nicio ştire privind vreo scurgere de petrol în această parte a lumii, dar în acele vremuri regulamentele privind regimul petrolierelor erau mai puţin stricte şi şi mai puţin respectate, aşa că astfel de întâmplări nu erau neobişnuite. După ce descărcau marfa la destinaţie, petrolierele se întorceau pe mare şi îşi spălau rezervoarele în drumul lor spre noul transport pe care îl aveau de ridicat.

Evenimente ca acesta au produs în cele din urmă mult dorita schimbare. Nu mă îndoiam că ceea ce vedeam pe plaja asta era consecinţa inevitabilă a unei teribile ciocniri între culturi. Când nevoia instinctivă şi anuală a păsărilor marine de a migra se ciocnea de o pată de petrol mare şi plutitoare aruncată în apă ca urmare a neglijenţei şi lăcomiei, exista un singur rezultat posibil: anihilarea totală şi completă a acelor pinguini. Acesta ar fi fost un lucru groaznic, de nedescris, dacă era rezultatul unui

accident. Dar faptul că era rezultatul acţiunilor deliberate, întreprinse în deplină cunoştinţă a consecinţelor posibile, sfida orice fel de raţiune şi acceptare.

Mă plimbam repede, refuzând să mă concentrez prea atent asupra detaliilor păsărilor moarte, când, cu colţul ochiului mi s-a părut că văd mişcare. Nu în spuma tulburată a apei, ci pe plaja încremenită. M-am oprit şi am privit. Nu mă înşelasem. O pasăre curajoasă era în viaţă; un singur suflet supravieţuitor luptându-se în mijlocul morţii. Era extraordinar! Cum era posibil ca o singură pasăre să fie în viaţă când petrolul şi smoala le copleşiseră în totalitate pe celelalte?

Deşi zăcea pe burtă şi era acoperit cu smoală ca celelalte păsări, pinguinul îşi mişca aripile şi ţinea capul sus. Nu se mişca mult, doar capul şi aripile se zbăteau puţin, spasmodic. Chinurile de moarte ale unei creaturi înfrânte, am presupus.

M-am uitat la el pentru o scurtă vreme. Puteam să trec şi să o abandonez petrolului otrăvitor şi smoalei epuizante, sufocante, care avea să-i ia încet viaţa? Am decis că nu puteam face asta; trebuia să-i pun capăt suferinţei cât de repede posibil. Aşa că m-am îndreptat spre ea, făcându-mi loc pentru fiecare pas cu atâta decenţă şi respect pentru păsările moarte pe cât era posibil.

Nu aveam niciun plan despre cum urma să-i administrez lovitura de graţie. De fapt, nu aveam niciun plan. Dar în timp ce pinguinul solitar – care nu se deosebea de miile de alţi pinguini acoperiţi cu smoală decât printr-un aspect, şi anume că era în viaţă – se chinuia să se ridice în picioare să facă faţă încă unui adversar, toate gândurile violente mi-au dispărut din minte. Fluturând aripile lipicioase spre mine şi cu un cioc ascuţit de pasăre de pradă, era hotărât să lupte încă o dată să-şi apere viaţa. Îmi venea aproape până la genunchi!

Am verificat cât avansasem şi m-am uitat din nou la tovarăşii pinguinului. Mă înşelasem? Erau în viaţă până la urmă? Am răsturnat câteva corpuri cu vârful piciorului. Nicio sclipire de viaţă nu apărea în nicio pasăre cu excepţia acesteia, nimic nu făcea diferenţa dintre un pinguin mort şi altul. Penele şi gâturile erau înecate în smoală, limbile deformate le ieşeau din ciocuri, iar ochii le erau complet acoperiţi de murdărie corozivă. Mirosul neplăcut de bitum era suficient să omoare păsările; eu însumi nu aş fi putut să mă plimb de-a lungul plajei dacă vântul nu ar fi bătut dinspre vest, ducând duhoarea spre mare.

În mijlocul întregii calamităţi nu era decât acest pinguin singur cu ciocul deschis şi limba roşie, cu ochii limpezi, de un negru intens şi sclipind de furie. Deodată am simţit un val de speranţă cuprinzându-mă. Ar putea să supravieţuiască dacă ar fi curăţat? Trebuia să-i dau, desigur, o şansă? Dar cum puteam să abordez această pasăre murdară şi agresivă? Stăteam acolo, privindu-ne unul pe altul cu suspiciune, fiecare evaluându-şi adversarul.

Am aruncat o privire rapidă gunoiului care se adunase pe plajă: bucăţi de lemn, sticle de plastic, polistiren rupt, fragmente de plasă de pescuit, toate lucrurile obişnuite care se găsesc de-a lungul malului pe fiecare plajă poluată de societatea noastră avansată. Eu aveam o plasă cu un măr în buzunar. Cum m-am îndepărtat, pinguinul s-a aşezat din nou pe burtă şi a dat din fund ca şi cum se făcea comod la loc. Am adunat în grabă câteva resturi care credeam că îmi vor fi de folos. Acum, ca un gladiator, m-am apropiat de pradă, care simţind din nou pericolul, s-a ridicat în picioare cât era de mare. Fluturând o bucată de plasă de pescuit, am distras pinguinul şi, cu rapiditatea şi curajul lui Ahile, am aruncat plasa peste capul lui şi l-am imobilizat cu un băţ. Am pus plasa

jos şi, cu mâna învelită în pungă (nu era timp de mâncat mere), am prins pasărea de picioare. Creatura furioasă se zbătea şi făcea eforturi să scape când am ridicat-o de pe jos, ţinând-o la distanţă de corpul meu şi descoperind pentru prima dată cât de grei puteau fi pinguinii.

Aşa că m-am întors la apartamentul familiei Bellamy cu o pasăre de cinci kilograme care dădea din aripi. Dacă mi-ar fi obosit braţul şi ciocul i-ar fi ajuns aproape de mine, mi-ar fi înţepat piciorul şi m-ar fi mânjit cu smoală. Mi-era teamă să nu o rănesc sau să o sperii de moarte şi încercam să mă asigur că nu suferă în mâinile mele, dar am fost de asemenea preocupat cât timp am parcurs cei doi kilometri ai drumului de întoarcere de binele meu.

Pe drum înapoi, mi-am tot făcut diverse planuri. Ce aveam să spun dacă mă lua cineva la întrebări? Aveam voie să iau pinguini acoperiţi cu smoală din Uruguay? Majoritatea statelor din America de Sud erau la acea dată state poliţieneşti, şi nu m-ar fi mirat să aflu că exista o lege absurdă care îmi interzicea o astfel de acţiune de salvare.

Ar trebui ca măcar să am voie să curăţ pinguinul, am hotărât, în timp ce alergam înapoi poticnindu-mă de-a lungul drumului de pe plajă. Mi-am amintit că foloseam unt să îndepărtăm smoala de pe prosoapele de plajă când eram copii, şi ştiam că am nişte unt în frigider, precum şi ulei de măsline, margarină şi detergent.

Să duc pasărea ţinând-o la un braţ distanţă de mine era o muncă epuizantă şi a trebuit să schimb mâinile

des. Îl ţineam de picioare, dar temându-mă să nu-i produc mai multe răni creaturii agitate, ţineam un deget între picioarele lui să mai slăbesc din puterea strânsorii. Nu îmi făceam iluzii; nu era confortabil pentru pasăre. Totuşi, am ajuns la destinaţie fără vreo neplăcere majoră a niciunuia dintre noi. În ciuda celor mai mari eforturi, pinguinul nu a reuşit să mă rănească, iar eu nu am fost tentat să-l omor pe drum.

Următoarea mea problemă era cum să mă strecor pe lângă temuta portăreasă care ocupa un birou sub scări. În tot timpul şederii mele am văzut-o cum năvălea din biroul ei ca un câine de pază sălbatic să cerceteze fiecare vizitator care intra şi ieşea, ca şi cum nu am fi fost de încredere. Era atât de potrivită pentru acest post, încât era evident de ce administratorul clădirii apelase la serviciile unei astfel de persoane pentru a se asigura că vizitatorii se purtau cum se cuvine în timpul şederii lor. Dar printr-o întorsătură curioasă a sorţii, în singura situaţie când ar fi putut să aibă motive clare de îngrijorare, nu era acolo. Terenul era liber.

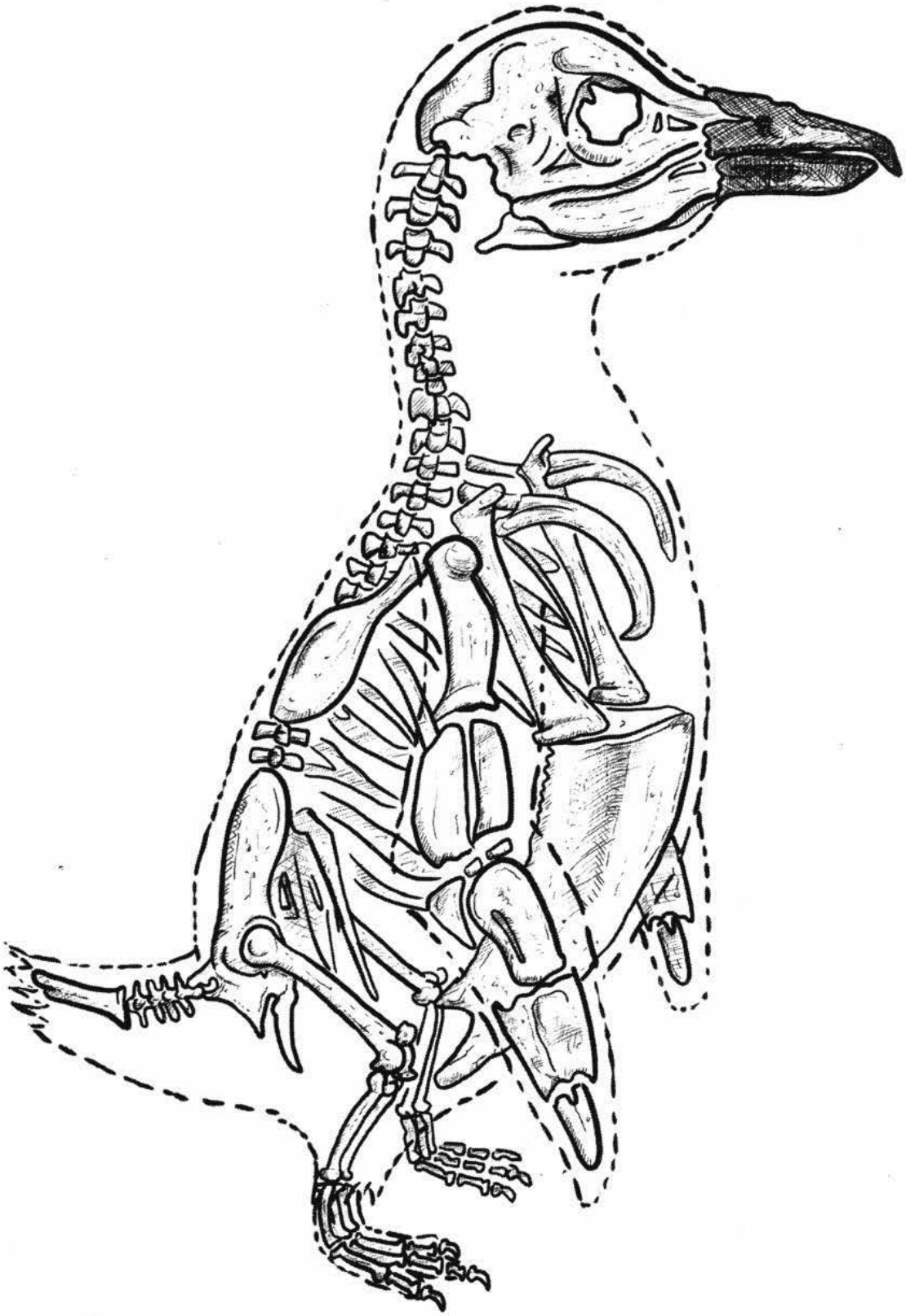

Ni se dezvăluie câte ceva despre pinguini.

2.

Pinguinii Magellan

În care ni se dezvăluie câte ceva despre pinguini

Populaţia coloniilor de pinguini a suferit un declin serios în ultimii patruzeci de ani, câteodată chiar de optzeci la sută sau mai mult. Aceasta se datorează poluării, pescuitului şi altor activităţi cu care se ocupă oamenii.

Totuşi, în ciuda acestor ameninţări asupra existenţei lor, pinguinii Magellan, *Spheniscus magellanicus*, se găsesc peste tot în jurul coastei sudice a Americii de Sud. Ajung până la cincizeci-şaizeci de centimetri şi cântăresc între trei şi şase kilograme, deşi greutatea lor precisă la un moment dat depinde de când au mâncat şi de cantitatea ultimei lor mese. Au spatele şi faţa negre, iar burta le este albă. Chiar spre exteriorul pieptului se găseşte, în scop decorativ, un „U" răsturnat de culoare neagră.

Când nu sunt în apă nu sunt nişte păsări graţioase. Par să aibă corpuri lungi şi picioare scurte. Au umerii, sau omoplaţii, dispuşi jos, iar oasele aripilor sunt uimitor de plate şi subţiri, dându-le aspectul unui bumerang. Poziţia naturală a unui pinguin este cu genunchii îndoiţi şi cu oasele de la ceafă în formă de „S", dar pot să-şi schimbe forma într-o mare măsură. Când stau jos, devin aproape rotunzi, ceea ce îi ajută să îşi conserve căldura

corporală, dar pot sta și în picioare, părând foarte slabi, înalți și eleganți.

Când stau drepți, își răsfiră degetele de la picioare astfel încât „călcâiele" lor rămân mai sus decât degetele, dar pot sta ca în poziția „șezi", cu călcâiele și fundurile atingând pământul. Acest contact triunghiular cu pământul este o poziție foarte stabilă. Oasele de la picioarele umane sunt așezate într-un fel asemănător când stăm jos pe scaun, dar mai jos de pelvis pinguinii au mai multe oase decât oamenii și pot sta pe coadă. Majoritatea oaselor de la picioare sunt ascunse în corp, care ajunge până la călcâie (unul dintre motivele pentru care pinguinii nu au niciodată picioarele reci!). Imaginea de ansamblu este că au niște picioare butucănoase care li se ițesc de sub abdomen. Geometria oaselor îi face să semene la degetele de la picioare cu porumbeii, așa că atunci când merg se clatină într-un mers alunecat și rotitor, amuzant de privit.

Pinguinii Magellan sunt monogami, împerechindu-se pe viață cu același partener. Când clocesc, păsările părinți fac fiecare cu schimbul la zece-cincisprezece zile, o pasăre lipsindu-se de mâncare în timp ce cealaltă se hrănește. Când sunt tineri, solzii și pielea de pe picioare le sunt pătate, dar devin închise la culoare pe măsură ce îmbătrânesc. Pinguinul pe care l-am găsit nu avea pete albe, așa că era o pasăre matură.

În apă, pinguinii se transformă. Când înoată la suprafață, pinguinul seamănă cu o rață dezumflată, având numai capul și coada deasupra apei; dar sub valuri sunt de-a dreptul sublimi. Niciun ghepard, armăsar, albatros sau condor nu este mai elegant și plin de grație. Nimeni nu este mai talentat decât el în apă.

Bineînțeles, nu știam nimic despre pinguini în ziua când am găsit unul pe plaja din Punta del Este, dar starea mea deplorabilă de ignoranță avea să-și găsească sfârșitul rapid.

3.
E ora de baie

În care nu doar unul dintre noi face o baie nedorită și un pescăruș sare în ajutor

Cum am intrat în apartament și m-am uitat în jur, mi-am dat seama că am fost luat pe sus de ideea de a salva pinguinul și nu mă gândisem la aspectele practice pe care le implica curățarea lui. Apartamentul familiei Bellamy era elegant și aranjat cu gust. Arăta ca un anunț dintr-o revistă *glossy*; ultimul loc în care puteai să aduci un pinguin îmbibat de petrol. Posibilitatea de a face ceva în beneficiul păsării părea foarte îndepărtată; pe când șansele de a face dezordine în apartament, supărându-i pe cei din familia Bellamy, distrugând decorul și rănindu-mă în timpul procesului, păreau foarte reale. Pinguinul era murdar și foarte agresiv. Ciocul se închidea cu un sunet metalic ca o pereche de clești dentari în timp ce se îndoia și se mișca permanent în încercarea de a mă ataca.

Pentru o clipă am fost tentat să duc pasărea înapoi pe plajă și să nu încep o acțiune hazardată pe care aveam s-o regret. Cum puteam să țin sub control și să curăț această creatură împotriva voinței sale, fără să o rănesc și mai mult și fără să distrug apartamentul? Atunci mi-a venit o idee.

Aveam cu mine o plasă de sfoară, veche şi credincioasă, cu care călătorisem în permanenţă pentru că era atât de folositoare. Arăta ca o versiune mare a plaselor în care se vând portocale, cu excepţia că a mea era albastră şi avea mânere de sfoară. O aveam din timpul şcolii când le foloseam să cărăm ghetele de rugby şi mingile, pentru că noroiul cădea prin găuri. Ţesută dintr-o plasă cu pătrăţele mici, era ideală de luat în aventuri; nu ocupa aproape deloc spaţiu, dar era suficient de rezistentă să care aproape orice achiziţie impulsivă din timpul unei expediţii, aşa cum avea s-o dovedească acum în mod admirabil. Cu o singură mână am desfăcut-o şi i-am dat drumul păsării înăuntru, înainte de a trece o mătură prin mânere şi de a o suspenda de spătarele celor două scaune pe care le aşezasem în acest scop. Cu îndemânare, am aşezat un ziar – un exemplar din ziarul *El Día* – pe podea între scaune şi sub pasăre şi, satisfăcut că reuşisem să o imobilizez, am început să caut prin apartament substanţe potrivite pentru curăţare.

Am adunat unt şi margarină, ulei de măsline şi ulei de gătit, săpun, şampon şi detergent şi le-am aşezat în baie. Această încăpere, ca restul apartamentului, fusese mobilată cu gust şi cu dare de mână. Plăci frumoase de mozaic de un roz-somon şi în formă de peşte acopereau pereţii, iar podeaua era de marmură neagră lustruită. Obiectele de toaletă erau făcute din porţelan ivoriu cu mânere de aur: nu puteam să-mi imaginez un loc mai nepotrivit pentru a spăla un pinguin murdar de smoală.

După ce am umplut bideul cu apă caldă, am ridicat plasa de pe suportul ei temporar cu pasăre cu tot şi am aşezat-o în vas. Creatura era din ce în ce mai furioasă şi se lupta, având picioarele şi ciocul libere, ceea ce i-a permis să-mi prindă unul dintre degete cu ciocul ei puternic. Primele picături de sânge pierdute din cauza

păsării! Am blestemat-o în timp ce încercam să-mi trag degetul, dar, ca un terrier, nu se lăsa fără luptă. Nu îmi venea să cred cât de tare putea să muşte; aş fi putut să deschid o cutie de fasole cu ciocul ei.

— La naiba! Dă-mi drumul! am ţipat în timp ce-i ţineam capul cât de delicat puteam, în ciuda durerii şi furiei mele, şi i-am deschis ciocul.

Îmi produsese o tăietură adâncă şi dureroasă. Era ca şi cum îmi prinsesem mâna într-o uşă groasă. Eram surprins că o simplă pasăre putea produce o astfel de rană şi am examinat-o uimit. Lăsând pasărea în bideu, prinsă în plasă, m-am îngrijit de degetul meu. L-am ţinut sub apă rece şi m-am minunat de cât de mare era rana; mai am şi azi cicatricea. Am lăsat apa să curgă în bazin şi m-am blestemat că nu lăsasem pasărea unde o găsisem.

M-am încruntat la pinguin şi pinguinul s-a uitat fix la mine. De neclintit şi bătăios – ochii lui negri, răuvoitori spuneau totul. Sclipeau cu ură adevărată şi venin:

„Haide, brută uriaşă! Mai urmează şi alte lovituri!“ spuneau ei.

— La naiba, pasăre proastă! am răspuns. Încerc să te ajut! Nici măcar nu poţi să înţelegi atâta lucru, prostule?

Într-o încercare zadarnică de a opri sângerarea, mi-am înfăşurat degetul în hârtie igienică pe care o tot înlocuiam pe măsură ce se îmbiba de sânge, şi mi-am ţinut mâna deasupra capului. Degetul îmi zvâcnea. Ce boli cumplite transmiteau pinguinii? m-am întrebat. După aproximativ cincisprezece minute reuşisem să opresc sângerarea cu un bandaj de tifon şi lipind plasturi; şi, deşi nu-mi doream, eram gata să mă întorc la luptă.

Era clar că trebuia să ţin sub control creatura mult mai eficient decât o făcusem până atunci. Am făcut greşeala să-mi subestimez adversarul crezând că era doar o mică pasăre, când de fapt era la fel de mare şi periculos

ca un șoim auriu apărându-și cuibul. Trebuia să o imobilizez corect de data asta. Prinzând plasa de mânere, astfel încât să nu mai poată să mă atace nici cu ciocul, nici cu picioarele, am suspendat pasărea între scaune din nou și, cu o fâșie de bandaj, am pregătit un laț pe care i l-am strecurat în jurul picioarelor și l-am strâns tare în timp ce lovea cu ciocul în aer. Pinguinii au picioare enorme și foarte puternice, echipate cu gheare foarte tari, nu cu mult diferite de cele ale unui șoim, și pot sfâșia pielea omenească. În mod interesant, tălpile pinguinilor nu sunt asemănătoare cu cele ale păsărilor, ci seamănă cu cele ale maimuțelor: sunt cărnoase, puternice și abile. I-am legat picioarele din spate, astfel încât ciocul lui nu putea să mă atingă.

În vreme ce pinguinul dădea din aripi și se zbătea fără succes în plasă, i-am ținut capul cu fermitate folosindu-mă de ziare și de forță brută. M-am ajutat de niște benzi de cauciuc rezistente pe care le găsisem în timp ce căutam echipament de curățare, i-am încercuit ciocul de câteva ori, evitându-i cu grijă nările, și am legat toată banda, trecând o ultimă bucată elastică peste vârful ascuțit. Picioarele i se zbăteau în aer în timp ce încerca să se rotească și să se întoarcă, dar, atârnând în plasă, nu putea să ajungă la mine. Respira greu și pulsul îi zvâcnea în gât și la cap pe măsură ce continua să lovească și să se lupte, fără niciun rezultat, fiindcă îi era imposibil să atingă ceva.

Ochii, în mod normal de dimensiunea unui bob de mazăre, erau bulbucați de furie, frustrare și ură.

„Cum îndrăznești? O să plătești pentru asta! O să te fac să plătești!“ spuneau. Era greu de crezut că fusese în pragul morții cu puțin timp înainte. Nu aveam nicio soluție decât să adopt detașarea clinică a unui veterinar. Pasărea nu supraviețuia decât dacă o curățam cum trebuie.

— Ei, bine, pasăre nemernică, treci aici! Trebuie să mă port crud ca să fiu bun cu tine! am spus, iar degetul îmi zvâcnea şi mă durea, şi orice urmă de simpatie pe care o puteam simţi pentru pinguin dispăruse pe ţeava de scurgere împreună cu sângele meu; asigurându-mă că avea picioarele bine strânse, i-am legat mânerele genţii în jurul corpului ca să-i ţin aripile laolaltă.

Mulţumit că-l făcusem în cele din urmă să mi se supună, l-am pus înapoi în bideu şi am început procesul de curăţare turnându-i o mână de detergent lichid pe spate. Acum că ciocul nu mai era o armă periculoasă, am reuşit să masez detergentul în penele mici şi dese. Sarcina nu era uşurată de bandajul de pe degetul meu rănit sau de mişcările păsării, dar plasa de sfoară a funcţionat perfect ca o capcană, ţinându-l delicat fără să împiedice procesul de curăţare.

Deodată, pinguinul epuizat s-a liniştit. Schimbarea de atitudine şi comportament a fost uimitor de rapidă, mult mai rapidă decât aş putea-o descrie eu acum.

La doar câteva momente după ce fusese un animal îngrozit, ostil şi îndărătnic (ceea ce era şi e de înţeles, cum era şi hotărârea de a se răzbuna pe mine, reprezentantul unei rase care exterminase cu cruzime mii dintre rudele lui cele mai apropiate), a devenit un partener docil şi cooperant în această operaţiune de curăţare. Transformarea s-a petrecut când clăteam primul strat de detergent. Era ca şi cum pasărea înţelesese că o scap de acel petrol dezgustător şi nu încercam să o omor. Am lăsat să se scurgă apa din bideu şi l-am umplut din nou cu apă caldă. Ochii pinguinului nu mai erau holbaţi ca nişte acvarii-bol. Încetase să-şi mai scuture capul, să mai dea din aripi sau să lovească cu ciocul sau cu picioarele, şi privea calm apa care se scurgea. Pulsul încetase să-i zvâcnească cu putere şi nu se mai uita sfidător direct

la mine, ca un captiv ofensat. Își întorcea capul dintr-o parte în alta, privindu-mă uimit cu fiecare ochi pe rând. Pinguinii sunt vânători și pot privi direct înainte cu vederea lor binoculară, dar au obiceiul aviar de a privi întâi cu un ochi și apoi cu celălalt.

„Ce urmărești? De ce faci asta? Știi cum să cureți mizeria asta?" întrebau ochii lui.

De la a doua doză de detergent nu s-a mai dat înapoi. Simțind că relația noastră se schimba, am decis să risc să-l eliberez din plasă, ceea ce îmi permitea să masez mai ușor solventul verde în penele de pe spate și aripi. Și-a ținut aripile întinse, ajutându-mă să nu ratez nicio pată în timp ce detergentul își făcea treaba. Am frecat lichidul de spălat peste penele pinguinului și am curățat amestecul lipicios rezultat. După fiecare clătire se scutura să se usuce ca un câine.

Pentru că devenise atât de cooperant, i-am îndepărtat banda de elastic de pe cioc și i-am dezlegat picioarele, ceea ce a ușurat foarte mult procesul de curățare. Nu a mai încercat să mă ciugulească sau să scape, dar capul i se mișca în sus și-n jos constant în timp ce urmărea, cu evidentă curiozitate, cum mâinile mele îi masau detergentul în pene. Privind mai întâi cu un ochi și apoi cu celălalt, a observat cu atenție progresul și mi-a urmărit în permanență fața ca să verifice dacă acordam atenția cuvenită muncii delicate pe care o făceam.

Când detergentul lichid s-a terminat, am luat șamponul, așa că am reușit să spăl fiecare părticică din pasăre de câteva ori. Stând drept în bideu, mi-a dat voie să îmi fac treaba fără să opună pic de rezistență. Nici nu a încercat să îndepărteze cu ciocul ceva din emulsia de săpun și smoală, nici nu a avut vreo obiecție când l-am curățat cu grijă în jurul feței și ochilor, ceea ce am făcut numai cu unt.

După o oră de muncă, arăta ca un pinguin. Penele negre erau negre din nou, chiar dacă nu erau netede și strălucitoare, iar penele de pe burtă, deși nu erau impecabile, cel puțin aveau o culoare alb-murdar. Am scurs apa din bideu pentru ultima oară și, când nu l-am mai umplut, pinguinul m-a studiat îndeaproape. Ne-am uitat unul la altul pentru câteva momente, eu privindu-mi direct rezultatul muncii.

„Asta e tot? Ai terminat? Suntem gata? Sper că nu ai ratat nicio părticică!"

Încet, mi-am mutat privirea de la pasăre rotind-o în jurul băii. Scuturatul lui de după fiecare clătire depusese un strat subțire de detergent murdar, ulei și apă peste o parte din pereți și, am văzut când m-am uitat în oglindă, și peste mine.

Deși acum era curat lună, nu voiam să umble brambura prin apartament, așa că, pentru a-l îngrădi, l-am pus în cadă în timp ce eu am început să curăț atât baia, cât și pe mine. Părea să fie epuizat, stătea pe burtă, dând din fund din când în când și uitându-se la mine cât timp am făcut duș și mi-am curățat stropii de pe față și din păr.

Un apartament de lux dedicat vacanțelor este rareori prevăzut cu cele necesare pentru curățarea de smoală a pinguinilor, iar apartamentul familiei Bellamy nu făcea excepție, așa că m-am dus repede la magazinul local de unde am cumpărat cantități mari de prosoape de hârtie și am înlocuit lichidul de curățat. Am cumpărat și o cutie de sardine, singurul lucru găsit care credeam că îi va fi pe plac pinguinului pe post de gustare. În timp ce făceam cumpărături, mi-am stors mintea să încerc să îmi amintesc câte ceva despre Istoria naturală a pinguinilor, pentru că începeam să am niște dubii. O voce îmi tot șoptea că spălarea păsărilor de mare cu detergent poate

îndepărta protecţia naturală pe care o au, împiedicându-i să facă faţă în propriul lor mediu; că se vor îmbiba de apă, se vor scufunda şi îneca. Dacă asta era adevărat, atunci însemna că făcusem o treabă excelentă îndepărtând orice urmă de impermeabilitate a acelui pinguin. După toate prin câte trecusem, eram extrem de preocupat de binele pinguinului. În fond, încercam să-l ajut, dar nu aveam acces la informaţii privitoare la spălarea păsărilor de mare – nicio şansă să caut pe Google în acele zile „cum să cureţi un pinguin de smoală" –, trebuia să mă bazez pe amintiri şi pe bunul meu simţ.

Mergând înapoi spre apartament pe străzile pustii, îmi dădeam seama de situaţia în care mă aflam, şi o umbră de neîncredere ştergea progresul făcut până atunci. Trebuia să fiu gata în zori să îmi încep călătoria spre Buenos Aires, unde trebuia să mă pregătesc să mă întorc la serviciu; toate acestea erau clare şi nesmintite. Cum puteam să fac faţă cu un pinguin infirm după mine? În mod clar nu voiam să ţin pinguinul. Pur şi simplu nu era posibil să ţii un pinguin într-un apartament din Buenos Aires. Aveam atâta nevoie de un pinguin câtă nevoie are un pinguin de o motocicletă. Se întâmpla ca mijlocul meu de transport din Argentina să fie motocicleta. Din nefericire, cu picioarele pe care le au, pinguinii nu pot călători pe locul din spate!

M-am gândit că nu aveam nicio dovadă reală legată de spălarea păsărilor pelagice şi probabil că era o poveste falsă oricum. M-am întors acasă hotărât şi eram pregătit să eliberez pinguinul înapoi în mare, ca să pot să-mi văd de toate lucrurile importante pe care trebuia să le fac în grabă la începerea unui nou semestru. Nu aveam niciun dubiu, avea să se întoarcă în ocean să-şi mai încerce norocul. Nu puteam să ţin un pinguin şi i-ar fi fost mult mai bine cu semenii lui.

Îl lăsasem în baie și la întoarcerea mea alerga în sus și în jos în cadă, dând din aripi. Ochii mici îi sclipeau.

„Ți-a luat o groază de timp!" păreau să spună. „Mă întrebam ce ți s-a întâmplat. Ce-ai făcut?"

Dacă ar fi fost un cățel, ar fi dat din coadă, eram convins că era încântat să mă vadă.

Am deschis cutia de sardine cu cheița atașată și am încercat să-i ofer bucăți de pește. A avut o reacție de dispreț. Am încercat să-i pun bucățele mici pe cioc, dar le-a azvârlit cu vehemență. Când i-am mai oferit o dată, și-a pus ciocul în piept și și-a închis multiplele lui pleoape, ca mai apoi să și le deschidă și să mă privească.

— Uite, ți-am adus niște sardine pentru ceai, am spus.

„Bleah, ia-le! Ce-i mizeria asta?"

Am renunțat, l-am uscat cu prosoape de hârtie și am început să-l fac iar impermeabil frecând unt și ulei de măsline în penele lui, până când ajunse un înotător uleios. Odată ce am fost mulțumit că era îmbibat cu toate materialele impermeabile pe care le aveam la dispoziție, am pus pinguinul în plasa de cumpărături ca să-l ascund de căpcăunul deghizat în portăreasă. Împreună și fără o vorbă, ne-am îndreptat înapoi spre mare.

Numai drumul de coastă despărțea apartamentul familiei Bellamy de Atlantic. Plaja de aici era plăcută, cu nisip și pietre mari din loc în loc; nici urmă de pată de petrol, sau de pinguinii nefericiți care acopereau țărmul întinzându-se departe spre nord-est.

Traversând strada repede, am mers până la malul mării, l-am așezat pe nisipul umed și m-am dat înapoi să-l privesc. Mă așteptam să se repeadă spre mare și să înoate, fericit că e liber din nou. Dar nu a făcut asta. S-a întors imediat lângă mine. Ba mai rău, mă privea fix în față, ba chiar direct în ochi, și părea că îmi vorbește.

„De ce încerci să mă trimiţi înapoi în oceanul ăsta uleios şi nimicitor atât de repede după ce ne-am cunoscut şi ne-am împrietenit?“

— Haide, i-am spus, du-te şi găseşte-ţi tovarăşii pinguini. Nu poţi să vii cu mine!

Stătea numai la picioarele mele, privindu-mă înduioşător.

„Nu pot să mă întorc! Nu pot să mai înot acum că mi-ai distrus protecţia împotriva apei.“

La naiba! Nu mergea deloc conform planului. L-am ridicat şi l-am dus pe stânci.

— Nu poţi să vii cu mine, i-am explicat răbdător. Mâine mă întorc în Argentina. Luni mă întorc la serviciu. Pur şi simplu nu poţi veni cu mine. Trebuie să pleci acum.

O mică furtună venind dinspre Atlantic făcea ca apa să se ridice şi să coboare câţiva metri. Am aşteptat să se retragă apa, l-am aşezat pe stânci într-o scobitură şi m-am întors pe o stâncă mai înaltă. La câteva secunde a venit următorul val şi pinguinul a dispărut de sub ochii mei. Am aşteptat, încordându-mi privirea să îl văd înotând. Dar după câteva momente, marea s-a retras din nou şi nici urmă de pinguin. Probabil că îl pierdusem printre valurile albe de la suprafaţă.

— La revedere, pasăre mică, am spus. Noroc. Fie ca de acum încolo drumul tău să fie lin şi lipsit de obstacole.

Dar cum m-am întors să plec, ce să vezi, un pinguin ud luptându-se să iasă din apă. Probabil că a înotat în cerc şi nu şi-a găsit drumul spre mare. Trebuia să încerc din nou şi să-l aşez mai departe, la capătul stâncilor, de unde drumul lui va fi lin.

Am stat să observ pietrele care se vedeau deasupra apei şi frecvenţa valurilor venind spre ţărm. Valurile se ridicau şi se spărgeau la un interval de câteva secunde. Încrezător că puteam să mă depărtez de mal, am ridicat

pasărea și am așteptat. Trebuia să cronometrez totul la secundă.

Se făcea deja întuneric și marea era foarte rece. Am pornit de-a curmezișul pietrelor în timp ce apa se retrăgea. Socotind secundele în minte, am așezat pinguinul în punctul cel mai îndepărtat pe care credeam că pot să-l ating și am pornit înapoi. În orice caz, înainte să ajung la jumătatea drumului, mi-am dat seama că o să mă ud la picioare. Cum pietrele pe care pășeam au dispărut sub spumă, am pășit în gol și m-am trezit în apă rece până la genunchi.

— La naiba! am exclamat în timp ce un val rece mă înconjura, udându-mă până la brâu.

Luptându-mă în continuare, am reușit să ajung la plajă, nu înainte să fi alunecat din nou, scufundându-mi brațul până la umăr ca să evit să mă acopere apa de tot și zgâriându-mi palma în acest timp.

„Tipic! Când vei învăța să lași lucrurile așa cum sunt?" m-am întrebat.

Stăteam pe plajă simțind răcoarea în timp ce vântul bătea și îmi flutura hainele ude. Mă uitam în jos la pantofii fleașcă, la blugii care mi se lipeau de picioare. Simțeam mânecа jachetei lipindu-mi-se de piele, vedeam apa prelingându-se pe mânecă în jos, șiroind prin manșetă și scurgându-se pe nisip. Atunci am observat lângă mine niște picioare.

Mi-am ridicat ochii și mi-am dat seama că cineva mă studia în nefericirea mea.

„E rece apa, nu?"

— Uite! Sunt ud leoarcă datorită ție! i-am spus pinguinului care acum stătea în picioare lângă mine, privindu-mă de sus în jos.

„Nici impermeabilitatea ta nu funcționează, nu-i așa?" sugera el.

I-am cerut să se întoarcă la tovarășii lui și, mergând rapid pe plajă cu apa scurgându-mi-se din pantofi, speram sincer ca portăreasa să fie încă plecată. Datoria ei era tocmai să îi împiedice pe oameni să aducă alge și nisip în clădire.

Parapetul de la marginea străzii era la aproximativ un metru deasupra nivelului mării și, deși nu erau trepte prin locul acela, niște stânci mi-au oferit un convenabil punct de ieșire.

Ce am simțit exact când m-am uitat înapoi și am văzut că pasărea alerga pe plajă după mine? Eram leoarcă și mi-era frig, iar apa sărată făcea ca tăieturile de pe mâini să mă usture prea tare ca să fiu plăcut impresionat de încăpățânarea pinguinului. Totuși, parapetul era prea înalt pentru el, așa că odată ce ar fi înțeles că nu mă putea urmări, eram sigur că nu mai avea nicio soluție decât să se ducă înapoi spre mare. Trebuia să mă forțez să adopt imparțialitatea fotografilor de natură sălbatică și să mă abțin să mă mai implic: chiar nu mai puteam face nimic pentru el.

Oprindu-mă doar cât să las o mașină să treacă, am traversat strada și m-am îndreptat spre blocul meu. M-am uitat în urmă. Acolo, pe partea opusă, am văzut un pinguin urcând stâncile și mergând înspre mine.

— Oprește-te! am țipat la pinguin și la o camionetă care venea în viteză spre noi, dar șoferul nu m-a auzit și nici nu a văzut pinguinul.

Mă îngrozea gândul că o să aibă loc un accident. Dar n-a fost niciunul. Odată ce-a trecut mașina, am văzut pinguinul traversând strada. Fără să pierd vreo secundă în plus, m-am repezit și l-am ridicat. Era ud leoarcă și părea înghețat.

— Ce-o să mă fac eu cu tine? am întrebat.

Vocea din cap mă certa din nou: „Ți-am spus că păsările nu pot supraviețui în apă dacă le speli cu detergent!“ Suna exact ca vocea mamei.

L-am pus cu grijă în sacoșă, am strâns-o la gură și, ținându-l la piept ca să-l încălzesc, am intrat în clădire prin ușa transparentă.

— O, *señor*, ce-ați pățit? Sunteți bine? m-a întrebat portăreasa care părea sincer îngrijorată ieșind din biroul ei și văzând hainele mele ude și sângele care îmi picura din mână și se scurgea pe podea.

— Mă tem că am alunecat pe malul mării și am căzut. Sunt bine, mulțumesc, nu mi-am rupt niciun os. Trebuie să fac un duș fierbinte să nu îngheț de frig.

— Ați căzut de pe stânci? Sunt alunecoase. Sunteți sigur că nu v-ați rănit mai grav?

— Nu, sunt bine, mulțumesc! Totul e perfect. Doar trebuie să mă schimb, am spus în timp ce încercam să mă strecor pe lângă ea.

Pantofii îmi scârțâiau și lăsau nisip în urma lor. Eram nerăbdător să trec repede, înainte să înceapă să se-agite în jurul meu și să descopere pinguinul.

— Îmi pare rău pentru deranj! O să fac curat de îndată ce mă schimb.

Fără să aștept răspunsul ei, m-am repezit în sus pe scări.

— Lăsați asta în seama mea, *señor*, a strigat după mine. Mergeți și faceți un duș!

Bineînțeles că era de serviciu o altă portăreasă. Până la urmă, nu aveam atât de mult ghinion.

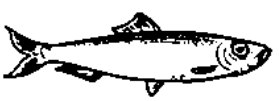

Înapoi în apartament, am dus pinguinul în baie și l-am uscat din nou cu prosoape de hârtie, am făcut repede un duș și mi-am pus hainele pe calorifer să se zvânte. Apoi m-am îndeletnicit cu lustruirea băii, încercând să îndepărtez orice dovadă care putea trăda faptul că intrasem cu un pinguin în baia familiei Bellamy, o îndeletnicire care a durat la fel de mult ca și curățarea păsării. Când am terminat, mi-am verificat bagajele, rezervarea la vapor și orarul, și am început să mă gândesc la cină. Mâncasem tot din frigider cu excepția mărului și a sardinelor pentru pinguin, dar niciuna dintre aceste opțiuni nu părea o mâncare potrivită pentru ultima seară a vacanței mele. Avusesem planuri să mănânc în oraș, dar asta fusese înainte să am un pinguin de care să am grijă. După ce m-am asigurat că era complet uscat, am dus pasărea înapoi în baie, fiindcă nu mai aveam ce să fac pentru el. Mi-am luat cartea și am hotărât că era cel mai bine să ies în oraș la cină.

Mi-era greu să accept că va trebui să încerc să-l iau cu mine înapoi în Argentina. Nu aveam timp să caut o grădină zoologică în Montevideo și să-l duc acolo, și în plus, dacă îl duceam la o grădină zoologică în Buenos Aires, aș fi putut să-l văd din când în când. Liniștit că găsisem o soluție rațională acestei probleme, am plecat cu inima ușoară.

Exista un mic restaurant cu o atmosferă plăcută la câteva sute de metri de apartament și m-am hotărât să merg acolo să iau ultima mea cină din Uruguay. Am comandat niște măsline urmate de obișnuita friptură cu cartofi prăjiți și salată și, să meargă cu cina, o sticlă din vinul meu preferat și foarte sănătos de Malbec din minunata provincie Mendeza.

Era încă devreme și, pentru că eram singur, m-am relaxat în cele din urmă și am deschis cartea pe care

o aveam cu mine. *Pescărușul Jonathan Livingston* era o povestire foarte populară la începutul anilor 1970 și citeam ediția spaniolă, *Juan Salvador Gaviota*. Dar în ciuda eforturilor mele, simțeam că nu pot să îmi concentrez deloc atenția asupra pescărușilor. Mă gândeam la pinguinul meu din baie. Era posibil să îl găsesc mort când mă întorceam. Cu siguranță, mă gândeam. Nefericita creatură înghițise probabil cantități apreciabile de petrol și avea să moară în curând otrăvită. Era inevitabil. Pur și simplu nu părea posibil ca un singur pinguin să supraviețuiască toxicității și traumei care omorâseră toate păsările de pe plajă. Aveam să îl găsesc mort în baie la întoarcere, am concluzionat, și tot ce am reușit să fac a fost să-i amărăsc ultimele ore. Continuam să mă uit la carte, dar cuvintele pur și simplu dansau sub ochii mei: „Juan Salvador, Juan Salvador..."

Deodată mi-am dat seama că speram ca pinguinul să supraviețuiască, și că brusc avea un nume, și acest nume era pinguinul Juan Salvador. Odată găsit numele, m-a cuprins speranța și mi-am dat seama că am început o legătură care avea să dureze o viață întreagă. În acel moment a devenit pinguinul meu, și orice ne-ar fi rezervat viitorul, aveam să-i facem față împreună.

Mi-am mâncat cina în grabă, am plătit nota și am fugit spre apartament, așteptându-mă la ce-i mai rău. Dar când am deschis ușa mi-am dat seama că totul e bine, pentru că l-am auzit alergând și dând din aripi în semn de bun-venit. Când am intrat în baie m-a privit în felul lui unic:

„Mă bucur că te-ai întors! Ți-a luat atât de mult timp", părea să spună și mi-am dat seama că zâmbeam la el – sau mai precis râdeam cu gura până la urechi, ușurat.

— Da, Juan Salvador, m-am întors și mă bucur să văd că ești așa bine!

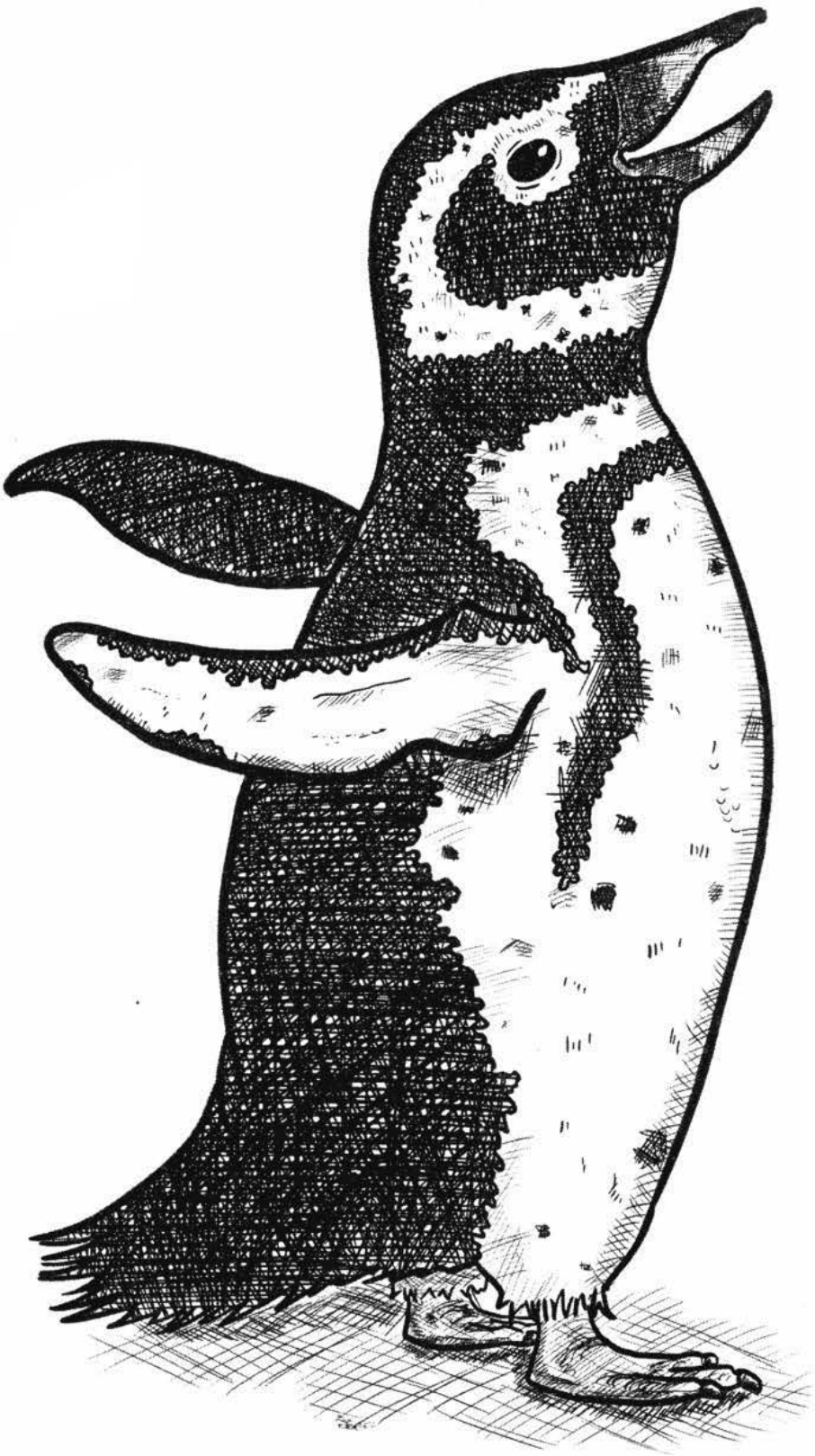

Da, Juan Salvador, m-am întors și mă bucur să văd că ești așa bine!

4.

Avertisment de furtună în Insulele Falkland

În care o încăierare într-un bar duce la un plan

M-am dus la culcare în noaptea aceea încercând să elaborez un plan care să mă ajute să duc pinguinul în Argentina fără să fiu oprit. Aveam să mă bazez pe înţelegerea psihologiei naţionale a acelei ţări, pe care o cunoşteam suficient, deşi trăisem în Argentina numai şase luni. Ca urmare a experienţelor mele din prima săptămână în care am trăit în Quilmes, o suburbie a Buenos Aires-ului, m-am considerat expert în subiect şi îi datoram mult din acea cunoaştere noului meu coleg, un profesor de istorie numit Euan McCree.

Colegiul St. George este o şcoală cu internat după modelul şcolilor publice din Anglia, ale cărei clădiri iniţiale fuseseră construite într-un stil colonial splendid, la modă prin anii '20. A fost fondat în 1898 de un anumit Canon Stevenson pentru educarea copiilor britanici ai căror părinţi locuiau şi lucrau în Argentina, în principal în construcţia de căi ferate, în centre de ambalare a produselor congelate sau în ferme, oameni care nu-şi permiteau să-şi educe copiii în Anglia atât din cauza costurilor, cât şi a timpului. Până în anii '70 clientela

colegiului se schimbase. Deşi existau încă mulţi elevi de origine britanică (în multe cazuri, taţii şi străbunicii lor urmaseră şi ei cursurile colegiului), erau deja a doua sau a treia generaţie de argentinieni şi nu mai considerau Anglia „acasă". Majoritatea veneau totuşi din familii argentiniene de descendenţă hispanică.

St. George este singura şcoală cu internat din Argentina care este membră a Headmasters' Conference sau HMC. Ca atare este extrem de exclusivistă şi scumpă, iar la acel moment se autoproclama vârful studiilor gimnaziale şi liceale din America de Sud, atrăgând acolo elevi din majoritatea celorlalte ţări de pe continent. Cea mai mare parte a lecţiilor se ţineau în spaniolă, se urmărea Programa Naţională a Argentinei şi elevilor le preda un corp profesoral local, ceea ce îi aranja pe studenţii care aveau să-şi continue studiile şi să-şi construiască viaţa în acea ţară. Numai douăzeci la sută dintre elevi urmau un curriculum exclusiv în engleză de nivelurile O şi A, şi un număr de profesori britanici erau angajaţi să predea acele materii şi să menţină standardul de engleză vorbită la nivelul dorit de părinţii care plăteau.

Îl întâlnisem pe Euan în timpul călătoriei mele din Anglia în Argentina. Eram cei doi noi membri ai personalului colegiului din acel an. El avea un metru nouăzeci înălţime, păr şi barbă întunecate, ţinute cumva în dezordine, deşi nu erau lungi, şi care contrastau cu tenul deschis la culoare. Era cu aproximativ cinci ani mai mare decât mine. De fapt, semăna leit cu Căpitanul Haddock din faimoasa serie *Tintin*, dar acolo se oprea asemănarea. Euan avea una dintre cele mai sclipitoare minţi pe care le întâlnisem vreodată. Cunoştinţele lui în aproape orice subiect erau pur şi simplu enciclopedice. Asta era cu atât mai remarcabil cu cât crescuse în Irlanda de Nord, Ulster, în cea mai nefericită zonă din Belfast, cum

o numea el. Tatăl lui fusese șef de sindicat pe șantierele navale Harland și Wolff. Avea un accent foarte pronunțat și, într-o primă fază, era foarte greu pentru un englez să îl înțeleagă din cauza dialectului său.

Euan avea o memorie uimitoare, aproape supranaturală, și putea să citeze fragmente mari de poezie sau literatură după ce le citise o dată. Era întotdeauna pasionat în tot ce făcea. Voia să discute Nietzsche la micul dejun și, dacă nu erai atent când răspundeai, era foarte posibil să te prindă pe picior greșit și să ajungi să susții o poziție absolut groaznică ca, de exemplu, eutanasierea obligatorie. În cele din urmă mi s-a părut că e mai bine să pretind că sunt cu totul scufundat în lectura ziarului, citind ceva care îmi absorbea toată atenția, ca de pildă un raport privitor la mișcarea vaselor din portul Buenos Aires. Dar am descoperit soluția asta abia mai târziu.

Așa că era în primele noastre zile în Argentina, pe măsură ce căpătam încredere, când am hotărât să ne lărgim cunoștințele și să vizităm centrul orașului Buenos Aires ca să cunoaștem viața de noapte. În consecință, am luat trenul de la stația Quilmes spre gara centrală a orașului, Constitución, apoi *subte* – metroul, o abreviere de la cuvântul *subterráneo* – până la bulevardul central 9 Iulie, cea mai largă stradă citadină din lume. Din bulevardul respectiv pornesc străzi cu magazine, teatre, cinematografe, restaurante și baruri nenumărate. Pulsațiile muzicii și ale vieții pătrundeau în atmosfera acelei seri mângâietoare de februarie și promiteau toată distracția pe care o căutam.

Am băut una-două beri mici, în trei sau patru baruri, înainte să mâncăm o friptură într-un restaurant. După aceea, cum cerul se întuneca, am mers într-un alt bar care părea popular. Avea ușile deschise, pentru că seara era caldă, și muzica de tango se revărsa afară pe

deasupra capetelor oamenilor care inundaseră strada. De peste tot se auzeau persoane binedispuse care se bucurau de acea seară. (Cu alte cuvinte, era aceeaşi atmosferă ca la toate barurile din Buenos Aires!)

Am comandat bere Quilmes dintr-o loialitate nou descoperită faţă de berăria locală. Deşi barul era aglomerat, am zărit nişte locuri libere în interiorul întunecos şi ne-am îndreptat spre două scaune aflate la un colţ de masă unde se aflau deja şase oameni.

Băuturile ne-au parvenit ca de obicei. Am primit două sticle de bere cu paharele deasupra, împreună cu un amestec de antreuri ieftine – în principiu castraveţi muraţi – în două castronaşe. Nota era împăturită în două şi aşezată sub una dintre sticle. De obicei, aceste note se adunau de-a lungul serii şi le plăteam chiar înainte de plecare.

I-am studiat pe cei adunaţi. Erau de toate vârstele şi de toate nivelurile sociale, judecând după costumele elegante şi salopetele de muncitori.

Am vorbit în şoaptă de succesul nostru de până atunci. Negociasem la tren şi la metrou, mâncasem o cină delicioasă şi acum eram bine dispuşi. Încă o bere-două şi aveam să ne hotărâm ce vom face mai departe.

Curând, unul dintre băieţii de la masă s-a apropiat spre noi şi ne-a spus:

— Bună.

Gestul ăsta prietenesc deschidea o conversaţie poticnită. Nivelul meu de spaniolă era clar limitat la acea dată, iar Euan nu cunoştea limba deloc. Ca toţi oamenii din lume, noul nostru prieten avea nişte cunoştinţe de engleză, aşa că am comunicat cu mici intermitenţe.

— Da, este prima oară când suntem în Buenos Aires.

— Da, credem că este un oraş foarte frumos.

— Nu, nu suntem turişti; am venit aici să muncim, am ajuns de curând.

S-au prezentat, Carlos, Raúl, Andrés, şi aşa mai departe. Ne-am prezentat şi noi, aşa că am continuat să discutăm.

— Da, credem că sunt multe fete frumoase aici.

— Nu, nu am văzut niciun meci de fotbal până acum, dar vom merge în curând; e un club bun în Quilmes, am aflat.

— Da, ştim că Argentina va găzdui Cupa Mondială în 1978.

L-am chemat pe *mozo*, chelnerul, şi am mai comandat încă două beri.

— Cu siguranţă nu suntem americani! Venim din Anglia.

— A, OK, înţeleg... sunteţi inglezi? Locuiţi în Londra, da? a întrebat Carlos.

— Io nu-s englez, vin din Ulster.

Era clar că noii noştri prieteni nu înţelegeau o iotă.

— Din Irlanda! a spus Euan surprinzător de iritat.

Acum, având în vedere că şi eu făcusem eforturi să-l înţeleg pe Euan, e clar că prietenii noştri nu înţelegeau nimic din ce zicea, şi mi se părea că şi începe să pronunţe diferit din cauza alcoolului, ceea ce nu era deloc de ajutor. Am încercat să explic repede că de fapt Ulster era o ţară diferită de Anglia şi de Republica Irlandeză. Cum mi s-a părut că am clarificat lucrurile, am rămas uimit de următoarea întrebare.

— Atunci, dacă sunteţi englezi, ce părere aveţi despre Insulele Malvine?

Eram un tânăr necopt la acea dată şi nu aveam nici cea mai vagă idee că Insulele Falkland, situate la aproximativ 450 de kilometri de graniţa sudică a Argentinei, aveau o suveranitate controversată şi că erau cauza unei îndelungate dispute între Marea Britanie şi Argentina. Deşi conflictul din Insulele Falkland dintre Anglia şi Argentina nu

avea să se petreacă decât peste zece ani, eu tocmai eram pe cale să descopăr semnificaţia pe care Insulele Malvine o au pentru conştiinţa politică a Argentinei.

Eram confuz, dar Euan ştia desigur totul despre aceste insule.

— La naiba, e o tâmpenie, o prostie!

Deodată tonul discuţiei s-a schimbat. Băieţii ăştia care fuseseră tot un zâmbet şi se amuzaseră relaxaţi în timpul conversaţiei noastre, au devenit brusc foarte serioşi. Limbajul nonverbal devenise tensionat.

Parţial într-o engleză stricată, parţial în spaniolă, pe care o traduceam cât puteam, au adus acuzaţii la adresa nemernicilor piraţi englezi care le furaseră insulele, cam cum făceau spaniolii când îl descriau pe Francis Drake care le capturase aurul pe care ei îl furaseră din altă parte.

Euan, care avea o abilitate de neegalat de a recita din memoria lui fabuloasă, a început să le demonteze părerile vociferând. A scos în evidenţă nişte adevăruri dureroase ale Argentinei privind achiziţia de terenuri sud-americane de către strămoşii lor spanioli. Populaţia nativă fusese supusă unui adevărat genocid în urma procesului prin care şi-au dobândit ei „drepturile" şi „titlurile". Englezii nu s-au purtat niciodată aşa, spunea el.

Priveam în jur uimit; situaţia era dincolo de puterea mea de înţelegere. Se vorbea tare şi alţi clienţi ne priveau într-o manieră mai puţin prietenoasă, în contrast evident cu primirea caldă de care avusesem parte în Argentina până atunci. Am observat nişte tipi supăraţi venind în direcţia locului în care se desfăşura cearta şi a început să mă cuprindă un sentiment neplăcut că seara nu avea să se sfârşească aşa cum anticipasem.

Euan devenea din ce în ce mai zgomotos pe clipă ce trecea, accentuând validitatea fiecărei idei ale sale şi lovind masa cu palma, ignorând complet sugestiile mele

cum că ar trebui să plecăm. Nici nu le dădea atenţie oamenilor care se adunau la masa noastră şi nici expresiei ostile de pe feţele lor. Era clar că băieţii cu care vorbisem nu voiau să continue discuţia, care devenise complet neplăcută. Câţiva încercau să-şi stăpânească prietenii, spunându-le să ne ignore.

— Bine, ajunge! Gata! Nu vrem să mai vorbim cu voi, englezilor. S-o lăsăm baltă. Ajunge! Ajunge! a spus Carlos întorcându-ne spatele.

Dar, bineînţeles, spusese asta în spaniolă.

— OK. *¡Ya suficiente! ¡Basta! No queremos hablar mas contigo. Déjelo. ¡Basta! ¡Basta!*

Ca atunci când cazi de pe bicicletă, timpul se scurgea dureros de încet, dar îmi era imposibil să opresc căderea inevitabilă.

— Ce? Ne faci pe noi bastarzi, tu eşti un bastard! a ţipat Euan la Carlos şi a sărit în picioare.

Cu un singur gest, Euan a luat sticla în mână şi a spart-o de marginea mesei, obţinând cea mai teribilă şi distrugătoare armă imaginabilă. Bucăţi de sticlă sclipeau în mâna lui abilă în timp ce încerca să-l prindă pe Carlos cu cealaltă.

Imediat unul dintre uriaşi i-a dat lui Euan peste mână cu o bâtă de lemn, făcându-l să dea drumul sticlei, care s-a spart pe podea. În timp ce alţi doi l-au imobilizat, al patrulea m-a prins pe mine de după gât. Într-o clipită scaunele şi mesele erau în dezordine, paharele sparte pe podea şi, cu ajutorul altor clienţi, Euan a fost literalmente aruncat în stradă. Cât era de înalt, era grămadă la pământ. Eu am fost pur şi simplu împins afară. Mă uitam la Euan îngrozit. Nu-mi venea să cred ce se întâmplase. Încet şi poticnit, s-a ridicat în picioare. Avea un rânjet absurd şi enervant pe faţă, iar în scurt timp a început să cânte! Eram forţat să cred că de fapt se distra.

Eram profund şocat şi mi se tăiase răsuflarea. De fapt, eram îngrozit de frică. Eram un băiat de la ţară din blândul orăşel Downs din Sussex. În toată viaţa mea nu avusesem mai mult de câteva certuri copilăreşti care se terminaseră cu un pumn şi toate fuseseră încheiate în spiritul fair-play-ului. Am început să-mi croiesc drum înapoi spre gară cât de repede puteam, limpezindu-mi mintea inspirând aerul răcoros al serii. În timpul ăsta, Euan stătea clătinându-se în mijlocul străzii strigând „Nenorociţii!" şi arătând semne indecente (care nu au absolut nicio semnificaţie în Argentina) în faţa barului unde namilele stăteau înşirate, cu braţele încrucişate, formând o barieră umană. Am continuat să merg drept înainte, cum puteam.

Curând m-a prins din urmă.

— Hei, încotro?

— Mă duc înapoi la colegiu! am răspuns fără să mă uit la el.

Nu voiam să mai rămân niciun minut în preajma lui şi mă gândeam ce îi voi spune directorului când mă voi întoarce singur. În mod absurd, simţeam că am o responsabilitate faţă de siguranţa lui, altfel m-aş fi făcut pierdut în mulţime.

— De ce? Nu vrei să continui?

— Să continui? SĂ CONTINUI? am spus uimit. Nu, nu vreau. Nu aşa îmi imaginez eu o noapte în oraş.

— M-a făcut bastard, a spus indignat, cum puteam să rămân indiferent? a continuat el sughiţând.

— Nu te-a făcut bastard, i-am răspuns furios. A zis *basta*, care în spaniolă înseamnă „ajunge". Ai exagerat.

Eram pe punctul să îmi termin propoziţia cu „tâmpitule", când mi-am înghiţit vorba. Nu ştiam dacă nu cumva mai erau sticle de bere prin preajmă.

Stând într-un vagon de tren aproape gol, Euan s-a îngrijit de faţa şi mâinile lui, pe care şi le julise destul de

rău când fusese aruncat în stradă. Şi-a ridicat mâneca să-mi arate o vânătaie urâtă care înflorea unde fusese lovit de bâta uriaşului.

— Nenorociţii, a murmurat.

Apoi, puţin mai târziu a adăugat:

— Atunci nu te opreşti la o bere mică în drum spre casă?

— Nu! am spus. Cu siguranţă nu, niciodată în viaţa mea nu am fost dat afară dintr-un local.

S-a uitat la mine pieziş, părând să spună că nu întâlnise pe nimeni care să nu fie dat afară de undeva în mod regulat.

— Unde ai învăţat să faci chestia aia cu sticla? am întrebat, încercând să reconciliez cele două părţi ale lui Euan: eruditul intelectual şi nebunul beat.

— De unde mă trag eu vine la pachet cu laptele mamei, a zis pe un ton indiferent.

A trebuit să-l cred, dar mă îngrozea gândul rănilor pe care o astfel de armă le putea produce.

S-a uitat afară pe fereastră la luminile care se perindau şi a început din nou să cânte. Am făcut tot ce-am putut să nu se vadă că eram cu el.

După o scurtă pauză, mi-a spus:

— Ţine-te aproape de mine, prietene, şi o să ne distrăm pe cinste!

Am simţit că rămăsesem cu gura căscată, dar cuvintele nu-mi veneau. Ce voia să spună?

— Ai băut nişte beri gratis în seara asta datorită mie, mi-a explicat. Îmi eşti dator, prietene.

Era adevărat, nu plătisem berile. Câte erau? Două sau trei de căciulă? Mai rău, se părea că acum îi rămăsesem şi dator acestui dement nesăbuit.

Eram şocat de logica găunoasă. Pur şi simplu nu puteam să zic nimic. Am decis că e mai bine să tac, să nu

înrăutățesc lucrurile. Era prima oară când am simțit că mă făcuse șah-mat.

Șah-mat sau nu, m-am decis să nu mai merg niciodată cu el undeva. Totuși, am învățat o lecție valoroasă. De atunci încolo am înțeles preocupările pentru insule și fervențul patriotism și naționalism al Argentinei.

Acum, cum stăteam în pat așteptând să-mi vină somnul înainte de plecarea mea matinală, un plan despre cum puteam să-l scot pe Juan Salvador din Uruguay a început să mi se creioneze în minte. Mai trebuia perfecționat, dar începea să pară foarte posibil că aveam într-adevăr o datorie față de Euan McCree...

5.

Obiceiuri ciudate

În care aproape totul merge conform planului

Ceasul deşteptător a sunat la cinci a doua zi dimineaţă. Deşi devenisem încrezător că era cea mai bună hotărâre să-l iau pe Juan Salvador cu mine în Argentina, aveam nişte temeri cu privire la ce va aduce ziua. Afară era încă întuneric, dar m-am trezit repede să văd dacă supravieţuise nopţii şi am zâmbit larg când, intrând în baie, l-am văzut părând bine şi mulţumit să mă vadă. A dat din aripi şi a alergat în sus şi în jos prin baie, a scuturat din cap şi s-a uitat la mine, mai întâi cu ochiul stâng, apoi cu ochiul drept.

„Ah, bună dimineaţa! Ai dormit bine? Ai mai stat niţel în pat, nu-i aşa? Totuşi mai bine mai târziu decât niciodată. E timpul s-o luăm din loc. Ce facem azi, pornim într-o nouă aventură?“ părea să spună.

— Astăzi mergem înapoi în Argentina cu vaporul, am spus, aşa că să te porţi frumos, prietene, şi totul va fi bine. Să mă laşi pe mine să vorbesc, ai înţeles?

Mi-am adunat lucrurile, l-am pus pe Juan Salvador în plasa cu mâner, şi după ce am mai verificat apartamentul o dată, am încuiat uşa pentru ultima oară. Cum mă îndreptam spre staţia de autobuz prin frig şi întuneric,

speram din tot sufletul ca familia Bellamy să nu afle niciodată că am curăţat un pinguin în baia lor. Făcusem tot posibilul să îndepărtez orice dovadă a grozăviei din ziua precedentă şi, eram sigur de asta, nu mai rămăsese în urmă altceva decât un miros de pasăre de mare.

Am mers până la capătul străzii şi am ezitat. Nu era nimeni şi se auzea numai zgomotul mării care părea rece şi neagră ca cerneala. Lumina unei noi zile tocmai începea să aprindă cerul la răsărit. La picioarele mele se întindeau două drumuri diferite şi trebuia să fac o alegere. După asta nu mai era cale de întoarcere. Unul era drept şi uşor, înţelept şi lipsit de probleme. Tot ce trebuia să fac era să duc pinguinul înapoi pe plajă unde avea să moară în curând de frig, pe măsură ce apa i se va evapora din penele saturate, iar eu aş fi mers repede spre staţia de autobuz. Puteam să-i dau un sens acestui drum argumentând că pinguinul ar fi murit indiferent de faptul că făcusem tot ce se putea, nu-i aşa? Ce altceva să se întâmple? Dar exact din acelaşi loc începea celălalt drum. Era atât de brăzdat şi mlăştinos, plin de spini şi buruieni şi învăluit în penumbră, că nu puteam să văd până la prima curbă, dar trebuia să îi dau lui Juan Salvador o şansă la viaţă.

Să numesc asta o alegere? Ce fel de alegere e asta?

Două drumuri se despărţeau într-o pădure, iar eu...
Eu am luat-o pe cel mai puţin bătătorit,
Şi asta a schimbat complet lucrurile.[1]

Cu hotărârea într-o mână şi cu o plasă deghizată în cealaltă, m-am îndreptat spre autobuz în zorii zilei. Nu mergeau mulţi oameni la Montevideo la acea oră a

[1] Ultimele versuri din *The Road Not Taken* de Robert Frost (n. red.).

dimineţii şi majoritatea aveau o înfăţişare somnoroasă, neîngrijită, aşa că nu m-am simţit nelalocul meu cu lucrurile împachetate în hârtie şi legate cu sfoară. Când *colectivo* a sosit, cu zece minute întârziere, era aproape pe jumătate plin; m-am aşezat lângă o fată drăguţă, de o vârstă apropiată de a mea, care mi-a zâmbit încurajator în timp ce mă îmbarcam.

În timpul şederii mele în America de Sud, experienţa amară m-a învăţat că e mai bine să-ţi alegi singur tovarăşul de drum decât să alegi ultimele locuri duble neocupate, lăsând soarta să-ţi decidă vecinul. Făcusem această greşeală odată în Bolivia, când persoana care a urcat imediat după mine a fost o doamnă mare (şi nu vreau să spun înaltă) care purta o pălărie de fetru şi un şal colorat. Avea trei copii mici şi o menajerie formată din numeroase găini şi un porcuşor care, cel puţin pentru o parte a călătoriei, au rămas înghesuiţi în cutii de diverse dimensiuni. Nu mai e nevoie să adaug că, din toate locurile disponibile, s-a aşezat pe cel de lângă mine. Nu numai că îmi ocupa o bună parte din loc, la care nu avea niciun drept, anexându-şi-o propriului spaţiu, dar am descoperit că trebuia să le fac faţă copiilor care se zbăteau şi care nu fuseseră educaţi acasă, şi să împing constant animalele înapoi în cutii, pe măsură ce ea îşi tot rearanja însoţitorii de drum, de-a lungul celor cinci ore cât a durat călătoria.

De data asta aveam toate posesiunile convenabil adunate în rucsac, cu excepţia lui Juan Salvador, pe care îl ţineam în plasa de sfoară. Am întors cu fundul în sus o pungă de hârtie maro deasupra sacoşei şi am trecut mânerele prin găurile pe care i le făcusem la bază, astfel încât conţinutul nu putea fi văzut. Chiar nu voiam să discut cu nimeni de ce duceam un pinguin într-o plasă de sfoară. Cu siguranţă nu voiam să fiu sfătuit de legiunile

de indivizi bine intenţionaţi care s-ar fi adunat în cozi lungi să-mi spună „Nu aş face asta dacă aş fi în locul tău". Zarurile fuseseră aruncate. Era un fapt încheiat, bătut în cuie. Aveam să iau pinguinul cu mine înapoi în Argentina, orice-ar fi fost, pur şi simplu nu puteam să-l las în urmă acum, să se lupte de unul singur, nu când refuzase cu atâta înverşunare plaja. În plus, nu credeam că Juan Salvador avea să trăiască mult. Dacă pata de petrol nu îl doborâse, mi-era teamă că avea să moară de foame. Ştiam cu siguranţă că nu mâncase de douăsprezece ore, şi înainte să ne întâlnim nu mâncase probabil de zile întregi. Dar dacă nu avea să supravieţuiască, asta nu se va întâmpla din cauza mea. Asta era tot şi nu aveam de gând să stau la discuţii, să mă justific, să dezbat sau să primesc sfaturi de la cineva.

Drumul cu autobuzul la Montevideo a durat mai puţin de câteva ore. Eram încântat să călătoresc prin sate mici de ţară, iar pe măsură ce se ridica soarele, creştea şi temperatura. În curând m-am trezit stând de vorbă cu fata draguţă de lângă mine ca să treacă timpul mai repede. O chema Gabriela şi mergea să-şi vadă mătuşa în Montevideo. În timp ce pălăvrăgeam, nici Gabriela şi nici alţi pasageri nu l-au observat pe Juan Salvador, care stătea între picioarele mele în sacoşa de sfoară, ascuns sub punga de hârtie maro.

Cu puţin înainte să sosim la autogara din Montevideo, un miros uşor de peşte a început să plutească în autobuz. Pasagerii se uitau în jur, adulmecând aerul, să vadă cine despachetase peşte din cumpărăturile lor. Apoi, dându-şi seama că miroase mai rău de-atât, au început să-şi verifice încălţările să vadă dacă nu au călcat în ceva neplăcut, sau să se asigure că nimic urât mirositor nu căzuse în mod misterios în sacoşele lor. Un singur pasager nu se ocupa cu astfel de activităţi,

dar obrajii începeau să mi se înroşească. Uluitoarea miasmă nu avea niciun mister pentru mine. Eram singura persoană din autobuz care ştia că mirosul urât venea de la găinaţul de pinguin de pe podea, dar, bineînţeles, am decis să nu îi luminez pe tovarăşii mei de călătorie.

Stând lângă mine, Gabriela credea că eu personal eram cauza mirosului urât şi se purta ca atare. Se uita la mine cu un amestec de dispreţ şi dezgust, dar nu puteam să-i explic. Ce puteam să-i spun, „Nu sunt eu de vină, ci pinguinul"? Era prea târziu, autobuzul parca şi, în plus, nu aveam curajul să îi încredinţez secretul meu, indiferent cât de frumoasă era.

În sfârşit, am oprit. Fără să mă uit ce se întâmplase sau cât de mult găinaţ se scurgea pe podea, mi-am înşfăcat lucrurile şi am coborât, abandonând toate gândurile legate de Gabriela şi de ce ar fi putut să iasă.

Am dispărut pe o stradă lăturalnică şi am urmărit un semn care ducea într-o piaţetă frumoasă, înverzită, cu bănci şi copaci. Era însăşi imaginea părculeţului recreaţional dintr-un oraş mare, colonial, lăsat să decadă. Pe o latură, cu faţa spre piaţă, era o splendidă catedrală barocă, dar eu de aer liber aveam nevoie.

Tocmai se serveau cafeaua şi micul dejun pe terasele din faţa barurilor şi restaurantelor, aşa că m-am aşezat şi am comandat acelaşi lucru. Am examinat plasa de sfoară acoperită cu hârtie şi, în afara unei pete mici, nu era niciun alt semn de găinaţ. Am aşezat plasa astfel încât să ascund conţinutul de ochii curioşilor, am ridicat puţin hârtia care-l acoperea şi am văzut cu uşurare că Juan Salvador era perfect fericit. Nu dădea niciun semn de plictiseală şi nu încerca să plece, ci stătea perfect nemişcat, uitându-se la mine.

„Mai avem mult?" a întrebat fără nicio urmă de regret pentru nefăcuta de mai devreme.

— Ce fac eu cu un pinguin? am întrebat. Ai idee cât de neplăcut a fost asta pentru mine, Juan Salvador?

A continuat să se uite la mine, în mod clar neimpresionat de chinul meu.

Am respirat adânc. Trebuia să accept că nu era nimic de făcut. Până la urmă, zarurile fuseseră aruncate, era un fapt comis, nu-i aşa? Bătut în cuie. Gândurile continuau să mă tachineze. Fie ce-o fi. Aşa că trebuia să accept situaţia. Şi în plus, m-am gândit, nu putea să fie mai rău decât atât, nu-i aşa?

— Acum mergem cu vaporul. O să fie distractiv! Dar te rog, fără surprize, ne-am înţeles? am negociat eu cu el.

Mai aveam în jur de o oră până când trebuia să fiu în port, aşa că l-am acoperit pe Juan Salvador din nou şi am început să mănânc micul dejun privind trecătorii. Îmi venise cafeaua fierbinte şi i-am simţit efectul binefăcător reînvigorându-mi spiritul.

În America de Sud, majoritatea băieţilor care erau încă la vârsta şcolii şi nu jucau fotbal ajutau de obicei la creşterea veniturilor familiei. Astfel, toate oraşele erau pline de băieţi care lustruiau pantofi. Acest aranjament avea avantajul că pantofii erau curaţi, tinerii aveau bani de buzunar şi mâinile libere primeau o ocupaţie.

Un astfel de băiat m-a remarcat, a venit lângă mine şi s-a aşezat pe cutia făcută de mână cu toarta ei atent sculptată, cutie pe care se odihneau picioarele clienţilor. De obicei, rareori se purtau conversaţii în aceste tranzacţii. Clientul accepta contractul aşezându-şi piciorul pe cutie. Dacă credea că pantofii lui nu au nevoie să fie curăţaţi, ignora băiatul, care pleca în tăcere, fără să fie ofensată vreuna dintre părţi. Mi-am pus piciorul pe cutie şi a început lucrul. A curăţat viguros praful şi, cu zgârcenie, a aplicat cea mai minusculă cantitate posibilă de cremă pe perie; apoi, lustruind şi curăţând, a început să frece,

compensând lipsa de cremă. Când considera că și-a câștigat banii pentru primul pantof, băiatul obișnuia să lovească ușor talpa clientului de două ori cu spatele periei, acesta fiind semnalul că era gata pentru celălalt picior.

În timp ce lucra la al doilea picior, am început să mă întreb cum puteam să împiedic apariția unui morman de găinaț pe vaporul cu care eu și Juan Salvador aveam să călătorim pentru trei ore și ceva. Așezat în piața aceea în lumina iernii, m-am simțit vinovat pentru mizeria pe care o produsese Juan Salvador în autobuz. Îmi imaginam că fiecare polițist din Montevideo este în căutarea celui care ducea un pinguin-fantomă, și se emisese chiar și o descriere: „Se caută european blond îmbrăcat cu o jachetă roșie de schi și blugi, care duce un pinguin într-o plasă de sfoară." Simțeam că bat la ochi așa cum n-o mai făcusem vreodată.

Băiatul mi-a lovit talpa din nou indicând că-și terminase îndatorirea și, după ce mi-am inspectat pantofii, i-am pus câțiva pesos în mână.

Băieții care curățau pantofi nu pierdeau vremea de pomană, de obicei. Obișnuiau să petreacă un minut sau două cu fiecare client; nici nu aveau nevoie de mai mult dacă pantofii erau curățați atât de des. Nici nu se certau în privința banilor. Pur și simplu treceau la următorul client pe care îl vedeau. Dar băiatul ăsta a rupt tradiția.

— *Señor*, mi-a spus.

M-am uitat în jos surprins, așa cum epitropul s-ar fi uitat la Oliver Twist.

— Aveți cumva un pinguin în sacoșă?

Din unghiul său îi văzuse picioarele lui Juan Salvador.

— Pot să-l văd?

Fericit că nimeni altcineva nu ne observase, am ridicat punga de hârtie puțin, ca să se uite înăuntru. S-au uitat unul la altul în liniște, față în față, timp de câteva

momente, şi cum îi priveam, mi se părea că se produce între cei doi un schimb care trecea dincolo de cuvinte; băiat şi pasăre vorbeau într-o limbă numai de ei ştiută.

În cele din urmă, magia s-a rupt şi aproape aceeaşi întrebare pe care mi-o pusesem eu însumi cu câteva minute înainte s-a rostogolit de pe buzele băiatului:

— De ce aveţi un pinguin cu dumneavoastră? m-a întrebat.

Cât de mult ştia? Ce îi spusese pinguinul? Am încercat să-i răspund.

— Pentru că... ei bine, pentru că...

De fiecare dată când începeam să vorbesc, cuvintele îmi rămâneau pe buze. De ce aveam un pinguin într-o sacoşă de sfoară în mijlocul oraşului Montevideo?

— Pentru că... am încercat din nou.

— Pentru că sunteţi englez, mi-a suflat băiatul gentil, dând din cap ca un cunoscător şi folosind un ton profesoral.

Era o afirmaţie, nu o întrebare.

— Uite ce e, i-am spus evitând răspunsul, nu contează, acum am nevoie de o plasă de plastic rezistentă în care să-l pun. Dacă îmi găseşti una, îţi dau cincizeci de pesos.

S-a uitat direct în ochii mei. Mi-am dat seama că punea în balanţă cât de mulţi bani putea să facă acum, când numărul de oameni care se îndreptau spre serviciu era în creştere, şi cât timp îi lua să facă rost de o plasă de plastic ca să-şi câştige banii promişi. Aşa cum prevedea tradiţia, s-a tocmit.

— Nu-mi daţi o sută? a spus.

Zâmbetul lui viclean trona pe faţa poznaşă şi plină de praf. Era împotriva tuturor regulilor tocmelii să renunţ prea uşor.

— Bineînţeles, cu condiţia să mi-o aduci aici înainte să-mi termin cafeaua, i-am spus.

Trebuia să-i arăt cine e şeful! Fără alte cuvinte, oprindu-se numai să arunce o privire în ceaşca mea de cafea, a dispărut.

Mi-am terminat micul dejun în liniște și am fost încântat când l-am văzut alergând înapoi de-a curmezișul pieței cu sacoșa cerută. I-am dat două sute de pesos și a șters-o, radiind tot.

Aliscafo, vaporul care circulă între Montevideo și Buenos Aires îi oferă călătorului care s-a trezit pe neașteptate cu un pinguin drept tovarăș o grămadă de timp în care să anticipeze reacţia posibilă a ofiţerilor de vamă de pe cealaltă parte a graniţei. Într-adevăr, pentru că motorul vaporului era extrem de zgomotos, călătoria nu era deloc lină și hublourile erau murdare, călătorii nu aveau altceva de făcut decât să se gândească. Conversaţia era imposibilă (lucru pentru care eram recunoscător, totuși), la fel era și cititul. Încredinţat că tovarășii mei de drum erau privaţi de anumite simţuri din cauza zgomotului motorului și a curentului de aer rece pe parcursul celor trei ore cât dura traversarea fluviului Río de la Plata, am meditat la următorul potenţial obstacol și am reflectat la natura pinguinilor. Încet, un plan s-a format în mintea mea așa cum începuse în noaptea anterioară, când îmi amintisem de Euan McCree. Aveam să trec de vamă spunând „nimic de declarat", în timp ce îl ţineam pe Juan Salvador ascuns. Apoi, dacă cumva din greșeală s-ar fi descoperit adevărul, aveam să explic că pinguinii sunt păsări migratoare și că, pur și simplu, repatriam acest

pinguin argentinian, care datorită condițiilor vitrege fusese rănit și călătorea cu mine cât se recupera. Urma să fie eliberat în sălbăticie. Până la urmă ăsta era planul meu, care era preferabil decât să îl las la grădina zoologică din Buenos Aires. În mod cert, un asemenea comportament omenesc nu poate contraveni niciunei reguli.

Accentuând originea argentiniană a păsării aveam să apelez, speram eu, la sentimentul naționalist al oricărui ofițer de vamă care, așa cum aflasem de curând din încăierarea din bar, ocupa un loc central în psihologia locală. Speram că voi putea demonstra că nu mă fac vinovat de nicio acuză de bioterorism sau de import ilegal de păsări exotice. Astfel pregătit, m-am relaxat, gata să mă las în mâinile providenței, dar trebuie să recunosc că o strângere de inimă tot aveam.

Controalele de vamă și de imigrație din Argentina acelor vremuri nu erau foarte diferite de cele din restul lumii. În zilele noastre, oamenii au o libertate mai mare și sunt tratați cu mai mult respect. În zilele acelea nu era un loc prea vesel.

Nu eram străin de birourile sumbre de imigrare din docurile din Buenos Aires. La sosirea mea în Argentina primisem numai viză de vizitator. Ca să obțin permis de muncă și drept de rezidență, era necesar să primesc acordul Departamentului de Imigrări. Bineînțeles, cei ce veneau din străinătate trebuiau să demonstreze că aveau cunoștințe și abilități superioare în comparație cu angajații locali și reprezentau un beneficiu semnificativ pentru națiune. Cu aroganța specifică tinereții, am fost uimit să descopăr că eu nu primeam automat un permis de muncă.

Aplicanții trebuiau să se prezinte la data stabilită cu toate documentele necesare la secția Permise de muncă din Departamentul de Control al Imigrației de la docuri.

Cei care nu erau primiți până la sfârșitul zilei trebuiau să se prezinte a doua zi de dimineață și să ia coada de la capăt, zi după zi.

Deși standardele de viață din Argentina ar fi putut să pară scăzute oamenilor din națiunile mai dezvoltate, pentru vecinii din nord, mai săraci, ai argentinienilor erau foarte dezirabile. În consecință, era mereu un număr mare de aplicanți la coadă la docuri. Totuși, Argentina nu avea nevoie de muncitori străini necalificați și încerca să-i descurajeze făcând procesul de aplicare pentru un permis de muncă complicat, încet și incomod.

Existau moduri de a ușura ororile Controlului Imigrației. Profesioniștii care puteau demonstra că li s-au oferit slujbe de către companiile argentiniene aveau parte de tratament preferențial. Angajatorii lor puteau trimite un alt angajat în locul lor, cu actele necesare, să aplice pentru un interviu; totuși, nu exista nicio alternativă pentru statul la coadă la docuri (în afară de mită!), cineva tot trebuia s-o facă.

Colegiul St. George folosea un angajat englez pensionat născut în Argentina care să încerce să ușureze procedura. În schimbul unei sume mici, Geoff era chiar mulțumit să petreacă câteva zile la coadă la Oficiul de Control al Imigrației cu pașaportul meu, încercând să-mi aranjeze un interviu. Pentru a avea succes nu era nevoie decât de perseverență. Curajosul Geoff a stat pentru mine la coadă majoritatea timpului, dar când nu putea să meargă trebuia să mă duc eu. Împreună am stat la coadă în total zece zile obositoare, de-a lungul a zece luni, înainte să-mi primesc permisul de muncă atestat printr-o ștampilă în pașaport.

De data asta, când am ajuns la portul din Buenos Aires, am intrat în sala vastă și m-am așezat neliniștit la coada pe care scria „Intrări". Am arătat pașaportul și

viza primului ofiţer de imigrări care era liber şi acesta m-a direcţionat spre cozile la care se aştepta pentru ofiţerii de vamă. Sute de pasageri înaintau la coadă să-şi expună bunurile în văzul tuturor pe masa din faţa ofiţerilor care le puneau întrebări şi le verificau lucrurile. În timpul acesta, trupe înarmate circulau, observând şi supervizând munca ofiţerilor de vamă – toate acestea numărându-se printre măsurile drastice impuse sub legea marţială care se extinsese în toată Argentina ca urmare a loviturii de stat recente.

Deşi mi se uscase gâtul, eram încrezător în argumentul pe care îl exersasem, înaintând până în acest moment cu Juan Salvador la picioarele mele, cu mare artă. Mă mişcam ca părintele pinguin şi el pur şi simplu aluneca în faţa mea. Era mult prea uşor!

Când mi-a venit rândul, mi-am aşezat rucsacul pe masa înaltă care-mi ajungea până la mijloc, în faţa ofiţerului pe care providenţa mi-l alesese. Un tânăr în uniformă, elegant şi prietenos m-a salutat curtenitor – „*Buenos días*", dar înainte să am ocazia să răspund, un al doilea ofiţer s-a apropiat, lovindu-şi ceasul. – „*Gracias*" i-a spus ofiţerul meu celui care l-a înlocuit, şi a plecat. Cât de groaznică era această schimbare de noroc? Îţi mulţumesc mult, Soartă. Noul ofiţer era gras, fălcile îi erau flasce şi avea maxilarul de jos mult prea mare pentru capul lui. Uniforma fumurie era neîngrijită. Nasturele de sus al cămăşii era desfăcut pentru că era prea gras ca să-l poată închide, iar cravata îi atârna în jurul gâtului. Avea o ţigară rulată de mână, stinsă, lipită de buza de jos. Avea mustaţa gri, pătată cu nicotină şi nu se mai bărbierise de două-trei zile, după cum arăta bărbia lui gri şi ţepoasă. Purta ochelari cu lentile tip oglindă şi rame groase, aşa că nu puteam să-i văd ochii. Niciun alt ofiţer nu m-ar fi umplut de prevestiri atât de sumbre.

— Aveţi ceva de declarat? m-a întrebat.

— Nu, am răspuns reflecţiei mele din ochelari.

— Unde aţi fost? a întrebat fără să facă vreun efort să pară plăcut sau prietenos.

— Am petrecut o vreme în Uruguay.

Eram în mod clar doar un călător european şi nu prezentam niciun interes pentru el, aşa că a dat din cap cu o smucitură, indicând să trec mai departe. Am ridicat rucsacul şi l-am strâns. Trecusem! O, fericire! O, încântare! Nimic nu era mai uşor. De ce mi-au înnegrit îndoielile după-amiaza? Ofiţerul mi s-a părut deodată normal, ba chiar angelic.

Dar mi-am celebrat victoria prea devreme. Până în această zi nu ştiu dacă fericirea mea i s-a transmis lui Juan Salvador cumva, sau dacă pur şi simplu nu l-am călcat pe picior. Oricare ar fi fost motivul, chiar când am dat drumul unui oftat de uşurare, Juan Salvador a scos primul sunet pe care am auzit să-l fi scos. Un ţipăt tare şi ascuţit din trei silabe distincte a ieşit din punga de hârtie.

Într-o secundă, zgomotul a sute de conversaţii a încetat şi toată lumea din clădire s-a întors să vadă ce produsese extraordinarul zgomot. Pe măsură ce liniştea creştea ameninţător, puteam să simt căldura privirii a sute de perechi de ochi îndreptate spre faţa mea roşie. Deodată, toată lumea era interesată de treburile mele personale, încântată de diversiunea creată şi sperând ca secretele lor să rămână ascunse, acum că ofiţerii erau distraşi de nefericirea mea. Mi-am imaginat că toate gărzile înarmate îşi îndreptau armele în spatele meu şi scoteau cătuşele.

— Ce naiba a fost asta? a lătrat ofiţerul meu, acum alert şi mirosindu-mi vulnerabilitatea.

S-a întins peste masă şi s-a uitat în jos la sacoşa de pe podea pe care încercasem să o ascund.

— Poftim? am zis, încercând să câştig nişte timp.

— În punga pe care încerci să o ascunzi!

— O, asta? Este doar un pinguin, nu încerc să ascund nimic!

Făceam tot ce puteam să par nonşalant şi încrezător, dar simţindu-mă departe de aceste stări. Poate că incidentul din autobuz fusese jenant, dar problemele de aici erau o treabă mult mai serioasă.

— Nu poţi să aduci animale în Argentina! Este un act criminal să faci contrabandă cu animale vii în această ţară.

Îmi repetasem argumentul şi, politicos, m-am apucat să-i explic ofiţerului de la vamă că pinguinii nu erau animale vii, ci păsări sălbatice migratoare şi, în consecinţă, se mişcau în sus şi în jos pe coasta Argentinei şi a Uruguay-ului până în Brazilia, fără permisiunea nimănui. Motivul pentru care pinguinul ăsta folosea tocmai acest port ca punct de întoarcere în Argentina se datora unei răni nefericite pe care o avusese, care cerea să călătorească în compania mea temporar. Când se făcea bine, am explicat, avea să fie liber să migreze unde vrea.

Am continuat, prea înfricoşat să mă opresc din vorbit din cauza a ceea ce putea să se întâmple în continuare. În condiţii normale, pinguinului nu i-ar trece prin cap să deranjeze ofiţerii de la vamă. În plus, nu puteam să mă fac vinovat de contrabandă pentru că era un pinguin argentinian, aşa că nu făceam altceva decât să repatriez pasărea. (Eram foarte încântat de partea asta şi eram sigur că dădea foarte bine. Nu dădea bine, bineînţeles.)

Ofiţerul mi-a ascultat argumentul uimit, neînţelegând rigoarea impecabilă a logicii mele. Expresia lui acră a rămas neschimbată. Mi-a trecut prin minte un gând groaznic, că guvernul militar care luase puterea de curând nu putea să înţeleagă nuanţele mai fine ale argumentului

habeas corpus[1] pentru pinguini și că, în momentul ăla, nu eram prea sigur că se aplica nici măcar la oameni.

— Vino cu mine, mi-a spus, trecând într-o altă încăpere și îndreptându-și amenințător degetul arătător butucănos spre mine.

Ridicând rucsacul și punga lui Juan Salvador, l-am urmat cu sentimentul că urma dezastrul. Ușa s-a închis greoaie în spatele meu. Plutea un miros urât în mica încăpere de interogare și niciun zgomot din exterior nu pătrundea prin pereții groși.

— Arată-mi, mi-a spus.

L-am așezat pe Juan Salvador pe masă și am îndepărtat punga de hârtie. Juan Salvador s-a uitat la mine și apoi la el.

— O, chiar este un pinguin! a spus uimit.

Părea surprins.

— V-am spus că e un pinguin. Sunt păsări migratoare și de obicei nu trec pe la vamă, îmi imaginez. Acest pinguin argentinian stă cu mine un timp până își revine după un accident.

A urmat o liniște neplăcută în care bărbatul s-a gândit un moment sau două, uitându-se atât la Juan Salvador cât și la mine.

— Ești sigur că este un pinguin argentinian? Asta ar schimba lucrurile, bineînțeles, a zis curios, aplecându-se să se uite direct la Juan Salvador.

— O, da! am zis apăsat. Nu există îndoială în privința asta. A fost clocit lângă Río Gallegos.

Acesta fiind sudul extrem al țărmului din Argentina.

— Uitați-vă la semnele astea. Vedeți, sunt expert în pinguini, am spus plusând cu supremă încredere, știind că Juan Salvador nu avea să trădeze marele neadevăr.

---

[1] Drept care garantează libertatea individuală și îngrădește arestările și reținerea arbitrară a individului (n. red.).

S-a mai uitat la pinguin câteva secunde, mângâindu-şi bărbia.

— Hmmm, a făcut.

Juan Salvador îl privea şi el, nu în felul lui ciudat dintr-o parte în alta, ci direct în faţă. Ofiţerul a clipit primul. În cele din urmă a părut să ajungă la o concluzie.

— Da, înţeleg, bineînţeles, a spus.

După ce a verificat repede că uşa era perfect închisă, s-a aplecat peste masă şi şi-a apropiat faţa de a mea.

— Ai dolari? a şuierat şoptit printre dinţi în timp ce rânjea dizgraţios, s-a uitat rapid peste umăr şi şi-a frecat degetul mare de arătător într-un gest cunoscut în întreaga lume.

Atunci mi-a picat fisa. Bineînţeles că nu încălcasem nicio lege sau regulă şi nu îi păsa de pasăre. Pur şi simplu voia mită şi credea că putea să stoarcă câţiva dolari de la mine. Deşi aveam nişte bancnote verzi, nu aveam de gând să-l plătesc pentru privilegiul de a avea grijă de un pinguin care îmi produsese atâta bătaie de cap. În plus, o lăsase mai moale şi asta era în avantajul meu. Şah-mat! Era rândul meu să câştig de data asta. Am făcut un pas sau doi înapoi ca şi cum aş fi fost dezgustat.

— Cum îndrăzniţi să cereţi mită? am spus cu toată ceremonia de care era capabil un tânăr de douăzeci şi trei de ani. Mă voi plânge autorităţilor! Unde este superiorul dumneavoastră?

Ştiam că ameninţarea cu o plângere la un ofiţer militar la scurt timp după lovitura de stat avea să producă o reacţie. M-am întors şi m-am îndreptat spre uşă.

— Ţineţi pasărea şi aveţi singur grijă de ea! am spus privind înapoi peste umăr. Îi place şprotul. Mult, oh da, şi nu mi-aş apropia degetul de ciocul lui dacă aş fi în locul dumneavoastră.

Dar înainte să ajung la uşă s-a auzit un ordin gutural, ameninţător.

— Stop, nu mai faceţi alt pas, *señor*!

Scosese pușca? Făcusem o greşeală îngrozitoare şi îmi forţasem norocul prea mult de data asta? Am îngheţat imediat şi am început să mă întorc încet. Se îndepărtase de pinguin şi avea mâinile la spate.

— Ia pasărea! Nu poţi s-o laşi aici! a spus înainte să adauge cu un zâmbet curtenitor: Nu e nevoie să spuneţi nimănui despre asta, nu-i aşa?

Aşa că l-am luat pe Juan Salvador şi am dispărut în mulţime înainte să se răzgândească sau să pomenească ceva de găinaţul rămas pe masa de interogare.

Următoarea parte a călătoriei mele – de la port la metrou, la peronul gării din staţia Constitución şi apoi la Quilmes pe linia de tren FCNGR – ne-a luat nu mai puţin de o oră şi s-a scurs fără vreun incident. Mai urma apoi o călătorie de cincisprezece minute cu autobuzul şi eram acasă.

Am salutat gărzile de la poarta colegiului cu un „*¡Hola!*“ vesel, încercând să sune cât de normal posibil, le-am promis să le povestesc aventurile mele după ce făceam o baie şi m-am grăbit spre apartamentul meu, sperând să nu mă întâlnesc cu nimeni pe drum.

O, ce uşurat am fost când am închis uşa în urma mea şi l-am pus pe Juan Salvador în baie. Arăta bine, având în vedere că stătuse într-o pungă de plasă toată ziua.

— Ei bine, suntem acasă! am spus în timp ce se obişnuia cu noile împrejurimi.

Dar nu se uita la mine.

— Ce ai? l-am întrebat.

„Fix Río Gallegos! Vreau să-ţi aduc la cunoştinţă că am fost clocit pe Insulele Falkland", a venit răspunsul lui clar.

— Ai făcut destule! am spus. Ai produs probleme suficiente pentru o zi. *Basta!* Şi în plus, de ce ai ţipat la Biroul de Vamă? M-ai făcut de ruşine groaznic în autobuz şi apoi a fost cât pe ce să fiu arestat din cauza ta!

În final s-a întors spre mine cu o expresie împăciuitoare şi a zâmbit, pentru că, în ciuda tuturor obstacolelor, îl adusesem cu mine acasă în Argentina.

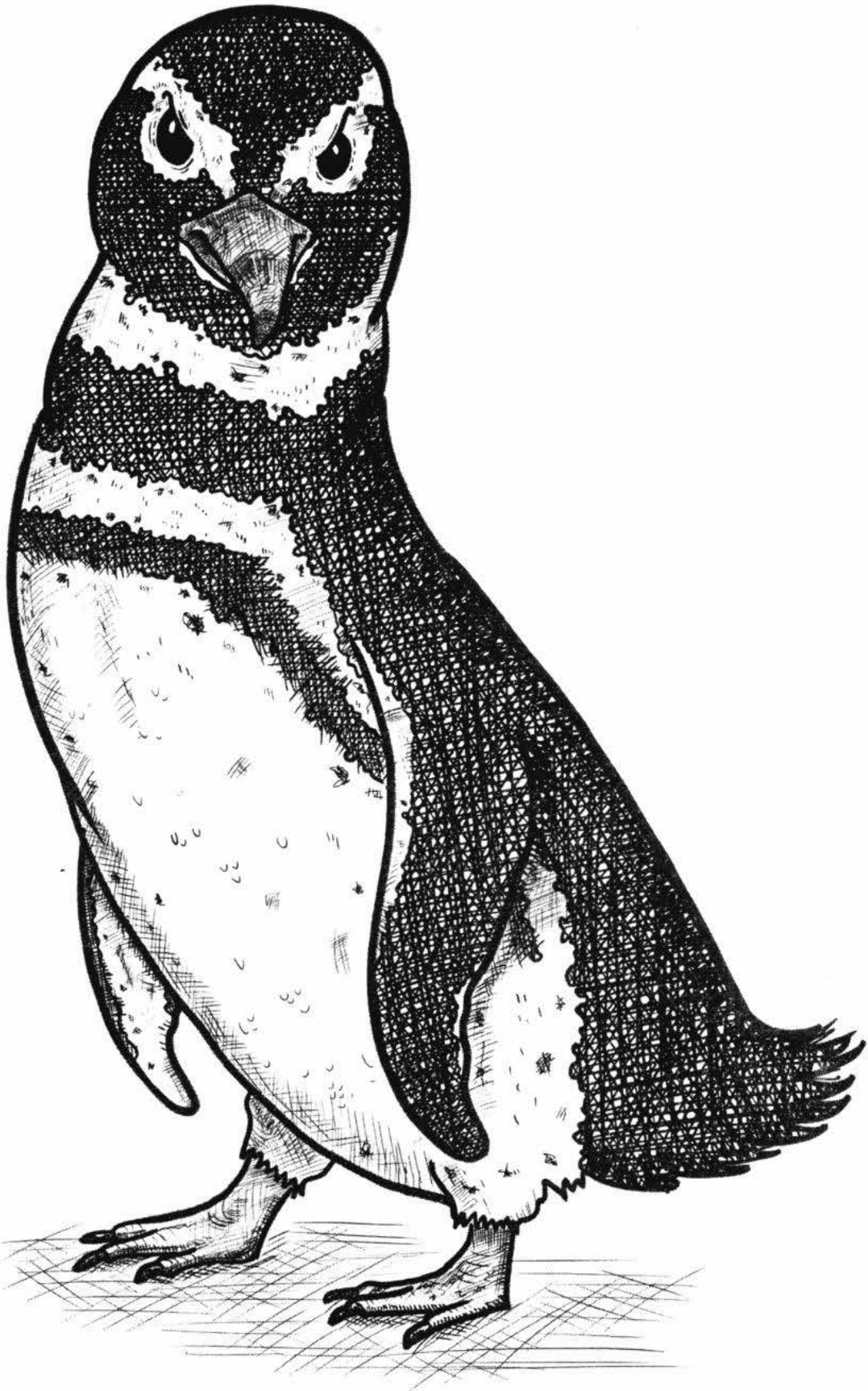

Fix Río Gallegos!

6.

Vei primi un peștișor

În care, într-o ieșire la cumpărături, primesc mult mai mult decât mă așteptam să primesc

I-am mângâiat burta lui Juan Salvador și i-am simțit proeminentul lui os al pieptului ascuțit ca o lamă. M-am întrebat când mâncase ultima dată. Pieţele erau încă deschise dacă nu mai zăboveam, așa că am luat câteva mii de pesos în bancnote din ascunzișul meu și m-am îndreptat spre Quilmes. Mi-am luat bicicleta, am umflat cauciucurile (ceea ce trebuia să fac înaintea oricărei ieșiri) și, în scurt timp, eram pe drum.

În ultimele șase luni de la sosirea mea, fusesem forțat să învăț foarte repede cum să supraviețuiesc într-o economie cu o inflație uriașă. La sosirea la Aeroportul Internațional Ezeiza din Buenos Aires, fusesem întâmpinat de noul meu angajator, directorul școlii St. George, și dus la colegiu într-una dintre omniprezentele mașini ale orașului, un Ford Falcon. Pe drum mi s-au dat informații

privind istoria, geografia şi economia Argentinei şi, printre alte lucruri, am aflat că voi primi un avans la salariu. După ce am mâncat, trezorierul m-a condus în biroul lui şi mi-a dat un milion şi jumătate de pesos în bancnote nou-nouţe (tipărite în Londra de De La Rue, am observat). Mi s-a spus să merg în oraş în după-amiaza respectivă şi să-mi cumpăr toate lucrurile strict necesare.

Quilmes era o suburbie confortabilă a Buenos Aires-ului pe vremea când fusese construit colegiul, dar moda se schimbase şi districtele din nord au devenit mai căutate. Acum avea un aer de periferie. Străzile erau făcute din ciment gros, care se crăpase în nişte sloiuri mari, semănând cu bucăţile de gheaţă plutitoare. Cablurile electrice se împleteau între stâlpi într-o bramburească generală, în timp ce capacele canalelor ieşeau la iveală deasupra trotuarului formând unghiuri ciudate. Ca toate oraşele argentiniene, Quilmes era alcătuit din blocuri de o sută de metri pătraţi cu marginile clădirilor teşite la un unghi de patruzeci şi cinci de grade, adesea prevăzute cu o uşă, ca să se evite unghiurile ascuţite la colţurile de stradă.

Unele clădiri erau în mod evident magazine, dar altele aveau o destinaţie mai ambiguă. Erau închise cu perdele metalice care protejau uşile şi ferestrele şi păreau să fie parte integrantă din construcţie. Acest lucru le făcea sigure, dar nu foarte atractive. Fiecare bloc avea un atelier de reparaţii sau o curte cu grămezi de vechituri; una, alta, obiecte domestice, motorete şi piese de metal sau cauciuc, tot felul de nimicuri amestecate care se prăvăleau pe trotuar din interiorul întunecos. Muncitori uleioşi, îmbrăcaţi în salopete erau veşnic acolo ocupaţi să fumeze şi să stea la taclale.

Cum puteam să cheltuiesc o bancnotă de 100.000 pesos? Ce valoare avea? Îmi adusesem lucrurile strict

necesare în bagajul de mână și restul venea cu vaporul. Nu știam de ce aș mai avea nevoie și nu știam cum să cheltuiesc banii.

A fost o surpriză să descopăr că practic nu știam nimic. Nu numai că nu știam prețul niciunui obiect, dar nu știam să estimez prețul niciunui lucru. Cât plătești pe o bere dacă ai cincisprezece bancnote însumând 1,5 milioane de pesos în buzunar? Deși cunoșteam rata de schimb, nu mă ajuta. Obiectele de manufactură erau mult mai scumpe decât acasă, în vreme ce mâna de lucru era ieftină. Profesorii își puteau permite cu ușurință să angajeze o menajeră, un bucătar sau un grădinar, dar cumpărarea unei mașini noi era exclusă.

Și așa mi-am petrecut prima după-amiază explorând suburbiile din Quilmes. Am luat prânzul. Asta a fost ușor: exista un meniu și lista de prețuri la intrarea în restaurant; am rămas apoi cu un buzunar plin de mărunțiș. Am cumpărat niște bere, fructe, cafea și lapte, și m-am întors la colegiu pentru ceai.

Mai târziu, în aceeași seară, am vorbit din nou cu trezorierul.

— Ți-ai cheltuit toți banii? m-a întrebat.

Am recunoscut, nu îi cheltuisem pentru că nu știam ce voiam. A devenit chiar nervos. Comisesem un păcat capital, se părea.

Mi-a spus că nu conta ce îmi doream: trebuia să cumpăr ce puteam și apoi să fac o listă cu ce aveam și să le schimb la școală. Mi-a spus că s-ar putea să primesc jumătate din valoare a doua zi pentru că inflația era la aproximativ sută la sută pe lună.

De ce nu îmi explicase asta de la început, m-am întrebat. Nu era prima dată când îmi trecea prin minte că punctul forte al trezorierilor nu este comunicarea.

Primul lucru pe care l-am făcut a doua zi a fost să ies și să mă pun pe cheltuit. Puține magazine erau deschise.

Acestea erau cele care aveau preţuri care se schimbau permanent. În general, magazinele erau închise, mai puţin când proprietarul avea nevoie de bani lichizi sau ştia că poate să-şi reînnoiască stocul.

La minimarket, vânzătorii schimbau preţurile nu cu trei sau patru la sută pe zi, ci pur şi simplu dublau preţurile la fiecare câteva săptămâni. Dacă un anumit preţ era prea ridicat, se autoregla fiindcă inflaţia îl prindea din urmă în următoarele câteva zile. Vânzătorii schimbau chiar şi preţul obiectelor puse în coş, câteodată chiar la ieşire, când casierul se uita la preţul de pe etichetă şi spunea: „Costă de două ori mai mult azi!" Puteai să-l iei, să-l laşi sau să te tocmeşti, uneori cu succes.

Am cumpărat blugi care nu mi se potriveau şi cămăşi pe care nu le-aş fi purtat vreodată. Am cumpărat ceşcuţe de cafea şi pastă de dinţi. Am cumpărat cantităţi absurde de tacâmuri cu mânere de bambus lăcuit în seturi hidoase de plastic verde. (Orice cantitate de tacâmuri cu mânere de bambus lăcuit în seturi hidoase de plastic verde este absurdă, iar eu am cumpărat douăzeci!) Am cumpărat unelte şi suluri de material, filme pentru aparatul foto pe care nu-l aveam. Am cumpărat suficientă soluţie împotriva tânţarilor cât să-mi ajungă o viaţă.

Am reuşit să cheltui aproape toţi banii, iar mai târziu nu am avut probleme să schimb obiectele, chiar şi groaznicele tacâmuri care (am fost intrigat) au fost cumpărate de către trezorier!

În curând am descoperit că, străin fiind, puteam să cumpăr cecuri de călătorie în dolari americani, ceea ce însemna că nu era necesar să merg în fiecare lună în aceste expediţii absurde de cumpărături. O altă consecinţă a inflaţiei era că prin lege, salariile trebuiau plătite angajaţilor la mijlocul lunii. Aceasta era o încercare de a proteja angajaţii. Se punea problema astfel:

de ce în timpuri de inflaţie ridicată, angajatorul să aibă avantajul scadenţei ulterioare?

Ba mai mult, plata pe concediu trebuia să fie făcută în ultima zi înainte de vacanţă. Asta însemna că eram plătiţi pentru toată vacanţa de vară la începutul lui decembrie – vara fiind din decembrie până în februarie în Argentina. Acum, să primeşti salariul pe trei luni în avans este bine, dar când mi-am ridicat plata de la birou în decembrie, am descoperit că aveam bani pe patru luni. Când am cerut detalii, mi s-a spus că includea şi *aguinaldo*. „Ah, desigur!" am spus, nedorind să par mai prost decât era nevoie şi am mers să-l întreb pe alt angajat expat ce era *aguinaldo*. Mi-a explicat că era un bonus de Crăciun.

Eva – „Evita" Perón – cea de-a doua soţie a lui Juan Perón, care avusese o imensă influenţă politică în timpul primei administraţii din anii 1940, ajutase la introducerea multor astfel de reforme financiare care aveau rolul să fie în beneficiul muncitorilor. Nu-i de mirare că era venerată de *descamisados* („cei fără cămăşi"), aşa cum se referea ea la muncitori în discursuri electrizante şi transmisii televizate care aduceau sprijinul săracilor pentru cauza perónistă. Din nefericire, catastrofa financiară a acelei administraţii a făcut mult mai mult rău acelorași muncitori decât au înţeles ei la acel moment.

În timpul şederii mele în Argentina am fost fascinat de inflaţie. Unii oameni s-au obişnuit să trăiască cu ea şi au găsit moduri în care să o folosească spre avantajul lor în timp ce guvernul perónist ţinea rata dobânzii scăzută. Proprietarii de case îmi explicau cu mândrie că îşi cumpăraseră casele pe ipotecă şi că, numai după câţiva ani, ratele erau atât de scăzute încât ajungeau la nivelul câtorva litri de bere şi aveau să fie jumătate pe-atât luna viitoare şi aşa mai departe. Prin contrast, ştiam că

trebuie să fie oameni care pierdeau undeva, pentru că inflaţia era un rău economic, dar avea să-mi ia ceva timp până să înţeleg mai bine cum funcţionează.

Odată ajuns în piaţă, am fost uşurat să constat că vânzătorul de peşte avea destul şprot şi m-am aşezat la coadă nerăbdător, cu burta ghiorţăitoare a lui Juan Salvador pe conştiinţă. Femeia bătrână din faţa mea, îmbrăcată în negru din cap până-n picioare, având caracterul şi starea de spirit ale unui buldog cu o durere de dinţi, se lupta trăgând de preţul peştelui proaspăt şi, deşi eram impresionat de cauza ei, aveam în minte numai pinguini.

Pentru că inflaţia explodase, se luase de curând decizia să se „reevalueze" pesoul argentinian. Uruguay făcuse ceva similar şi un „nou" peso uruguayan avea acum valoarea a 1.000 de pesos vechi. De vreme ce totul costa multiplii de mii sau zeci de mii sau sute de mii, diviziunea cu 1.000 era simplă – doar se dădea deoparte mia. Aşa că o bere care costă 10.000 de pesos „vechi" costa 10 pesos „noi" după schimb. Toată lumea a înţeles şi tranziţia era uşoară.

Totuşi, îngrijorată să nu fie văzută imitându-şi micul vecin, Argentina a ales haosul, refuzând bunul-simţ. Un peso nou valora numai 100 de pesos vechi. Această femeie care stătea între mine şi şprotul lui Juan Salvador era ultima victimă a ceea ce avea în curând să devină un haos generalizat. Împărţirea preţurilor la 100 le-a cauzat probleme multor oameni. Berea care costa 10.000 de pesos „vechi" costa acum 100 de pesos „noi", ceea nu era uşor de calculat în minte, în special după ce cineva băuse câteva beri într-o noapte în oraş. Ba mai rău, cineva a

avut ideea să se retipărească bancnotele şi asta s-a făcut în aşa fel încât nici noul şi nici vechiul număr nu se mai distingeau.

Vânzătorul de peşte făcea tot ce putea să o asigure pe femeie că noile preţuri erau corecte şi că nu îi fura economiile de o viaţă. Situaţia era înrăutăţită de faptul că era el însuşi confuz şi se certa cu alţi clienţi de la coadă despre cum ar putea să o convingă pe doamna în vârstă. În mod clar, avea să dureze toată noaptea, şi voiam cu disperare să mă întorc să-l hrănesc pe Juan Salvador. La naiba, eram pe punctul de a ţipa de frustrare, dar mi-am păstrat într-atât controlul de sine, încât doar am murmurat discret, sau aşa credeam, cu voce joasă şi în engleză:

— La naiba, dragă, mişcă-ţi fundul.

Deodată, această doamnă în vârstă s-a oprit din vorbit, s-a întors cu ochii în flăcări spre mine şi a început să mă lovească în mod repetat în piept cu geanta ei neagră, în timp ce şalul îi aluneca. A continuat să mă lovească chiar şi când am încercat să i-l ridic. Apoi, pe un ton superior şi rafinat, mi-a spus:

— Tinere, cum îndrăzneşti să-mi vorbeşti aşa?

Oh, ce jenă mi-a fost! Era ca şi cum aş fi avut zece ani şi bunica m-ar fi auzit folosind un cuvânt urât, dar intenţia mea nu fusese să fiu nepoliticos.

Bineînţeles, doar mai târziu mi-am dat seama că ar fi trebuit să spun „Doamnă, vă rog să-mi scuzaţi impolitеţea de neiertat". Şi apoi, cu un aer relaxat, ar fi trebuit să insist să-i plătesc peştele ca să compensez necazul cauzat. Oricum, în jena mea mi-au scăpat complet aceste bune practici, dar le-am ţinut minte în eventualitatea în care ar fi întârziat altădată în faţa mea la o coadă.

La întoarcere, Juan Salvador m-a întâmpinat alergând în sus şi-n jos prin baie. Era o pasăre foarte curioasă şi s-a înălţat să vadă ce duceam cu mine.

„Ce ai în pungă? Să vedem!"

Am pus punga cu şprot în chiuvetă şi, stând pe marginea căzii, am luat unul de coadă şi i l-am fluturat prin faţă. Nici nu a băgat de seamă, aşa că i-am dat peste cioc cu el şi am încercat să i-l apropii de nări.

— Haide, i-am spus. Nu vrei nişte peşte delicios şi proaspăt de la piaţa din Quilmes? Şprotul ăsta e foarte bun! Fii şi tu recunoscătoare, pasăre!

A închis ochii şi a dat din cap repede cu un fior de dezgust şi şi-a lăsat ciocul în piept nemulţumit.

„Nu! Ia-l de-aici, ce lucru flasc şi dezgustător. Eu mănânc numai peşte!" spunea la fel de clar ca şi cum ar fi vorbit în cuvinte. Nu puteam să mă înşel. Era clar că nu era interesat de şprotul acesta. Aşa că ce era de făcut mai departe? Dacă nu avea să mănânce cât de curând, sfârşitul nu era departe. Puteam să-l hrănesc cu forţa?

I-am luat capul în mână şi mi-am pus arătătorul şi degetul mare în colţurile ciocului ca să i-l deschid. Cât de repede am putut, i-am aşezat peştele în gură, l-am ţinut nemişcat ca să simtă gustul de şprot, şi apoi i-am dat drumul. O mişcare violentă a capului pinguinului şi şprotul a zburat de-a lungul camerei, cât pe ce să mă nimerească. A lovit peretele din spatele capului meu şi a alunecat pe podea. Şi-a şters ciocul pe piept, dar alte mişcări n-a făcut. În mod clar nu părea să fie speriat de mine sau de ceea ce făcusem. Cu demnitatea neştirbită, a început să-şi cureţe penele.

Ca să nu mă las păgubaş, am mai încercat o dată. Ţinându-i capul nemişcat, i-am împins un peşte adânc în gură. Cu o nouă mişcare violentă, al doilea peşte l-a urmat pe primul. S-a uitat la mine cu atenţie.

„Nu aveau niciun peşte la piaţă?“

— Sunt peşti, Juan Salvador.

„Nu. Peştii se mişcă şi trăiesc în apă şi înoată, dar eu pot să înot mai repede! Nici măcar atâta nu ştii?“

Nu trecusem prin toată acea jenă acută, inconvenienţele şi drama din ultima zi ca să fiu învins acum, aşa că am încercat pentru a treia oară. Ţinându-i capul drept şi ciocul deschis, i-am împins încă un peşte în gură, dar de data asta i l-am împins adânc. De fapt i l-am îndesat cu degetul până în gât. După care i-am dat drumul şi l-am privit. Ochii lui mici, proeminenţi de obicei, erau acum închişi şi încetase să respire. Dacă îi împinsesem din greşeală peştele pe trahee? Avea să moară înecat cu un şprot? Puteam să-i fac manevra Heimlich unui pinguin? Puteam să scot peştele care alunecase atât de departe? I-am masat gâtlejul să-l încurajez să înghită. Ochii îi deveniseră ciudat de concavi sub pleoape, ca şi cum i se formase un vacuum în interiorul capului. Eram alarmat. Stătea perfect nemişcat, cu ochii strâns închişi. Au trecut secunde. Apoi a început să se clatine, şi eram pe punctul de a încerca să trag peştele afară, când a înghiţit. Am văzut umflătura mişcându-se de-a lungul gâtului, i s-au deschis ochii şi a revenit la normal.

Am respirat adânc şi mi-am şters transpiraţia rece care mi se adunase pe sprânceană. În timpul acesta, nu se luptase, nu încercase să scape şi nici nu obiectase în vreun fel. Acum stătea nemişcat, privindu-mă, întâi cu ochiul stâng, apoi cu ochiul drept, şi părea să înţeleagă. Nu-şi mai ştergea ciocul de piept cu privirea în jos; ochii îi sclipeau şi s-a uitat direct la mine, mai întâi cu stângul apoi cu dreptul. S-a uitat la chiuvetă, apoi la mine, şi părea să spună ca şi cum avea darul vorbirii:

„Ah, şprot! În plasa alb cu albastru! De ce mi-i fluturai pe sub nas? Crezi că lucrurile miros sub apă? Chiar

așa? Mai sunt? Pe Jupiter, mi-e foame! Haide, executarea! N-am mai mâncat de zile întregi, ai uitat?"

Am luat alt pește de coadă, i l-am ținut deasupra capului și înainte să apuc să spun „Juan Salvador", l-a și smuls din degetele mele și l-a înghițit întreg. Mi-am retras repede degetele în urma saltului său și al zgomotului sonor scos de ciocul lui închizându-se. Orice s-ar fi apropiat de ciocul ăla nu avea nicio șansă.

Odată ce a început, Juan Salvador a vrut să recuperăm timpul pierdut. Înghițea pește după pește pe cât de repede puteam să-i scot eu din pungă. Părea că trebuie să-și închidă ochii ca să poată înghiți. Am încercat să-i ofer un pește invers ca să văd ce face, dar asta nu i-a pus nicio problemă. Cu o singură mișcare l-a luat, l-a întors ușor, l-a prins de cap și dus a fost, alunecându-i pe gât și urmându-i pe ceilalți. De-a lungul următoarelor zece minute, întreaga pungă de pești a dispărut în gâtul lui și stomacul i s-a mărit considerabil. A mâncat chiar și cei doi pești de pe podea. Între reprizele de oferit șprot, mi-am frecat degetele de penele lui ca să mi le curăț și să ajut la, speram eu, restaurarea stratului impermeabil.

În noaptea aceea am închis ușa la baie și am mers la culcare mai plin de speranță ca oricând de când îl găsisem pe plajă în ziua precedentă. Dimineața m-am bucurat să observ că părea să fie bine și stătea la o distanță acceptabilă de găinațul pe care îl depozitase la capătul căzii, lângă scurgere.

„Trebuie să faci ceva să-ți cureți baia, să știi", părea să spună privirea lui dominatoare.

După micul dejun mi-am umflat cauciucurile, am sărit pe bicicletă și m-am întors la piață. M-am bucurat să descopăr că vânzătorul de pește avea în continuare o mulțime de șprot, deși el era uimit că voiam încă un kilogram atât de curând.

— Este pentru pinguin, i-am spus.

— Ah, desigur! Ce prostesc din partea mea să nu-mi fi dat seama. Deci te vei întoarce și mâine? m-a întrebat cu un zâmbet larg, care a dispărut repede când i-am răspuns:

— Desigur, cred că o să cumpăr șprot în fiecare zi de acum încolo.

Juan Salvador n-a mai terminat decât vreo câteva zeci de pești la micul dejun, dar a mai mâncat câțiva de fiecare dată când treceam pe la el, așa că până la sfârșitul zilei mâncase încă un kilogram, și orice temeri pe care le aveam despre starea stomacului său au fost risipite. Aveam instalat în baie un aparat eficace de făcut găinați.

7.

În sus și-n jos

În care Juan Salvador se instalează în locuința lui și dă o petrecere de casă nouă

Pregătirea pentru întoarcerea elevilor îmi dădea multe de făcut la colegiu, în timp ce mâncatul în sala de mese de patru ori pe zi ajunsese să-mi organizeze viața. În prima zi a întoarcerii mele, la masa de seară, i-am întrebat pe câțiva colegi care se întorseseră din vacanță despre obiceiurile pinguinilor, pretextând că am văzut câțiva în călătoriile mele. Speram ca motivul adevărat al curiozității mele să nu fie evident. În acel moment nu eram pregătit să dezvălui că luasem un chiriaș în apartamentul meu.

În ciuda unor răspunsuri entuziaste, nu am aflat nimic folositor pe care să nu-l fi descoperit deja cu ajutorul lui Juan Salvador. Nici la bibliotecă nu am aflat informații noi când am căutat în rafturi cărți despre fauna locală. Se părea totuși că o dietă formată numai din pește era suficientă pentru un pinguin, ceea ce era foarte reconfortant pentru mine.

Băieții locuiau în trei clădiri de trei etaje așezate în colțul sudic al campusului colegiului, aproximativ câte șaptezeci în fiecare clădire. Băieții între treisprezece și șaisprezece ani aveau dormitoare și camere comune, în

timp ce studenţii seniori aveau dormitoare individuale. Fiecare internat era condus de un pedagog împreună cu doi asistenţi. Pentru că eram singur, ocupam unul dintre apartamentele pentru angajaţi din clădire; locuinţa pedagogului se afla la un capăt al acesteia.

Apartamentul meu din Casa Şcolii era la etajul al doilea (sau al treilea dacă eşti american, din America de Nord sau de Sud). Oricum, era la ultimul etaj şi trebuia să urc două rânduri de scări să ajung la el. O uşă adiacentă apartamentului dădea pe o terasă de pe acoperiş, deasupra locuinţei pedagogului. Avea în jur de nouă metri pătraţi şi un parapet înalt de o jumătate de metru de-a lungul marginii (aproximativ, cum avea să se dovedească, înălţimea unui pinguin Magellan!). Podeaua din dale era puţin înclinată, ca să se scurgă apa. Era echipată cu o masă şi scaune şi un furtun de curăţat, dar în rest era goală. Accesul la terasă se făcea doar prin această uşă, şi când era închisă, nu exista nicio ieşire alternativă pentru un pinguin sau o persoană.

A doua zi după întoarcerea la colegiu, l-am dus pe Juan Salvador pe terasă cât timp făceam eu o baie înainte de micul dejun. Cu veritabilă consternare am observat că emailul de pe fundul căzii unde fusese găinaţul nu mai era o suprafaţă lină şi sclipitoare, era dură şi chiar abrazivă pe alocuri. Am fost uimit de stricăciune şi am fost atent să nu mă hârşâi de acea porţiune şi să nu mă rănesc. Am hotărât tot atunci să nu ating găinaţul cu degetele şi să am grijă să nu intre cumva în contact cu pielea. Dacă putea să fie atât de coroziv pentru emailul căzii, nu voiam să mă gândesc ce efect avea pe pielea umană. Ce noroc că Juan Salvador n-a stricat baia familiei Bellamy!

Venise timpul. Trebuia să le spun angajaţilor colegiului despre Juan Salvador. Era clar că nu avea să moară;

de fapt, dimpotrivă, părea să îi priască dieta cu şprot de la piaţa din Quilmes şi arătă perfect fericit trăind pe cheltuiala mea. Nu părea să încerce să scape şi nici nu tânjea după compania altor pinguini, ceea ce mi-a liniştit grijile pe care mi le făceam pentru binele lui. Purtarea lui prietenoasă, entuziastă şi curioasă era foarte plăcută. Nu mai scosese un sunet de la episodul cu ofiţerul de vamă, dar nu aveam încredere deplină în el, aşa că înainte să-l descopere cineva, trebuia să le spun din proprie iniţiativă. Nu voiam să pară că ascund pinguinul sau că am conştiinţa încărcată pentru că îl ţineam în colegiu.

După micul dejun, m-am dus în camera de cusut în căutarea persoanei în care vedeam cel mai mare potenţial aliat.

— Maria, am nevoie de ajutorul tău, am spus după ce am schimbat câteva replici ca de început de semestru.

— *Por supuesto, señor*, cum pot să vă ajut?

— Maria, am găsit un pinguin rănit şi mă întrebam dacă ai putea... am început eu.

— Aţi găsit un pinguin?! Aici, în colegiu?

— Ai un moment liber?

Maria era menajera colegiului, responsabilă cu toată curăţenia şi spălatul rufelor. Muncise la colegiul St. George de la treisprezece ani, iar acum avea puţin peste şaptezeci. Rufele erau spălate de mână de femei de toate vârstele care trăiau în împrejurimi şi făceau naveta zilnic. Responsabilităţile Mariei crescuseră de-a lungul anilor şi, în cele din urmă, ajunsese să fie cea mai bătrână, astfel că a fost răsplătită cu funcţia de menajeră. Era şefă peste toate femeile de serviciu şi personalul care spăla rufele. Oamenii ca Maria nu aveau drept de pensie, aşa că trebuia să continue să muncească până murea sau devenea prea slăbită, moment în care trebuia să se bazeze pe mila

cuiva. Nu putea să se retragă niciodată pentru că economiile ei nu aveau nicio valoare.

Datorită faptului că am cunoscut oameni ca Maria am înţeles cine sunt cei care pierd într-o economie în inflaţie. Săracii, *descamisados*, erau răsplătiţi cu bani care îşi pierdeau rapid valoarea, lăsându-i fără nimic. „Bogaţii" erau beneficiarii pentru că posesiunile lor îşi menţineau sau li se mărea valoarea ca rezultat al muncii pe care o plăteau cu bani lipsiţi de valoare. În mod clar, inflaţia transfera o bogăţie imensă de la oamenii săraci către cei puţini, dar bogaţi. Maria şi miile de oameni „fără cămaşă" ca ea erau cei care plăteau efectiv pentru costul real al caselor elegante din suburbiile Buenos Aires-ului.

Declaraţia mea surprinzătoare i-a trezit curiozitatea Mariei. A lăsat imediat din mână treaba pe care o făcea şi m-a urmat spre apartamentul meu.

Maria avea numai un centimetru sau doi peste un metru şi jumătate şi un piept imens, suferea îngrozitor din cauza artritei şi a monturilor şi avea nişte paranteze imense; nu putea prinde un porc între picioare, dar era, din fericire, foarte puţină nevoie de acea abilitate la colegiul St. George.

Cum mergeam în ritmul Mariei, am început să-i povestesc de aventurile mele din timpul vacanţei. Avea probleme de mult cu genunchii, ceea ce o făcea să meargă târşâit (nu foarte diferit de un pinguin). A urcat încet scările, folosindu-se de balustradă pentru a se trage în sus, pufăind la fiecare pas, iar când a ajuns în vârf, zâmbetul ei triumfător era la fel de cald ca o rază de soare. Pentru ea, bucuria lucrurilor pe care le putea face depăşea suferinţa provocată de lucrurile pe care nu le putea face. Tot timpul cât am cunoscut-o nu cred s-o fi auzit vreodată plângându-se; o iubeam pe Maria ca pe o bunică.

Nimic nu era prea mare deranj pentru „Sfânta Maria", așa cum devenise cunoscută, pentru că avea cea mai bună inimă dintre toți cei pe care i-am cunoscut. Îi iubea pe băieți și voia să îi răsfețe, și ei îi răspundeau cu recunoștință, amuzament sau enervare, toate în diverse măsuri. Și voia să îi răsfețe și pe profesorii tineri. Odată, în timpul unei greve la spălătorie, băieții au trebuit să-și spele singuri rufele și am făcut tot ce-am putut să o împiedic pe Maria să le spele pe ale mele. Doamnele spălătorese au primit o creștere salarială după două-trei săptămâni, în principal pentru că unele mame erau îngrozite la gândul că iubiții lor băieți de șaisprezece ani își spălau singuri chiloții (sau probabil nu și-i spălau) și au scris școlii protestând, iar totul a revenit la normal într-o manieră pragmatică tipic argentiniană.

Când am deschis ușa terasei, Juan Salvador s-a uitat imediat la noi, și așa cum anticipasem, i-a luat două secunde sau chiar mai puțin să-i topească inima Mariei. Ea a urcat cele două trepte și el a alergat spre ea și a privit-o în față. Maria fusese așa de îngrijorată când i-am spus despre petrol și smoală, încât în mod firesc voia să-l răsfețe și pe Juan Salvador. Bineînțeles, Juan Salvador, așa cum aveam să descoperim în curând, era în stare să primească tot răsfățul care i se oferea! Ea s-a așezat pe parapet și degetele ei delicate au trecut peste conturul umerilor lui.

Am sugerat că poate vrea să-l hrănească și, în câteva clipe, Maria îl trata pe Juan Salvador cu ospățul de dimineață. După fiecare pește, Juan Salvador dădea din cap, își flutura aripile energic și scutura viguros din coadă în semn de apreciere. Acest maestru pescar prinsese un nou convertit – Maria era fascinată de el. Mai apoi, ea avea să-i aducă bucăți alese și împreună aveau să pună țara la cale.

Repriza mea de dezvăluiri avea să se prelungească când m-am dus să-l găsesc pe directorul școlii ca să-i raportez șederea temporară a unui pinguin pe terasa mea. L-am asigurat că în următoarea mea zi liberă aveam să duc pasărea la grădina zoologică din Buenos Aires, dacă era suficient de întremată, și i-am spus același lucru și lui Richard, pedagogul Casei. Ca rezultat, Juan Salvador și cu mine am primit un flux aproape continuu de vizitatori de-a lungul zilei.

La cină, în seara aceea haotică, am povestit istoria luptei mele cu pinguinul din Punta del Este și am explicat de ce trăia pasărea acum pe terasa mea. Colegii mei au ascultat povestea salvării și curățării lui cu atenție, dar când i-am dezvăluit numele, George m-a întrerupt:

— Nu, nu, trebuie să îi spui Juan Salvado – „John Salvat".

Ceilalți au fost cu toții de acord că era un nume mai potrivit decât Juan Salvador (John Salvatorul); așa că numele lui a devenit Juan Salvado pentru prietenii apropiați, deși a rămas Juan Salvador în ocazii oficiale.

Firește, profesorii voiau să-l vadă și ei, așa că, după cină, tovarășii mei m-au acompaniat pe terasă și am făcut prezentările. Colegii mei stăteau pe scaune și pe parapet, și cum sticla de vin trecea dintr-o mână în alta spre stânga, punga cu șprot trecea de la o persoană la alta spre dreapta. Juan Salvado a captivat publicul alergând pe rând, de la unul la altul, spre delectarea tuturor. Pe măsură ce i s-a umplut stomacul, a început să mănânce mai încet, dar se bucura în mod evident de companie. Numai când a devenit mai puțin activ, atenția colegilor mei a scăzut și conversația oamenilor s-a mutat în alte domenii de interes comun și stringent (ca de exemplu, presupusele farse ale băieților înscriși în armată la artilerie, sau șansele echipei FC Quilmes la cupă).

Asta a fost prima oară din atâtea alte dăţi când am observat cât de relaxat era Juan Salvado în compania oamenilor. Nu era intimidat de înălţimea lor şi nu dădea niciun semn că ar fi inhibat. Obişnuia să primească plin de căldură vizitatorii pe terasa lui, şi în măsura în care mi-am dat seama, cu o dorinţă veritabilă de prietenie. Dar ce spun eu – era încântat când veneau oameni în vizită. Un oaspete se simţea ca şi cum sosise acasă la un prieten vechi şi drag după o călătorie lungă şi grea. Juan Salvado avea şarmul unui copil precoce, dar spre deosebire de copiii precoce, şarmul lui Juan Salvado nu era efemer; de fapt, nu se diminua niciodată. E posibil ca purtarea lui să fi fost mai asemănătoare cu cea a unei gazde perfecte de la un banchet din înalta societate, Excelenţa Sa Don Juan Salvador de Pingüino. Inteligent, elegant şi îmbrăcat imaculat în frac şi cravată albă, cu o încredere născută dintr-o tradiţie nobilă, învăţătură superioară şi experienţă vastă, Excelenţa sa se mişca printre oaspeţi. Când se apropia, orice altă conversaţie era întreruptă spre întreţinerea sa. Apoi, fiecare invitat în parte simţea că Salvador era în căutarea companiei lui, dar era silit de legile riguroase ale etichetei să plece să vorbească şi cu alţi invitaţi. Aşa că, deşi practic oamenii îl hrăneau cu peşte, se poate spune că Juan Salvado îi făcea pe toţi să-i mănânce din palmă.

În acea primă noapte, pinguinul stătea în picioare lângă mine privind în jur la adunare şi părând să se întrebe dacă mai avea loc pentru încă un şprot, când am observat că ochii îi sclipesc şi capul i se mişcă uşor. La scurt timp după aceea, am observat că adormise, deşi stătea în picioare, sprijinindu-se uşor de mine, ghiftuit şi într-o aparentă armonie cu universul.

Următoarea zi era ultima dinaintea întoarcerii studenţilor, aşa că, deoarece timpul mi-o permitea iar Juan Salvador nu mai era un fugitiv, am decis să văd cum avea să facă faţă noul meu tovarăş unei plimbări pe câmp şi unui exerciţiu susţinut, cu totul altceva faţă de ce permiteau limitele terasei.

Proprietatea colegiului era foarte mare. Erau multe câmpuri de joacă deschise, încadrate de eucalipţi imenşi. Mai erau şi locuri liniştite cu vegetaţie densă, care semănau cu un colţ umbros al unei grădini domestice. L-am pus pe Juan Salvado pe iarbă şi am mers încet pe sub eucalipţi. Oriunde mă duceam, Juan Salvado venea după mine, stând în permanenţă la câţiva metri de mine, aşa cum făcuse pe plaja din Uruguay. Cu încredere crescândă am început să merg mai repede, şi pinguinul să alerge cât putea de tare să ţină pasul. Pentru pinguini, alergatul implică să îşi întindă aripile în exterior şi să îşi rotească corpurile ca să parcurgă o distanţă mai mare cu fiecare pas; puţini oameni se pot abţine să nu râdă când îi văd alergând. Mai tot timpul, însă, am mers încet, observând cu grijă comportamentul lui. Deşi Juan Salvado a examinat iarba, frunzele şi crenguţele de pe sol, niciodată nu s-a îndepărtat de mine. Ne-am întâlnit cu câţiva angajaţi ai colegiului în turul nostru şi le-am explicat motivul prezenţei noului meu tovarăş. Deşi nimeni nu m-a criticat făţiş, mi s-a părut că detectez slabe aluzii cum că m-aş purta excentric într-un fel, dar cred că eram hiper-sensibil. Juan Salvado era dovada vie că intervenţia mea pe plaja din Uruguay fusese cel mai bun lucru care putea să mi se-ntâmple.

Prima noastră plimbare de-a lungul câmpului a fost de doi kilometri şi am urmărit atent eventualele semne de oboseală sau indicii care să spună „Du-mă în braţe!", dar nu am detectat de niciunele. Pe moment am fost

surprins, dar, reflectând, mi-a trecut prin cap că pinguinii au forţa să migreze mii de kilometri în fiecare an şi sunt capabili să meargă distanţe mult mai mari decât oamenii, aşa că o plimbare uşoară în jurul unui teren de rugby nu era o mare încercare pentru el, probabil.

Pe vremea aceea, *Calle Guido* – Strada Guido, strada pavată din Quilmes – se termina la porţile colegiului. Din acest punct devenea un drum prăfuit şi greu, care continua pentru un kilometru şi ceva în josul fluviului. Terenul de pe ambele părţi ale drumului aparţinea colegiului; la nord, deschiderea largă era marcată de porţi de rugby şi era înconjurată de copaci frumoşi de palisandru.

Sunt multe specii de palisandru care cresc în America Centrală şi de Sud şi toţi pe care i-am văzut erau încântători. Unii sunt mici şi nu cresc mai mult decât tufele, în vreme ce alţii ajung copaci înalţi. Cei care fuseseră plantaţi în jurul terenului de rugby aveau o înălţime de doisprezece metri. Au fost îngrijiţi astfel încât să dea o umbră cât se poate de deasă, la fel de lată cât înălţimea copacului, unde atât spectatorii cât şi jucătorii se puteau ascunde de soare. Primăvara, palisandrii erau înfloriţi, aveau flori albastre ca vioreaua, în formă de trompetă, care acopereau întreaga coroană a copacului, iar albastrul lor vibrant şi impresionant eclipsa cerul într-o zi perfectă, fără nori. Când era sezonul lor, florile se revărsau copleşind frunzişul în filigran de verde pal care constrasta atât de mult cu coaja copacului – foarte închisă la culoare, tare şi cu creneluri adânci. Frunzele delicate rămâneau la fel de frumoase toată vara, mult timp după ce florile păleau. Spre toamnă se formau fructele, în mănunchiuri galbene-aurii asemănătoare cu strugurii, şi sclipeau în lumina apusului şi rămâneau în copaci mult timp după ce frunzele cădeau. Pentru mine, palisandrii

sunt unii dintre cei mai frumoşi copaci, iar pinguinul mergând pe sub ei reprezintă o imagine de neuitat.

Cei aproximativ cincizeci de acri de pământ de la sudul drumului prăfuit cuprindeau toate clădirile colegiului, ca şi multe alte terenuri de joacă. Astăzi, dezvoltarea neîncetată a suburbiei a înconjurat şcoala. În acele zile totuşi se putea trece printre gardurile înalte legate cu lanţuri care înconjurau cele două terenuri ce alcătuiau campusul colegiului, terenuri pe care creşteau tufişuri pline de spini, şi se putea urmări cărarea care şerpuia printre arbuştii pipernicişi, trecând pe lângă câteva locuinţe răsfirate, mergând în jos, de-a lungul a Río de la Plata; o plimbare de o jumătate de oră, dar care lua mult mai mult timp în compania unui pinguin.

Casele dintre colegiu şi fluviu nu erau chiar nişte gospodării, dar erau mai sofisticate decât cele dintr-o favelă şi fuseseră ridicate din cărămizi şi cherestea pe care locuitorii le „salvaseră" din cartier. Casele lor nu erau branşate la reţelele de utilităţi, aşa că oamenii erau nevoiţi să trăiască şi să-şi crească familiile fără electricitate, apă curentă sau canalizare. Obişnuiau să planteze câteva culturi pe parcelele mici de pământ, ţineau găini şi porci şi îşi încropeau traiul zilnic din serviciile pe care şi le puteau găsi în oraş. Colegiul îi angaja pe unii dintre aceşti localnici ca bucătari, femei de serviciu, spălătorese sau ca oameni buni la toate.

Adeseori mă bucuram de câte o plimbare de seară în josul fluviului şi, după ce am căpătat o curiozitate pentru pinguini, i-am întrebat pe oamenii care locuiau în zonă dacă văzuseră vreodată păsări ca Juan Salvado prin acea parte a apei. „Niciodată", a venit răspunsul. Şprotul şi pinguinii care se hrăneau cu el se ţineau departe în mare ca să evite vărsarea de apă dulce din fluviu. Asta înseamnă că pinguinii trebuie să înoate cam trei sute de

kilometri în larg când pleacă de pe coasta Argentinei ca să ajungă pe cea a Uruguay-ului. Cu cât descopeream mai multe despre pinguini, cu atât îi găseam mai remarcabili şi fascinanţi.

Río de la Plata este enorm, la fel de larg precum Canalul Mânecii. Imaginaţi-vă că staţi la Dover privind spre sud; temperatura este de 30 de grade Celsius, apa este caldă, murdară şi salmastră, vegetaţia e subtropicală şi soarele merge în sens invers pe cer. (În emisfera sudică soarele merge în direcţia opusă acelor de ceasornic.) Acum vă puteţi da seama ce înseamnă să stai la capătul acelui drum prăfuit pe malul estuarului Río de la Plata.

Deşi nu era o zonă salubră, băieţii din colegiu aveau toată libertatea să se plimbe spre fluviu sau să meargă în oraş singuri. Privind înapoi dintr-un timp în care libertăţile civile au fost restricţionate în moduri de neimaginat pe atunci, acea vreme apare ca o epocă de aur a libertăţilor personale, chiar dacă situaţia politică era apropiată de anarhie. Unii dintre studenţii din colegiu veneau din cele mai bogate şi mai influente familii de pe continent, şi totuşi se puteau amesteca relativ nestingheriţi cu locuitorii din această zonă, aşa-numiţii *bajo*, care se numărau printre cei mai săraci oameni. Vulnerabilitatea băieţilor era pusă în discuţie la întrunirile personalului, dar în afară de gărzile înarmate de la porţi şi gardurile simple din jurul perimetrului şcolii nu erau necesare, din fericire, măsuri suplimentare de securitate.

Când ne-am întors la Casa Şcolii după ce i-am făcut lui Juan Salvado un tur introductiv al colegiului, am urcat cele două trepte de la uşa din faţă. Pinguinul s-a ciocnit de prima treaptă ca şi când nu ar fi văzut obstacolul. S-a dat înapoi şi s-a aşezat. L-am ridicat şi l-am dus înăuntru. Întotdeauna era cât se poate de fericit să fie cărat şi niciodată nu se zbătea să scape. Odată ce am trecut de uşa de la intrare, l-am pus jos din nou.

Apartamentul meu era în vârful unei scări trainice de lemn. Am început să urc, m-am oprit şi m-am întors să văd ce făcea mai departe. S-a lovit iar de prima treaptă, dar de data asta a studiat obstacolul, întâi cu un ochi, apoi cu celălalt, până când brusc a părut să înţeleagă. Fără să mai zăbovească, s-a îndepărtat de treaptă şi a sărit în sus şi înainte, aterizând pe burtă pe această primă treaptă. Făcând asta, s-a dat cu capul de următoarea. Fără să se descurajeze, s-a ridicat şi a sărit pe treapta următoare. De data asta a aterizat pieziş pe burtă şi s-a întins pe toată lungimea treptei, fără să se mai lovească la cap. A repetat imediat procesul, aterizând tot pieziş, pe cealaltă parte, şi aşa m-a urmat, urcând în zigzag următoarele trepte. Am urcat şi mai sus şi m-a urmat.

Foarte impresionat de inteligenţa lui Juan Salvado, am vrut să văd cum avea să coboare, aşa că am alergat în jos pe scări. Fără să ezite, şi-a dat drumul pe burtă şi a mers ca pe tobogan, zdup, zdup, zdup, în jos pe scări cu viteză mare, aterizând în aceeaşi poziţie pe podeaua de marmură lustruită. S-a oprit şi s-a ridicat. Deşi nu era scopul lui să fie cel mai rapid când cobora, Juan Salvado putea să coboare treptele mai repede decât oricine, descurcându-se cu abilitate la cele două unghiuri drepte din construcţia scării. Mai târziu aveam să descopăr că, fără să ştiu, băieţii aranjau întreceri cu pinginul şi el câştiga de fiecare dată! Când am aflat de aceste întreceri, mi-a

înghețat sângele în vine și le-am interzis imediat, șocat de posibilitatea ca vreun băiat să aterizeze accidental pe pinguin în timp ce încerca să sară câte zece trepte deodată, nu doar omorându-l, dar rupându-și și gâtul în timp ce carcasa eviscerată a păsării aluneca de sub picioarele lui și el se făcea grămadă în capul scărilor. Am tremurat de groază numai la acest gând. Dar în timp ce mă pregăteam pentru începutul acelui semestru, nu aveam nicio presimțire legată de nivelul la care aveau să ajungă întrecerile în joacă cu pinguinul.

Excelența Sa Don Juan Salvador de Pingüino

8.

Prieteni noi

În care elevii se întorc și găsesc un oaspete neașteptat

Mi se pare că există o vopsea specială care se folosește doar în școli, și mirosul ei pătrundea în atmosferă în timp ce vorbăraia studenților împrăștia liniștea dormitoarelor. Zgomotul pașilor și al geamantanelor burdușite cu uniforme și echipamentele de sport aruncate neceremonios la capătul paturilor de proprietarii lor anunțau adevăratul început al unui semestru de șaptesprezece săptămâni. Colegiul revenea la viață. Nu îmi părea rău să văd întoarcerea băieților în primăvara aceea. Era clar că lui Juan Salvado îi plăcea compania, iar cu cei peste trei sute de oameni din campus, era absolut sigur că nu avea să ducă lipsă de prieteni.

Colegiul nu era numai casa elevilor pe parcursul semestrului, dar și a multor profesori și a familiilor lor, cât și a asistentelor de la sanatoriu; în această comunitate mică fiecare îl știa pe fiecare după nume. Clasele de la St. George aveau cincisprezece elevi și dormitoarele aveau o capacitate asemănătoare; sala de mese putea cuprinde întreaga școală și se întâmpla asta de trei sau patru ori pe zi; iar Jorge, bucătarul, știa cum să hrănească apetitul

argentinian al acelei armate înfometate. Capela era și ea suficient de vastă încât să încapă toată lumea, și ne întâlneam și acolo, dar nu atât de des și cu ceva mai puțin entuziasm pentru slujbele preotului.

Stăteam în vârful scărilor și dirijam traficul, întrebându-mă cât o să dureze până când unul dintre băieți avea să se uite pe ușa terasei. Nu a trebuit să aștept mult. Un băiat inteligent, cu o claie de păr negru și un zâmbet contagios, mergând în direcția respectivă, s-a uitat peste câmp spre fluviu, năpădit fără îndoială de emoțiile amestecate specifice începuturilor de noi semestre. Era din Peru, dar bunicul lui fusese emigrant rus.

N-a durat decât câteva secunde până când ceva i-a atras atenția.

— E un pinguin acolo! a spus încet.

Și-a mutat privirea și apoi s-a uitat din nou acolo, aproape presându-și nasul de geam. Întorcându-și capul, m-a văzut și a repetat:

— Este un pinguin acolo!

— Probabil a aterizat aici ca să se odihnească în timp ce migrează în sud pentru iarnă, am spus.

Afirmațiile care pot fi contrazise erau un stil de predare care îmi plăcea – să spui lucruri neadevărate care îi forța pe elevi să chestioneze ideile care le erau prezentate.

Igor s-a încruntat și s-a uitat înapoi pe terasă, apoi s-a întors brusc spre mine, cu „Nu!"-ul de pe buze risipindu-i-se când mi-a văzut expresia. A și zâmbit, pricepând gluma.

— Pot să mă duc acolo?

— Dacă ești calm și drăguț, da.

Grijuliu, a deschis ușa și a pășit pe terasă. M-am apropiat ca să văd mai bine. Juan Salvado a dat din aripi în semn de salut când Igor a mers încet spre el și s-a aplecat să-l mângâie pe cap. Pinguinul și-a ferit capul și s-a

îndepărtat, dar în curând îl încuraja pe băiat, jucându-se cu el. Igor s-a uitat la mine.

— Pot să le spun celorlalți? m-a întrebat.

Ca focul grecesc s-a răspândit vestea în școală că era un pinguin pe terasă și o grămadă de băieți dornici să afle adevărul despre acest zvon s-au îmbrâncit agitați la ușa terasei. Inițial am încercat să țin sub control numărul de copii care se afla afară la un moment dat, temându-mă că Juan Salvado avea să fie copleșit de prea multă atenție, dar în curând am aflat că nu exista nicio limită pentru numărul de admiratori pe care pinguinul îl socotea suficient.

Băieții erau încântați că aveau voie să-i dea de mâncare, și foarte curând am avut voluntari, în special dintre cei foarte tineri, care să-l hrănească pe Juan Salvado, să spele terasa la intervale regulate și să cumpere pește de la piață în fiecare zi. Responsabilitatea poate scoate la iveală ce-i mai bun din tineri, și nu duceam lipsă de doritori cărora să li se scoată la iveală ce-i mai bun din ei în timp ce mă ajutau să răspund nevoilor lui Juan Salvado.

Numai dacă vezi pinguini în mediul lor natural poți să înțelegi cu adevărat sensul adjectivului „gregar". Oamenii pot fi descriși în general ca gregari, dar pinguinii sunt cei care se adună într-un număr nesfârșit de mare fără să țină seama deloc de spațiul personal. Acestea fiind spuse, poate că o școală englezească cu internat (una din America de Sud) ilustrează viața într-o colonie de pinguini mai bine decât orice altă formă de societate umană.

Trezindu-se dimineaţa devreme, valuri de elevi plecau din dormitoare spre sala de mese pentru micul dejun. Se întorceau să-şi ia materialele necesare pentru lecţiile de dimineaţă, şi apoi valul de băieţi creştea din nou mergând spre capelă sau clase. În pauza din mijlocul dimineţii mergeau înapoi spre dormitoare să înlocuiască cărţile şi materialele cu cele potrivite pentru următorul set de cursuri. La prânz obişnuiau să vină înapoi în camere să-şi lase lucrurile în dulapuri înainte să fugă iar spre sala de mese. Odată ce erau sătui, obişnuiau să meargă înapoi în dormitoare pentru o siestă. Odihniţi, valul trecea înapoi să ia parte la jocuri şi exerciţii fizice de tot felul. Înapoi în dormitoarele lor, făceau un duş şi-şi luau cărţile, însetaţi de preţioasele învăţături care aveau să se scurgă de pe buzele colegilor mei în timpul ultimului set de ore ale zilei. Apoi veneau din nou acasă să îşi lase cărţile, înainte de a merge în sala de mese pentru ultima cină a zilei. În sfârşit, se întorceau în dormitoare şi camere comune pentru teme, după care fiecare clădire zumzăia de zgomotul băieţilor care se bucurau de timpul liber înainte să mai facă un ultim duş şi să se culce. Asta este rutina şcolilor cu internat.

Aşa că era un du-te-vino de tineri la intervale regulate, care părea să fie organizat pentru amuzamentul şi încântarea unui pinguin aflat în rezidenţă. De fiecare dată când auzea băieţii trecând, Juan Salvado obişnuia să alerge în sus şi-n jos pe terasă, încercând să îi vadă şi, în mod invariabil, unii dintre băieţi se duceau pe terasă să vorbească cu el sau să-i dea peşte.

Deşi timpul liber al băieţilor dintr-o şcoală cu internat este foarte limitat, nu era imposibil pentru un băiat entuziast să-şi găsească douăzeci de minute libere între terminarea jocurilor şi începutul lecţiilor de după-amiază, şi nu duceam niciodată lipsă de voluntari care se

ofereau să meargă la piaţă să cumpere şprot. După un timp, Juan Salvado s-a obişnuit cu o dietă regulată de numai o jumătate de kilogram de peşte pe zi, aşa că era perfect posibil să menţin o rezervă sănătoasă în frigider mergând numai de trei ori pe săptămână la vânzătorul de peşte. Răsplata pentru cei ce aduceau proviziile de la piaţă era privilegiul de a-l hrăni pe Juan Salvado şi spălarea terasei.

De obicei, un grup de până la zece băieţi obişnuia să stea pe parapetul terasei de pe acoperiş şi să îl hrănească pe noul lor prieten. La începutul mesei, Juan Salvado prindea şi înghiţea peştele cât de repede putea să-l scoată din plasă cel care-l hrănea, cu insuficient respect pentru degetul celui neavizat sau neavertizat. (Ar trebui să spun acum că nimeni nu a suferit o rană de netratat de la nerăbdarea lui Juan Salvado de a mânca peşte.) Totuşi, spre sfârşitul unei mese obişnuia să mănânce mai încet şi înghiţea cu mai mult efort. Binefăcătorii atenţi obişnuiau să observe când Juan Salvado era sătul şi încetau să-l hrănească, dar, ocazional, unii băieţi care nu-şi mai vedeau degetele în pericol de amputare şi care se pierdeau în conversaţii personale continuau să-l hrănească până când nu mai putea înghiţi deloc şi coada unui peşte ajungea să-i atârne din cioc.

Astfel, ghiftuit şi total mulţumit, Juan Salvado obişnuia să stea în centrul micului grup de băieţi şi să se uite iubitor la ei, sorbindu-le fiecare cuvânt. Apoi, doborât de jiletca prea strâmtă şi de căldura soarelui de după-amiază, obişnuia să moţăie, adormind cum se găsea, sprijinindu-se de picioarele băieţilor, foarte utile prin această calitate a lor. Şi acolo rămânea până plecau. Cei mai atenţi dintre ei obişnuiau să-l întindă pe burtă pe jos, unde, ca un copil, dormea fără să se mişte. Cei care nu erau aşa atenţi se ridicau şi plecau când observau

brusc că erau în întârziere la următoarea oră, lăsându-l pe Juan Salvado să cadă. În asemenea ocazii, obișnuia doar să dea din cap ca un bunic indulgent și să se așeze să-și continue somnul de după-amiază. Asta era viața lui Juan Salvado pinguinul, picotind liniștit în vreme ce noi ne întorceam la treburile noastre.

9.

Comoara găsită

În care sacrific ceva prețios

Într-o după-amiază, la scurt timp după ce Juan Salvado începuse să locuiască pe terasa mea, eram în apartamentul meu, când atenția mi-a fost brusc atrasă de sunetul unei discuții aprinse. Am presupus că venea de la un grup de băieți care mergeau spre casă, dar era și un sunet neobișnuit pe care nu îl puteam identifica. Eram preocupat de radio și de firele atașate de antenă pe care le întinsesem prin toată camera într-o încercare nereușită să prind BBC World Service cu știri de acasă. De obicei, era un efort inutil în acel moment al zilei, dar strădaniile mele erau răsplătite ocazional de tonul familiar al știriștilor englezi, ale căror voci modulate de ionosferă deveneau șuierătoare.

Grupul ajunsese lângă clădire și urca treptele de la intrare. Am auzit cum s-a deschis și s-a închis ușa din față, iar vocile au devenit mai puternice pe măsură ce grupul urca scările, până când, în cele din urmă, s-a oprit în fața apartamentului meu. Radioul nu mergea și eram curios, așa că am ieșit să investighez, anticipând ciocănitul la ușă. Deschizând ușa, am găsit un băiat cu o expresie triumfătoare pe față și obiectul fericirii lui în brațe, un

bazin de fier galvanizat mare, vechi și murdar. Avea o formă ovală, lungă de un metru, lată de jumătate de metru și adâncă de douăzeci de centrimetri, cu mânere la ambele capete.

— Cortés, i-am spus, plin de admirație, ești genial! De unde l-ai furat? Sper că nu din grădina vreunei doamne în vârstă.

— Nu fur nimic, a răspuns indignat.

— Nu, glumeam, am spus, dar ești totuși genial! De unde îl ai?

Zâmbetul radios i-a revenit pe față.

— Mă întorceam din oraș și l-am văzut aruncat la gunoi într-un atelier. Am întrebat cât voiau pe el și mi s-a spus că, dacă puteam să-l ridic, era al meu.

— Nu te-au oprit gărzile de la poartă? l-am întrebat.

Aveau instrucțiuni clare să interzică elevilor să aducă gunoi în colegiu.

— Au vrut, dar când le-am spus că aveați nevoie de bazin pentru pinguin și că m-ați trimis să-l aduc, m-au lăsat să trec. M-ați trimis să-l aduc, nu-i așa?

— Ah, da! am spus. Acum îmi amintesc! Bine că ai ținut tu minte. O să ajungi departe, Bernado Cortés!

În cele câteva săptămâni în care Juan Salvado fusese la colegiu, se adaptase la viața pe terasă ca o rață la apă. Masa îi oferea adăpost, dacă avea nevoie, de soare sau ploaie, și iubea dușul zilnic pe care i-l făceam eu sau băieții. Un jet de apă era obținut din capătul unui furtun lăsat să atârne de pe masă, și Juan Salvado putea să stea sub această cascadă improvizată.

Ritualul era întotdeauna același. Obișnuia să-și înmoaie ciocul în apă o secundă sau două și apoi scutura din cap cu putere. După ce repeta mișcarea de două sau trei ori, obișnuia să își spele fața și gâtul cu un picior, în timp ce se balansa pe celălalt. Apoi trecea să-și cureță

alte părți ale corpului. Era uluitor cât putea să cureţe cu picioarele; părea că are oase pliabile de cauciuc care suportau orice contorsiune. Apoi se îndepărta de apă şi îşi aranja penele cu ciocul, pornind de la gât şi curăţând fiecare părticică, până când ajungea la coadă, din care dădea spasmodic, rapid şi viguros, de-a lungul întregului proces. La acest semnal obişnuiam să îl uscăm uşor cu prosopul, ceea ce îl făcea să înceapă din nou să-şi cureţe penele.

Ne-am întrebat cât de multă apă beau pinguinii sau dacă nevoia de a bea apă venea numai de la peştele pe care îl mâncau. În consecinţă, Juan Salvado nu rămânea niciodată fără apă într-o farfurioară. Apa de la colegiu era extrem de salină, aşa că nu îmi era teamă că am putea să-l privăm de sărurile esenţiale, dar nu l-am văzut niciodată să bea. M-am asigurat că apa îi era disponibilă în cazul în care avea nevoie.

Bernado Cortéz fusese foarte inspirat când văzuse bazinul galvanizat într-un colţ murdar al unui atelier din Quilmes. Bazinul îi permitea lui Juan Salvado să facă o baie şi să se cufunde cu totul în apă, dacă voia; să se răcorească când simţea nevoia, pe măsură ce căldura verii creştea. Mă ajuta să mă mai liniştesc în privinţa sănătăţii lui. Penele sale nu dădeau niciun semn că şi-ar recâştiga impermeabilitatea.

În timp ce Cortéz ţinea în mâini trofeul ca să-l inspectez, a fost imediat evident că acea cădiţă fusese intens folosită. Puteam să mi-o imaginez expusă într-un magazin de obiecte metalice sau într-un magazin universal, cândva la sfârşitul secolului nouăsprezece, atârnând într-un cârlig de o grindă, sclipitoare şi nouă, cu o etichetă scrisă de mână făcută din hârtie de Manila maronie şi ataşată cu un fir de cânepă. Fusese cumpărată, nu mă îndoiam, de o familie pionieră a acelor timpuri,

împreună cu alte lucruri esenţiale. Îmi imaginam un bărbat tânăr îmbrăcat într-o salopetă largă, cu proaspăta lui soţie, cumpărând doar obiectele strict necesare pe care şi le puteau permite cu banii lor, şi care nu le încărca prea mult căruţa trasă de cal, aproape scoasă din circulaţie. Nişte fâşii de tablă ondulată, lemn, cuie şi un ciocan, sârmă pentru gard, un târnăcop, o lopată, chibrituri, făină, seminţe de porumb, cartofi, o carafă albă emailată, nişte muniţie şi cădiţa asta de metal. Aceste câteva lucruri, împreună cu iubirea şi determinarea lor, de-abia erau suficiente să înceapă o gospodărie proprie de la zero.

Acolo, cada lui Juan Salvado fusese în centrul vieţii lor domestice pe măsură ce se luptau să îmblânzească pământul, să-şi facă o viaţă şi o nouă fermă la sud de Buenos Aires. Probabil că servise în bucătărie pentru pregătirea mâncării şi drept chiuvetă pentru spălarea după masă. Fără îndoială, fusese de folos la spălătorie şi în dormitoare. Probabil că nou-născuţii au fost spălaţi în ea sau apa a fost încălzită în ea. Acoperită ar fi putut fi un bun loc de depozitare uscat, protejat de insecte. Pe măsură ce gospodăria creştea, prospera şi ei urcau pe scara socială, a fost destituită şi trimisă la slujbe mai de jos, precum troacă pentru hrănirea porcilor şi găleată pentru lături. În cele din urmă, după ce şi-a făcut datoria o viaţă, a ajuns, ponosită, ciobită şi începând să ruginească, parte dintr-o masă de obiecte trimise la licitaţie când casa familiei a fost vândută. Aşa că trecuse prin diferite mâini când a ajuns, nedorită de nimeni, într-un atelier de obiecte metalice din Quilmes. Dar soarta avea o menire mai bună pentru ea şi a aranjat astfel lucrurile încât un băiat de şcoală i-a văzut potenţialul în acea după-amiază.

— Exact de aşa ceva aveam nevoie! l-am felicitat. Ai făcut foarte bine. Du-o pe terasă şi spal-o puţin.

Mâini binevoitoare au dus trofeul pe terasă pentru a fi curățat. Noroi, murdărie și pânză de păianjen au fost îndepărtate de forța apei de la robinet, iar Juan Salvado stătea lângă bazin și supraveghea mersul lucrurilor. Satisfăcut de progres, și-a frecat capul de piept în bura fină care s-a desprins de pe penele lui, și m-am minunat din nou de acel gât flexibil care îi permitea să-și întoarcă capul cu susul în jos când făcea asta. Curcubeul creat de razele de soare în particulele de apă din jurul pinguinului a creionat o imagine de neuitat.

În scurt timp, tot materialul scorojit a fost îndepărtat și bazinul aștepta, umplut cu apă proaspătă, curată, gata să-și facă datoria încă o dată.

Aveam niște blocuri de lemn *quebracho* la îndemână. Fuseseră aduse din depozitele bogate de lemne să țină furtunul în jos pe masă și să îl oprească să se răsucească când robinetul era deschis. Cuvântul *quebracho* poate fi tradus ca „spărgător de topoare". Așa cum sugerează numele, este un lemn deosebit de dens, tare, care se scufundă în apă și nu e de folos decât ca un bun combustibil, arzând precum cărbunele. Densitatea îl făcea util drept contragreutate și acum; lipite de marginea exterioară a bazinului, bucățile de *quebracho* erau pentru Juan Salvado ca o scară pe care să urce în baia sa, în timp ce un aranjament similar plasat în interiorul bazinului îi oferea posibilitatea să iasă afară din nou. Fiind *quebracho*, nu pluteau, ci stăteau unde erau așezate, pe fund, sub apă.

Când totul a fost gata, ne-am dat înapoi să vedem ce va face pinguinul cu acest nou obiect adăugat mobilierului său de pe terasă, și eram pregătiți să ne felicităm reciproc pentru o muncă bine făcută atunci când pinguinul ar fi fugit în apă cu încântare și ar fi început să înoate; dar Juan Salvado nu a făcut acest lucru. Pur și

simplu nu era interesat de noua cadă, a continuat să-şi cureţe penele. Nici măcar nu s-a uitat la mica piscină, ceea ce era foarte neobişnuit. În mod normal, un nou obiect pe terasă i-ar fi stârnit imediat curiozitatea.

Băieţii care priveau au fost foarte dezamăgiţi.

— *¿Porqué no usarlo?* a întrebat unul.

— *¿No le gusta?*[1] a răspuns al doilea.

— Vorbiţi în engleză! le-am reamintit.

Când nu erau la orele de spaniolă, regulile colegiului erau foarte inflexibile din acest punct de vedere.

— *Si*, nu i-a plăcut! a exclamat al treilea.

— Daţi-i timp, am spus. Îi e străin.

Am încercat să-i încurajez, dar eram şi eu, ca şi băieţii, foarte dezamăgit de reacţia pinguinului.

Deodată, unul dintre băieţi a spus:

— Ştiu, ştiu ce vrea. Vrea *yelo*!

Şi întorcându-se spre mine, m-a întrebat „Aveţi *yelo*?" într-un amestec de engleză cu spaniolă care se infiltrase în limba lor.

— Vrei să spui galben[2]? am întrebat. Galben ce? Vopsea galbenă? Bineînţeles că nu vrea vopsea, băiat prostuţ! De ce ar vrea vopsea galbenă?

Băieţilor le plăcea când imitam cu accentul meu un colonel din fosta colonie.

— Nu, nu vopsea, doar *yelo* simplu! Ca să se simtă ca acasă! a continuat băiatul rânjind.

Ceilalţi băieţi au râs şi au tradus pentru el:

— Gheaţă se spune! l-au tachinat ei.

— *Si*, gheaţă! *¡Yelo! ¿Tiene?* Ai?

---

[1] — De ce nu-l foloseşte?
— Nu-i place? (n.red).

[2] În limba engleză, „yellow", a cărui pronunţie seamănă cu „yelo" din spaniolă, înseamnă „galben" (n. red.).

— Gheaţă! Unde? Să punem aici? Nu ar fi mare diferenţă să punem câteva cuburi de gheaţă în toată apa asta! Nu ar fi nicio diferenţă!

— Ba da! Ba da! *¡Si!* au spus în cor băieţii.

Deodată toţi băieţii au crezut că este o idee foarte bună şi că oferea cheia problemei.

— Te rugăm, ai?

— Ei, bine... am ezitat eu. Am puţină gheaţă în frigider, dar numai o cantitate mică, nu multă. Nu ar face nicio diferenţă. Nu este un pinguin din Antarctica, aşa că nu o să fie deloc influenţat de câteva cuburi de gheaţă.

În plus, era aproape şase şi jumătate şi era timpul să sune clopotul care îi cheamă pe băieţi în sala de mese pentru cină. Anunţa unul dintre puţinele momente liniştite din viaţa la colegiu, când obişnuiam să servesc un gin cu apă tonică pe terasă cu colegii, şi gheaţa mea preţioasă făcută din apă îmbuteliată era o parte obligatorie a ritualului. Speram să le fi descurajat iniţiativa.

— Oh, te rugăm! m-au implorat ei într-un fel atât de demn de compasiune, încât am simţit că trebuie să fac sacrificiul suprem.

Vrând-nevrând, m-am întors în apartament şi am luat mica tavă de gheaţă din congelator, oprind cu grijă câteva cuburi într-un pahar pe care l-am pus în frigider pentru mai târziu.

— V-am adus, am spus, înmânându-le tăviţa de gheaţă. Dar nu va face nicio diferenţă, niciuna. O să vedeţi.

Exact în acel moment, clopotul care anunţa masa a răsunat de-a lungul campusului.

— Ei bine, gata, plecaţi. Nu vă mai jucaţi aici! Lăsaţi-l în pace şi probabil c-o să descopere cada de unul singur, am spus. Puteţi veni mai târziu.

— *Momentito, momentito*, numai puţin, m-au implorat şi au aruncat o mână de gheaţă în apă, unde avea să

se topească în câteva secunde fără să facă vreo diferenţă în temperatura apei.

Dar în acel moment, Juan Salvado a încetat să se cureţe, s-a uitat în sus şi, ca şi cum aştepta doar gheaţa, a urcat treptele ca un veteran care făcuse acest lucru de sute de ori înainte, a păşit în apă şi a început să se spele.

Rafalele de râs care au însoţit acţiunile lui erau contagioase, şi i-am trimis pe băieţi la masă. Au plecat imediat, râzând tot drumul. Voci care mă imitau – „Nu o să fie nicio diferenţă!"– ajungeau până pe terasă şi li se răspundea cu alte rafale de râs de fiecare dată când se repetau; şi au ţinut-o aşa până când au ajuns în sala de mese, la o sută de metri depărtare.

Mi-am turnat ginul tonic promis şi m-am alăturat lui Juan Salvado pe terasă pentru apusul soarelui. Stând confortabil în căldura soarelui care apunea, mi-am ridicat ochii şi paharul spre pinguin.

— Sănătate, Juan Salvado! am spus. *¡Salud!* şi am sorbit.

Şi cum mă jucam cu ginul din pahar, gheaţa s-a lovit cu un clinchet de margini. Pinguinul mi-a răspuns la salut îndoindu-se şi ridicând fundul sus, dând din coadă şi ciugulind un cub de gheaţă. Şi-a scufundat aripile în apă şi a împroşcat cu putere.

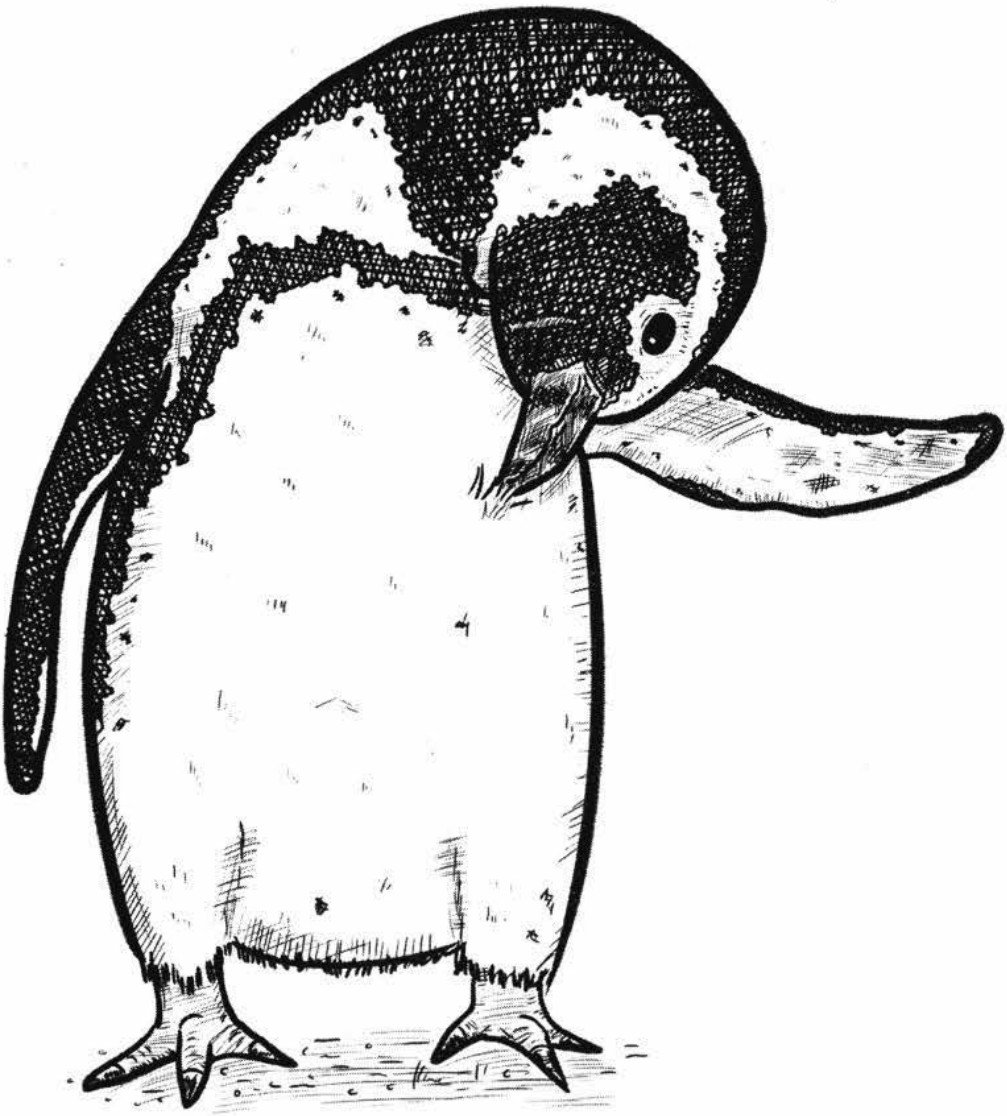

Juan Salvado nu a făcut acest lucru. Pur și simplu nu era interesat de noua cadă, a continuat să-și curețe penele.

10.

O discuție pe terasă

În care o problemă împărtășită este o problemă pe jumătate rezolvată

Rezerva de apă a colegiului era practic de nebăut din cauza salinității și țevile se înfundau atât de repede încât trebuiau să fie schimbate la câțiva ani. Ni se spusese că lucrările din internat urmau să întrerupă rezerva de apă și că instalatorii aveau nevoie de acces la locuințele noastre, așa că nu a fost o surpriză când într-o zi, în timpul dedicat siestei, trei oameni au venit în apartamentul meu să măsoare țevile. Au terminat treaba în mai puțin de zece minute pentru că bucătăria și baia mea erau simple, dar apoi m-au întrebat dacă puteau să continue pe terasă.

Desfășurându-se în trei – un om cu creion și hârtie, altul cu ruleta de măsurat și executantul –, era de așteptat ca această misiune să se încheie într-un minut sau două, căci era numai o țeavă mică acolo; dar Juan Salvado avea alte idei.

Apartamentul meu avea o fereastră cu storuri care dădea spre terasă, și ori de câte ori Juan Salvado avea vizitatori, nu puteam să nu ascult conversațiile care aveau loc, fără ca cineva să-și dea seama. De data asta am văzut cum Juan Salvado a insistat să verifice singur măsurătorile și,

în scurt timp, cei trei bărbaţi stăteau pe parapet explicându-i păsării detaliile precise ale lucrării care trebuia efectuată şi cât de satisfăcător va fi să aibă presiune la apă după ce îşi vor fi terminat treaba. Mie mi se dăduseră mult mai puţine informaţii!

Mă obişnuisem cu acest tip de antropomorfism. Eu însumi mă simţeam mai vinovat decât oricine altcineva când venea vorba de atribuit calităţi umane pinguinului. Eram uşurat şi amuzat să descopăr că şi alţii reacţionau într-un fel asemănător, şi a trebuit să-mi stăpânesc câteva râsete cât timp simpla măsurătoare a durat mai mult de o jumătate de oră graţie ajutorului lui Juan Salvado.

O zi sau două mai târziu, am fost surprins când am răspuns unui ciocănit la uşă şi am descoperit câţiva dintre grădinari în pragul apartamentului, cu privirile îndreptate peste umărul meu. Totul s-a clarificat când mi-au explicat că voiau să-l vadă pe Juan Salvado, nu pe mine. Au fost încântaţi când i-am întrebat dacă voiau să-i dea prânzul, aşa că oamenii s-au îndreptat spre terasă să îl hrănească cu nişte şprot. În scurt timp discutau despre plimbările lui în jurul colegiului, asigurându-l că un nou aparat de tuns iarba era pe drum şi avea să îmbunătăţească calitatea acesteia. Sperau să fie de acord.

Femeile de serviciu din internat nu aveau nevoie de peştele meu sau permisiunea mea să-l viziteze pe Juan Salvado. Le-am spus clar că puteau să-l vadă ori de câte ori voiau, dar fără îndoială că făceau asta oricum – acesta fusese domeniul lor cu mult înainte să fie al meu. Ca şi cu alţi oaspeţi, conversaţia se muta rapid de la remarcile de convenienţă şi complimente la problemele zilei. Inflaţia şi salariile mici erau subiectele cel mai frecvent discutate de doamnele de serviciu, urmate imediat de bârfe despre ceilalţi membri ai personalului.

Maria a început să îl viziteze foarte des, şontâcăind pe terasă de fiecare dată când îndatoririle o duceau acolo (iar după venirea lui Juan Salvado s-a asigurat că îndatoririle o duceau aproape zilnic acolo). Stând pe parapet, odihnindu-şi picioarele obosite, se uşura de toate problemele care apăreau între membrii personalului domestic, sau obişnuia să ridice probleme care o deranjau, ca de exemplu cămăşi arse în timpul călcatului sau inevitabilele neînţelegeri care se iveau între „fete" şi „băieţi". „*¡Ay ay!* Juan Salvado", obişnuia să se plângă, „*¡Madre de Dios!* Ce-o să ne facem?"

Am auzit multe asemenea conversaţii între vizitatori şi pasăre, atât în engleză cât şi în spaniolă (în mod interesant, era fluent în ambele limbi), pe măsură ce oamenii veneau să-l vadă şi petreceau ziua împreună. Bineînţeles că motivul care îi încânta pe toţi, adulţi şi tineri deopotrivă, era că, asemenea unui bun pastor sau unui nobil, Juan Salvado era un bun ascultător, absorbind cu răbdare tot ce i se spunea, de la observaţii privind vremea la secretele inimilor, şi nu întrerupea niciodată. Se uita la oameni direct în faţă şi totdeauna asculta cu atenţie ce i se spunea, aşa că oaspeţii lui erau înclinaţi să vorbească cu el de la egal la egal – credeau că este o pasăre înţeleaptă şi bătrână. Şi chiar aşa arăta; cu gulerul în jurul gâtului şi cu haina lungă semăna cu un pastor de ţară victorian bătrân, mic, binedispus şi tulburat de gută. De fapt, cu o cruce în jurul gâtului, ar fi putut să treacă drept un episcop.

Această impresie că îţi acorda toată atenţia orice i-ai fi spus venea din felul în care Juan Salvado îşi înclina capul, concentrându-se la interlocutor mai întâi cu câte un ochi şi o ureche, mai apoi cu cealaltă parte. Vizitatorii aveau încredere în mod absolut în discreţia lui şi se puteau baza pe sprijinul său necondiţionat. Inabilitatea

de a vorbi nu era un obstacol pentru Juan Salvado; ochii îi dădeau toată elocvența lucidă a unui mare orator. Se prea poate, m-am gândit, ca dieta sa alcătuită numai din pește, care se spune că este bun pentru creier, să fi fost ceea ce dădea celor apropiați încredere în înțelepciunea răspunsurilor lui.

— *¡Ay ay! ¡Madre de Dios!* Ce-o să ne facem, Juan Salvado? începea conversația Mariei într-o zi când stăteam în camera mea, corectând lucrările elevilor. Nu știu, Juan Salvado, fetele astea sunt atât de prostuțe! Dar așa sunt și părinții! Imaginează-ți că l-au lăsat pe acel băiat să aducă butoni de cămașă valoroși la școală. Oricine ar fi putut să-i fure! Sau băiatul prost pur și simplu a uitat unde i-a pus, și asta e cel mai probabil! Butonii ăia valorează cât salariul pe trei luni pentru fetele mele. Dacă una dintre ele s-o fi gândit că poate să scape furându-i? Acum o să vină toată poliția! Asta nu s-a mai întâmplat niciodată, Juan Salvado!

M-am uitat printre storuri. Ieșise la iveală că unul dintre băieți nu și-a dat jos butonii de aur de la cămașă și când a descoperit greșeala s-a dus la spălătorie să îi recupereze. Nimeni nu-i văzuse. Butonii ăștia erau valoroși nu numai fiindcă erau de aur, dar pentru că erau o moștenire de familie. Rezultatul a fost că băiatul le-a acuzat pe femeile de la spălătorie de furt și părinții băiatului insistau ca poliția să fie chemată.

Din fericire, majoritatea incidentelor din jurisdicția Mariei erau mai puțin serioase și mai comune și, în cele din urmă, desigur că toate problemele se rezolvau. Reparațiile făcute pe cămășile deteriorate erau invizibile (talentul Mariei la cusut era celebru), și chiar și butonii au fost descoperiți datorită eforturilor Mariei și au fost înapoiați proprietarului de drept. Așa își conducea Maria domeniul. Nu suporta nicio implicare din exterior.

Așa cum o tigroaică își apără puii, așa conducea și ea: cu o mână de fier, dar cu o inimă de aur. Băieții nu puteau să facă nimic rău, și nici fetele. Dacă fetele călcau strâmb, ea rezolva problema și era vai de cel care încerca să intervină. Își ducea la îndeplinire responsabilitățile așa cum socotea de cuviință și câștiga admirație și respect pentru fermitatea ei de neclintit. Și în mijlocul tuturor acestor lucruri, Juan Salvado era un ascultător de nădejde și un aliat de încredere.

Dar băieții înșiși erau vizitatorii cei mai frecvenți ai lui Juan Salvado. Soseau de obicei în grupuri să discute anume nedreptatea vreunei restricții sau tactica pentru meciul de rugby. Din când în când însă, un băiat obișnuia să iasă pe terasă singur. În special o conversație îmi stăruie în minte, din ziua în care Julio Molina, într-o stare meditativă, a venit să consulte oracolul.

— *Hola! ¿Qué tal?* Bună, Juan Salvado, ce faci astăzi? Ce vreme frumoasă avem în ultimul timp! Ce privelişte minunată ai de aici. Oh! Poți să vezi până la fluviu.

După politeţurile de rigoare, tonul a devenit mai conspirativ:

— De fapt, mă bucur că te găsesc singur, Juan Salvado, pentru că am nevoie de sfatul tău chiar acum și, ei bine, nu știu pe cine pot să întreb. Vezi tu, am întâlnit o fată... Unde? Acasă la vărul meu. Ei bine, cred că este foarte drăguță și, ei bine, mă gândesc la ea mereu și mă întreb dacă ar trebui să o invit în oraș... dar... bine... Cum?... Ah! Minunat!... Crezi că ar trebui s-o invit în oraș? Ah! Oh!... Chiar așa? Crezi? Oh, e minunat! Oh, *muchísimas gracias*, mulțumesc, Juan Salvado, *muchísimas gracias*! O să fac asta! Mă duc și o fac chiar acum.

Și a plecat fericit pe drumul lui, încântat că intenţiile inițiale îi fuseseră sprijinite de un prieten de încredere.

11.

O vizită la grădina zoologică

În care se ia o decizie importantă

Din momentul în care Juan Salvado nu a putut să înoate şi să aibă grijă de el în acea zi în Punta del Este, intenţia mea a fost să-l duc la grădina zoologică din Buenos Aires. Acolo, am crezut, avea să beneficieze de compania altor pinguini şi de atenţia experţilor care îi îngrijeau. După ce am trăit câteva săptămâni cu pasărea, m-am ataşat de noul meu prieten, ca şi mulţi dintre colegii mei, dar ştiam că trebuia să explorez şi alte opţiuni. Cele trei luni de vacanţă de vară erau o ocazie nemaipomenită pentru mine şi voiam să mă bucur de ele la maxim. Totuşi îmi luasem responsabilitatea să am grijă de un pinguin şi, înainte de a pleca în alte aventuri, trebuia să fac pregătirile necesare ca să-i fie bine.

Cu siguranţă nu fusese intenţia mea să ţin un pinguin ca animal de companie şi nu intenţionasem să am aşa ceva cât eram în America de Sud. Eram tânăr, aventuros şi trăiam în străinătate. Voiam să explorez cât puteam de mult acel continent vast, sălbatic şi romantic. Colegiul îmi permitea să am o bază, un venit – fără a ţine seama de rata inflaţiei – şi mai mult de patru luni de vacanţă în fiecare an. Locuind în colegiu, aveam tot

ce îmi puteam dori: patru mese pe zi în refectoriu şi un superb apartament de patru camere cu toată curăţenia şi spălatul incluse. Asta însemna că puteam să economisesc aproape fiecare peso din salariu. Cu banii pe care i-am economisit, mi-am cumpărat o motocicletă, o formă ideală de transport pentru exploratorii fără bani, ca mine, care îşi doreau să copieze modul de a călători al lui Che Guevara, ba chiar şi politica lui. Totuşi, motocicletele nu sunt compatibile cu exploratorii care au tovarăşi de călătorie pinguini.

Îmi făcusem un obicei din a merge cu motocicleta în zilele libere să vizitez diverse locuri importante. Într-o şcoală cu internat, membrii rezidenţi au datoria să lucreze de-a lungul întregului semestru şi, ca o compensaţie pentru faptul că lucram sâmbăta şi duminica, aveam o zi liberă în timpul săptămânii. Într-o asemenea zi, la începutul primăverii, am avut în sfârşit ocazia să merg la Buenos Aires să vizitez grădina zoologică.

Ca urmare a recentei *coup d'état*[1] care îndepărtase administraţia lui Isabel Perón şi adusese la putere guvernul militar al generalului Jorge Videla, totul începuse să funcţioneze cum trebuie. Trenurile veneau la timp şi economia Argentinei se stabilizase. Nu mai era o ofensă criminală să deţii monedă străină, dar inflaţia rămânea crescută şi, în consecinţă, în ziua de plată, toată lumea stătea la coadă la bănci să schimbe pesos într-o monedă puternică – asta însemna să cumpere dolari americani.

Motocicicleta era *hors de combat*[2] din nou – s-a dovedit că nu era de încredere –, aşa că de data asta am luat trenul din Quilmes spre oraş şi mi-am schimbat şi eu

[1] Lovitură de stat, în franceză (n. red.).

[2] Scoasă din joc, în franceză (n. red.).

banii la bancă înainte să mă îndrept spre locul unde erau ţinuţi pinguinii la grădina zoologică.

Atracţiile obişnuite de la grădina zoologică nu aveau nicio însemnătate pentru mine; când am ajuns acolo, am trecut pe lângă lei şi elefanţi, aligatori şi hipopotami fără să-mi pun problema incomodă a ţinerii animalelor sălbatice în captivitate. M-am dus direct spre balta pinguinilor. Aşteptam cu nerăbdare să văd cum îşi expun pinguinii hainele lor albe cu negru, pentru că burta lui Juan Salvado urma să-şi recapete culoarea numai când avea să-şi schimbe penele.

Am avut un şoc. Şapte păsări nefericite zăceau în jurul unei piscine mici, care nu părea suficient de adâncă încât să depăşească nişte cizme de cauciuc, în vreme ce întreg spaţiul nu era mai mare decât terasa lui Juan Salvado. Era şi nişte umbră, şi toţi reuşiseră să se adăpostească, dar nu se comportau ca pinguinii pe care îi văzusem liberi, la ocean. Stăteau fără vlagă, la distanţă unul de altul, cu capetele plecate cu tristeţe.

Era o zi foarte caldă în oraş, iar în sălbăticie aceste păsări şi-ar fi petrecut vara în sudul extrem al Argentinei, unde este mult mai răcoare. Eram dezamăgit.

Văzusem mari grupuri de pinguini în sălbăticie, pe coastele Patagoniei şi în Chile. Păsările singure se purtau ca Juan Salvado, erau permanent alerte, curioase şi interesate, cu excepţia momentului când dormeau, şi chiar şi atunci păreau mulţumite. Aceste păsări de la zoo nu păreau mulţumite; de fapt, păreau complet nefericite.

Chiar în acel moment a venit un îngrijitor şi l-am întrebat dacă pot să-i pun câteva întrebări despre pinguini. Era genul de tip vesel, gata să fie de ajutor.

Da, pinguinii erau perfect mulţumiţi cu un regim alimentar alcătuit doar din peşte şi nu mai aveau nevoie de altceva să-şi suplimenteze dieta.

Da, pinguinii aveau nevoie să înoate, să facă exerciţii şi să-şi menţină sănătatea, dar nu neapărat în apă de mare.

Cu cât era mai mare piscina, cu atât era mai bine. Grădina zoologică nu putea să ţină un număr mai mare de pinguini pentru că nu avea suficient spaţiu.

Da, Buenos Aires era puţin prea călduros ca pinguinii să trăiască aici tot timpul anului.

Da, acum mergea să hrănească pinguinii.

Da, li se dădea hrană de câteva ori pe zi. Mâncau în medie două sute de grame de peşte pe zi.

Am fost liniştit de confirmarea îngrijitorului că regimul pe care i-l asiguram lui Juan Salvado la colegiu era aparent satisfăcător, dar dacă avea să rămână pe o perioadă mai îndelungată, trebuia să găsesc un loc în care să înoate. Piscina de la grădina zoologică abia dacă era suficient de mare pentru ca pinguini să înoate cum trebuie, dar voiam ca Juan Salvado să aibă parte de o experienţă naturală pe cât posibil.

Îngrijitorul şi-a luat la revedere, a descuiat poarta ţarcului şi a intrat în căsuţa camuflată cu pietre ca parte a peisajului. A apărut câteva minute mai târziu cu o găleată care părea să conţină macrou tăiat. Dezamăgiţi şi dezinteresaţi, pinguinii l-au privit cum se apropia.

Şi eu am privit cu nerăbdare. Letargic, pinguinii au luat peştele care li se oferea înainte să se trântească din nou pe jos. Comportamentul lor era atât de diferit de cel al lui Juan Salvado că am fost şocat. El obişnuia să alerge în sus şi în jos de îndată ce auzea pe cineva apropiindu-se, şi obişnuia să-i primească cu o mişcare energică din cap, care-i făcea ochii să se concentreze întâi pe faţa vizitatorului şi de asemenea pe ceea ce aducea în mâini. Când îi oferea peşte, vizitatorul lui Juan Salvado avea întotdeauna grijă să ţină şprotul de coadă şi degetele departe de ciocul lui puternic, precis şi ascuţit ca lama.

Îmi era destul de clar că purtarea acestor pinguini nu era ceea ce văzusem în sălbăticie. Probabil căldura din ţarcul din Buenos Aires nu le pria – şi încă nu era mijlocul verii. În comparaţie, Juan Salvado trăia pe terasa de la colegiul St. George din partea sudică a oraşului. Locaţia aproape rurală şi briza care bătea permanent dinspre fluviu făceau ca temperatura să fie mult mai plăcută decât la zoo. De fapt, lui Juan Salvado îi plăcea soarele de la colegiu şi putea fi adeseori văzut, când nu erau alţi vizitatori prin preajmă, stând nemişcat cu faţa spre soare ca şi cum ar fi extras ultima picătură de căldură înainte de culcare.

Deci aşa stăteau lucrurile. Adunasem informaţiile pe care venisem să le culeg, văzusem condiţiile de la zoo şi acum aveam nevoie de timp să-mi cântăresc opţiunile.

Am plecat de la grădina zoologică, m-am îndreptat spre centrul oraşului şi, sub un impuls de moment, am intrat la Harrods, reprezentanţa magazinului londonez, să beau un ceai. Trebuia să mă gândesc la cea mai bună variantă pentru Juan Salvado şi, bineînţeles, să mă uit la lucruri pe care nu mi le puteam permite.

Chelneriţa mi-a adus ceaiul şi am refuzat sendvişurile cu castravete pe care încerca să mă facă să le comand. În loc să recunosc că nu mi le puteam permite, am insistat că nu îmi era foame. Am început să mănânc cuburile de zahăr îndată ce a plecat.

Am turnat nişte ceai din ceainic în ceaşcă şi, amestecând de dragul iluziei licoarea neîndulcită, am început să analizez opţiunile pe care le aveam în urma vizitei

mele la zoo. Juan Salvado părea să fie mult mai fericit la colegiul St. George decât erau păsările pe care tocmai le văzusem. Mânca mult mai mult decât tovarășii lui și avea mai mulți „prieteni". Era întotdeauna alert, activ și mulțumit de companie. Mi-am probat cunoștințele cu cele ale îngrijitorului și aveam dovada propriilor mei ochi. Cu părere de rău am ajuns la concluzia că grădina zoologică din Buenos Aires nu era ce îmi doream pentru el; doar dacă nu mai existau alte opțiuni l-aș fi dus acolo.

Dacă îl țineam pe Juan Salvado acasă, la colegiul St. George, în loc să-l trimit la internatul pentru pinguini din Buenos Aires, acționam în cel mai bun mod pentru el? Era ușor să decid împotriva grădinii zoologice, dar era clar din sfatul îngrijitorului că trebuia să găsesc un loc în care Juan Salvado putea să înoate. O soluție a acestei probleme nu îmi era tocmai la îndemână. Ce aveam să fac dacă devenea clar că îl deranja căldura pe măsură ce vara înainta? Care era alternativa? Trebuia să iau în considerare posibilitatea de a-l elibera în sălbăticie, dar asta nu era așa ușor. Puteam să-l duc înapoi în Punta del Este în Uruguay? Înapoi prin vamă? Chiar așa? Ce alte opțiuni aveam? Cea mai apropiată mare unde îl puteam duce în Argentina era la o distanță de șase ore cu trenul, la Mar del Plata, la patru sute de kilometri în sud. Făcusem aproape toată călătoria odată, din greșeală; adormisem după o noapte deosebit de plăcută petrecută în Buenos Aires. M-am trezit într-o stație necunoscută la ore târzii din noapte și, din fericire, am reușit să prind un tren de dimineață înapoi în Quilmes.

Aș fi putut să-l iau pe Juan Salvado în tren și să-l duc la mare dacă aș fi luat de mâncare și aș fi plecat de dimineață, ca să nu fie prea cald; era realizabil, dar oare am fi găsit alți pinguini când am fi ajuns acolo? Dacă găseam, aveau să îl accepte în colonia lor? Avea să fie

şprot de mâncare? Dar dacă refuza să mă părăsească din nou? Gândurile astea nu sunau prea promiţător.

Cea mai apropiată colonie de pinguini de care ştiam era în peninsula Valdés, care era la o distanţă de o mie şase sute de kilometri pe căi terestre. Dificultăţile practice de a-l duce acolo erau imense. Cea mai bună soluţie era să iau şi motocicleta şi pinguinul, să-i urc în tren şi să mergem până la Bahía Blanca, apoi să mergem cu motocicleta până la Valdés. Stând acolo şi continuând să amestec în ceai, puteam numai să ghicesc cât ar fi durat călătoria. Prima bucată de drum până la Bahía Blanca putea dura paisprezece ore, şi a doua parte, cu motocicleta, încă zece. Întreaga călătorie nu putea dura mai puţin de patru zile, şi asta fără să iau în considerare aspectele neprevăzute, la care prudenţa mă îndemna să mă gândesc. Apoi, presupunând că îl duceam acolo, dacă nu puteam să găsesc coloniile? Şi chiar dacă le găseam, avea sens să îl abandonez fără garanţia că va fi acceptat de comunitate?

Nu, singurul lucru rezonabil pe care îl puteam face, am concluzionat, era să merg în recunoaştere la Valdés de îndată ce puteam şi să nu fac niciun plan bătut în cuie până atunci.

Actul impulsiv de a lua ceaiul la Harrods a însemnat că a trebuit să iau ultimul tren posibil înapoi spre Quilmes ca să ajung la timp pentru a-mi îndeplini îndatoririle de după-amiază din colegiu. Această decizie, în schimb, m-a confruntat cu un caz de forţă majoră şi mi-a ilustrat necesitatea de a fi pregătit pentru orice în Argentina acelor vremuri. Juan Salvado urma să fie ultima mea grijă în nebunia ce avea să urmeze.

După un exil de optsprezece ani, Juan Perón şi-a început al treilea mandat ca preşedinte al Argentinei în 1973, la vârsta de şaptezeci şi opt de ani. A treia soţie, Isabel Perón, a devenit vicepreşedinte. Luptele interne între diversele facţiuni peróniste şi terorismul creat de Montoneros (o mişcare de gherilă urbană) au produs mare tulburare. Bombele ucideau şi mutilau pe toată lumea fără discriminare, în timp ce împuşcăturile dintr-o maşină în mers, menite să aibă o ţintă, produceau şi ele victime colaterale. Nu eram pregătit pentru haosul din Argentina în zilele de după sosirea mea, deşi noul meu angajator mă avertizase în privinţa „şocului cultural". În fiecare dimineaţă, ziarele tipăreau liste lungi cu oameni care muriseră cu o zi înainte în diverse incidente.

Când în 1974 Perón a murit brusc, Isabel a devenit preşedinte. Era total depăşită de această funcţie, avea consilieri slabi şi nimic din viclenia şi talentul care o propulsaseră pe predecesoarea sa, Eva, în vârf. Argentina aluneca spre anarhie totală. Deşi oamenii pe care îi cunoşteam făceau parte din diverse pături ale societăţii argentiniene, părea să fie un consens general că lucrurile ajunseseră atât de grave încât numai armata putea restaura ordinea.

Îmi amintesc bine o anumită emisiune televizată difuzată în timp ce Isabel era preşedinte. Un televizor fusese lăsat să meargă într-una dintre camerele comune, şi cum treceam pe-acolo, am intrat să-l opresc. Am văzut transmisiunea din întâmplare. Priveam şi nu-mi venea să cred. Era o petrecere aniversară, unde părea să fie sărbătorit un copil, cu jeleu, pălării şi jocuri. Oamenii râdeau când mâncarea cădea pe podea, suflau în fluiere zgomotoase şi cântau „*Cumpleaños Feliz*" când s-a suflat în lumânări. Dar sărbătorita nu era alta decât preşedinta Republicii Argentina, Isabel Perón, iar petrecăreţii care arătau un comportament infantil erau membri ai

guvernului. Refuzau să vadă realitatea. Aceste şotii de la petreceri frivole erau transmise în toată ţara pe fondul bombardamentelor zilnice şi odioaselor crime.

Traiul într-un mediu ameninţat de terorism făcea ca majoritatea oamenilor să fie îngrijoraţi doar pentru soarta lor. Rezultatul era că nu te mai puteai baza pe nimic. Magazinele se deschideau sau nu se deschideau; trenurile puteau sau nu să meargă; rezervele de curent electric nu erau de nădejde. Era de înţeles că prioritatea tuturor era să se protejeze pe sine. Una dintre consecinţele cele mai evidente ale acestui fapt era că oamenii nu veneau la muncă sau nu munceau la standardele obişnuite. Serviciul avea o prioritate scăzută. Guvernul lui Isabel Perón eşuase să menţină buna funcţionare a legii şi părea că armata refuza să dea o lovitură şi să instaureze ordinea.

O lovitură militară din 1955 pusese capăt administraţiei Perón anterioare şi, deşi armata cedase curând conducerea unui guvern civil, mâna din umbră a forţelor armate nu se ţinuse departe de putere în anii 1950 şi 1960. Asta a cauzat repulsia publică şi astfel se explică de ce militarii n-au intervenit atât de mult timp în anii '70. Aşteptau cererea unanimă a opiniei publice ca armata să salveze „naţiunea".

În anul 1975, apelurile la intervenţie au crescut pe măsură ce situaţia se deteriora. Acestea se intensificau lună de lună, iar în 1976 toată lumea credea că forţa armată „urma" să preia puterea, şi totuşi, zi după zi, nu se făcea nicio mişcare. Până în luna martie a acelui an, circulau zvonuri despre o revoluţie. Pe 21 le-am scris o scrisoare părinţilor mei:

Vă scriu o scrisoare scurtă, s-o lămurim repede. Circulă zvonuri şi nimeni nu pare să ştie nimic sigur, dar potrivit

transmisiunii BBC World Service, tocmai am aflat că o lovitură de stat este iminentă; dacă este adevărat, s-ar putea să nu mai primiți scrisori de la mine o vreme. Nu vă îngrijorați! Eu nu sunt implicat.

Zilele de 22 și 23 au trecut fără vreun incident, dar în dimineața zilei de 24, când m-am trezit, am descoperit că nu se transmiteau decât marșuri marțiale pe toate posturile de radio. (Mărturisesc că mi s-a părut o schimbare plăcută în locul muzicii de tango nesfârșite pe care nu o consideram o bună modalitate de a începe ziua, deși o găseam extrem de incitantă într-un bar întunecos dintr-o pivniță pe timpul nopții.) Lovitura avusese loc.

Inițial, speranțele erau mari. Numărul atacurilor teroriste a scăzut. În general, oamenii se purtau mai responsabil. Străzile erau curățate, luminile funcționau, magazinele erau deschise, scrisorile par avion de acasă soseau numai la două zile după ce fuseseră expediate, în loc să dureze între o săptămână și zece zile, cât le lua de obicei, iar trenurile mergeau fără întârzieri. În ceea ce mă privea, lovitura de stat era un eveniment bine-venit.

Așa că eram convins că trenul, conform orarului, avea să mă ducă înapoi la colegiu în timp util pentru a-mi îndepli îndatoririle pe acea zi; dar când trenul a oprit la Avellaneda în drum spre Quilmes, imediat ce-am trecut de Riachuelo, mase de trupe înarmate au ieșit din stație și ne-au înconjurat.

Erau multe țipete și se auzea tropăitul bocancilor de armată. Li s-a ordonat tuturor pasagerilor să coboare din tren și am fost duși în clădirea gării, trupele împingându-ne și adunându-ne cum treceau prin tren, folosindu-și armele să împingă oamenii care nu se mișcau suficient de repede. Ofițerii țipau la soldați și soldații, la rândul lor, țipau la pasageri. Câteva persoane au intrat

în panică. Oamenii ţipau şi strigau în timp ce încercau să-şi găsească soţii, nevestele, prietenii şi copiii rătăciţi în îmbulzeală.

Umbla zvonul că erau teroriști în tren. Asta în ciuda ordinului de a păstra liniştea care fusese dat şi care fusese însoţit de fluturarea armelor, cu scopul de a intimida şi de a răspândi frică printre cei vinovaţi şi nevinovaţi. Era o stare generală de nelinişte, se auzeau plânsete şi rugăciuni care cereau intervenţia divină. Crucifixe şi rozarii puteau fi văzute în multe mâini.

Am fost împărţiţi în grupuri de aproximativ treizeci de persoane, aşezaţi în camere separate şi puşi cu spatele la perete. Şase soldaţi cu arme automate stăteau gata să tragă, aşezaţi spate în spate în mijlocul camerei în care am fost dus. Ni s-a ordonat să ne dăm jos gecile şi jachetele ca să putem fi controlaţi mai uşor. Eram toţi neliniştiţi. Puteam să văd transpiraţia curgând pe frunţile oamenilor. Petele de transpiraţie de la subraţele soldaţilor şi ale pasagerilor, mari şi întunecoase, stăteau mărturie pentru frica noastră colectivă. La fiecare câteva secunde simţeam picături de transpiraţie scurgându-mi-se pe corp în acea cameră fierbinte, fără aer şi plină de frică.

Soldaţii erau majoritatea foarte tineri, nici nu păreau să aibă vârsta elevilor supraveghetori din colegiu, şi le era cu siguranţă frică; ochii li se mişcau de la pasageri spre tovarăşii lor, ca şi cum căutau o confirmare. Îşi ţineau armele la umăr, ochind în pieptul şi capul celor cinci sau şase pasageri care stăteau imediat în faţa lor. Liniştea se instalase în cameră. Deşi încercam să-mi ţin ochii plecaţi, departe de feţele soldaţilor, conştient că un contact vizual putea fi interpretat ca o provocare şi o sfidare, totuşi îmi simţeam privirea cum se ridică în sus, curios să văd unde se uitau ceilalţi şi ce făceau soldaţii.

Puteam să le văd armele. Să te uiţi direct în ţeava unei arme este o experienţă îngrozitoare. Degetele păreau să fie pe trăgaci, dar nu puteam să-mi dau seama dacă piedicile erau trase. Mi-a trecut prin cap că nu voi şti niciodată dacă o piedică e trasă sau nu când o armă e îndreptată spre mine. Uitare. Cât de greu avea să fie asta pentru părinţii mei? Dar pentru Juan Salvado? Cine avea să aibă grijă de el aşa cum se cuvine? Nu, trebuia să trec prin asta de dragul lor. Tot ce trebuia să fac era să mă uit în podea şi să fac ce mi se spune.

Am fost percheziţionaţi pe rând. Fiecare dintre noi a trebuit să facă câţiva paşi înainte, în timp ce soldaţii căutau, am presupus, arme ascunse. Verificarea a fost condusă într-un fel indiscret şi brutal, care nu era necesar. Nu s-a ţinut cont de spaţiul privat sau de faptul că soldaţii percheziţionau atât femei cât şi bărbaţi de toate vârstele. Dar, bineînţeles, nimeni nu a protestat. Într-o oră toată lumea fusese controlată şi actele fură verificate. Ni s-a ordonat să urcăm înapoi în tren şi ni s-a permis să plecăm, spre uşurarea tuturor. A circulat zvonul că unii oameni fuseseră reţinuţi. N-aveam nicio idee dacă asta era adevărat sau nu. Tot ce ştiam era că experienţa de a privi pe ţeavă a aproximativ zece puşti aflate în braţele unor soldaţi tineri şi nervoşi era o experienţă înspăimântătoare. Nu aveam deloc încredere că soldaţii sau ofiţerii îşi făceau treaba cum trebuie. M-am întrebat atunci dacă nu cumva Argentina căzuse din lac în puţ...

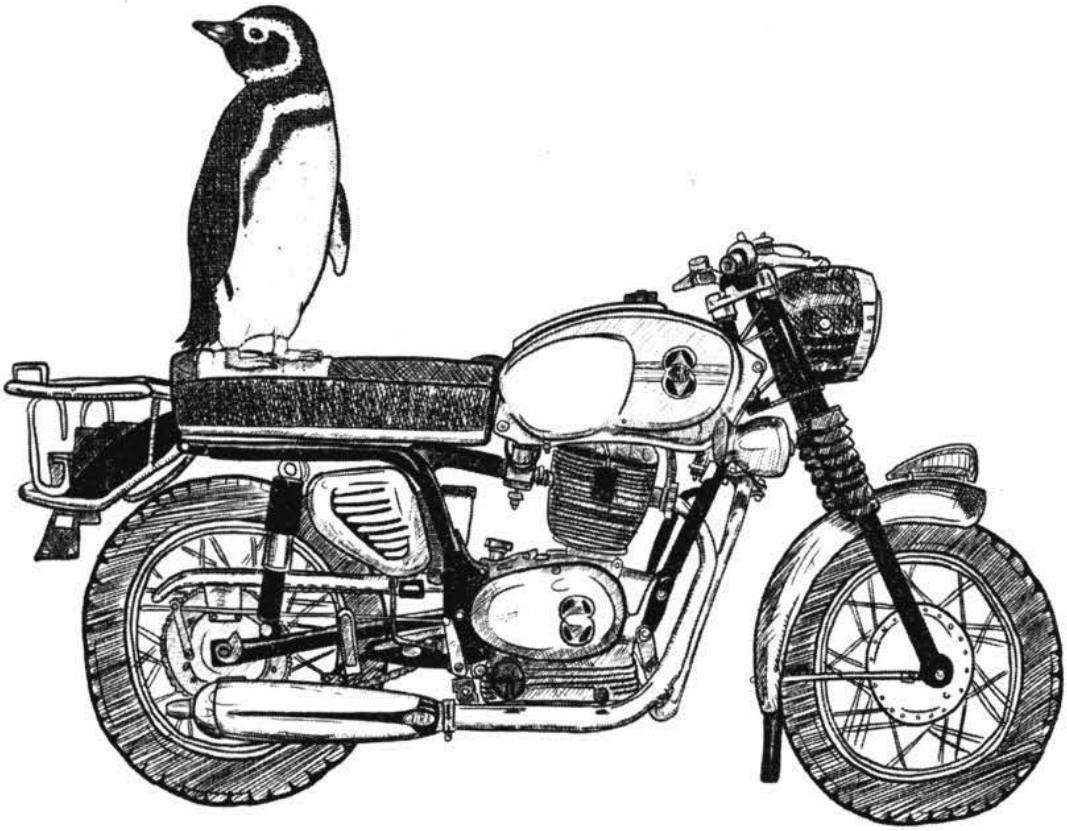

Motocicletele nu sunt compatibile cu exploratorii care au tovarăși de călătorie pinguini.

12.

Mascota

În care Juan Salvador salvează situația

La începutul fiecărui semestru, toți băieții erau în general sănătoși și în formă, dar după un timp, o listă cu „eliminații" începea să circule, înregistrându-i pe cei care se îmbolnăviseră sau se răniseră. Se dorea totuși ca acești tineri să iasă în aer liber și să facă exerciții, dacă erau în stare. În funcție de seriozitatea afecțiunii de care sufereau, erau încurajați să facă un tur în jurul terenurilor de joacă sau o plimbare mai energică până la fluviu.

N-a trecut mult și câțiva dintre studenții „eliminați" au venit să întrebe dacă puteau să-l ia pe Juan Salvado cu ei în timp ce făceau mișcare în jurul terenurilor și restul băieților jucau rugby. Așa se face că Juan Salvado a luat contact cu acel „joc pentru huligani care este jucat de domni".

Meciul la care l-au dus se juca între două echipe sub paisprezece ani – un meci pe care îl arbitram. Juan Salvado a stat cu micul lui grup de supraveghetori care se mișcau în sus și în jos pe tușă, încurajându-și și sfătuindu-și prietenii: „Mișcă, puturosule!" și alte comentarii utile.

Nu știu de ce Juan Salvado a rămas întotdeauna pe acea parte a liniei de tușă, în apropierea tovarășilor lui.

Ceea ce e cert este că a asistat la multe jocuri de rugby cu supraveghetori diferiţi şi, deşi obişnuia să alerge în sus şi în jos pe tuşă, stând aproape de joc ca şi cum nu voia să piardă nimic din acţiune, niciodată nu a trecut de cealaltă parte a liniei şi nu s-a apropiat prea mult. Dacă o mişcare bruscă a jocului făcea ca un grup de jucători să alerge spre el, cineva îl ridica de pe pământ şi îl muta la loc sigur.

Desigur, n-a durat mult până când tinerii de paisprezece ani şi-au dat seama că pinguinul era tipul de mascotă periculoasă de care o echipă neînfricată de rugby avea nevoie pentru a semăna frică şi groază în echipa adversă. Aşa că Juan Salvado a devenit talismanul oficial al echipei şi, fără îndoială, aducea noroc jucătorilor lui adoptivi. (Sau poate ar trebui să spun „adoptaţi", pentru că nu sunt sigur cine adoptase pe cine.)

La scurt timp după desemnarea mascotei, într-o după-amiază caldă şi frumoasă de joi, eram la finalul unui antrenament unde arbitrasem un joc între „posibili" şi „probabili" în vederea pregătirii unui meci important, când a sosit un mesaj teribil.

În acele zile, mesajele telefonice, ca şi călătoriile internaţionale cu avionul, erau extrem de scumpe. Pentru a vă face o idee privind preţurile în medie, trebuie să înţelegeţi că un bilet Londra – Buenos Aires într-un avion BOAC VC10 (era, într-adevăr, un avion superb) costa mai mult de 1.000 de lire la acel moment în care salariul mediu săptămânal era de aproximativ 50 de lire pe săptămână.

Convorbirile internaţionale nu erau numai un răsfăţ, erau prohibitiv de scumpe – poate de cincizeci sau

de o sută de ori mai scumpe decât acum – şi de aceea nu se telefona decât cu ocazii sumbre. Asta nu era neapărat o inconvenienţă aşa mare; scrisorile par avion aveau nevoie în medie de o săptămână ca să sosească la destinaţie, dar putea să dureze şi numai două zile dacă se întâmpla ca cineva să prindă poşta „la fix". Erau şi ieftin de trimis – numai câţiva penny. Îmi făceam datoria şi scriam acasă cel puţin o dată pe săptămână şi eram un bun corespondent cu ceilalţi prieteni şi rude. După sosirea neaşteptată a lui Juan Salvado, scrisorile mele conţineau veşti cu adevărat interesante pentru cei de-acasă. Plăcerea de a scrie şi a primi o scrisoare scrisă de mână nu ar trebui subestimată. În orice caz, nu comunicasem cu ei prin convorbiri telefonice până la acea dată.

Un mesaj tremurat a ajuns la mine graţie picioarelor obosite ale elevilor care au alergat de-a lungul câmpului strigând:

— Complimentele doamnei Trent şi o convorbire internaţională pentru dumneavoastră!

Mesajul venise printr-un şir de alergători la capătul cel mai îndepărtat al campusului, la o distanţă de cel puţin un kilometru de birou. M-am uitat spre băieţii care stăteau cu Juan Salvado şi le-am spus că ar trebui să-l ducă înapoi pe terasă şi să nu mă aştepte.

Erau două tipuri de servicii pentru convorbirile internaţionale. Dacă sunai „dintr-un loc într-altul" era o opţiune mai ieftină; convorbirea era taxată pe minut pentru întreaga durată în care telefonul era folosit. Alternativa, „persoană la persoană", era de două ori mai scumpă, dar tariful nu începea să se aplice decât din momentul în care persoana căutată ajungea la telefon şi putea să vorbească cu cel care sunase. Dacă, din varii motive, cel căutat nu era disponibil, nu se plătea nimic.

Puteam numai să presupun că ceva neplăcut se întâmplase. Era singurul motiv pentru care ar fi dat cineva un apel internaţional. Până la urmă, „nicio veste e o veste bună", nu-i aşa? Evident, cineva murise. Numeroase variante mi-au trecut prin minte. Bunicii mei aveau peste optzeci de ani. Erau bine când am plecat de acasă. Părinţii aveau peste şaizeci de ani. Nu îmi spuseseră în scrisorile lor că ceva nu mergea bine. Fraţi sau alţi prieteni apropiaţi? Era foarte puţin probabil. În momente ca acestea îţi dai seama că de fapt ai nişte preferinţe. Oh, sper să nu fie... O nelinişte de gheaţă m-a cuprins şi am simţit că tot sângele din cap mi se scurge ca o transpiraţie rece formată deasupra sprâncenei, o transpiraţie care nu avea nimic de-a face cu efortul depus în timpul jocului. M-am chinuit să-mi păstrez calmul.

Alergând să ajung repede, mergând din când în când ca să fiu sigur că am suficient suflu să răspund odată ajuns acolo, m-am îndreptat spre biroul administraţiei.

Pentru cine trebuia să zbor acasă? La ce întrebare groaznică trebuia să răspund! Aveam bani la bancă să merg de urgenţă acasă, dar nu aveam suficienţi bani şi pentru zborul de întoarcere. Locuiam în Argentina de mai puţin de un an şi pofta de călătorii nu începuse să scadă. O, ce răsturnare groaznică a sorţii! Un zbor acasă ar fi fost echivalentul costului unei maşini fiabile acum. Se aştepta cineva să plătesc atât pentru vreo rudă îndepărtată pe care nu o întâlnisem niciodată? Dar cu siguranţă aş zbura dacă... Oh, sper să nu fie...

Inima îmi bătea cu putere când am ajuns în birou. Mi-am dat jos ghetele murdare şi am intrat. Sarah m-a privit cu un zâmbet drăguţ, îngrijorat. Era secretara colegiului, o doamnă simpatică şi de ajutor, pe care se sprijineau toţi expaţii care aveau nevoie de puţină afecţiune din când în când.

Receptorul stătea pe biroul ei, lângă telefon. Era negru şi ameninţător şi îl uram pentru durerea pe care avea să mi-o producă. L-a ridicat şi şi-a pus mâna peste receptor.

— Este de la persoană la persoană, aşa că nu te grăbi. Aşteaptă până îţi tragi răsuflarea. Respiră adânc.

Către operatorul internaţional a zis minţind:

— Îl văd venind acum. Ajunge aici în câteva minute.

A lăsat receptorul jos în timp ce ocolea biroul, zâmbindu-mi slab. Mi-a atins braţul cu degetele. „Să fii puternic", voia să zică. Apoi a ieşit din birou, închizând bine uşa ca să-mi acorde intimitate.

Am respirat adânc, am ridicat telefonul şi am spus „Bună ziua", cât am putut de stăpânit.

— Bună ziua. Aici este operatorul internaţional. Am o convorbire persoană la persoană pentru Tom Michell de la mama lui. Dumneavoastră sunteţi? a ciripit o voce subţire, aparent de la mare distanţă.

Suna mama... deci asta însemna... m-am simţit distrus – lumea mea stătea să se destrame. Mi s-a pus un nod în gât. Ştiam...

Am răspuns puţin strigat vocii slabe, îndepărtate.

— Eu sunt, am spus.

— Vă facem legătura acum, domnule, a spus.

— Alo, mama?

— Alo, tu eşti, Tom? Mă auzi, Tom?

— Da, poţi să vorbeşti mai tare? De-abia te aud.

— ACUM E MAI BINE? MĂ AUZI ACUM?

— DA, TE AUD.

— O, CE FACI, DRAGĂ? LA MULŢI ANI!

— POFTIM?

— La mulţi ani, dragă! Te sun să-ţi spun „La mulţi ani!"

Sentimente amestecate m-au copleşit. Era ziua mea? Era. Doar de asta suna? Toată lumea era în viaţă şi bine!

Am vorbit scurt, iar eu m-am chinuit să îmi mut gândurile și cuvintele de la înmormântări dureroase spre baloane aniversare, încercând disperat să sun încântat că o auzeam. N-am vrut să recunosc ce frică îmi fusese de telefonul ei neașteptat, dar ea oricum nu părea să asculte ce spuneam.

Deodată m-a întrerupt:

— Dar ce mai face săracul pinguin? Am fost foarte îngrijorată pentru el. Crezi că mănâncă suficient?

I-am liniștit cât de bine am putut temerile legate de felul în care aveam grijă de pinguin.

— Voiam să știu dacă Juan Salvado e bine. Acum trebuie să ies la o plimbare cu câinii; tatăl tău o să facă o criză când o să vadă factura de la telefon; fă tot ce poți să te asiguri că ai grijă cum trebuie de sărmanul pinguin! Am spus tuturor despre el!

— Totul este în regulă? m-a întrebat Sarah după ce am terminat convorbirea și am deschis ușa, fără să spun nimic. Ți-am făcut niște ceai. Am crezut că poate sunt niște vești proaste....

Mi-a privit fața, căutând indicii, gata să mă îmbrățișeze arătându-și sprijinul, dacă de asta aveam nevoie.

— Ești foarte drăguță, am spus. Nu e nimic rău. Mama m-a sunat să-mi spună „La mulți ani". Uitasem complet. Cel puțin cred că de asta a sunat. S-ar putea să fi sunat ca să se asigure că am grijă de Juan Salvado cum trebuie!

Ne-am uitat unul la altul pentru câteva momente până când expresiile împietrite s-au topit și am început să râdem. Dacă aveam lacrimi în ochi, erau lacrimi de

bucurie. Totul era în regulă în lume. Am plecat din birou împleticindu-mă ca un om beat; mușchii mi se transformaseră în gelatină.

Apogeul sezonului de rugby și derby-ul local era meciul împotriva veșnicilor rivali de la St. Boniface. Acestea erau meciuri dure și echipele n-arătau niciodată pic de milă. Meciul era întotdeauna fixat ultimul din sezon pentru că cele două școli erau considerate ca fiind cele mai bune din Buenos Aires la rugby.

Ziua meciului cu St. Boniface era întotdeauna o ocazie specială. Școala gazdă alterna de la an la an și fiecare școală avea cinci echipe, pe categorii de vârstă. Sâmbetele în care se juca meciul cu St. Boniface erau speciale. Orele de dimineață se terminau mai devreme decât de obicei, ceea ce ne permitea să luăm un prânz ușor înainte de meci; o *asado* somptuoasă și prietenoasă – un grătar argentinian colosal – urma după meci pentru toți cei implicați.

Pentru că rivalitatea era atât de acerbă, întotdeauna oficiau arbitri externi și totul era făcut spre a fi respectat spiritul sportiv. Cum o parte din orele de dimineață nu se țineau, asta permitea meciurilor de juniori să înceapă cu patruzeci și cinci de minute înaintea primului meci de seniori, astfel încât jucătorii mai tineri puteau urmări și susține vârful competiției de seniori.

La St. George, în săptămânile anterioare, toate meciurile zilnice de la antrenamente se concentraseră pe întrunirea unei echipe în formă maximă, în vreme ce manevrele și mișcările fuseseră repetate până ce fiecare jucător știa precis ce se aștepta de la el. Exercițiile cu

greutăţi şi alergatul pe pistă erau combinate cu exerciţii de tactică în teren conduse cu precizie militară, în vreme ce strategia era riguros explicată în clasă, unde existau table pe care se puteau desena manevrele din perspectivă aeriană. Nimic nu era lăsat la voia întâmplării. Directorul însuşi avea grijă să asiste la fiecare meci de-a lungul anului, şi nimeni nu se îndoia de importanţa pe care rezultatele le aveau pentru prestigiul liceului. Pe măsură ce meciul cu St. Boniface se apropia, directorul începuse să asiste chiar la antrenamente, iar antrenorii seniori de rugby renunţau la timpul lor liber ca să îi sfătuiască pe juniori. Plimbările de după-amiază ale lui Juan Salvado îi permiteau să vadă personal progresul pe care îl făcea fiecare echipă.

Rugby nu se juca la toate şcolile din Buenos Aires, aşa că mulţi dintre băieţi îşi cunoşteau foarte bine adversarii de aceeaşi vârstă cu ei. În consecinţă, fiecare echipă avea o idee despre punctele forte şi slăbiciunile adversarilor şi, bineînţeles, rezultatele meciurilor interne din cealaltă şcoală erau reţinute.

La nivelul de sub paisprezece ani, St. Boniface avea un jucător foarte bun. Se ştia că el câştigă meciurile. Era fără frică în placaje şi era cel mai rapid alergător la vârsta lui din întreaga provincie. Ca un făcut, numele lui era Walker[1].

Walker juca în poziţie de fundaş şi apărarea lui era atât de bună, că ceilalţi paisprezece membri puteau să se concentreze în totalitate pe atac datorită încrederii pe care el le-o inspira. Dar băiatul avea o asemenea capacitate de a înţelege jocul, încât era câteodată capabil să atace la momente cheie şi să fie astfel jucătorul în plus din atac. Dacă Walker avea mingea în mâini, un eseu era

[1] În engleză, „walker" înseamnă „cel ce merge" (n. red.).

în mod cert înscris. Se apucase de acest sport de la vârsta de şase ani, când juca mini-rugby, şi fusese liderul echipei lor aproape de fiecare dată de când băieţii începuseră să joace meciuri competitive.

Luis Fernández era căpitanul echipei St. George la cei de sub paisprezece ani. Era un băiat voinic şi puternic pentru vârsta lui şi îşi lua responsabilităţile în serios, dar talentul lui la rugby era lipsit de imaginaţie în comparaţie cu cel al lui Walker. Lovitura de începere a venit cu o mare tensiune în aer, dar în curând meciul s-a fixat într-un joc serios în care ambele echipe căutau să câştige mingea. Fiecare echipă se lupta să deţină controlul şi încerca din greu să execute un plan pentru a marca; între timp, echipa adversă făcea tot ce putea să zădărnicească aceste planuri.

Meciul decurgea normal, fără să fie spectaculos. Spectatorii simţeau că St. Boniface erau mai buni. St. George a făcut o primă mare greşeală înainte de pauză. După o pasă proastă, cei de la St. George au intrat în posesia balonului; iar unul dintre înaintaşii noştri a încercat să deschidă jocul trimiţând mingea spre linia de apărare. Dar era prea aproape de linia noastră de gol şi jucătorii noştri nu erau bine poziţionaţi. Walker şi-a dat seama de asta imediat. De la nouă metri a început să alerge ca vântul şi a interceptat mingea în aer între cel care a pasat-o şi cel căruia îi era destinată. În plină viteză, a alergat pe lângă jucătorii uimiţi de la St. George, care fie stăteau pe loc, fie alergau în direcţia greşită, incapabili să-l oprească. În câteva secunde, Walker a pus mingea jos şi a marcat primul eseu al meciului, aproape de linia de tuşă, şi a adus echipei de la St. Boniface patru puncte (pe atunci) în avans. Din fericire, mijlocaşul lor la deschidere care a lovit mingea apoi a fost incapabil s-o trimită peste bară dintr-un

unghi aşa dificil, şi astfel a eşuat să mai adauge încă două puncte la scor.

Când arbitrul a fluierat la pauză, scorul era 4–0 pentru St. Boniface şi jucătorii din ambele echipe s-au retras la capătul lor de teren să discute jocul cu antrenorii. Pe vremea când nu exista publicitate care să le spună oamenilor cât de necesar e să tot bei la câteva minute apă din sticle de plastic importate de la mari distanţe la suprapreţ, jucătorii de orice nivel erau capabili să supravieţuiască pe durata întreagă a unui meci de rugby de şaptezeci sau optzeci de minute doar cu un sfert de portocală, pe care o mâncau în pauză să-şi încarce bateriile. Cel care aducea fructele răcoritoare era însoţit de băieţii care nu jucau şi care, bineînţeles, îl aduceau pe Juan Salvado să-i încurajeze pe tovarăşii lor. După cuvintele pline de înţelepciune şi încurajare spuse de antrenori, jucătorii îşi puneau coaja de la portocală într-o găleată, şi, pe măsură ce făceau asta, se aplecau să mângâie pentru noroc capul pinguinului mascotă. Juan Salvado încerca să evite aceste libertăţi pe care şi le permiteau copiii alergând în altă direcţie decât cea înspre care se uita, ceea ce era posibil datorită vederii lui panoramice. Pe măsură ce jucătorii ieşeau pe teren, îşi făcea toaleta oprindu-se ca de obicei la fiecare câteva secunde să privească în jur, dădea puternic din aripi, îşi examina penele, scutura din cap şi, din când în când, trecea printre picioarele băieţilor.

După o pauză de cinci minute, jocul a fost reluat în soarele cald de după-amiază. Juan Salvado a fost dus de custozii lui pe locul cel mai sigur de pe teren, la capătul adversarilor, dincolo de poartă. Tot ce trebuia să facă acum St. Boniface ca să câştige era să îi împiedice pe jucătorii de la St. George să înscrie. De cealaltă parte, echipa St. George trebuia să înscrie de două ori. Nimeni nu le dădea prea multe şanse gazdelor.

Walker îşi comanda trupele cu o siguranţă rece, care venea numai din talentul lui excepţional şi din experienţă. Colegii de echipă îi acceptau ordinele de bunăvoie. Din poziţia lui de la spatele terenului avea punctul de perspectivă al unui general. Fernández era un jucător mai puţin experimentat. Contrastul era evident. Walker, calm, relaxat, controla complet jocul şi îşi controla şi emoţiile, în timp ce Fernández, deşi făcea tot ce putea să încerce să câştige, era roşu la faţă şi epuizat. Încercase să fie peste tot în acelaşi timp, strigând încurajările şi instrucţiunile echipei sale în timp ce încerca din toate puterile să câştige mingea, plin de sudoare în păr, de unde i se scurgea pe faţă. Minutele treceau şi jocul rămânea în jumătatea echipei de la St. George, un semn sigur că St. Boniface era echipa mai bună. Toată lumea era sigură că dacă mai înscriau un eseu, ar fi câştigat cu siguranţă meciul.

Când repriza se apropia de sfârşit şi spectatorii, crezând că meciul era pierdut, începeau să se îndepărteze să urmărească primul meci de seniori (care începuse deja), totul s-a schimbat. Jocul s-a mutat la mijlocul terenului şi înaintaşii de la St. George au preluat brusc controlul asupra mingii. Un jucător de la mijlocul terenului a pus mâna pe minge şi a trimis-o spre fundaşi, care au început să alerge cu ea. Jucătorii noştri le ţineau piept bine oponenţilor şi placau fiecare om.

Walker stătea calm lângă poartă privind desfăşurarea jocului. Nu era îngrijorat. Avea un fundaş pentru fiecare atacant de la St. George. Între timp, Fernández se lupta să rămână în picioare şi alerga să ajute. A cerut mingea, care i-a fost pasată. Deodată, în ultimele secunde, s-a ajuns la o înfruntare dintre cei doi căpitani.

Walker a zâmbit. Ştia că era un jucător mai bun. Toţi ceilalţi jucători se opriseră să privească drama.

Fernández a strigat după ajutor şi Walker a zâmbit larg, cu toată faţa, văzând noua oportunitate ce i se deschidea. Fernández trebuia să trimită o pasă foarte lungă sau trebuia să fie atacat de Walker. Dacă alegea să paseze mingea, Walker avea o şansă bună să o intercepteze aşa cum făcuse mai devreme, şi ar fi înscris al doilea eseu. Dacă Fernández nu pasa, Walker avea să îl atace, mingea avea să cadă la pământ, jocul avea să se termine şi St. Boniface avea să triumfe.

Fernández s-a pregătit pentru pasa lungă şi, uitându-se după secundul care îi venea cu întârziere în ajutor, şi-a aruncat mâinile la stânga să execute o pasă foarte lungă spre dreapta. Şi-a îndreptat braţele cu toată forţa de-a latul corpului într-o încercare de a trimite mingea colegului său. Walker a alergat să o intercepteze, ca o pisică în sincronizarea lui perfectă, dar şi-a dat seama prea târziu că Fernández nu dăduse de fapt drumul la minge! Simulase o pasă, iar Walker a fost păcălit de o simplă fentă.

În avântul pasei simulate, Fernández şi-a schimbat direcţia şi, după o scurtă alergare, a pus mingea la pământ, înscriind un eseu chiar sub poarta echipei St. George. Patru puncte în total! Arbitrul a suflat în fluier.

— Da! a ţipat Fernández. Da! Exact ca Juan Salvado! M-am uitat într-o parte şi am alergat în alta!

Iar restul cuvintelor s-au pierdut în aplauze şi ovaţii. Juan Salvado dădea din aripi aplaudând frenetic şi se înclina în faţa tuturor în timp ce accepta laudele pentru contribuţia lui la îmbunătăţirea majoră a şanselor noastre. Din când în când se oprea şi dădea din cap viguros, într-un fel umil, ca un dirijor de orchestră care încearcă să îndrepte aplauzele înapoi spre muzicieni.

S-a făcut linişte când mijlocaşul la deschidere s-a pregătit pentru cel mai important şut al vieţii lui. Direct în

faţa butului, tot ce trebuia să facă era să treacă mingea peste bară pentru a ni se acorda încă două puncte ca să câştigăm meciul. A aşezat mingea, a făcut trei paşi în spate, şi-a lăsat capul în jos, a aliniat mingea cu butul, s-a oprit, a respirat adânc, a accelerat şi a lovit-o. Mingea a zburat drept şi bine. Arbitrul a fluierat finalul partidei şi o altă mare ovaţie s-a auzit dinspre suporterii echipei gazdă. Victorie cu şase la patru!

Căpitanii şi-au strâns mâinile, în spirit sportiv până la capăt, apoi au dat mâna cu arbitrul şi în cele din urmă cu antrenorii echipelor adversare. Iar Juan Salvado s-a întors la terasa lui pentru o odihnă bine meritată. Dar când toată lumea părăsea terenul, Walker a fost auzit spunându-i tatălui său că era de părere că antrenorii de la St. Boniface ar putea să ia nişte lecţii de la pinguin.

13.

O vizită acasă la Maria

În care cercul de admiratori al lui Juan Salvador se mărește

Planificam să plec spre peninsula Valdés în timpul vacanței de la mijlocul semestrului – să investighez cât de posibil și practic mi-ar fi fost să-l eliberez pe Juan Salvado în coloniile de pinguini de acolo. Maria, ajutată de elevii-prefecți, s-a îngrijit de Juan Salvado cu entuziasm de fiecare dată când s-a întâmplat să fiu plecat din colegiu peste noapte, așa că m-am gândit să o întreb pe ea întâi dacă avea să aibă grijă de el în timp ce eram plecat. Zâmbetul ei mi-a confirmat că nu cerusem prea mult. Avea numeroase adăposturi pentru păsări acasă la ea, a spus, și unele erau libere, așa că am stabilit să o însoțim acasă după muncă în ajunul plecării mele în recunoaștere.

Maria locuia nu departe de colegiu. După ce soțul îi murise, se întorsese să trăiască cu fratele ei în casa în care se născuse, ajutând la treburile casnice, așa cum făcuse cât a fost copil. Pregătea mâncarea în bucătărie, hrănea găinile și porcii, spăla și repara hainele, avea grijă de copiii mici când mamele erau la muncă și aducea apă din fântână: toate lucrurile pe care le presupune o familie numeroasă.

La ora stabilită, eu şi Juan Salvado ne-am întâlnit cu Maria în faţa camerei de cusut şi am pornit cu toţii spre casă cu o rezervă de peşte pe care o luasem cu mine. Nu ne grăbeam – într-adevăr, Maria nu se grăbea niciodată. În ritmul Mariei, Juan Salvado nu avea nicio dificultate să ţină pasul şi tovarăşii mei mergeau relaxaţi, mersul lor legănat identic amintindu-mi de o pereche de metronoame.

Am aflat de la Maria că pe vremea tatălui său li se dăduse pământ celor care erau pregătiţi să-l muncească şi să îşi facă o existenţă din administrarea lui. Pământul dinspre partea cu fluviul, care era sărac şi pietros, fusese împărţit în bucăţi de câte o sută de metri pătraţi şi, acum mult timp, tatăl Mariei fusese un fericit beneficiar al unui asemenea teren. Construise o casă din lemn, iniţial cu o singură cameră. Lucrând ca zilier pe unde primea de muncă şi muncind acasă când nu se găsea nimeni care să-l plătească, el şi-a crescut altfel familia. Unsprezece oameni trăiseră acolo la un moment dat, îmi spusese Maria. Băieţii mai mari au plecat în cele din urmă să îşi croiască un drum în viaţă, doar cu hainele de pe ei, şi fetele s-au măritat cu băieţi din familii asemănătoare şi au reluat ciclul.

— Care sunt primele tale amintiri, Maria? am întrebat-o.

Descoperisem că oamenilor în vârstă le plăcea să vorbească despre lumea pe care şi-o aminteau şi o bogăţie de minuni se revărsa invariabil.

— Oh, lucruri simple. Adunam ouăle de la găini de dimineaţă să fac micul dejun. Ce răcoare şi întuneric era în casă şi ce soare cald şi luminos era afară. Îmi amintesc ce frumoasă era mama şi cât de puternic era tata şi scârţâitul porţii şi al pompei de apă. Îmi amintesc cum m-au dus să văd primele trenuri la staţia Quilmes.

Niciodată nu-mi imaginasem ceva atât de mare, puternic şi zgomotos. Îmi era foarte frică! Îmi aduc aminte şi când am văzut primele maşini din Quilmes. Trebuia să fii incredibil de bogat să ai o maşină în zilele acelea!

— Mi-aş dori să-mi pot permite o maşină, am spus amărât, gândindu-mă la maşina mea rămasă în Anglia, ţinută acoperită pe butuci. Ar fi atât de uşor să ajung la Valdés! Ţi-ai dorit vreodată o maşină, Maria?

Era uimită că un astfel de gând îmi trecuse prin cap.

— Dumnezeule sfinte, nu! Nu, niciun moment! Ce să fac cu o maşină? a spus râzând. Vreau numai lucruri care să mă facă fericită. Atâţia oameni sunt subjugaţi de lucruri care nu îi pot face fericiţi!

— Ce te face fericită pe tine, Maria?

— Copiii şi familia mea mă fac fericită, şi prietenii mei. Să cresc lucruri mă face fericită. Florile roşiilor şi fructele coapte. Găinile, porcii şi caprele mă fac fericită. Şi munca mea mă face fericită.

A făcut o pauză şi a continuat:

— Să îmbătrânesc cu oamenii pe care îi iubesc mă face fericită.

Am reflectat la această profundă afirmaţie pentru câteva clipe şi apoi am întrebat-o:

— Pinguinii te fac fericită, Maria?

Şi m-am uitat la Juan Salvado, care mergea alături de noi, sorbind conversaţia.

Maria a râs tare:

— Oh, da, pinguinii mă fac foarte fericită!

Juan Salvado s-a uitat brusc în sus să vadă de ce râdeam.

— Bineînţeles că pinguinii mă fac fericită! Cine n-ar fi fericit să meargă pe drumul ăsta prăfuit într-o după-amiază târzie alături de un pinguin?

Juan Salvado radia.

Apoi am mers în liniște o vreme și l-am privit pe Juan Salvado cum mergea. Se uita în permanență în jurul lui, la drum, la plante, la garduri și la noi.

Drumul până la casa Mariei a durat aproximativ o jumătate de oră în pasul nostru lejer. Când am ajuns, am fost încântat să văd un amestec de clădiri mici și porumbare, copaci și tufe, bucăți de pământ cultivat și altele lăsate necultivate. Părea să fie locul potrivit care să-l găzduiască și să îl intereseze pe Juan Salvado.

Dar chiar în acel moment, din senin, un câine uriaș și turbat ca un lup a sărit peste un zid și a venit alergând spre noi. Avea urechile lăsate pe spate, iar limba roșie înspumată ce-i ieșea printre dinții albi contrasta cu răutatea din ochii săi. Ridica nori de nisip cum alerga cei câțiva metri care ne separau. Preț de o secundă am ezitat, nefiind sigur dacă să-l protejez pe Juan Salvado ridicându-l din fața câinelui sau să atac câinele direct. Dar în timp ce oscilam, a devenit clar că victima nu era Juan Salvado, ci Maria însăși. Înainte să am timp să reacționez, a lovit-o în plex și i-a smuls toată forța din corp, așa încât Maria s-a clătinat dând înapoi și s-a ținut de capul câinelui ca să-și păstreze echilibrul. Am fost uimit că nu a dărâmat-o de pe picioare. Câinele și-a îngropat capul în brațele Mariei într-un atac frenetic, iar coada din care dădea părea să îl împingă înainte, ca o elice.

— Ooooooffffff! a făcut Maria în urma impactului.

Prea uimit de rapiditatea atacului, am rămas stupefiat când mi-am dat seama că Maria mângâia de fapt urechile câinelui.

— O, ce câine prostuț, Reno. Da, am venit acasă. Acum, dă-te jos.

Între timp, Juan Salvado nu părea câtuși de puțin tulburat de apariția teatrală a câinelui, care era în mod clar

o rudă sud-americană a cățelului din Baskerville, și a continuat să miroasă niște flori de piciorul cocoșului care îi atrăseseră atenția.

— Reno! s-a auzit vocea unui om venind din spatele zidului și câinele s-a retras la fel de repede cum a apărut, înapoi de unde venise.

— Maria! am spus încă simțindu-mi mușchii tremurând. Am crezut că vrea să te atace!

— Oh, este doar un cățeluș neastâmpărat, o să se potolească curând, a spus în timp ce-și rearanja haina și își recăpăta suflul. Dar ar fi o greșeală pentru oricine să intre pe proprietatea fratelui meu neinvitat. Vino să-l cunoști. Ah, uite-l!

O poartă neunsă a scârțâit în timp ce era împinsă de un bărbat vânjos, negricios, destul de în vârstă. Statura lui încă puternică vădea o viață întreagă plină de muncă, iar ochii săi sclipitori i se potriveau de minune cu zâmbetul.

A intrat în curte și mi-a scuturat mâna spunând:

— Bine ați venit la noi, *señor*. Sunt Mano. Sper că nu v-ați speriat de Reno – câteodată oamenii se sperie, știți, dar nu ar face rău niciunei muște, nu-i așa, băiete?

Coada cățelului producea un nor de praf cum se mișca și mai tare ca până acum. Reno stătea culcat la pământ lângă picioarele stăpânului său, cu capul ridicat și atent. Limba îi atârna din gură în timp ce pufăia respirând, mai mult pentru că fusese silit să stea pe loc, nu că ar fi încercat să-și revină, și aștepta un ordin. Avea un ochi verde, celălalt era maro, și mă privea intens cu ambii. Ceva din atitudinea cățelului sugera că își râdea de mine.

— Ah, și acesta trebuie să fie Juan Salvado, a continuat Mano, aplecându-se și uitându-se la pinguin, care mergea mai departe examinând împrejurimile necunoscute.

— Amândoi sunteţi bine-veniţi. Haideţi înăuntru acum să bem ceva. Nola! Oaspeţii noştri au sosit! Reno, la culcare! Mateo! Donna, Gloria! Nepoţi, unde sunteţi? Veniţi să-i vedeţi pe oaspeţii noştri! Veniţi!

De-abia au fost date aceste comenzi şi noi abia începusem să ne urnim spre casă, că o femeie, care cred că era Nola, s-a şi apropiat cu o tavă mare de răcoritoare de diverse feluri, iar copiii au şi apărut din diferite direcţii. Una dintre fete strângea în braţe un iepure alb speriat, în timp ce băiatul curăţa un băţ cu briceagul. Reno a alergat imediat spre casă şi s-a ascuns într-o cuşcă de lemn.

Mano s-a întors şi ne-a condus spre un colţ al curţii umbrit de o bătrână plantă agăţătoare de bougainvillea, cu multe bractee purpurii înconjurând florile mici şi albe, plantă care fusese ajutată să crească cu ajutorul unor araci.

Mano s-a aşezat într-un scaun, care era al lui în mod clar, şi mie mi-a indicat un altul.

— Vrei să bei ceva? m-a întrebat. Eu unul o să beau un *mate* acum. Îţi place *mate*?

Dar înainte să-i pot spune că ceaiul argentinian (pronunţat cum se scrie) îmi amintea de o infuzie de iarbă uscată luată de pe un câmp de curând păscut de animale, el i-a mai cerut Nolei să mai aducă un ceai, o comandă pe care ea o anticipase deja şi o şi dusese la îndeplinire. Cum trecea pe lângă mine, Nola s-a oferit să pună peştele pe care îl adusesem în frigider şi a lăsat câţiva pe o farfurie, ca să le arăt copiilor cum să-l hrănească pe Juan Salvado.

Şi astfel a început un delicios interludiu în care acest om încântător, extraordinar şi exasperant, le comanda oamenilor din jurul lui să facă lucruri pe care ei le făcuseră deja, şi continua să comenteze despre lucruri pe care oamenii le vedeau foarte bine ei înşişi.

— Donna, pune peștele în frigider, fato, înainte să se strice.

— Maria, mai adu o pernă pentru *señor*, mai are nevoie de o pernă.

— Mateo, unde este fratele tău Ernesto? Spune-i să vină aici imediat, am nevoie de el.

— Donna, unde ești, fată? Niciodată nu ești unde trebuie. Aici, fato. Du-te și spune-le vecinilor să vină să-l cunoască pe *señor* și pe Juan Salvado, pinguinul.

— Gloria, adu niște pește și hrănește pinguinul. Trebuie să fie obosit după un drum așa de lung. Vreau să-l văd că mănâncă. (Nola deja pusese câțiva pești pe o farfurie și o așezase lângă mine.)

— Bine, în sfârșit ai venit, Ernesto, du-te și adu niște scaune. (Asta i-a spus-o unui tânăr care apăruse clătinându-se sub povara unor scaune pe care a început să le aranjeze ca pentru o adunare mare de oameni.)

— Nola, vino aici, femeie! Vino și uită-te la pinguinul ăsta, este o pasăre așa frumoasă, nu ți se pare? Uite cum își scarpină capul cu piciorul! Știai, Maria, că *señor* l-a găsit în Brazilia și l-a adus acasă? Nola! Unde ești?

— Acum, Ernesto, pune scaunele în jur pentru ca oamenii să stea jos. Ernesto!

— Ah, aici erați, Nicolás și Martina. Bine ați venit, vecini, veniți și uitați-vă la acest minunat pinguin. Priviți, se scarpină în cap cu piciorul. Ați mai văzut așa ceva? Stați acolo, foarte bine.

— Ha, ha, ha! Ia uitați-vă la pinguin! Martina, du-te și adu niște pește din frigider. Vreau să văd cum mănâncă pește, tu nu vrei, Nicolás?

— Ce caută iepurele aici? Du-l de aici, fato.

— Ah, în sfârșit te-ai întors, Mia, de ce a durat așa de mult? Nu mai contează! Vino să vezi pinguinul!

— Martina! Ai găsit peștele? Maria, mergi și arată-i Martinei unde a pus Donna peștele.

Am întins farfuria spre el.

— Oh, aici era. Iată peștele. Acum veniți cu toții să vă uitați la asta. Juan Salvado o să mănânce niște pește! Îl voi hrăni. Ai mai văzut vreodată un pinguin, vecine? Uite cum își scarpină capul!

Așa că a ridicat un pește și i l-a arătat lui Juan Salvado, iar el a așteptat răbdător ca hrana să-i fie fluturată pe la nas, dar atenția lui Mano era deja îndreptată spre următorul eveniment, așa că pinguinul și peștele au rămas la o distanță de jumătate de metru.

— Ia uite, tocmai a sosit Joaquín. Ai terminat tot? Exact cum ți-am spus, Joaquín? N-au fost probleme, sper? Vino să vezi pinguinul ăsta, Joaquín. A fost salvat, știi, și acum o să stea cu noi câteva zile. Am niște sârmă, vreau să te asiguri că vechiul țarc al puilor este sigur pentru el. Oh, unde e sârma? Maria! Unde am pus sârma? Aau!

Exact în acel moment, Juan Salvado a prins peștele din mâna lui Mano și aproape că i-a smuls și degetele; brațul îi alunecase în timp ce vorbea și, odată ce peștele a fost în raza lui, Juan Salvado n-a mai stat pe gânduri. Peștele a dispărut cu obișnuitul sunet. Mano și-a ferit imediat mâna.

— Oh, a spus verificându-și degetele. Ați văzut? Toată lumea, veniți să vedeți! Priviți cât de repede mănâncă pinguinul peștele. Oh, n-am mai pomenit așa ceva! Gloria, copilă, vino aici, poți să îi dai pinguinului un pește. Să faci cum ți-am arătat. Haide, fato, nu-ți face niciun rău.

Gloria a respirat adânc, a luat un pește și l-a ținut curajos în fața lui Juan Salvado, foarte atentă, spre deosebire de Mano.

Și tot așa, Mano a ținut-o cu fluxul lui continuu de comentarii. Din ce în ce mai mulți oameni soseau, prieteni, rude și vecini, și în scurt timp pierdusem șirul acestor

prezentări atente. Stăteau pe scaune sau pe jos, bând *mate* într-un semicerc în jurul lui Juan Salvado care, ca de obicei, iubea să fie în centrul atenţiei şi făcea tot ce putea să fie în centrul atenţiei în locul lui Mano. Şi-a curăţat penele şi a mâncat peşte spre marea încântare a spectatorilor, care priveau fascinaţi.

Ca de obicei, Juan Salvado părea să fie complet mulţumit într-o companie care îl aprecia, aşa că a fost uşor pentru mine să îmi cer scuze de la Maria şi să plec neobservat ca să mă pregătesc pentru vizita la pinguinii sălbatici, pe deplin fericit că ea şi ceilalţi aveau să-l îngrijească în timpul celor patru sau cinci zile cât aveam să fiu plecat.

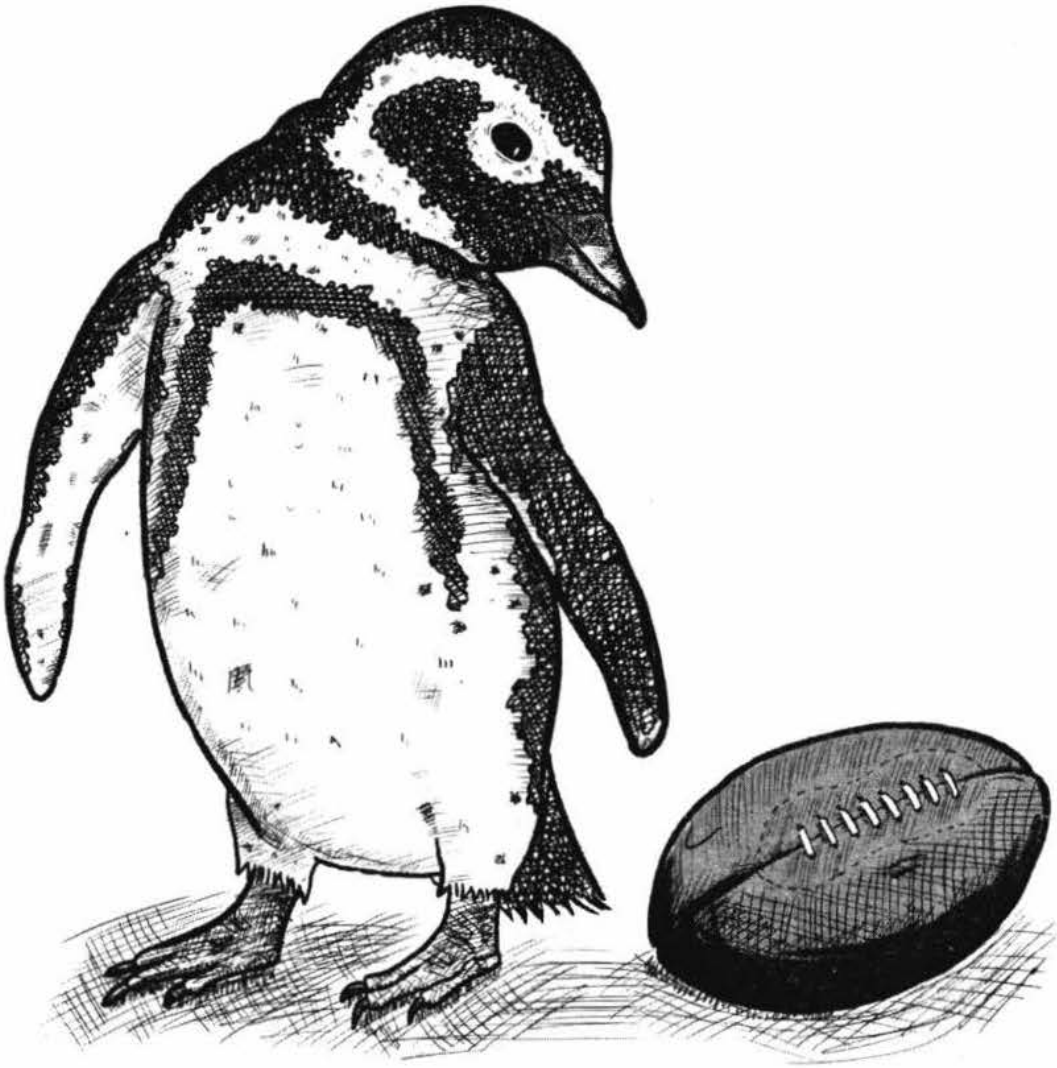

Dar va ieși din ou?

14.

În sălbăticie, după pinguini

În care vizitez coloniile de pinguini și am întâlniri de gradul trei cu alte forme de viață sălbatică

Iată că veni și a doua zi și, odată cu ea, de mult promisa expediție în peninsula Valdés. Muncisem din răsputeri să am totul pregătit să plec din Buenos Aires de îndată ce o puteam face. Aveam un dosar plin de hârtii autentificate de un notariat public, fiecare certificând că eram proprietarul legal al motocicletei, și aveam un al doilea set de hârtii care validau că acei notari publici erau de bună-credință. În mod interesant, niciuna dintre hârtiile care mi s-au cerut nu specifica condiția tehnică a vehiculului și buna lui funcționare.

Am construit cu grijă în atelierul colegiului două cutii din placaj și aluminiu destinate să care cele două anvelope pe care urma să le iau în kitul atotcuprinzător și necesar al motocicletei mele 200cc Gilera. Cu o fermitate care nu lasă loc de compromisuri am reușit să iau la pachet combustibil și ulei, un cort, un sac de dormit, o plită cu alcool și rații minuscule, cât și un schimb de haine și un set de prim ajutor de mici dimensiuni. Aveam să trăiesc în sălbăticie!

Aşa că am urcat motocicleta în tren până la Bahía Blanca. Călătoria cu trenul era uimitor de ieftină, câţiva pesos pe kilometru. Nu era rapid şi distanţele erau imense, dar străbăteam primii opt sute de kilometri în mai puţin de o zi. A trebuit să călătoresc cu motocicleta şi cu tot ce mai căram după mine în vagonul personalului din tren, pentru că nu puteam fi sigur că lucrurile mele aveau să fie în siguranţă dacă le lăsam nesupravegheate.

Argentina a fost binecuvântată cu o coastă lungă şi spectaculoasă care e, în bună parte, un important mediu propice pentru păsările şi animalele maritime. Peninsula Valdés, care se află la aproximativ 1.500 de kilometri depărtare de St. George, este un astfel de loc, renumit nu doar pentru coloniile de pinguini, dar şi pentru leii de mare, morsele şi balenele care trăiesc aici. Situată în marginea nord-estică a provinciei sudice Chubut, care este mai mare decât Anglia şi Scoţia la un loc, peninsula este aproape o insulă, legată de pământ printr-un istm foarte îngust. Suprafaţa peninsulei Valdés este aproape la fel de mare ca Long Island sau Cornwall şi seamănă, în măsura în care seamănă cu ceva, cu forma unui embrion de pinguin legat de pământ cu un cordon ombilical. În consecinţă, există două mari golfuri de apă foarte protejată, cu o suprafaţă totală egală cu cea a „insulei". Această combinaţie de curenţi oceanici, latitudine şi topografie a produs o locaţie foarte favorabilă păsărilor pelagice şi mamiferelor care se adună anual aici. Chiar şi azi, întreaga populaţie umană a provinciei Chubut nu este mai mare decât cea a Cornwall (în jur de 500.000). Aici se pot găsi linişte şi solitudine, un alt motiv pentru

care viaţa sălbatică este atât de bogată. Chiar dinainte să-l fi întâlnit pe Juan Salvado mi-am dorit să explorez această regiune sălbatică şi minunată.

Eram conştient că eram expus la multe pericole călătorind singur într-o regiune atât de izolată. În acea vreme, mulţi argentinieni care îşi permiteau aveau gărzi de corp şi arme, care erau legale, disponibile şi ieftine, aşa că mulţi călători le aveau la ei chiar dacă nu voiau să recunoască. Mă gândisem de multe ori să cumpăr o armă de foc, dar nu eram convins că avea să mă facă să fiu în siguranţă.

De la Bahía Blanca am pornit spre sud de-a lungul coastei, la San Antonio şi spre peninsulă. Motocicleta a mers uluitor de bine şi am avansat excelent. Mi-am umplut canistrele cu benzină cu fiecare ocazie şi m-am interesat mereu de distanţa până la următoarea staţie de benzină. Combustibilul pentru burta mea mi l-am procurat de la restaurantele mici de pe marginea drumului şi mi-am refăcut rezervele astfel încât să am suficientă mâncare pentru câteva zile.

Geologia din Valdés este uluitoare – semi-deşert jos –, iar asta, prin contrast cu viaţa sălbatică bogată, o făcea cu atât mai excepţională. Drumurile nu erau pavate şi nori de praf se ridicau în spatele meu. De pe teren înalt puteam să văd plajele lungi şi şerpuitoare şi oceanul care se întindea departe. Zonele cu vegetaţie puţină făceau să-mi fie uşor să mă abat cu motocicleta de la drum şi am făcut câteva ocoluri ca să am parte de privelişti mai frumoase. În frenezia mea mi-am imaginat că e uşor să

găseşti pinguinii, poate chiar adunaţi să mă salute aşa cum făcea Juan Salvado în fiecare dimineaţă pe terasă. În schimb, pe plajele de-a lungul coastei peninsulei am văzut pinipede – elefanţi de mare, lei de mare şi morse – adunate în număr mare pentru sezonul împerecherii şi pentru a-şi naşte puii.

Leii de mare adulţi din mările Americii de Sud sunt animale magnifice, şi pe drept denumiţi astfel. Având un bot scurt, un cap uriaş şi umeri cu o coamă magnifică cu blană portocaliu-închis, arătau chiar leonini. Adunaţi pe plaje să-şi apere teritoriile şi haremurile, îşi ridicau nasurile cât puteau de sus să domine rivalii.

Faptul că aceste ape din jurul peninsulei Valdés sunt pline de astfel de creaturi le transformă în nişte bogate terenuri de vânătoare pentru balenele ucigaşe care dau târcoale în jurul ţărmului, dar am văzut cum aceşti remarcabili lei de mare sar din apă, urcă pante foarte înclinate şi ajung în zonele liniştite ale numeroaselor platouri caracteristice coastei din Valdés. Adulţii sunt cumva capabili să ducă o greutate pe acele înclinaţii periculoase, şi înhăţau din apă puii lipsiţi de apărare şi-i ridicau în siguranţă prinzându-i de ceafă.

Pe vremea aceea nu existau bariere care să separe animalele sălbatice de turiştii ca mine, dar discreţia îmi spunea să nu mă apropii de vreunul mai mult de treizeci de metri. De la distanţa asta îşi întorceau capetele într-o parte şi în alta, îşi sugeau obrajii şi se uitau la mine cu ochi umezi, sclipitori. Era un gest pe care m-am hotărât să-l respect.

Masculii elefanţilor de mare sunt chiar mai mari decât leii de mare, mult, mult mai mari şi mult mai urâţi, având o protuberanţă ca o cizmă imensă uzată în locul în care te aştepţi să aibă un nas. Un mascul adult din această specie uriaşă poate depăşi şase metri în lungime

și patru tone în greutate – de două ori mai lungi și de zece ori mai grei decât un leu de mare, deși unii pot să fie chiar și mai mari de șase metri, dar sunt mult mai puțin agili pe pământ decât leii de mare și îi fac pe aceștia să pară întruchiparea grației.

În orice parte mă uitam eram șocat de duelurile violente, de felul în care masculii mari ai ambelor specii se luptau pentru dominația teritorială. O bătălie groaznică se încheia cu pierzătorul aruncat de pe o stâncă. Luptătorii se adunau și se lăsau să cadă ca niște copaci pe adversarii lor, tăind, mușcând și sfâșiind carnea în acest timp, uitând de femelele și puii din jur. Aerul vibra de la aceste întâlniri și plaja întreagă părea să se zguduie, iar rănile învingătorului și ale celui învins erau groaznice la vedere. Nu am fost surprins să nu văd niciun pinguin prin aceste locuri.

Mai departe de coastă, terenurile acoperite cu iarbă și floră măruntă erau casa ideală pentru *ñandú* sau rhea, o pasăre care nu zboară, asemănătoare struțului, înaltă de un metru și jumătate, și guanaco, o rudă a cămilei, care seamănă cu o căprioară. Mai înalte decât vegetația, ambele specii erau ușor de zărit și le era frică de mine dacă mă apropiam prea mult, dar obișnuiau să mă privească cu un interes scăzut cât timp nu mă abăteam de la drumurile prăfuite.

În timpul primei mele vizite la Valdés, nu am văzut o altă ființă umană pe toată durata ședерii mele acolo. Nu am văzut niciun pinguin, în ciuda faptului că am căutat două zile întregi. Am pus acest lucru pe seama faptului că nu cunoșteam locurile, iar coasta era foarte lungă, de

câteva sute de kilometri, aşa că, ştiind de existenţa altor colonii în partea sudică, am decis să nu-mi mai irosesc timpul pe-acolo. A doua zi am pornit spre Punta Tombo, unde aveam să găsesc cu siguranţă pinguini, pentru că era locul lor preferat pentru împerechere.

La un moment dat, în timpul călătoriei spre Punta Tombo, mi-am dat seama că urma să vină o furtună. Temperatura scăzuse, cerul se întunecase, vântul îşi schimbase direcţia şi era mult mai puternic. E imposibil să mergi cu motocicleta pe ploaie torenţială pe drumuri prăfuite, dar să fii prins în pampas pe o furtună cu grindină poate fi periculos, chiar fatal, pentru că bucăţile de gheaţă pot fi foarte mari. Imediat m-am orientat spre un grup de copaci care putea să mă adăpostească de ploaia pe care o aşteptam să cadă în orice clipă. La următoarea curbă, am ieşit de pe drum şi m-am adăpostit sub cel mai mare eucalipt dintr-un grup de şase copaci dintr-o pădurice. Zgomotul ploii când a început să cadă a fost destul de neaşteptat. Iniţial, bucăţile de grindină erau mici, nu mai mari decât stafidele, şi răpăiau pe copaci, dar cum furtuna creştea în intensitate, a crescut şi dimensiunea lor. Până să ajungă furtuna la apogeu, bucăţile de gheaţă erau la fel de mari ca mingile de golf sau ouăle de găină, izbeau copacii, rupând frunzele şi crenguţele, căzând şi făcând un zgomot asurzitor. În cădere liberă, aceste bucăţi de gheaţă pot produce pagube sticlei, maşinilor, animalelor şi oamenilor; mi se spusese că grindina putea să ajungă la dimensiunile mingilor de cricket şi puteau să omoare animale. Mi-am ţinut casca de la motocicletă pe cap şi m-am adăpostit cât am putut de bine în spatele copacului, evitând astfel să fiu lovit de marea lor majoritate. În cele din urmă furtuna s-a oprit, dar era imposibil să-mi continui drumul pentru că era acoperit de gheaţă. Nu puteam face nimic decât

să aştept să se topească. M-am gândit la Juan Salvado adăpostit sub masa de pe terasă şi am presupus că pinguinii de aici caută adăpost în apă când sunt asediaţi de bile de gheaţă.

Drumul mic care ducea la Punta Tombo era unul neasfaltat şi plin de gropi, aşa că cei o sută cincizeci de kilometri de la peninsula Valdés până în acel punct a durat o zi întreagă, dar când am ajuns în cele din urmă, priveliştea era atât de uimitoare, atât de spectaculoasă, atât de plină de pinguini Magellan, încât am ştiut că merita orice efort, chiar dacă ar fi trebuit să împing motocicleta până acolo.

Jur-împrejur şi de-a lungul coastei spre nord erau pinguini nenumăraţi. Dacă pentru explorarea peninsulei Valdés ai fi avut nevoie de luni întregi, Punta Tombo este o peninsulă lungă de trei kilometri. Motivul pentru care această mică locaţie era atât de râvnită de pinguini îmi era necunoscut – poate că era absenţa pinipedelor –, dar trebuia să cred că un milion de pinguini nu puteau să se înşele în alegerea lor. Cum le urmăream, fiecare pasăre făcea ceva ce ajunsesem să recunosc ca fiind caracteristic comportamentului pinguinilor. Unii stăteau cu aripile întinse ca ciorile şi priveau la celelalte păsări, dând permanent din capete; alţi pinguini mergeau încet; alţi pinguini alergau; alţi pinguini se grăbeau în apă, înotau sau ieşeau din mare strigând după tovarăşii lor; erau pinguini care îşi scărpinau capul cu picioarele sau îşi frecau capul şi gâtul de piept şi aripi; alţi pinguini dădeau din fund, iar alţii se curăţau.

Ar fi greşit să expediem subiectul curăţatului prea uşor, pentru că pinguinii petrec atât de mult timp făcând această activitate. Folosindu-şi ciocurile, pinguinii îşi curăţau pieptul, spatele şi burta. Se curăţau pe-o parte a aripilor şi pe cealaltă parte a aripilor, sub aripi,

în vârful aripilor şi de-a lungul aripilor, deasupra umerilor şi în jurul gâturilor, picioarelor, între picioare şi sub burtă, în jurul cozilor şi, într-adevăr, nicio parte a corpului nu le era neaccesibilă ciocurilor agile. Şi pentru acele pene la care nu ajungeau cu ciocul, îşi foloseau degetele de la picioare.

Datorită lui Juan Salvado, am avut ocazia să studiez penele pinguinilor, să văd că nu cresc la întâmplare, ci în rânduri şi coloane care formează un tipar în jurul corpului. Am urmărit cum, cu mare atenţie, aşa cum făcea şi Juan Salvado zilnic, fiecare pasăre îşi curăţa penajul urmând o formulă proprie, asigurându-se că fiecare pană era în condiţie perfectă: impermeabilă, mlădioasă şi alunecând ca unsă când se mişca. Aşa cum penele le-au dat păsărilor capacitatea să stăpânească aerul, tot aşa le-au dat capacitatea să stăpânească apele pământului. Văzând acest proces de aproape am înţeles ce realizare remarcabilă de inginerie evolutivă sunt penele; penele în general, şi penele de pinguin în special. Nu puteam decât să mă minunez de ele. Dacă pinguinii continuă să evolueze pentru încă un alt milion de ani, mai pot să progreseze ca specie în vreun fel? Nu puteam să-mi imaginez o posibilă îmbunătăţire a funcţionării acestora.

Dar aici, la Punta Tombo, am descoperit altceva, ceva ce nu fusesem în stare să învăţ numai privindu-l pe Juan Salvado. Ce nu văzusem înainte era familiaritatea păsărilor şi implicarea dintre ele. Multe erau părinţi care aveau grijă de copiii lor, dar şi acelea care nu erau părinţi păreau să comunice cu alte păsări prin contact vizual. Fiecare acţiune a pinguinilor dura câteva secunde, după care se opreau să se uite la vecinii lor. Având parte de odihna necesară, de confirmarea sau aprobarea de care avea nevoie, pasărea fie îşi continua acţiunea, fie

începea una nouă. Aceasta era viaţa socială a pinguinilor şi Juan Salvado avea în mod clar nevoie să îi găsească un substitut în oameni. Dar am simţit o reală tristeţe pentru el, pentru că oamenii sunt incapabili de schimbul permanent asigurat de limbajul lor propriu. M-am întrebat cât timp aş fi putut rezista doar în compania pinguinilor înainte să simt nevoia tovărăşiei umane, echivalentul condiţiei în care se găsea Juan Salvado la St. George.

Pământul din jurul plajelor din Punta Tombo era acoperit cu gropi şi depresiuni în care pinguinii dormeau şi cloceau. În vreme ce unii aveau numai câteva pene ascunse, alţii erau atât de ascunşi încât se vedea numai ciocul din ei. Aceste păsări păreau să fie cele mai inactive. Puteau foarte bine să stea pe ouă sau pui, sau puteau la fel de bine să pună stăpânire pe-un loc de locuit; nu aveam de unde să ştiu ce anume fac şi nu am vrut să-i deranjez investigând mai îndeaproape.

Pinguinii nu erau singuri la Punta Tombo. Mai erau mici grupuri de guanaco colindând în apropiere şi iepuri şi ocazional *ñandús* de diverse vârste şi dimensiuni. Deşi celelalte specii se apropiau adesea de pinguini, contactul era perfect pacifist şi nu am văzut niciun fel de interacţiune între ele, cu o singură excepţie. Atenţia îmi era captată de un grup de pinguini agitaţi care se comportau altfel decât văzusem până atunci. Un mic grup de aproximativ treizeci de păsări se uniseră sub o formă ca de lacrimă şi urmăreau un soi de pradă. Liderii se aplecau în faţă şi ciuguleau din prada lor, ca şi cum încercau să o atace. Când primul rând de păsări a căzut, al doilea rând a împins şi a format o nouă avangardă de atac, lăsând pinguinii căzuţi să se alăture grupului de pe laterală. Acest proces a continuat pe o distanţă de aproximativ cincizeci de metri, în timp ce alţi pinguini

priveau spectacolul de la distanţă fără să facă vreun efort să li se alăture.

N-aveam nicio idee ce făceau acei pinguini până n-am reuşit să văd victima lor: un tatu încerca să scape de ciocurile care îl piguleau. Încerca să scape în nişte tufe, şi numai când a ajuns la adăpostul şi în siguranţa oferite de buruienile dense şi spinoase s-a oprit şi urmărirea fermă a pinguinilor. Furase ouă sau pui? Nu ştiam dacă ouăle de păsări făceau parte din dieta acestor creaturi cu solzi, dar pinguinii nu îi tolerau prezenţa în colonia lor şi au izgonit-o, oprindu-se din urmărire numai când tatuul a dispărut în vegetaţie, impenetrabilă pentru toţi, mai puţin pentru animalul cu armură. Pentru că fusesem eu însumi victima unui ciugulit de pinguin, mi-a părut rău pentru intrus şi mi-am frecat degetul pe care mi-a rămas cicatricea, înţelegându-i prea bine spaima.

În timp ce mergeam în jurul coloniilor de pinguini, aceste păsări nu reacţionau mai deloc dacă nu cumva mă apropiam prea tare. Dacă o făceam, se dădeau la o parte şi se forma un spaţiu gol împrejurul meu. Nu mă lăsau să mă apropii să-i ating sau să-i ridic în braţe, dar în rest păreau la fel de indiferenţi la prezenţa mea ca la prezenţa unui guanaco. Când m-am aşezat pe jos, şi-au continuat treaba şi m-au ignorat ca şi cum nici n-aş fi fost acolo. Ce moment binecuvântat a fost acela, pentru că m-am simţit una cu mediul înconjurător.

Timpul pe care l-am petrecut cu aceste păsări a trecut foarte repede. Am mers în jos pe peninsula mică şi de-a lungul coastei. Fiecare vale şi bucăţică de pământ era ocupată, plină de pinguini. Nu mai era posibil să înghesui alţi pinguini pe bucăţica aceea de pământ.

Mi-am ridicat tabăra din nou în sălbăticia din Punta Tombo, la distanţă mică de pinguini, şi câteva dintre păsările curioase au venit să mă vadă cum lucrez. Deşi

în scurt timp îşi pierdeau interesul, erau imediat înlocuite de alte păsări pe măsură ce ridicam cortul şi îmi pregăteam cina ce consta în cartofi fierţi în apă de mare, unt şi peşte la cutie.

De dimineaţă m-au urmărit cum mănânc micul dejun, îmi strâng tabăra şi plec din nou. După ce ajunsesem în extremitatea sudică a traseului meu mergând cât de aproape posibil de Oceanul Atlantic, m-am îndreptat spre nord încă o dată, descoperind partea vestică a ţării.

În această zi anume m-am oprit aproape de apus la picioarele unui loc din care se vedeau dealurile submontane ale majesticilor Anzi Cordilieri. Am mers cu motocicleta la aproximativ 500 de metri depărtare de drum şi mi-am pus cortul între tufele de iarbă de pampas, care creşte într-un ritm extraordinar, ajungând la înălţimi de mai bine de doi metri. Eram mult în afara drumului şi nu exista nicio probabilitate ca cineva să dea peste mine din întâmplare.

Aveam un cort mic şi robust de pânză, cu o nouă componentă modernă integrată – o folie de sol izolantă. Nu avea fermoare şi laturile erau legate cu şireturi.

Mi-am pregătit mâncarea pe mica plită cu alcool, am scris în jurnalul de călătorie, mi-am verificat motocicleta şi cauciucurile şi m-am retras în cort. Vremea era rece şi eram înfăşurat în sacul de dormit. Luna nu răsărise încă, aşa că seara era luminată numai de stele. În rest, era un întuneric perfect. Eram obosit şi în curând am adormit.

Deodată m-am trezit. Luna, în ultimul pătrar, răsărise cât dormisem şi era acum deasupra orizontului.

De ce m-am trezit aşa brusc? Am ascultat. Puteam auzi paşi – uşori, furişaţi, în mod sigur paşi – fără îndoială... foarte încet... apropiindu-se de cort – şi erau mai mult de o pereche de paşi!

Am încercat din răsputeri să-mi dau seama cine se apropia. Inima îmi bătea repede şi am început să respir rapid şi superficial, încercând să nu mă fac auzit.

Mai erau şi alte zgomote. Zefirul uşor mişca iarba din pampas şi insectele se furişau prin ea. Dar din nou s-au auzit paşi pe pământul neted şi uscat. Îi simţeam şi îi auzeam. Se auzeau distinct, de neconfundat.

Cine putea să se furişeze spre mine şi de ce? Dacă intenţiile lor erau onorabile, ar fi strigat cu siguranţă de la distanţă şi s-ar fi prezentat, nu ar fi venit pe furiş ca nişte hoţi în noapte.

Zgomotele veneau dinspre partea mea dreaptă, de asta eram sigur. Am desfăcut încet sacul de dormit. Am simţit fiecare zimţ al fermoarului mişcându-se până când l-am desfăcut şi mi-am strecurat picioarele afară. Purtam un tricou şi pantaloni scurţi. Mintea îmi gonea. Cel puţin doi adversari! Ce arme aveam? Tot ce luasem cu mine era un *facón*, un cuţit scurt de *gaucho*, şi asta era tot. La ce îmi folosea? Dacă erau înarmaţi şi hotărâţi să fure puteau să mă împuşte, să ia ce voiau şi nimeni nu avea să-mi descopere vreodată rămăşiţele. Era foarte probabil ca picioarele mele să fie primele care să fi ajuns pe acea bucată de pământ, atât de depărtată era provincia Chubut şi peisajul unde mă aflam.

Paşii se apropiau acum. Se auzeau clar, ca şi cum persoane necunoscute se strecurau uşor ca o vulpe pe pământul uscat.

Din clipă în clipă urma să mă lupt pe viaţă şi pe moarte. Să-i iau prin surprindere era unica mea şansă. Trebuia să nu rămân blocat în cort, sau eram pierdut. Măcar dacă nu aş fi fost atât de prost şi aş fi luat o armă cu mine, nu aş mai fi ajuns în încurcătura asta acum! Nu ar fi trebuit niciodată să fiu atât de nechibzuit şi să călătoresc singur. Mi-am blestemat pasiunea pentru aventură. Paşii erau

la câțiva metri de mine și tot ce aveam era un cuțit prost și o lanternă care de-abia lumina.

Mi-am planificat mișcările pe măsură ce am dezlegat nodurile cortului. Urma să năvălesc din cort cu lanterna și cuțitul și să strig „pac!" cât puteam de tare. Efectul surprizei ar fi putut să-mi ofere un avantaj suficient cât să ajung să lovesc primul.

Eram pregătit, și pașii erau acum foarte aproape de cort. Puteam auzi respirația. Cinci metri, mai puțin! Acum ori niciodată!

M-am ridicat din cort cu lanterna aprinsă, strigând „Pac, pac, pac!" ca și cum viața mea depindea de asta, ceea ce – bineînțeles – era adevărat. Cuțitul a sclipit în lumină când i-am atacat pe agresorii mei. Euan, dragul meu tovarăș de bar, ar fi fost mândru de mine.

Am fost imediat orbit de două lumini albe care sclipeau la mine din întuneric. Mi-a luat o secundă să-mi dau seama că lumina lanternei era reflectată de ochii unei vaci îngrozite care rătăcea pe-acolo și care s-a trezit atacată în mijlocul nopții de un englez nebun, cu intenția clară să o cresteze, sau mai rău. Într-un atac de panică, vaca a făcut cale întoarsă și dusă a fost. Pașii pe care îi simțisem tot așa cum îi auzisem dispăreau rapid în întuneric.

Tremurând de frică, de râs și de la răcoarea dimineții, am urmărit cu lumina lanternei bovina tâlhară care se retrăgea, până când nu s-a mai văzut. Am stins lanterna și m-am uitat la lună, care acum modela cumva cu lumina ei pâlcurile de iarbă pampas de dedesubt. Orion, vânătorul celest, era sus pe cerul emisferei sudice. Plutea deasupra mea mândru, cu sabia scoasă și gata de luptă, iar eu ședeam pe pământ, în aceeași postură.

Cine are nevoie de o armă de foc când avem săbiile noastre? părea să întrebe. În mod evident, nu avea nici

cea mai vagă idee cât de înfricoşat fusesem sau cât de convins că mă aflu în pericol de moarte. Simţindu-mă ridicol, m-am dus înapoi la sacul de dormit, hotărât să nu spun nimănui cât de aproape de moarte fusese acea vacă, dacă aş fi avut o armă.

De dimineaţă am pornit din nou pe lungul drum de întoarcere spre Bahía Blanca. Drumurile principale din părţile mai îndepărtate ale Argentinei sunt drepte ca săgeţile kilometri întregi, şi câteodată treceau ore până să vezi alţi oameni în timp ce le străbăteai. Vremea era frumoasă şi formaţiuni de nori pufoşi se întindeau pe orizontul îndepărtat. Îmi plăcea peisajul plat şi fără variaţii din pampas, alunecând încet pe lângă mine în timp ce mă gândeam la viitorul lui Juan Salvado. Eram bucuros că această călătorie demonstrase că, numai cu resursele mele, era posibil să duc pinguinul la tovarăşii lui, dacă găseam vreo metodă de a-l căra toată distanţa, dar eram întristat la gândul plecării sale. Cu siguranţă nu ar fi fost o călătorie uşoară pentru pinguin, şi trebuia să mă asigur că greutăţile şi privaţiunile unui astfel de drum erau cea mai bună variantă.

Eram la o oră de Bahía Blanca când am simţit o zguduitură neaşteptată şi motorul motocicletei a murit. Diverse emoţii m-au încercat – frustrare şi neajutorare în special – când m-am gândit cum ar fi să împing motocicleta kilometri întregi. În momente ca acestea, motocicleta devenea o pedeapsă de Sisif. Am decuplat ambreiajul şi am lăsat motocicleta să meargă cât a fost posibil în timp ce analizam ultimele zgomote pe care le puteam auzi la motor. Nu se auzise nicio bolborosire

suspectă, doar o decuplare rapidă, așa că o problemă electrică era mai probabilă decât una la alimentare, dar se auzise cumva un zornăit înainte? Am verificat bujiile și sistemul de alimentare și am început să mă îngrijorez când mi-am dat seama că niciuna dintre aceste probleme ușor de reparat nu era cauza opririi. În scurt timp am descoperit că se stricase culbutorul supapei de evacuare, pe care nu puteam să-l repar la marginea drumului. Disperat, am început să împing motocicleta de-a lungul drumului pustiu.

Mergeam de douăzeci de minute când, spre bucuria și imensa mea ușurare, o mașină a trecut pe lângă mine și a oprit. După ce șoferul mașinii s-a abținut să nu râdă la gândul că mă bazasem pe motocicletă pentru o asemenea călătorie, s-a oferit să mă tracteze. A promis că avea să conducă încet. Am înnodat cablul de două ori în jurul ghidonului în așa fel încât puteam să îl desprind repede dacă era cazul, și am pornit cu o viteză terifiantă, la care îți puteai frânge gâtul. Numai gândul de a împinge la motocicletă cincizeci de kilometri m-a împiedicat să îl abandonez pe salvatorul meu. Apropiindu-ne de Bahía Blanca, a condus totuși mai cu grijă, spre surpriza mea, și m-a dus chiar până la gară, de unde am putut să iau trenul după cum planificasem. M-am socotit norocos. Dacă problema ar fi apărut într-un loc îndepărtat, aș fi putut să aștept zile întregi după ajutor sau aș fi fost chiar forțat să abandonez motocicleta cu totul.

În timpul călătoriei lungi cu trenul înapoi la Buenos Aires am hotărât să renunț la orice încercare de a-l restitui pe Juan Salvado pinguinilor sălbatici. Acest ultim incident a făcut ca toate gândurile de a avea încredere în motocicletă să pară absurde. Dintre toate gândurile pe care le avusesem în ceainăria de la Harrods, cel mai satisfăcător era să-l țin în continuare la St. George. Juan

Salvado nu era nefericit trăind acolo, şi, într-adevăr, uram ideea că ar fi trebuit să mă despart de el. Mi-a luat ceva până am ajuns la concluzia asta.

Aveam să continui ca până atunci, având încredere că Juan Salvado îmi va spune ce era cel mai bine pentru el. „Ajunge zilei necazul ei."[1] Acesta urma să devină motto-ul nostru.

[1] Citat din Biblie, Matei 6:34: „Nu vă îngrijoraţi, dar, de ziua de mâine, căci ziua de mâine se va îngrijora de ea însăşi. Ajunge zilei necazul ei." (n. red.)

15.

În căutarea lui El Dorado

În care găsesc ceea ce căutam

Plecasem în America de Sud în primul rând pentru a întâlni oameni, pentru a explora locuri şi pentru a vedea viaţa sălbatică dincolo de cunoaşterea şi experienţa mea. Crescând pe meleagurile blânde şi fertile ale ţinuturilor umbroase din Sussex, îmi doream să experimentez înălţimile cu aer rarefiat ale puternicilor Anzi, câmpiile vaste şi goale din Patagonia, sălbăticia pinilor cu vârfuri ninse din Tierra del Fuego şi deşertul arid, mişcător din Atacama. Tânjeam să ajung la enormele cascade de la Iguasú, la vulcanul El Misti şi să văd cu ochii mei urmele civilizaţiei Inca din Cuzco sau Machu Picchu. Căutam magia lacului Titicaca şi voiam să aud tunetul minunatului gheţar Perito Moreno. Să întâlnesc şi să înţeleg oamenii acelor locuri şi să explorez toate ţinuturile de acolo era ceea ce îmi doream cel mai mult; să învăţ de la locuitori, ale căror limbă şi obiceiuri îmi erau complet necunoscute; să am ocazia să observ singur flora şi fauna acelui continent.

Îmi doream cu înfocare să scap din viaţa sigură şi organizată a gentilei Anglii rurale şi să îmi asum cu adevărat responsabilităţi pentru alegerile pe care le făceam.

Voiam să găsesc un drum mai puţin bătătorit şi să văd unde duce. Voiam să experimentez nişte provocări lipsit de confortul unei plase de siguranţă. Dacă sunt întotdeauna vaci pe câmp, găini în hambar şi cina pe masă, unde este provocarea şi încântarea? Am vrut să fiu la cârmă şi viaţa să fie grea pentru un timp; să descopăr ce avea să-mi aducă soarta dacă îi dădeam ocazia.

Realitatea era, bineînţeles, cu mult diferită de aşteptările mele şi erau momente când hotărârea mea era greu pusă la încercare.

În prima mea expediţie în sudul Boliviei, în înalţii Anzi, în timp ce Juan Salvado era găzduit de prieteni, îmi croiam drum spre Potosí, un oraş renumit pentru minele sale de argint, de unde intenţionam să zbor înapoi spre Argentina. Petrecusem toată noaptea într-un hostel rudimentar într-un oraş mic, nu departe de destinaţie. După ce am plecat de dimineaţă, mi-am scos aproape toţi banii care îmi rămăseseră afară din borsetă, i-am pus în buzunar şi m-am îndreptat spre o agenţie să cumpăr bilete pentru călătoria cu autobuzul şi cea cu avionul. Din întâmplare, o procesiune de carnaval era în desfăşurare şi m-am oprit să privesc. Era o mulţime de oameni în piaţă care se îngrămădeau să prindă un loc de unde să vadă mai bine, era mult zgomot şi alaiuri de paradă. Sclipirea culorilor şi lumina la acea altitudine, ca şi sunetul fluierelor şi al tobelor, erau de neuitat. Până şi haina mea veche decolorată de flanel părea să capete lustrul penelor de păun.

După o vreme am dat să plec, dar verificându-mi buzunarele, am descoperit spre groaza mea că fusesem jefuit. Ştiam că nu avea niciun rost să strig „Opriţi! Hoţul!“ în engleză sau în spaniolă, de vreme ce practic nimeni din mulţime nu putea să mă ajute. Un hoţ priceput dăduse lovitura şi apoi se evaporase. Ce rost avea să alertez

poliţia locală? Hoţul era probabil de mult dus. Am ajuns repede la concluzia că nu aveam ce altceva să fac decât să învăţ încă o lecţie pe calea cea grea.

În total pierdusem aproximativ 60 de dolari americani care, bineînţeles, aveau mult mai multă putere de cumpărare în acele zile. Nu-mi mai rămânea decât nişte mărunţiş şi hainele de pe mine. Puteam să fac rost de bani dacă găseam o bancă şi încercam să mă lupt cu sistemul de comunicare între sat şi Londra sau Buenos Aires. Puteam să mă întorc la hotelul meu ieftin şi să încerc să găsesc ajutor acolo. În loc de asta, am decis să mă bazez pe propriile-mi resurse să ajung până la graniţă, unde puteam să-mi accesez contul bancar din Argentina. Această decizie s-a concretizat în foarte mult mers pe jos, ocazional întrerupt de bucăţi de drum străbătute în camioane vechi şi nesigure şi în maşini ponosite care treceau pe lângă mine – eram foarte recunoscător proprietarilor pentru ajutorul lor.

Am ajuns în acea primă zi după-amiaza târziu într-un cătun mic de vreo şase case. Această oază care nu se distingea prin nimic deosebit, cu un mic izvor şi verdeaţă pe alocuri, era la câţiva kilometri de drumul meu, dar şoferul care mă dusese mă asigurase că exista posibilitatea să găsesc un pat peste noapte. Într-adevăr, în schimbul câtorva monede am primit mâncare şi adăpost la o familie care trăia într-o căsuţă ţărănească simplu construită.

Era o familie de şapte membri: o mamă cu cei şase copii, trei erau adolescenţi şi trei mai mici, dar mi s-a spus mai târziu în acea noapte că mai avusese şi alţii care muriseră. Tatăl murise şi el cu ceva timp în urmă. Nu mi s-a spus din ce cauză şi m-am gândit că e mai bine să nu întreb.

Îmbrăcămintea lor era un amestec de haine făcute în casă şi lucruri primite. Cei mai mici nu aveau încălţăminte

şi încălţămintea celor mai mari era atât de stricată, încât nu mai era deloc utilă, aşa că m-am întrebat de ce se mai deranjau s-o poarte; doar dacă nu cumva era o chestiune de mândrie. Casa lor era făcută din cărămizi de noroi uscate la soare şi avea şi un acoperiş de ţigle făcute în acelaşi fel. Avea patru camere mici care crescuseră odată cu nevoile familiei, aşa că podelele şi acoperişurile nu erau aliniate. Găteau pe foc în fiecare zi într-un vas mare de metal, iar în seara aceea am mâncat o tocăniţă din carne de capră şi porumb, fasole şi mămăligă. După ce a apus soarele, ne-am adunat într-o cameră unde am stat împreună pe piei de animale şi pături. Au venit şi unii dintre vecini de curiozitate. Apoi, binedispuşi, ne-am chinuit să ne-nţelegem.

Am aflat că rata mortalităţii infantile era foarte mare. Am descoperit că, deşi ştiau să socotească, noii mei prieteni erau în esenţă analfabeţi. Trăiau de pe urma caprelor, aveau câteva găini şi creşteau ce recolte puteau. Pe timpul nopţii animalele erau închise lângă casă ca să le protejeze de pume, feline mari care puteau cu uşurinţă să ia o capră (şi un copil mic, mi s-a spus).

Mi-au arătat rudimentara maşină de ţesut pe care o foloseau să facă păturile; am găsit-o interesantă şi am vrut să văd cum funcţionează. Copiii mici erau amuzaţi că eram în stare să citesc, dar nu ştiam să ţes; în mod evident, priorităţile mele erau anapoda! Bărbaţii fumau pipă, mestecau frunze de coca-cola şi beau spirtoase făcute de ei din zahăr, într-un ritm care era doar puţin mai rapid decât cel al femeilor. Aşa a trecut seara. Copiii s-au adunat grămadă şi au adormit, aşa cum au făcut şi adulţii, după ce alcoolul a început să-şi facă efectul. Ne-am strâns toţi lipiţi unul de altul pe sub pieile de animale şi pături, apărându-ne de frigul extrem al nopţii de pe înaltul Altiplano. Era în mod clar o experienţă nouă

pentru mine să fiu îngrămădit cu atâţia străini laolaltă. Eram pe atunci tânăr şi egoist şi generozitatea lor m-a mişcat pentru că, deşi aveau atât de puţin, au împărtăşit cu un călător în acea noapte tot ceea ce aveau.

De dimineaţă femeile s-au sculat primele, au aprins focurile şi au pregătit pâinea pentru micul dejun. Bărbaţii s-au urnit mai greu şi păreau să sufere mai mult de mahmureală. Am fost încântat când s-au oferit să-mi arate împrejurimile satului după micul dejun. Era imposibil să nu admiri lăcaşurile rezistente ale caprelor, rândurile frumoase de recolte, ţesăturile făcute de mână şi noblețea spiritului care îi caracteriza pe săteni când vorbeau de vieţile lor cu mândrie. Partea cea mai frumoasă a continentului fusese revendicată de către europeni în numele dumnezeilor şi conducătorilor, lăsându-li-se acelor membri ai populaţiei indigene care supravieţuiseră violenţei şi bolilor străine numai regiuni neospitaliere; şi totuşi descendenţii lor se agăţau de un stil tradiţional de viaţă cu o independenţă feroce. Cu profundă îndurerare mi-au explicat cum vieţile lor se schimbau în timp ce generaţiile tinere insistau să-şi caute de muncă în oraşe, în loc să rămână să sprijine satele care îi crescuseră.

Simţind că această experienţă m-a făcut mai umil şi m-a şi îmbogăţit, compesând din plin pentru pierderea mea financiară, mi-am continuat călătoria.

În timpul zilei, aerul rarefiat al Anzilor înalţi nu oferă prea multă protecţie împotriva soarelui puternic, iar noaptea, lumina stelelor este la fel de directă. Acei munţi oferă o privelişte mai bună asupra cerului nopţii

decât oriunde pe pământ, și de aceea atât de multe observatoare astronomice internaţionale sunt situate acolo. Firmamentul, am descoperit, este de un negru perfect, iar Calea Lactee sclipește ca și cum mâna lui Apolo ar fi împrăștiat vopsea albă de-a lungul cerului cu o pensulă. Constelaţiile cunoscute se pierd printre sutele de milioane de stele ale galaxiei noastre, căci toate par să fie vizibile. Am fost uimit să descopăr că, privind cu ochiul liber, nu poţi să găseşti vreo zonă întunecată a Căii Lactee. Departe de principalul disc al galaxiei, alte stele sclipesc cu putere din întuneric, fixe și strălucitoare. Chiar și fără lună este suficientă lumină să mergi noaptea pe drum foarte ușor. Dar fără pătura groasă a atmosferei care protejează și care, la altitudinile mai joase, acoperă toată strălucirea și frumuseţea cosmosului, frigul pătrunzător poate fi de nesuportat.

În a doua noapte n-am mai căutat adăpost. Mi-e jenă să recunosc acum, dar mirosul oamenilor nespălaţi, a hainelor, păturilor și pieilor prost argăsite din seara precedentă fusese extrem de înţepător. Presupun că gazdele mele au gândit tot așa despre mine. În consecinţă, mi-am zis că o noapte sub cerul liber nu putea fi mai rea, așa că am decis să umblu prin noaptea luminată de stele ajutat de lumina lunii – care a răsărit cu o oră sau două înaintea zorilor. Dar în timpul nopţii mi s-a făcut frig, foarte frig; mi s-a făcut atât de frig, încât am început să înţeleg cum oamenii pot muri înghеţaţi. Oricât încercam, nu reușeam să mă încălzesc. Alergatul mai repede sau mai încet nu era o opţiune; aerul este prea rarefiat și oboseala se instala imediat. Cu insuficient aer pentru exerciţii fizice, dar cu temperaturi atât de scăzute care fac necesare exerciţiile, călătorul rău echipat se trezește într-o situaţie periculoasă. Până când cerul s-a luminat la est, îmi era atât de frig, încât

de-abia puteam să-mi mişc picioarele; cu siguranţă nu puteam să merg. Am rămas nemişcat în timp ce jumătatea de sus a soarelui a apărut la orizont şi am simţit, aproape instant, căldura revigorantă pe faţa mea. Cum soarele s-a ridicat, m-am bucurat de sclipirea lui ca o şopârlă pe o piatră. Reuşisem.

Nu fusese o experienţă plăcută şi nu eram dispus să o mai repet fără echipamentul adecvat, cu toată frumuseţea majestică a universului pe care puţini o pot vedea. Privind în urmă, noaptea din coliba rustică fusese mult preferabilă. Nu mi-a plăcut niciodată să mă joc cu focul, dar aceea a fost o decizie imprudentă, acum sunt de acord; însă îmi plăcea să mă bazez pe propriile mele forţe în acei ani şi am păstrat cu drag amintirea aventurilor de atunci.

Totuşi, pentru toate situaţiile când lucrurile n-au mers conform planului meu, au fost tot atâtea momente când n-aş fi avut ce îmbunătăţiri în desfăşurarea evenimentelor să-mi doresc. Până la urmă, şederea mea la Punta del Este fusese esenţială întâlnirii fericite cu Juan Salvado. Aceasta avusese loc în timp ce mă întorceam dintr-o minunată călătorie în Paraguay, timp de trei săptămâni memorabile, ca răspuns al invitaţiei primite de la familia Williams, al căror fiu Danny era în ultimul an la St. George.

Alfred Williams, tatăl lui Danny, îşi fixase o întâlnire de afaceri în Buenos Aires care să coincidă cu sfârşitul de semestru şi ne-a dus pe toţi în Paraguay cu avionul său. Datorită zborului la mică altitudine, am avut şansa să văd cum de-a lungul trecerii anilor, cursul fluviului

Paraguay a variat preţ de zeci de kilometri de ambele părţi ale cursului lui actual, creând mlaştini mari şi impenetrabile, precum şi nenumărate braţe moarte, care sclipeau în soare cum treceam. Acele ţinuturi netede sunt un rai pentru viaţa sălbatică. Din această perspectivă privilegiată am văzut adevăraţi nori de păsări care zburau din jungla deasă şi grupuri de familii de carpibara – o rudă a porcuşorilor de Guineea care creşte până la dimensiunile unui porc mare – cum aleargă când îi deranjam din casa lor mlăştinoasă. Nu-mi venea să cred cât de norocos eram.

După câteva zile petrecute în casa mare a familiei Williams din Asunción, capitala Paraguay-ului, Alfred, Danny, Jack – un prieten de şcoală al lui Danny – şi cu mine am zburat în sud-estul extrem al ţării să trăim viaţa de *gauchos* pentru câteva săptămâni la câmp (o adaptare a cuvântului *campo*, care înseamnă pământ cultivat). Chongo, pilotul, a găsit animalele – o turmă de mii de animale – zburând sistematic deasupra *estancia*[1], înainte să ne întoarcem la sol aterizând pe o fâşie de iarbă de-a lungul *hacienda*[2].

Am strâns toate proviziile de care aveam nevoie – porumb, fructe şi alimente esenţiale să suplimentăm raţiile muncitorilor, precum şi ciocolată, un lux nemaiîntâlnit pentru ei. În câteva ore am înşeuat micii ponei şi am plecat să găsim turma din nou. Nu avansam prea rapid pe acele pământuri sălbatice ciuruite de găuri de tatu, terenuri pe care creştea un amestec de iarbă şi arbuşti. Am dat peste turmă din nou abia a doua zi, dimineaţa târziu.

Viaţa printre *gauchos* care lucrau la ferma de animale a familiei Williams era o experienţă superbă. *Estancia*

[1] Fermă de vite în America de Sud (n. red.).

[2] O proprietate mare din zona rurală a Americii de Sud (n. red.).

nu semăna cu o fermă englezească. Nu avea garduri şi arăta mai mult a savană, cu iarbă puţină şi arbori care ajungeau până la zece metri. Dacă o fermă din Anglia se măsoară în sute de acri, o *estancia* din America de Sud poate ocupa sute de kilometri pătraţi, aproximativ 400 în cazul celei a familiei Williams. Era puţin mai mare decât Insula Wight.

Gauchos trăiau cu turmele şi le duceau la păscut în fiecare zi. Pământul era sărac şi căutau iarbă proaspătă necontenit. Oamenii trăiau în şa şi îşi luau noi provizii de la *hacienda* la fiecare câteva săptămâni. Relaţia lor cu caii era minunată, aşa cum era de aşteptat de la cineva care a trăit în şa încă din copilărie. Viaţa unui *gaucho* era o combinaţie continuă de muncă, mâncare, somn şi distracţie, şi era adeseori imposibil să precizezi care dintre aceste lucruri erau făcute când.

La apus se instala o tabără, se aprindeau focurile, se pregătea mâncarea, se cântau cântece şi se dormea sub stele. Viaţa acestor *gauchos* sau peoni (primii sunt cowboys talentaţi, în timp ce ceilalţi sunt muncitori semicalificaţi) era foarte simplă şi extrem de grea. Poemul epic *Martín Fierro*[1] scris în anii 1870 descrie viaţa lor, care nu s-a schimbat semnificativ un secol mai târziu.

Gloria mea e să trăiesc liber ca pasărea cerului;
Nu-mi fac cuib pe pământ unde este atâta suferinţă,
Şi nimeni nu-mi ia urma când îmi iau iarăşi zborul.
N-am ibovnică să mă necăjească-n certuri;
Ca păsările frumoase ce sar din creangă-n creangă
Îmi fac pat din trifoi şi mă acopăr cu stele.

[1] Poem scris de José Hernández (1834-1886), jurnalist, poet şi om politic argentinian (n. red.).

Un *gaucho* trebuia să-şi poarte toate posesiunile cu el pe cal. O şa, un sac de dormit, un scaun cu trei picioare care se strângea, un *facón* (cu o lamă care putea să aibă şi treizeci de centimetri; se purta adeseori pe spate), câteva monede şi nişte tacâmuri inutile, o armă, un lasou şi o mică butelcă scobită, decorată cu argint, din care obişnuiau să bea *mate* mereu printr-un pai de metal. Cam asta era tot.

Dacă se îmbolnăveau, supravieţuiau prin ştiinţa plantelor şi priceperea stăpânite de tovarăşii lor, sau mureau şi erau îngropaţi unde cădeau. Pentru ei nu existau servicii de urgenţă.

Aceşti oameni aveau sânge de indieni Guarani şi vorbeau puţină spaniolă pe care puteam eu s-o înţeleg. Erau mici, întunecaţi, ridaţi, vânjoşi, cu probleme dentare, îmbrăcaţi în piele şi la fel de puternici ca pământul din care îşi încropeau existenţa. Păreau să zâmbească tot timpul, deşi la început asta mi s-a părut intimidant, pentru că zâmbetele arătau mai degrabă ca rânjetele maniacilor.

Estancia se învecina la est cu râul Paraná. Nu erau străzi pe *estancia* şi niciun drum asfaltat nu ducea la el. Acestea erau pământuri sălbatice adevărate. Dacă o crimă era comisă, aceşti oameni erau judecătorii şi juraţii. Nicio formă de autoritate sau lege nu îi proteja de criminalii şi răufăcătorii care treceau graniţele după cum pofteau şi care trăiau luând ce voiau de oriunde puteau... dacă apucau. *Gauchos* nu se aşteptau ca cineva din exterior să intervină şi cu siguranţă nici nu ar fi fost recunoscători dacă cineva ar fi încercat să facă asta; erau oameni obişnuiţi să aibă singuri grijă de ei. Hoţii de animale de peste graniţă, pe care îi numeau *brasileños*, le puneau probleme câteodată, mi s-a spus, dar nu mulţi dintre *brasileños* au avut o a doua şansă de a fura de la Don Alfredo.

Hrana lor de toate zilele era carnea. Odată când eram și eu acolo au prins câțiva tatu, iar seara animalele au fost eviscerate, acoperite cu nămol de pe malul răului și rostogolite în jar. Peste o oră și ceva bilele de nămol ars s-au desfăcut și au scos la iveală carnea palidă suculentă și aburindă ale cărei oase și carcasă se desprindeau de la sine. Un tatu crește aproximativ șaptezeci de centimetri în lungime și are la fel de multă carne ca un pui foarte mare. La gust seamănă cel mai mult cu porcul. L-am servit cu puțin cărbune, cu niște nămol în care fusese tăvălit și cu un fir de praf de pe drumul bovinelor din Paraguay, dintr-o farfurie de metal, folosindu-mi degetele și un *facón* ascuțit pe o piatră; purtam un *bombacha* de peon și un poncho, stăteam pe pământul încălzit de soare și mă sprijineam de o șa din piele de oaie, aerul era plin de o mie de mirosuri noi, ascultam cântece Guarani în timp ce luna răsărea și focul de tabără se stingea: acestea sunt ingredientele pentru cea mai memorabilă cină din viața mea. Pur și simplu, fiecare dintre simțurile mele – pipăitul și auzul, văzul, gustul și mirosul – era aţâţat și zbârnâia în urma senzațiilor complet noi. De asta venisem în America de Sud. În acel moment scurt și sclipitor îmi găsisem propriul El Dorado.

Am adormit sub stele în noaptea aceea visând să renunț la tot și să trăiesc ca un *gaucho*. Ar fi fost mult prea greu și probabil prea restrictiv după o vreme, dar în acel moment trăiam pur și simplu o poveste glorioasă, având posibilitatea să mă joc de-a cowboy-ul în realitate.

În fiecare noapte am dormit buștean până în zori, când mă trezea Danny, care se bucura că se inversase sensul de exercitare al autorității din colegiu. În fiecare zi, cu ajutorul lui, am învățat lucruri noi. Era numai cu cinci ani mai tânăr decât mine și petrecuse mult timp

printre *gauchos*, învățând să călărească la fel de bine ca ei după ani întregi în compania lor. Stilul de călărit al peonilor era mult diferit de cel al școlii englezești unde învățasem eu să călăresc când eram mic. Nu poate fi descris drept blând. Ca vântul și ca gândul, încăpățânat și nepăsător se călărea, și până n-am învățat asta, nici caii și nici peonii n-au cooperat cu mine. Foarte repede mi-am dat seama că trebuie să învăț să călăresc cum făceau ei, altfel calul meu nu-mi dădea nicio șansă; pur și simplu nu răspundea la comenzile englezești. Totuși, îndată ce am rezolvat asta – sau mai degrabă Danny a rezolvat-o – ne-am înțeles suficient de bine.

Deși comunicarea directă între acești oameni și mine era foarte limitată, mi-au arătat cum să fac lucrurile pe care trebuiau să le facă ei în viața lor. Îmi place să cred că m-au acceptat, în special bărbații mai tineri, pentru că încercam să le copiez cuvintele și comportamentul. Am încercat să privesc viața prin ochii lor, nu prin ai mei; am încercat să îmi însușesc abilitățile lor și să râd de lucrurile de care râdeau ei (în speță – de mine!). Așa că am putut să observ un stil de viață care rămăsese neschimbat de secole, dar care, la acel moment, era pe punctul de a pieri pentru totdeauna.

Talentul unui *gaucho* la aruncatul lasoului trebuie să fie văzut pentru a fi apreciat pe deplin, dar voi încerca să descriu imaginea. Am ajuns la una dintre tabere cu o oarecare lipsă de mâncare în proviziile noastre. Câțiva dintre oameni au urcat pe cai și, cu mine după ei, au plecat în căutarea unei vaci care să suplimenteze rațiile noastre. Și-au făcut selecția speriind câteva vaci, apoi le-au lăsat să alerge în cerc câteva sute de metri până când și-au identificat victima. Ar trebui să adaug aici că, deși un *gaucho* poate să-și călărească calul fără șa, nu ar călări niciodată așa, căci șaua e o parte esențială

a echipamentului său, necesară nu doar să-i care posesiunile, dar şi o unealtă în sine.

Odată ce şi-au ales victima, unul dintre călăreţi a început să învârtă din lasou. Lasoul unui *gaucho* este făcut din piele fină de ponei împletită şi se termină într-un inel greu de metal de zece centimetri, prin care funia de piele alunecă liber. Greutatea inelului dă elan lasoului când laţul este manevrat cu o singură mână, deasupra capului. În acelaşi timp, în cealaltă mână, *gaucho*-ul ţine frâiele şi îşi controlează calul în galop.

Calul unui *gaucho* poate să alerge mai repede ca vacile, ceea ce îi permite călăreţului să arunce ochiul lasoului deasupra capului animalului, ca acesta să cadă apoi în jurul gâtului sau coarnelor. În timp ce cade, *gaucho*-ul învârte celălalt capăt al lasoului în jurul mânerului şeii. Cu multă îndemânare, încetineşte şi îndreaptă vaca panicată spre un copac. Apoi, folosind copacul ca pe un scripete, trage uşor de vacă până când coarnele îi rămân blocate în trunchi. Vaca se luptă din toate puterile, nu împotriva lasoului sau a bărbatului, ci împotriva copacului; în asta stă toată tehnica. La momentul crucial, unul dintre peoni, ţinându-şi frâiele cu aceeaşi mână cu care se ţine de şa şi având *facón*-ul în cealaltă, trece pe lângă vacă şi, într-o acţiune continuă, alunecă din şa, atingând uşor pământul cu ambele picioare, şi taie gâtul vacii imobilizate. Se saltă repede înapoi în şa şi se îndepărtează de acel loc înainte să înceapă să curgă sângele – poate să stropească până la zece metri sau mai mult. *Gaucho*-ul dă drumul la lasou şi descalecă. Vaca mugeşte, dă ochii peste cap şi se lasă în genunchi când îşi dă ultima suflare. Înainte ca aceasta să cadă, mândrul *gaucho* trebuie să se apropie la câţiva centimetri de coarnele vacii care stă să moară şi să îndepărteze lasoul.

Cu ocazia asta, ca şi în toate celelalte ocazii, mi-am imaginat, s-a lăsat cu ţipete, ovaţii şi gesticulare intensă din partea celorlalţi *gauchos* şi peoni, care îi felicită pe cei al căror talent le-a oferit distracţie şi mâncare. În scurt timp, carnea proaspătă se frigea peste nişte tăciuni încinşi, lângă focul care ardea.

După măcelărirea vacii, carnea s-a împărţit între peoni, fiecare primind atâta cât putea să ducă şi restul a fost abandonat. Odată am văzut cum cea mai mare parte dintr-o carcasă a fost aruncată în râu şi apoi am văzut cum sclipiri argintii au început să roiască în jurul ei. Crescendo e un cuvânt care se potriveşte situaţiei. Apoi, în câteva momente, apa liniştită a râului a explodat într-o erupţie care fierbea de roşu aprins şi auriu-argintiu. Minute mai târziu, peştii piranha plecaseră şi oasele goale pluteau în apa care era din nou liniştită. Acest spectacol înfiorător m-a împiedicat să înot în râu la finalul unei zile de călătorit.

Am părăsit acea ţară frumoasă şi uluitoare cu inima grea. Nu mi-am dat seama că lucrurile fuseseră organizate de destin astfel încât să fiu în Punta del Este exact în acelaşi moment cu un anumit pinguin.

Călătorind fie cu trenul sau camionul, autobuzul sau bicicleta, caii sau poneii Shanks, am descoperit momente de deplină împlinire şi împăcare în America de Sud. În timp ce Juan Salvado era în siguranţă cu prietenii, am pornit spre extremitatea cea mai sudică, Tierra del Fuego, şi de acolo am traversat în partea sudică a Chile. Am petrecut o săptămână întreagă fără să văd un suflet, în afară de pinguini, am fost lipsit total de căi

de comunicaţie. Ziua mergeam printre munţii ale căror piscuri erau acoperite de zăpadă şi prin văi adânci, unde margaretele ce-mi ajungeau până la brâu erau atât de multe, încât pământul pe care îl năpădiseră părea de la depărtare la fel de alb precum vârfurile semeţe. Noaptea mă opream în mari păduri de fagi sudici şi îmi pregăteam porţiile mici de mâncare la focul de lemne. Tot ce aveam la mine erau nişte fructe şi puţină făină, zahăr şi unt, din care făceam clătite simple. Era un paradis.

Călătorind de unul singur mi-a fost dat să reflectez la tot ce văzusem şi auzisem, să compar realitatea Americii de Sud cu preconcepţiile mele şi să mă gândesc la ce era cu adevărat important şi avea o valoare reală. Cum era posibil ca într-o lume de o frumuseţe uimitoare şi minuni fără seamăn, oamenii să fi adus atâta nefericire, şi nu doar pentru specia noastră. Esenţa naturii umane şi natura prieteniei erau imagini care îmi reveneau în contemplaţia mea. Oricât de interesanţi şi amuzanţi erau aceşti *compañeros* pe care îi întâlneam la răscrucile vieţii şi cu care împărţeam o călătorie, un foc, o oală de mâncare şi chiar un cort pentru ceva timp, erau ca nişte năluci care treceau în noapte. Nu mi-aş fi deschis niciodată sufletul unuia dintre ei aşa cum am făcut cu Juan Salvado, şi acelaşi lucru era valabil pentru toţi cei care îl întâlneau. Cum era posibil ca un pinguin să aducă atâta linişte şi mângâiere oamenilor cu ale căror vieţi intra în contact? De ce mergeau pe terasă şi îşi vărsau sufletele în faţa lui ca şi cum l-ar fi ştiut de o viaţă, tratându-l ca pe un prieten pe care puteai să te bazezi la greu? Era ceva caracteristic acelor perioade de violenţă şi disperare şi lucrurile ar fi stat altfel în perioade de pace şi prosperitate?

Chiar părea că oamenii aveau mai multă încredere în Juan Salvado decât în tovarăşii lor. Aceasta, se pare, este în firea oamenilor în preajma pinguinilor.

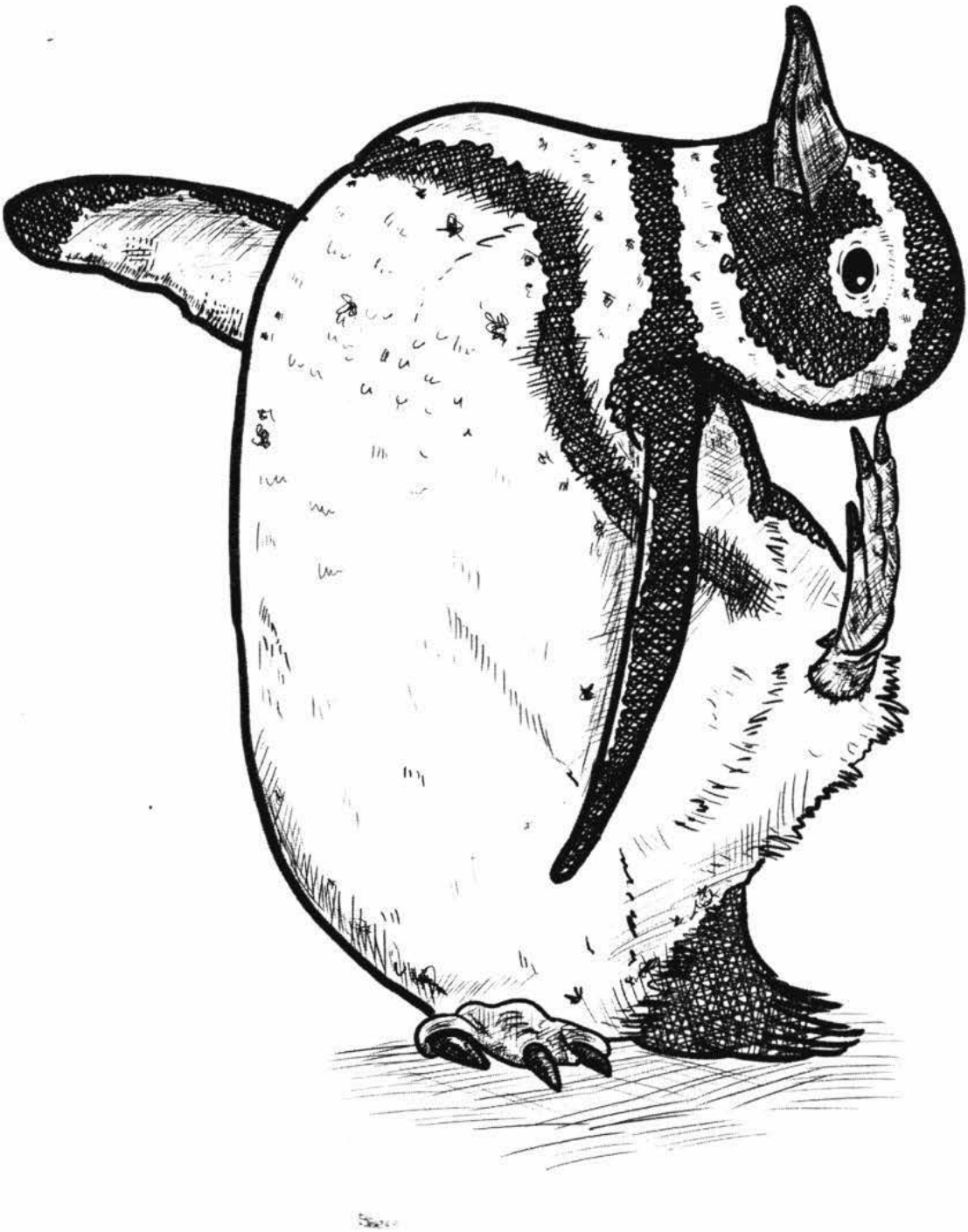

Cum era posibil ca un pinguin să aducă atâta liniște și mângâiere oamenilor cu ale căror vieți intra în contact?

16.

„Eu pot să înot?“

În care Juan Salvado se întoarce în sfârşit în apă

Din prima zi în care am adus un pinguin să trăiască la St. George, în special un anumit tânăr a vrut să fie de ajutor în îngrijirea lui Juan Salvado, iar numele lui era Diego Gonzales. Viaţa pentru Diego era dificilă, mai mult decât era pentru majoritatea. Era un băiat bolivian; tatăl lui avea rădăcini europene şi mama lui era indigenă din Bolivia. Urmaşii unor asemenea uniuni erau numiţi *mestizo* în America Latină, un termen care era considerat descriptiv şi nu era neapărat o insultă, dar totuşi Diego era astfel luat peste picior ocazional prin comentarii răutăcioase venind din partea celorlalţi băieţi.

Când a ajuns la şcoală, Diego nu avea deloc încredere în sine; un tânăr timid de treisprezece ani care dădea impresia că este speriat de propria-i umbră. Nu era înzestrat din punct de vedere academic şi se chinuia cu temele. În atmosfera competitivă de la colegiu, lipsurile lui erau mereu vizibile. Clasamentele făcute publice o dată la două săptămâni, în care studenţii erau rânduiţi în funcţie de rezultatele lor academice, erau menite să te

impulsioneze să lucrezi din greu şi să faci progrese, dar cu siguranţă nu îl ajutau pe Diego.

Din nefericire, niciuna dintre numeroasele activităţi extracurriculare nu păreau potrivite pentru Diego. Era un băiat mic ale cărui mobilitate şi coordonare păreau să fie sub media vârstei lui; nu putea să prindă o minge nici picat cu ceară. Pe un teren de rugby era neîndemânatic, îi era frig, era nefericit, chiar şi în zilele cele mai calde. Echipamentul supradimensionat atârna pe corpul lui mic, aproape ascunzându-i pantalonii scurţi din care îi ieşeau picioarele subţiri, şi mânecile îi atârnau atât de tare încât numai vârfurile degetelor îi ieşeau de sub ele. Nimeni nu îi pasa mingea şi nu îl implica în joc, doar atunci când voiau să-l chinuie. Dacă o pasă venea în direcţia lui, de obicei îl lovea în piept ca şi cum l-ar fi luat prin surprindere; invariabil greşea pasa.

Educaţia primită de Diego nu îl pregătise pentru viaţa în colegiu. Cunoştinţele lui de engleză erau limitate şi chiar spaniola pe care o vorbea era plină de expresii folosite de *mestizos* bolivieni, aşa că era un băiat taciturn, care evita conversaţia. Nu fusese învăţat cum să aibă grijă de lucrurile lui şi nici cum să le organizeze. Nu avea niciodată lucrurile potrivite pentru lecţii sau echipamentul de joacă. Dar partea cea mai tristă mi se părea că e faptul că-i era foarte dor de casă. Nu era pregătit să plece de-acasă şi îi lipsea foarte mult. În multe feluri, Diego era nepregătit pentru vârsta lui.

Colegiul, ca toate comunităţile, avea multe părţi bune. Era un sistem de educaţie bine organizat şi fiecare băiat nou era dat în seama unui băiat mai mare a cărui responsabilitate era să aibă grijă de celălalt în primele două sau trei săptămâni de şcoală. La rândul lor, aceşti băieţi erau supravegheaţi de un sistem de elevi mai mari (prefecţi) care monitorizau bunul mers al lucrurilor şi

care erau supervizaţi la rândul lor de angajaţii rezidenţi responsabili, angajaţi care erau perfect conştienţi de greutăţile lui Diego. Trebuie spus că marea majoritate a băieţilor care treceau prin colegiu înfloreau. Se bucurau de vieţile lor acolo şi se formau prietenii puternice care durau mult. Diego era cel mai grav caz de copil smuls din mediul lui.

Nu era o surpriză, aşadar, faptul că lui Diego îi plăcea compania lui Juan Salvado şi petrecea cât de mult timp putea cu el. Când era pe terasa de pe acoperiş era în afara colegiului şi se putea relaxa. Diego avea prieteni, dar erau băieţi ca el, care aveau probleme similare de adaptare la atmosfera şcolii. Băieţii cărora nu le plăcea o rundă sănătoasă de rugby zilnic erau consideraţi „fraţii mai slabi".

Responsabilitatea de a avea grijă de Juan Salvado era un lucru bun pentru acei băieţi. Erau gata imediat să aducă rezerve de şprot de la piaţă, să menţină curăţenia terasei şi să îi ţină companie pinguinului. Chiar mai plăcut era faptul că se distrau într-adevăr în acest timp. Viaţa de zi cu zi era plină de nelinişti pentru cei mai nefericiţi dintre ei, şi era o uşurare să-i vezi cum se bucură de pinguin, eliberaţi de constrângerile clasei, ierarhiile sociale şi de grijile pentru familiile lor aflate departe.

Educaţia oferită la St. George avea multe alte atracţii de oferit în afara pinguinului care trăia pe terasa unuia dintre asistenţii profesorilor. Piscina, de exemplu, era neobişnuită pentru că apa nu era filtrată şi nu avea sistem de clorizare. Această lipsă era compensată prin faptul că

piscina era golită complet o dată la două săptămâni, când apa ajungea de un verde opac şi conţinea adesea şi o mare colonie de broaşte. Cititorii de azi pot fi şocaţi de acest lucru, dar în acele zile toţi copiii făceau baie în mod curent – şi fără să sufere de efecte adverse – în apa călduţă, liniştită, plină cu nămol a râurilor cu maluri noroioase, împrietenindu-se cu viaţa sălbatică bogată care înflorea în ţara lor natală. În zilele noastre mulţi ar considera, în mod eronat, că aceste ape sunt poluate doar datorită culorii lor maronii. Oricum ar fi, nimeni nu se sinchisea de piscina departe de a fi curată de la St. George.

Odată ce temperatura din Buenos Aires începea să crească, piscina colegiului era curăţată de conţinutul stătut de peste iarnă, frecată şi umplută cu apă pompată de la puţurile proprii, care se alimentau din adâncuri. Odată început, ciclul de curăţare continua – la fiecare două săptămâni – până la sfârşitul sezonului.

Varianta de a-l lăsa pe Juan Salvado să înoate în piscină mi-a trecut prin minte, sigur, dar când a venit să locuiască prima dată la colegiu în timpul lunilor de iarnă, apa era murdară. M-am gândit că, până când penele îi devin iar impermeabile, piscina va putea fi folosită.

Majoritatea băieţilor erau încântaţi de înot, ca şi de tenis şi de *paleta* (o versiune argentiniană a squash-ului, care se juca pe un teren sub cerul liber), dar nu era un sport important – în special pentru că nu era rugby. Totuşi, era îndrăgit ca sport recreativ în serile de vară de după cursuri, când apa era curată şi vremea caldă.

Începutul de sezon nu fusese extrem de cald în acel an, aşa că înainte de prima golire a piscinei, apa nu era prea atrăgătoare, dar nu era nici foarte verde; ba liniile trasate pe fundul piscinei erau încă pe deplin vizibile. Numai un număr mic de băieţi neastâmpăraţi voiau să înoate după cursurile din acea seară, şi după douăzeci de

minute, chiar şi cel mai puternic dintre ei ieşise din apă şi se dusese acasă pentru un duş fierbinte.

De îndată ce înotătorii au plecat, i-am făcut semn lui Diego şi celor doi prieteni ai lui care se jucau cu Juan Salvado pe terenul din apropiere să aducă pinguinul la piscină să vedem dacă putea să înoate.

Aşteptasem special această noapte anume pentru că atunci era programată o curăţare de rutină, rezolvând astfel ultimele rezerve pe care le aveam vizavi de a-l lăsa pe Juan Salvado în piscină. Nimeni nu avea să obiecteze dacă murdărea apa exact înainte de a fi scursă, şi dacă refuza să iasă afară când voiam eu, cu siguranţă puteam să-l prind când piscina era golită.

Juan Salvado locuise la colegiu câteva luni până atunci şi în tot timpul acela nu avusese ocazia să înoate liber. Penele pătate cu gri de pe stomac deveniseră treptat mai albe, şi acum părea bine şi normal pentru un pinguin, aşa că mi-am zis că asta era ocazia pe care o aşteptasem.

Deşi cunoştea terenurile colegiului, Juan Salvado nu vizitase încă piscina. Diego l-a aşezat lângă mine, iar când am mers spre marginea apei, Juan Salvado m-a urmărit. Supraveghea apa liniştită fără să înţeleagă aparent ce era în piscină de fapt.

— Haide, i-am spus, mimând o scufundare în apă şi gesticulând ca şi cum aş fi înotat.

S-a uitat la mine, apoi la apă.

— E în regulă, poţi să înoţi, am spus, aplecându-mă şi stropindu-l cu puţină apă.

Juan Salvado m-a privit drept în ochi şi m-a întrebat: „Ah! De aici vine peştele?“

Apoi, fără alte încurajări, şi-a dat drumul de pe margine. Cu o singură bătaie din aripi, a zburat ca o săgeată din arc de-a lungul piscinei şi s-a lovit cu capul de partea opusă, drept în faţă, în timp ce mergea cu o viteză

deloc neglijabilă. Impactul a fost evident. S-a auzit un murmur din partea băieţilor care priveau şi am văzut cum îşi ţin respiraţia. Juan Salvado s-a ridicat la suprafaţă împrăştiind apă în toate părţile. A bătut apa dând scurt din cap. Am crezut că şi-a frânt gâtul, dar după o clipă şi-a scuturat energic capul în stilul caracteristic pinguinilor şi s-a cufundat din nou în apă.

Nu mai avusesem ocazia să urmăresc pinguini în apă de la o distanţă aşa de mică. Cu progresul neîndemânatic şi amuzant al lui Juan Salvado pe uscat eram complet familiarizat, dar acum îl priveam uimit. Cu picioarele şi degetele lăsate moi, înota cu aripile. Dând o dată sau de două ori din aripi, aluneca în mare viteză de la un capăt al piscinii la celălalt, executând întoarceri spectaculoase înainte să atingă marginile. Era o bravă demonstraţie de acrobaţie acvatică, o adevărată lecţie felul în care trecea foarte aproape de marginile piscinei, fără să le atingă, nici vorbă de un al doilea impact. Folosind toată lungimea piscinei de douăzeci şi cinci de metri, a înotat ce-a înotat, a executat o întoarcere şi apoi a făcut un salt afară din apă. Aterizând înapoi, s-a scufundat până la fund şi a alunecat de la un capăt la altul cât ai zice peşte. Puteam să îi compar talentul cu cel al unei păsări în zbor, cu o aşa măiestrie stăpânea spaţiul tridimensional, deşi viteza unui patinator ar fi fost mai potrivită comparaţiei din punct de vedere al reprezentării în spaţiu. Acum îmi era clar cât de multă nevoie avea să-şi folosească muşchii aripilor pe care îi ţinuse în repaos prea mult timp. Juan Salvado găsise în sfârşit libertatea să-şi exprime adevărata natură, independenţa, şi să ne arate ce însemna să fii pinguin.

Probabil că bucuria zborului descrisă în povestea *Pescăruşului Jonathan Livingston* este cea mai apropiată de exuberanţa de care a dat dovadă Juan Salvado în acea

seară. Toţi cei care priveau erau înmărmuriţi. Exerciţiul la sol al unui gimnast, în comparaţie cu demonstraţia lui Juan Salvado, ar fi părut greoi şi bidimensională.

Pura plăcere pe care o resimţea pinguinul provenea din controlul pe care îl arăta în apă şi părea să se fi transmis spectatorilor. Juan Salvado putea să zboare prin apă mult mai repede decât orice înotător olimpic – o lungime îi lua câteva secunde, o distanţă care unui om i-ar lua în jur de cincisprezece. Juan Salvado a alternat demonstraţia subacvatică cu intervale în care înota la suprafaţă, curăţându-se şi împroşcând apă.

La suprafaţă, pinguinii înoată ca nişte raţe fără gât, propulsându-se cu picioarele. Plutesc ca nişte profesionişti, dar nu într-un mod elegant – o imagine greu de considerat plăcută privirii. Dar sub apă, pinguinii demonstrează că sunt în elementul lor printr-o virtuozitate care poate transfigura audienţa.

Diego şi ceilalţi băieţi erau la fel de fermecaţi ca şi mine.

— Uite-l cum înoată! strigau.

„Oooh!" şi „Ahhh!" se auzea, de parcă s-ar fi uitat la focuri de artificii.

După un timp, Diego a venit la mine şi m-a întrebat încet:

— Eu pot să înot cu el?

— Ce?! Şi se spune „am voie să înot", l-am corectat.

— *Sí*. Am voie să înot? Oh, vă rog. Doar cinci minute.

Eram uimit! Nu se mai apropiase de piscină înainte şi nici nu ştiam dacă ştia să înoate.

Într-adevăr, nu mai auzisem ca Diego să vrea să facă ceva din propria lui iniţiativă, în afară de a căuta compania lui Juan Salvado şi să evite restul colegiului.

— Poţi să înoţi? l-am întrebat.

— *Sí*, asta v-am întrebat! a zis, confuz. Oh, da, vă rog, pot să înot? m-a rugat.

Conştient de frustrările pe care probabil că le avea vizavi de complexităţile gramaticii engleze, am decis că lecţia putea să aştepte. Băiatul arăta un interes în ceva în cele din urmă.

— Dar apa e rece, verde şi se face târziu acum! Eşti sigur că vrei să intri?

— Vă rog!

— Bine atunci, dar să te grăbeşti!

Nu l-am mai văzut niciodată atât de vioi. Ochii îi sclipeau şi părea să fie cu adevărat viu pentru prima oară de când îl ştiam eu. A alergat înapoi spre casă să se schimbe în echipamentul de înot şi a reapărut imediat. Fără să ezite sau să aştepte puţin să-i dau confirmarea sau permisiunea finală, a plonjat în apa rece, verzuie. Mă pregătisem să sar să-l salvez dacă se dovedea că nu ştia să înoate, şi o parte din mine suspecta că avea să se ducă la fund ca o piatră.

Dar, pentru a doua oară în seara aceea, am fost uimit. Nu numai că Diego ştia să înoate, dar înota magnific! Îl urmărea pe Juan Salvado şi, deşi cu oricine altcineva ar fi alcătuit o imagine absurdă, perechea nu era ridicolă defel pentru că Diego înota atât de elegant. Cum Diego înainta, Juan Salvado înota pe lângă el în cercuri. Părea să-şi sincronizeze mişcările şi să înoate la unison. Nu mai văzusem niciodată până atunci asemenea sincronizare între două specii diferite. Demonstraţia părea să aibă o coregrafie specială menită să evidenţieze talentele amândurora, ca într-un duet scris pentru vioară şi pian. Nu avea nimeni rolul principal. Câteodată Juan Salvado prelua conducerea şi Diego înota ca şi cum îl urmărea. Juan Salvado îi permitea lui Diego să se apropie de el şi apoi aluneca din nou. Alteori, Diego părea să conducă pinguinul să înoate în jurul lui în formă de opturi, ca şi cum ar fi ţesut un cocon sau o vrajă. Din când

în când înotau atât de aproape încât se atingeau. Acesta era un *pas de deux*[1] sublim şi eram vrăjit. Cuvintele nu pot descrie magia din aer şi din apă din acea seară, o magie care opera pe atât de multe niveluri.

Începusem să mă întreb dacă Juan Salvado avea să iasă din apă curând, pentru că era clar că nu avea s-o facă decât dacă voia, şi deşi Diego înota cu el, eram îngrijorat.

Diego s-a ţinut de cuvânt. Fără să-l rog şi numai după câteva minute, a înotat spre margine şi a ieşit din piscină cu o mişcare elegantă, cu apa şiroindu-i din păr, peste umeri şi pe pământ. Apoi, lunecând prin apă, a venit Juan Salvado, ca o torpilă. Cu o mişcare din aripi la momentul potrivit, a ieşit din apă şi a aterizat pe burtă la picioarele mele. Am izbucnit cu toţii în râs.

„Uite, aşa se face. Pe Zeus, aveam nevoie să înot! Te înşeli cu privire la peşte însă, am căutat peste tot şi nu am găsit nimic!"

Eram aproape fără grai. Fusesem de faţă la un spectacol acrobatic (sau să-i spun acvabatic?) cum nu mai văzusem până atunci. Pentru meritul tehnic şi interpretarea artistică ar fi primit notă maximă de la orice arbitru, dar asta nu era tot. Stând liniştit lângă piscină, privind la pinguin şi muşcând dintr-un colţ al prosopului său, stătea un tânăr sănătos, suplu, care, eram sigur, putea să întreacă înot pe oricine din colegiu. Era pur şi simplu o revelaţie. Nu era băiatul trist cu care ne obişnuiserăm, ci un băiat normal cu un talent foarte special, pe care nimeni nu i-l recunoscuse până atunci.

---

[1] Termen din balet, în limba franceză, care denumeşte un dans în doi (n. red.).

— Diego! Știi să înoți!

— *Sí*, știu să înot, mulțumesc.

— Nu, vreau să spun că înoți foarte bine, minunat de fapt!

— Credeți? m-a întrebat fără să mă privească direct, dar am văzut începutul unui zâmbet pe fața lui, primul care cred că-i atinsese buzele de când plecase din Bolivia.

— Unde ai învățat să înoți? Cine te-a învățat?

Diego se uita la pasăre. I-am urmărit privirea și l-am văzut pe Juan Salvado cum își curăța penele cu ciocul ca și cum nimic extraordinar nu se întâmplase. Am mai observat, cu imensă plăcere, că era cât se poate de uscat. Impermeabilitatea lui era în cele din urmă restaurată pe deplin.

Ciudat, dar ceilalți băieți aveau ochi doar pentru pinguin, și aparent nu observaseră nimic special la Diego. Văzuseră numai că pinguinul înota mult mai bine decât Diego și erau absorbiți în discuția lor pe acest subiect.

Cum ne întorceam spre internat, Diego mi-a spus că tatăl lui îl învățase să înoate într-un râu din apropierea casei lor, dar nu înotase vreodată într-o competiție. A vorbit liber și fără rezerve despre alte lucruri pe care le făcea în Bolivia. Era prima dată când l-am văzut că se deschide așa și era dispus să vorbească despre el, despre viața și casa lui. Era ca și cum devenise alt băiat. L-am ascultat în liniște, fără să-i corectez engleza, vorbind non-stop pe drumul de întoarcere acasă.

La scurt timp după, cum eram în trecere, l-am vizitat pe Richard, pedagogul Casei, și am menționat că Diego s-ar putea să se schimbe în bine. N-am explicat mai multe. Asta putea să mai aștepte. A fost încântat să audă că existau semne pline de speranță.

— Oh, sper să ai dreptate, mi-a spus.

M-am întors în apartamentul meu, am luat un pahar şi o sticlă de vin şi m-am dus să stau pe terasă cu Juan Salvado. Întunericul cădea repede la acea latitudine, şi stelele începuseră să se ivească. Stelele rotitoare din Crucea Sudului arată schimbarea anotimpurilor aşa cum Ursa Mare o face în emisfera nordică, rotindu-se în jurul Stelei Polare.

Întotdeauna aveam grijă să ţin nişte şprot de rezervă; i-am dat câţiva peşti lui Juan Salvado, care i-a mâncat lacom după efortul făcut în acea seară şi a adormit apoi lângă piciorul meu. Am stat lângă parapet, privind spre câmpurile întunecate. Greierii îşi intonau cântecul de seară în marii eucalipţi, acoperind toate celelalte sunete. Am turnat nişte vin în pahar. Era ca o libaţie de mulţumire adresată zeilor care au grijă de aceste lucruri, şi am băut în sănătatea lor.

— S-ar cuveni să scriu o carte despre tine.

Juan Salvado a privit în sus.

„De ce?"

— Cred că mulţi oameni ar vrea să afle despre tine, am spus.

„Ar vrea? Chiar aşa? Ce titlu i-ai da?"

— Păi... ce zici de *Juan Noaptea Fermecată*?

Juan Salvado a scuturat din cap, apoi a tremurat până în vârful cozii şi s-a aşezat să adoarmă din nou cu capul pe piciorul meu. Mi-am mai turnat un pahar de vin.

Evenimentele acelei seri au fost unul dintre acele momente extraordinare care fac predatul atât de plăcut. Asistasem la ceva care se asemăna cu o ceremonie de iniţiere, sau mai degrabă cu riturile de trecere păgâne.

Acele evenimente aveau o calitate care putea fi descrisă ca un botez sau bar mitzvah[1], dar de fapt fusese mult mai intim, corporal, mai original şi fundamental; o adevărată schimbare se produsese, nu doar o alegorie. Fusese ca o vrajă, ca o transă care m-a lăsat plin de întrebări în încercarea de a evalua ce văzusem. Un copil intrase în apă să înoate cu un pinguin şi, la scurt timp după, a ieşit un tânăr bărbat. Fusese o renaştere, un nou început. Răţuşca cea urâtă devenise o lebădă; omida se transformase în fluture; peştele îşi găsise drumul înapoi spre apă. Probabil cea mai uimitoare parte era că băiatul nu şi-a dat seama că viaţa îi era la răscruce în noaptea aceea (aşa cum nici răţuşca cea urâtă nu ştia că devenise lebădă). Avusesem norocul să văd ceva ce se petrecuse şi să-i recunosc semnificaţia, deşi nu puteam să o explic. Diego a reuşit în câteva minute ceea ce nu reuşise în ani întregi, şi Juan Salvado, Pinguinul Extraordinar, avea ceva de-a face cu asta.

Mai târziu, în aceeaşi seară, m-am dus să-l văd pe Danny, prietenul meu *gaucho*, care acum era şef de Casă. Era un tânăr vesel de optsprezece ani care se pricepea mai mult la rugby decât la lecţii, dar care încerca să fie bun la toate şi era în unanimitate plăcut şi respectat. Era în biroul lui cu ajutorul său, Jack, acelaşi băiat studios şi serios care ne însoţise şi în Paraguay, care avea un fel profund de a gândi, dar vorbea foarte puţin.

Am întrebat ce şanse aveam să câştigăm turneul inter-case din anul respectiv şi Danny mi-a răspuns că era o competiţie strânsă. Celelalte case aveau jucători foarte buni la toate nivelurile.

Mai erau şi alte concursuri în toate sporturile minore (cu alte cuvinte, orice alt sport în afară de rugby).

---

[1] În iudaism, ceremonie ţinută pentru băieţii care împlinesc 13 ani, semnificând începutul responsabilităţii religioase (n. red.).

Rezultatele erau adăugate competiţiilor aparţinând altor case spre a decide premiul anual al Scutului Sporturilor dintre Case.

I-am spus lui Danny că eram de părere că era timpul să începem să facem pregătirile pentru selecţia echipei de înot. Acum că piscina era deschisă, nu mai era timp de pierdut. Am adăugat că trebuie să îl includă şi pe Gonzales în calificări. Nu a fost de acord, dar i-am spus că este responsabilitatea noastră să încercăm să-l includem în activităţile Casei. Oricum, în calitate de şef al Casei, el avea să selecteze membrii echipei în funcţie de meritele fiecăruia, fără niciun fel de interferenţe din partea mea, i-am promis.

Piscina a fost curăţată şi reumplută până a doua zi, şi o zi mai târziu Danny şi ceilalţi prefecţi au organizat nişte întreceri. Am hotărât să nu fiu prezent.

La scurt timp după ce băieţii s-au întors de la piscină, şeful Casei, transfigurat aproape, a bătut la uşa mea.

— Intră.

— Nu-mi vine să cred! Nimănui nu-i vine să creadă, a izbucnit Danny.

După o scurtă pauză a adăugat:

— Dar tu ştiai ce o să se întâmple, nu-i aşa? De ce nu ne-ai spus?

— Încetişor. Încetişor! Habar n-am despre ce vorbeşti, am minţit eu. Nu mi-ai spus ce nu-ţi vine să crezi. Din tonul vocii tale pot să-mi imaginez că ai câştigat la loterie. Stai jos. Acum spune-mi ce s-a întâmplat, începe cu începutul.

Danny şi Jack s-au aşezat pe scaune şi Jack mi-a înmânat o bucată de hârtie cu numele şi timpurile înregistrate la concurs.

Am încetat să-i mai tachinez pe băieţi şi am ascultat în linişte ce îi entuziasma.

— Ei bine, am cerut voluntari pentru echipa de înot, cum ne-ai spus, și am organizat niște întreceri. Doar o lungime de bazin, dar tipul ăla, Gonzales, a bătut pe toată lumea la toate stilurile! Dacă ar fi fost un concurs oficial, ar fi bătut recordurile colegiului! Încă nu îmi vine să cred!

Am observat că Danny a spus „tipul ăla, Gonzales". Eram foarte încântat. Fusese reabilitat! Cu o zi înainte i-ar fi spus „leneșul de Gonzales" sau chiar mai rău, dar acum Diego era promovat la nivelul de „tip". Mi-am zis că atât Danny cât și Jack erau niște tineri decenți și chiar așa era. Nu aveau nicio prejudecată legată de Diego, dar erau conduși după regula simplă: viața este ceea ce faci din ea. Această mantră le fusese insuflată de către părinții lor încă de la naștere și continuaseră să o audă în colegiul care le asigura educația. Până atunci nu-l văzuseră pe Diego să facă vreun efort să-și îmbunătățească viața. Motto-ul colegiului era *Vestigia nulla retrorsum*, care în traducere liberă însemna „Nu e drum de întoarcere". Știam că nu va fi.

— Nici n-a fost vreo pură întâmplare, a spus Jack, apucând să deschidă gura și el. A reușit asta de fiecare dată când a încercat – l-am cronometrat. Îi era atât de ușor!

— Și înoată în toate stilurile, a completat Danny. Ar trebui să vezi cum înoată în stilul fluture! Se ridică aproape cu totul afară din apă. Poate să înoate mult mai bine decât mine, a adăugat generos. Poate să înoate mai repede decât oricine. Cum de ai știut? De ce nu ne-ai spus până acum? Ai știut, nu-i așa? De-asta nu ai vrut să discuți până nu aveam selecția echipei.

Am ascultat până s-au liniștit.

— Răspunsul la întrebarea ta, Danny, este Juan Salvado, pasărea remarcabilă care doarme pe terasă chiar

acum, am spus, după care le-am povestit evenimentele din seara în care Diego a înotat cu pinguinul.

Nu era nicio greşeală. Acela fusese un punct de cotitură. Peste noapte, Diego părea să fi crescut cinci centimetri şi era de nerecunoscut dimineaţa. Chiar şi hainele păreau să i se potrivească mai bine. Câştigase respectul tovarăşilor săi. În următoarele câteva săptămâni a sărit de ordinele academice şi a devenit un membru popular al Casei. Succesul duce la succes. Când în cele din urmă gala de înot a avut loc, rezultatele au fost aşa cum anticipase toată lumea. A câştigat toate cursele la care a avut permisiunea să se înscrie şi a doborât orice record al colegiului la secţiunile unde fusese eligibil. Încurajările pe care le strigau băieţii, chiar şi de la Casele rivale, erau sincere.

Casa noastră nu a câştigat cupa de rugby între Case de anul acela, pierzând la mustaţă. Totuşi, ca urmare a punctelor câştigate la gala de înot, a câştigat prestigiosul Scut al Sporturilor dintre Case; Diego era un erou şi toată lumea voia să îi fie prieten. De-a lungul timpului, Diego a bătut toate recordurile colegiului. A devenit şi suficient de bun la rugby să reprezinte colegiul în meciuri şi şi-a trecut toate examenele cu note onorabile. Şi niciodată nu a mai pus întrebarea „Eu pot să înot?“

17.

Și au trăit cu toții fericiți...

În care, din păcate, acesta nu este un basm

Animalele de companie nu-şi au locul în viaţa exploratorului neînfricat. Reprezintă o responsabilitate prea mare. Dar soarta a făcut ca drumul meu mai puţin bătătorit să se întâlnească cu cel al unui pinguin, aşa că sunt fericit că ni s-au încrucişat cărările. Nu aş schimba nimic cu excepţia micului detaliu care mă tulbură până în ziua de azi. Cancerul ascuns, diavolul cu copită plutea deasupra poveştii cu Juan Salvador pe care o repetam atât de des şi mă hărţuia în timp ce povesteam versiunea pentru copii care ar fi trebuit, de fapt, să se întâmple.

Acea pasăre mi-a devenit foarte dragă. Mă dusesem în America de Sud să descopăr exoticul, neobişnuitul şi ceva despre mine, şi le-am descoperit pe toate trei din abundenţă. Mă bucuram de compania lui Juan Salvado în plimbările din jurul colegiului şi în conversaţiile noastre din nopţile liniştite, după ce se ducea agitaţia zilei şi luminile se stingeau, stând pe terasă sub stele cu un pahar de vin şi câţiva peşti. Oricine ar fi fost încântat de urarea de bun-venit pe care pasărea mi-o dădea în fiecare dimineaţă sau seară.

Vieţile noastre erau dominate de rutină. Juan Salvado era o pasăre riguroasă. În fiecare zi făcea o serie de

pregătiri pentru ziua respectivă care implicau să se asigure că arăta foarte bine. Fiecare pană primea aceeaşi doză de atenţie când pinguinul le aşeza pe toate în ordine, curate, ca noi. Cel mai spilcuit dintre oamenii mărunţei, Hercule Poirot, nu era mai atent cu înfăţişarea lui decât Juan Salvado. Majoritatea operaţiilor erau conduse cu ciocul, care lucra cu o delicată uşurinţă. Penele la care nu putea ajunge cu ciocul le curăţa cu degetele de la picioare; asta făcea şi când i se punea o întrebare mai dificilă, ca şi cum îşi scărpina urechea plin de concentrare. Şi aşa mergea înainte viaţa lui în colegiu, cu şprot şi înot, curăţat şi răsfăţat, graţie ajutorului numeroşilor lui fani.

Cum se apropiase vacanţa şi noi aventuri îmi făceau cu ochiul, un coleg, Luke, s-a oferit să aibă grijă de Juan Salvado la casa lui din apropiere. Luke era căsătorit şi avea un băieţel, aşa că de atunci pinguinul şi-a petrecut vacanţele cu ei când plecam de la colegiu, dacă nu cu Maria. Acesta era un aranjament grozav, care îmi permitea să călătoresc liniştit ştiind că Juan Salvado era mulţumit şi bine îngrijit şi se afla într-o companie numeroasă. Era fericit şi eu eram liber să pornesc în aventuri. Pe Juan Salvado nu părea să îl deranjeze căldura verii în Buenos Aires. Locuia afară, unde putea să meargă pe iarbă, stătea la umbra copacilor şi se bucura de briza fluviului, se spăla în bazinul lui de tablă şi chiar înota câteodată, cu sau fără studenţi, în piscina şcolii.

Îngrijirea lui Juan Salvado şi-a găsit loc foarte uşor în rutina colegiului, în cea mai mare parte datorită sprijinului băieţilor în timpul semestrului şi cu ajutorul lui Luke şi al Mariei în timpul vacanţei. Unele zile erau memorabile, dar marea majoritate a lor erau neremarcabile; pur şi simplu treceau una după alta, urmând acelaşi tipar. Juan Salvado, se părea, era o pasăre căreia îi

plăcea rutina, așa cum li se cere băieților dintr-o școală cu internat.

Acea dimineață mi-a rămas întipărită în minte. Am știut ce se întâmplase înainte ca Luke să apuce să spună un cuvânt. Am citit în ochii lui.

Fusesem plecat cu prieteni în sudul provinciei, și Juan Salvado rămăsese acasă la Luke. Mă întorsesem târziu cu o seară în urmă – prea târziu să trec pe la familia lui Luke și să vizitez pasărea –, și după o noapte de somn m-am dus să-mi ridic corespondența. Acolo m-a găsit.

— Îmi pare atât de rău, mi-a spus.

Am strâns din dinți și am așteptat, cu inima zbătându-mi-se în piept.

— A fost bine tot timpul cât ai fost plecat, dar acum câteva zile nu a mai vrut să mănânce nimic când am încercat să-l hrănesc. Nu m-am îngrijorat prea tare, era cald și..., vocea lui s-a pierdut. L-am înmormântat în grădină, mai târziu în aceeași zi. A trebuit să fac asta – este prea cald acum și nu știam când te întorci. Nu am putut să aștept. Îmi pare rău.

Am dat din cap, întristat. Englezul din mine avea grijă să nu arate prea multe emoții, mai ales că fusesem crescut să fiu cât se poate de realist cu privire la soarta animalelor, dar în interior eram distrus.

— Îți mulțumesc pentru tot. Sunt sigur că ai făcut tot ce-ai putut, mai mult de-atât n-am putut să rostesc, încercam cu disperare să mă țin tare.

Se întâmplase cel mai rău lucru posibil. Murise pe neașteptate și nu fusesem acolo.

M-am întors și am plecat să fiu singur și să mă gândesc. M-am întors spre internat pe drumul ocolitor, de-a lungul perimetrului terenurilor de rugby pentru a evita să mă întâlnesc cu colegii.

Atent, am urcat scările și m-am uitat pe ușă spre terasă și dincolo, spre fluviu.

De fiecare dată când mă apropiam de terasă se auzea un zgomot de picioare agitate care alergau în sus şi-n jos, însoţite de ţipătul de rigoare. Aceste zgomote deveniseră parte integrantă din viaţa mea la colegiu, aşa cum clopotele marcau evenimentele zilei. Acum nu era decât o linişte groaznică când treceam. Băieţii nu aveau să mai bată la uşa mea pentru peşte, nu aveau să mai fie râsetele şi încântarea pe care le aducea tuturor.

În mintea mea am văzut un ou. Era departe, pe un ţărm stâncos, bătut de vânt. Deodată s-a rostogolit, a crăpat şi un pui mic a luat prima gură de aer prin ciocul lui. Am văzut ieşind din deschizătură un căpşor ud care se chinuia, nesigur, să scape de coaja de ou, în vreme ce pasărea părinte privea. Apoi am văzut cum era hrănit puiul. Scena s-a schimbat şi l-am văzut pe puiul sănătos Juan Salvado urmându-i pe adulţi spre marea care se despica în două, se revărsa şi se înspuma în jurul stâncilor şi bolovanilor, urca pe plajă, printre pietre şi pietricele, şi apoi se retrăgea. Părea prea tânăr să-şi încerce forţele împotriva curentului implacabil, fără milă. A ezitat de două, trei ori, apoi s-a grăbit după părinţii săi în mare şi a fâlfâit din aripile lui minunate, sculptate la perfecţie de evoluţia a milioane de strămoşi. Cum apa se aduna deasupra capului său, muşchii lui tineri l-au condus instinctiv prin apele turbulente ca să apară la suprafaţă din nou, departe de pietrele periculoase. A apărut la suprafaţă şi s-a rostogolit de pe-o parte pe alta, spălându-şi partea superioară a corpului. S-a scărpinat cu picioarele curăţându-şi corpul şi capul, şi cu ciocul şi-a curăţat penele de pe piept şi spate, netulburat de apa învolburată care îl mişca şi îl deranja în permanenţă.

Următoarea imagine era cu el departe, departe de mal, în mijlocul oceanului, printre valuri uriaşe care se spărgeau sub norii de furtună. În apele acelea uriaşe,

pline de spumă şi curenţi, purtat înainte de furia furtunii, Juan Salvado, alături de o mie de tovarăşi, se ridica la suprafaţă să respire înainte să se scufunde din nou în apele mai liniştite de sub valuri, în căutarea şprotului. Înota, netulburat de furtuna dezlănţuită şi apa agitată. Cu aripile întinse ca să-şi ţină echilibrul, s-a ridicat pe creasta periculoasă a unui val uriaş şi s-a scufundat chiar înainte ca valul, înalt, dominându-l prin înălţimea lui, să se spargă, eliberându-şi toată furia în timp ce dispărea. Părea să fie însuşi spiritul mării, esenţa forţei vieţii oceanice, măiestria maritimă în cea mai pură formă, aşadar, invulnerabil la furtuna dezlănţuită în jurul lui. Era imun la orice combinaţie de vânt şi apă care putea să aibă loc, pentru că, bineînţeles, era vârful creaţiei, era în elementul lui şi se bucura.

L-am văzut din nou, înapoi pe pământ, stând aproape de perechea sa şi de prima serie de ouă pe care le făcuse, şi am văzut oul crăpându-se sub privirea lui. I-am văzut expresia şi am recunoscut-o. L-am văzut şi scena s-a schimbat din nou. Soarele, luminos, sclipitor, dătător de viaţă, se întindea peste apa caldă, clară precum cristalul. Dar firele insidioase de petrol au apărut, murdare, maro, sufocante. Fire de pânză perfidă. Tentacule care continuau să crească, ajungând să acopere soarele şi să ardă, să orbească, să învăluie, să înece şi să distrugă acele păsări. Ca un monstru antic atroce, creat din putrefacţia unei alte vârste, trecut prin focurile infernului şi închis în închisoarea subterană, acum fusese trezit şi eliberat de către oameni, şi era mai teribil decât un uragan; împotriva acestui monstru grotesc păsările nu aveau nicio apărare. Creaturile intrate în panică erau pierdute, prinse, îngrozite şi condamnate; se aruncaseră într-o moarte de neînţeles şi nepătruns. Curenţii şi fluxul i-au purtat în cele din urmă spre mal.

L-am văzut pe plajă, într-un bideu, într-o sacoşă; l-am văzut într-un autobuz şi într-o baie. L-am văzut într-o piscină şi pe terasă, mâncând şprot cu Maria. I-am simţit penele tari în vârful degetelor în timp ce îşi apăsa trupul cald de mâna mea. Am simţit cum capul i se odihnea pe piciorul meu. Apoi s-a mai uitat o dată la mine înainte să dea din cap cum fac pinguinii, cu un tremurat care îi străbătea tot corpul, până la picioare, şi cum se aşeza să se odihnească lângă mine.

Dar Spiritul Oceanului era dus, bula cu imagini din capul meu s-a spart, viziunea mea s-a îndepărtat în timp ce, cu voce gâtuită, am murmurat:

— Te iubesc, pasăre mică. Nu te voi uita niciodată, atât cât trăiesc. Acum poţi să mergi la tovarăşii tăi şi la familia ta, şi nimeni să nu vă mai despartă vreodată.

Trebuia să-l fi lăsat acolo în acea zi la Punta del Este? Ar fi trebuit să-l las cu familia lui şi să-i permit naturii să termine ceea ce oamenii dezlănţuiseră fără să-şi dea seama? Ar fi trebuit să-l părăsesc şi să merg mai departe în călătoria mea, în continuarea propriei mele aventuri? Ce rost avusese, oricare parte din povestea asta? Care ar fi fost diferenţa dacă nu l-aş fi observat mişcându-se, dacă continuam să merg pe plajă? Merita să fiu atât de nefericit la despărţirea de el? Mi se părea că l-am dezamăgit în cele din urmă. Traversase Styxul şi trebuia să-i plătească vameşului. O uşă se închisese, luându-mi ocazia de a plăti o datorie pe care trebuia să o rezolv. Cât de complicat este pentru oameni dezacordul dintre inimă şi cap, căci emoţiile sunt complet iraţionale; dar presupun că avem riturile funerare exact pentru reconcilierea acestor conflicte. O nevoie care nu-mi fusese împlinită de data aceasta.

Eram complet conştient de privilegiul pe care îl avusesem să cunosc şi să fi iubit acea pasăre deosebită. În

acel moment, senzaţia de pierdere a fost completă; durerea despărţirii este sacrificiul cerut de Soartă pentru toată fericirea pe care ne-au adus-o cei iubiţi; m-am simţit de neconsolat. Se înzdrăvenise atât de bine şi părea să fie atât de fericit. Ce nebun sentimental sunt, m-am gândit, era doar un pinguin. Dar ce pinguin!

Aşa că niciodată nu mi-am luat la revedere de la Juan Salvado. „*Hasta la vista, amigo mio.* Pe data viitoare, prietene." A fost un lucru pe care îl regret până în ziua de azi; un capitol foarte personal pe care n-am putut să-l închei.

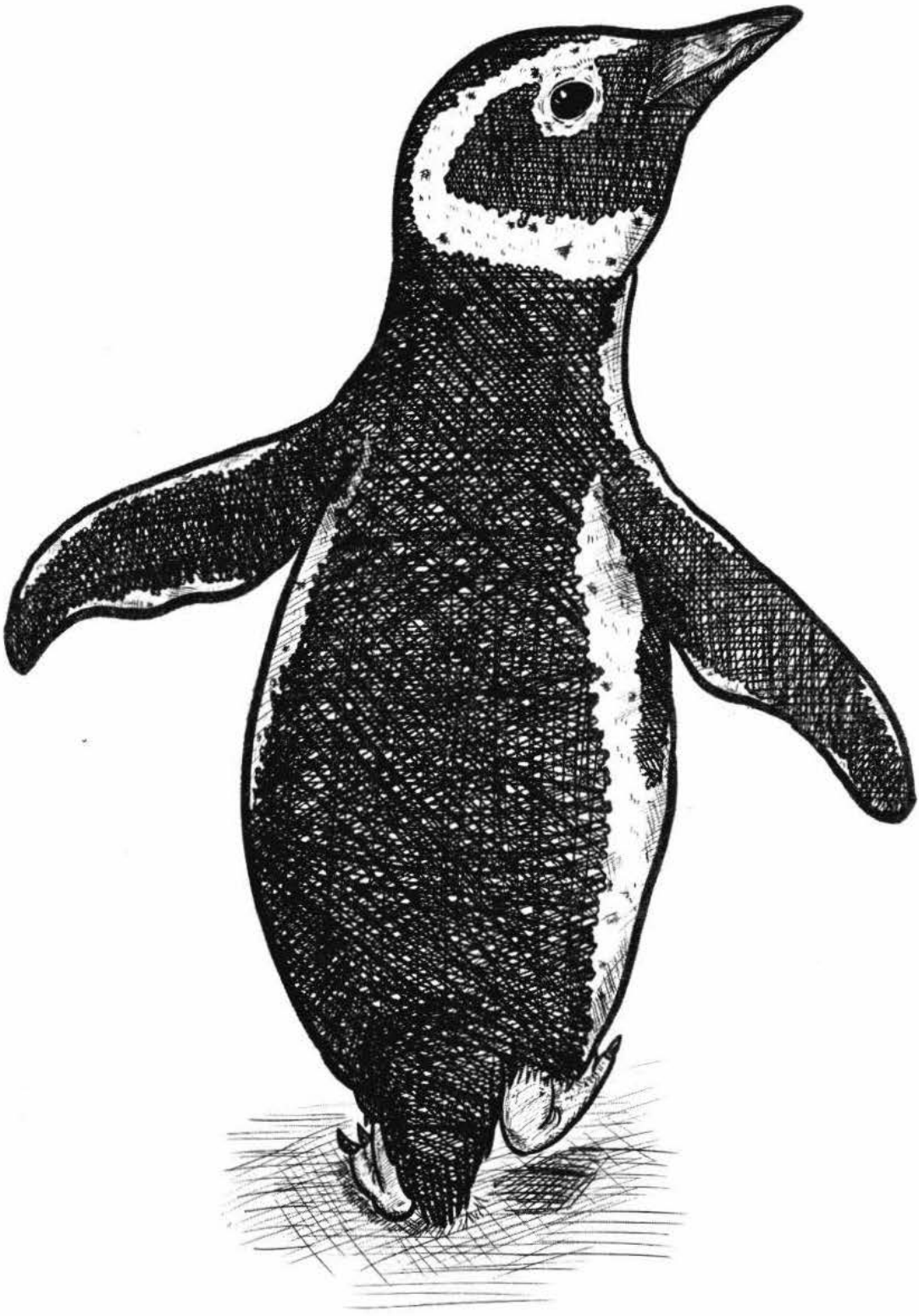

18.

Reflecții de departe

În care mă gândesc la moștenirea pe care Juan Salvador a lăsat-o

De ce a ajuns acest pinguin să însemne atât de mult pentru mine? Asta, cel puțin, e ușor de explicat. Oricine se mută brusc departe de familie și prieteni, de animalele pe care le iubește, simte un gol acut și o mare vulnerabilitate. A fost inevitabil, în ciuda compensațiilor senzaționale. Natura urăște vidul și în acest spațiu s-a așezat Juan Salvado. La început l-a ocupat și apoi l-a umplut și l-a dominat. Nu era suficient de mare pentru el și l-a lărgit, l-a împins dincolo de dimensiunile obișnuite. Nu m-am gândit la asta, lucrurile pur și simplu s-au întâmplat, și apoi a dispărut.

Bineînțeles, timpul trece și noi membri ai familiei, prieteni și animale de companie se luptă să ocupe poziții în inimile noastre, dar locurile lăsate libere de ocupanții anteriori nu se umplu niciodată. Îi ținem pe cei dragi vii în mintea noastră, în conversațiile și poveștile noastre, fără să alegem neapărat să dezvăluim cât de mult au însemnat. Nu trebuie s-o facem. Oricine a pierdut un animal de companie știe asta. La fel de atașat am fost de oricare dintre câinii noștri. Kipling ne avertizează în

poemul lui *Puterea câinelui* să avem grijă când ne dăm inima unui câine pentru că poate să ne-o frângă.

Iubirea nu se dă, ci se-mprumută
Cu o dobândă de sută la sută.
Deşi nu-ntotdeauna e cazul, după cum ştim,
Ca dacă o păstrăm mai mult, mai mult să suferim;
Pentru că la scadenţă (şi asta se ştie)
Nu durata contează, o zi sau o mie.
Şi-atunci de ce oare, din ce motive lăuntrice,
Ne-am da inima unor câini s-o sfârtece?

Timpul pe care l-am petrecut cu Juan Salvado, comparat cu viaţa unui câine, a fost un împrumut pe termen scurt, dar relaţia noastră a avut exact acelaşi impact, dacă nu chiar mai mare, datorită momentului special din viaţa mea când drumurile ni s-au încrucişat. Am făcut bine că l-am luat de pe plaja aceea împotriva voinţei lui? Un tânăr impetuos de douăzeci şi trei de ani din Anglia rurală, nu am luat în considerare cu adevărat consecinţele acţiunilor mele dincolo de imediata necesitate de a-i salva viaţa. Eram în poziţia fericită de a-mi permite luxul de a susţine un pasager, deşi câteodată nu ştiu sigur dacă ar trebui să-l consider un pasager. Salvado sau Salvador, salvat sau salvatorul? Fiecare dintre nume i se potriveau în felul lui. În fond, n-a fost chip să decid cine a adoptat pe cine când a fost ales ca mascotă a echipei, sau cine a beneficiat mai mult din relaţia pe care a avut-o cu Diego.

Ca tovarăş de drum, Juan Salvado îţi solicita atenţia şi efortul. Avea nevoie să fie hrănit şi spălat, să facă exerciţii şi să fie distrat, şi graţie numeroşilor elevi de la colegiu, povara mea era foarte uşoară. Mânca trei sau patru kilograme de şprot pe săptămână, care probabil

că mă costau câteva mii de pesos pe zi, cam atât costau câteva cutii de chibrituri, cu siguranţă mai puţin decât o sticlă de bere. În schimb, aveam ceva ce nu putea fi preţuit, şi responsabilitatea pe care o presupunea la acel moment în viaţă mi-a format fără îndoială caracterul. Ca mulţi dintre oamenii pe care i-am întâlnit în călătoriile mele din America de Sud, Juan Salvado avea atât de puţine, dar dădea atât de mult.

Personalitatea lui extraordinară îi captiva pe toţi cei care îl întâlneau. Nu doar că ştia să asculte, dar angaja oamenii în conversaţie, răspunzându-le din cap şi cu privirea. Va veni un timp, cred, când oamenii vor cunoaşte suficient de multe despre comportamentul animalelor încât să-şi dea seama că acestea pot comunica cu noi şi între ele într-o măsură mult mai mare decât credem în prezent, iar această poveste va părea mult mai puţin inventată. Într-o zi, cred, se va confirma faptul că animalele au capacitatea de a înţelege şi a procesa informaţiile la un nivel mult mai sofisticat decât se crede în prezent.

Juan Salvado învăţa lecţii mai repede decât mulţi oameni pe care i-am cunoscut. Felul în care şi-a dat seama că nu voiam să-i fac niciun rău în prima zi când l-am cunoscut, felul în care comportamentul lui s-a schimbat atât de brusc şi felul în care a cooperat cu mine apoi erau de-a dreptul extraordinare pentru felul meu de a gândi.

După acea primă zi nu a mai dat semne că îi este frică de mine sau de alţi oameni. De fapt, ne adora. Când auzea zgomotul şi conversaţiile copiilor prin colegiu, obişnuia să sară în sus pe terasă anticipând dornic compania. Când auzea paşi pe scări, se grăbea la uşă dornic să vadă cine venea pe terasa lui. Dar niciodată nu stătea în dreptul uşii pentru că înţelegea instinctiv că l-ar fi rănit când s-ar fi deschis.

Erau multe aspecte ale comportamentului lui pe care nu mi le puteam explica; de exemplu, de ce nu intra niciodată pe terenul de rugby atunci când băieţii jucau sau de ce nu s-a lovit de piscină o a doua oară, deşi înota la mustaţă de ea în mare viteză. Nu pot să explic cum părea să ştie ce avea voie să facă – când era în siguranţă în lumea oamenilor şi când nu era. Când mergea, niciodată nu se abătea de la drumul lui; când înota în piscină, ieşea cu ultimul înotător. Poate că cel mai mare mister al comportamentului lui a fost încăpăţânarea de a nu mă părăsi şi de a nu pleca înot după ce l-am curăţat prima oară.

Era Juan Salvado motivat de altceva decât de simplul său instinct? Fără îndoială. Chiar şi când era îndopat peste măsură, tot alerga să salute un tovarăş nou care venea pe terasa lui. Avea o nevoie de companie care face parte din natura pinguinilor. Dar indiferent în ce companie umană se afla, pasărea credincioasă venea întotdeauna la mine când ieşeam pe terasă. Întotdeauna mă alegea pe mine. Se întorcea mereu la mine. În multe aspecte relaţia noastră era ca cea dintre câine şi stăpân, deşi sunt sigur că nu ar fi acceptat rolul de câine! Cred cu tărie că mai avem multe de învăţat despre inteligenţa, modul de a comunica şi emoţiile creaturilor sălbatice, a căror aplecare pentru astfel de lucruri este mai mare decât credem noi.

Juan Salvado nu era numai o sursă de amuzament, dar şi de bine. Când vedeau pasărea, colegii ne salutau adeseori imitând mersul lui Juan Salvado, uluindu-i pe cei de prin partea locului care erau mult mai pragmatici în ceea ce priveşte pinguinii. Băieţii mi-au spus că angajaţii localnici mă numeau *el loco ingles* – englezul nebun. Dar nu era niciun fel de animozitate în poreclă, doar amuzament şi insuficientă înţelegere. Fără îndoială, nu s-ar fi gândit niciodată să ia un pinguin de pe

plajă sau să intervină în cursul natural al lucrurilor. Ca și *gauchos* de la ferme și băștinașii din Anzi, multe din viețile lor erau tare grele și nu aveau loc de pasageri. Unii oameni ar descrie drept crud felul în care *gauchos* transformau omorârea vacilor într-un soi de sport sângeros și mulți se întreabă de ce l-am considerat o parte esențială a acestei povești; dar cu siguranță nu este la fel de crud ca morțile lente și crimele de care societatea civilizată s-a făcut vinovată, și continuă să se facă, când vine vorba de animale – exemplare sau specii întregi –, prin scurgerile de petrol, de exemplu. Singurele animale pe care *gauchos* le omorau, le omorau ca să le mănânce.

Au vreo șansă oceanele lumii să supraviețuiască răului pe care îl provocăm, dar nu îl vedem? Așa cum milioane de Maria plătesc indirect pentru casele ipotecate ale clasei de mijloc din Buenos Aires datorită inflației, pinguinii și restul *descamisados* ai naturii plătesc adevăratul cost pentru stilul nostru de viață în singura monedă pe care o au.

De când Rachel Carson a publicat esențiala carte *Primăvară tăcută* în 1962, populația umană s-a dublat. Simultan, un număr enorm de specii din lume, incluzând pinguinii, au suferit un declin în populație de optzeci, nouăzeci la sută și sunt considerate pe cale de dispariție, în timp ce alte specii au dispărut de tot. Ipoteza privind colapsul populației din Insula Paștelui datorită degradării mediului a fost postulată ca un model pentru colapsul global malthusian al tuturor speciilor de viață existente.

Cum trăim astăzi ilustrează capacitatea umană de a produce schimbări dramatice într-o perioadă scurtă de timp, și deși știm că felul nostru de a trăi nu e sustenabil, modul nostru de a acționa s-a dovedit incapabil de a lua măsurile necesare care să le permită speciilor din viața sălbatică să se echilibreze măcar, fără să mai vorbim de o

eventuală refacere. Ceea ce e cert este faptul că rezervele de *descamisados* ale Băncii Naturii devin insolvabile și nicio cantitate de bani nu ne va scoate la liman.

Dar ceea ce rămâne în urma lui Juan Salvador ar trebui să fie speranță, nu disperare. A adus în viața lui veselie și optimism multor oameni într-o perioadă în care era plin de suferință și neliniște în jur, iar viața mea a fost mult luminată de lecțiile pe care le-am învățat de la Juan Salvador, excepționalul pinguin.

Epilog

În care un nou pinguin dă o lecție

În timp ce căutam fotografii cu Juan Salvado am dat peste niște cutii vechi cu înscrisul „Argentina – de sortat" care stăteau de decenii în fundul garajului. Majoritatea fotografiilor fuseseră pierdute într-o inundație de acum mulți ani, dar mi-am zis că e posibil să mai găsesc câteva acolo. Cu uimire am descoperit rolele de film al căror conținut nu-l văzusem niciodată. Niciodată. De fapt, uitasem chiar de existența lor. Le trimisesem acasă din America de Sud să fie procesate, și mama le-a pus deoparte până la venirea mea. În orice caz, când m-am întors, nu îmi puteam permite să cumpăr un proiector pentru ele, iar când banii au fost suficienți pentru asemenea lucruri, videoul a înlocuit pelicula, așa că au rămas acolo, nu m-am uitat la ele, și încet mi-au ieșit din minte. A fost un moment bulversant. Când exact cumpărasem camera de filmat? Am încercat să-mi amintesc. Era posibil să fi filmat pinguinul?

Am căutat pe internet și am găsit serviciile unui domn respectabil care trăiește lângă mare, nu departe de casa noastră. A deschis ușa din față ca răspuns la ciocănitul meu și mi-a dezvăluit un adevărat muzeu de echipamente de înregistrat. Treceai cu greu printre dulapurile

pline de sus până jos cu orice instrument inventat vreodată pentru imortalizarea imaginilor pasagere și sunetelor. Mașinării frumoase de alamă așezate pe mahon lustruit stăteau lângă casete de metal pline cu toate nimicurile. Cu suficientă răbdare, găsea destul spațiu cât să navigheze prin imperiul lui.

— Nu există înregistrare de om pe care să nu o pot converti, se lăuda, de la hieroglife la HD. Ăsta a fost făcut în 1896! a spus, mângâind un aparat.

În alte circumstanțe aș fi fost încântat de entuziasmul lui molipsitor, dar nu era cazul astăzi.

I-am înmânat rolele, fiecare cu trei minute de film, și am convenit să mă întorc mai târziu în aceeași zi. Am condus spre casă și am petrecut o după-amiază neplăcută în imaginația mea, ca un tată care așteaptă să i se nască copilul și căruia nu i se dă voie să fie prezent la naștere.

— Cum sunt? am întrebat când m-am întors, încercând din greu să-mi țin sub control entuziasmul.

— Ar fi trebuit să mi le aduci acum mulți ani, a sunat părerea lui de expert. Sunt groaznice.

Inima mi s-a oprit.

— Nu e nimic pe ele? am întrebat, așteptându-mă la ce e mai rău.

— E destul de granulată imaginea, dar în mare parte e încă acolo.

Mi-am recăpătat respirația și entuziasmul mi-a revenit. Se putea ca Juan Salvado să fie filmat?

— Ceva pinguini? am întrebat prudent, ca și cum îmi era frică să nu îi sperii.

— Pinguini? Nu am văzut niciun pinguin, dar sunt niște imagini fantastice cu lei de mare.

Dezamăgirea mi-a fost imensă, dar, de fapt, fusesem convins că achiziționasem aparatul la mult timp după epoca lui Juan Salvador pinguinul.

M-am uitat la DVD de îndată ce am ajuns acasă şi a fost surprinzător de emoţionant să văd oameni şi locuri de acum patruzeci de ani: munţi, lacuri şi deşerturi, lame, condori şi lei de mare, de la tropice până în vârful Americii de Sud. Toate erau imortalizate în atât de multă culoare şi detalii. Nume uitate de la o jumătate de lume depărtare şi o jumătate de viaţă trecută îmi veneau imediat pe buze, aducând cu ele inevitabil un flux de emoţii.

Dar era un moment dulce-amărui. Bucuria de a găsi atât de multe pe acele filme a făcut pierderea fotografiilor cu Juan Salvado cu atât mai dureroasă.

Pentru a doua oară în multe zile mi-am permis să cred că, ascuns în acele fotograme, tovarăşul meu ar putea fi acolo, dormind, ocupându-şi timpul, aşteptând momentul potrivit să năvălească încă o dată în viaţa mea. Dar cum DVD-ul era aproape de sfârşit, ştiam că fusesem păcălit pe vecie. Eram frustrat de momentele fără legătură care fluturau în faţa ochilor noştri pe ecranul televizorului: o zi de sport la şcoală, un cârd de lame, piaţa unui oraş în care prieteni zâmbind ridicau paharele de bere şi vin, toate risipeau secundele preţioase. Nu puteam să găsesc compensaţie nici în leii de mare.

În ciuda plăcerii pe care mi-o produceau amintirile preţioase pe care le urmăream, le-aş fi dat pe toate pentru un singur moment cu Juan Salvado.

Şi apoi:

— Uite! am strigat sărind de pe scaun şi m-am apropiat de ecran. E acolo! Chiar e acolo până la urmă! Oh, uite! Vechiul meu prieten, ne revedem din nou!

Într-o piscină era pinguinul, exact aşa cum mi-l aminteam. Pentru următoarele două minute şi şaptesprezece secunde glorioase, minunate, binecuvântate, am fost

reuniţi. M-am uitat până la sfârşit în linişte; nu aveam curajul să vorbesc de emoţie. Nu mai rămăsese nimic din pinguin. Cum putusem să fiu atât de neatent încât să nu văd filmările atât de mult timp? Desenasem pasărea din amintire ani întregi, dar acum, în sfârşit, eponimul Juan Salvador din nesfârşitele poveşti de adormit copii ale familiei Michell putea fi văzut în realitate; încântătoarele scuturări din cap, bătutul din aripi şi mişcarea din fund care îl propulsau prin apă ca pe un motor şi pe care cuvintele mele prozaice nu erau capabile să le surprindă, fuseseră imortalizate de fapt. Juan Salvado fusese acolo, aşteptându-mă liniştit în tot acest timp.

Imaginile acelea pâlpâitoare erau mult mai mult decât aş fi putut să sper. Îl arătau în piscină pe deplin însănătoşit, penele lui albe sclipitoare radiau în lumina soarelui – după ce năpârlise o dată, nu-i mai rămăsese nicio urmă de smoală şi nimic din chinul de pe coasta Uruguay-ului. Şi mai era surprins acolo comportamentul lui cu băieţii. După repriza de înot, stătea în centrul unui grup de aproximativ douăzeci de tineri de optsprezece ani şi carismatica pasăre era centrul atenţiei în timp ce se curăţa şi usca la soare; deşi era mult mai mic decât ei în sistemul clasic de măsurare, după alte măsurători pinguinul avea o statură pe măsura lor.

Imediat după revelaţiile de pe DVD, primul lucru pe care l-am făcut a fost să captez filmarea şi să le-o trimit copiilor; era important în special să i-o trimit fiului meu care trăia în India şi care era la fel de departe de casă cum fusesem eu când l-am întâlnit pe Juan Salvador. Al doilea lucru a fost să caut un zbor spre Argentina.

La niște ore după ce am hotărât să mă întorc în vizită în Argentina, am simțit o exaltare și roțile avionului aterizând pe pista din Buenos Aires. Eram înapoi în America de Sud! Sejurul meu în această lume în timpul anilor '70 fusese o parte atât de importantă din viața mea de adult, și experiențele trăite atât de însemnate și diferite de tot ce le precedase, încât am simțit o presimțire legată de ce avea de gând Soarta să-mi rezerve acum. La debarcare am simțit din nou mângâierea caldă a aerului uscat și cald și am tras adânc aer în piept, pregătindu-mă pentru ce avea să urmeze. În timp ce picioarele atingeau pământul, speram ca aventura să-mi aducă noi încântări și satisfacții. Apreciem poeții pentru că în astfel de momente spun lucrurile mai bine decât noi restul, și pentru mine, probabil, nimeni nu captează esența aventurii mai bine decât Tolkien.

Drumul se-ntinde și se-ntinde
Din poarta-n care a-nceput,
Și oricâte leghe ar cuprinde
O să-l urmez neabătut
Cu pași vioi, cu mersul iute
Până se va încrucișa
Cu drumuri noi, necunoscute,
Și-apoi? Apoi voi mai vedea.

Emoția pe care am simțit-o cât am stat la coadă la controlul pașapoartelor era complet ilogică de această dată, dar îmi era imposibil să nu retrăiesc momentul în care am încercat să aduc un pinguin în țara asta, sau cum mă străduiam să nu mai fiu agitat, și am simțit bătăile inimii intensificându-mi-se. Primul contact cu un membru al autorităților a fost cu un ofițer mofluz, care a devenit afabil când a observat accentul argentinian al

spaniolei mele ruginite când i-am spus motivele vizitei mele şi mi-a urat şedere plăcută. Aproape mă simţeam de parcă m-aş fi întors acasă.

Multe s-au schimbat, bineînţeles. Băieţii care lustruiau pantofi au dispărut. Oraşul s-a regenerat şi, mai ales în jurul docurilor, au apărut multe clădiri uimitoare de secol XXI, în vreme ce depozitele de la malul apei au fost transformate în cele mai râvnite birouri şi apartamente. Terenurile pline de gunoaie şi canalele au fost curăţate şi o rezervaţie naturală înfrumuseţează zona acum, dar m-a cuprins nostalgia când m-am plimbat pe străzile pe care le cunoaşteam. Buenos Aires, un oraş întotdeauna fascinant cu amestecul eclectic de arhitectură inspirată de stilurile europene, pe de o parte, şi casele de tablă ondulată vopsite în culori ţipătoare din La Boca – zonă unde trăiau odinioară cei mai săraci imigranţi – de cealaltă parte, nu a pierdut nimic din alura lui încântătoare şi energia vibrantă.

Se vorbea peste tot politică şi, cu alegerile apropiindu-se, panourile erau pline de afişe. Nu eram surprins să văd cele două imagini iconice ale Evei Perón încă dominând imensul bulevard 9 Iulie, artera cu douăzeci de benzi care trece prin inima capitalei. Expusă pe două părţi opuse ale clădirii care arată ca o citadelă şi care era odată Ministerul Muncii, imaginea Evei la microfon este conectată evocativ în mintea privitorului cu antena radio care se ridică pe acoperiş.

Nimeni nu poate să pună la îndoială importanţa acestei femei extraordinare în istoria Argentinei. Acele imagini par să fie mai mult decât monumente istorice. Afişe şi vederi cu ea sunt de vânzare în sutele de chioşcuri care vând dulciuri, tutun, ziare şi reviste în tot oraşul, dar ce-a lăsat ea acestui popor, totuşi, e greu de pus în cuvinte. Fiecare persoană pe care o întrebam avea o părere diferită.

Spre bucuria mea, am descoperit că vinurile din Argentina se îmbunătăţiseră enorm şi acum puteau fi comparate cu cele mai bune. Calitatea mâncării argentiniene nu se schimbase deloc, era la fel de bună cum îmi aminteam. După părerea mea, poţi să mănânci în această ţară mai bine decât oriunde în lume şi, interesant lucru, am văzut foarte puţini oameni supraponderali, ceea ce m-a făcut să mă gândesc mai mult la ce mănânc.

Traficul se desfăşura acum ţinându-se cont de semnele de circulaţie şi semafoare, iar cetăţenii care mergeau pe jos puteau să traverseze în siguranţă pe trecerea de pietoni; dar multe dintre trenuri erau încă vechi, practice şi lipsite de orice confort. Biletele tot 2 pesos pe kilometru costau, şi m-a năpădit un elan şi o veche bucurie să pornesc într-o escapadă din nou, căci îmi doream să călătoresc serios iarăşi şi tânjeam după libertatea de a porni într-o aventură. Dar timpul meu era limitat, aşa că am explorat locurile cunoscute, familiare în ciuda deceniilor care se scurseseră. Cum trenurile se hurducăiau şi trosneau, boncăneau şi şuierau, mi-am amintit de muzica lor cu plăcere. După o scurtă călătorie, trăinicia victoriană a staţiei din Quilmes mi-a apărut în faţă şi m-am întrebat de câte ori coborâsem eu acolo. În mijlocul aglomeraţiei şi traficului congestionat, m-am întrebat dacă puteam să-mi mai găsesc drumul spre colegiu, dar un reflex automat a preluat controlul şi, în mai puţin de douăzeci de minute, stăteam în faţa porţilor.

Turul colegiului St. George a inclus câteva îmbunătăţiri impresionante, dar altfel şcoala era în esenţă neschimbată. M-am oprit pentru câteva momente cât m-am uitat la terasa unde odinioară petrecusem atât de mult timp şi mi-am adus aminte de privirea pe care mi-a aruncat-o Juan Salvado când i-am menţionat că vreau să scriu o carte despre el.

„Ei bine, ce ţi-a luat atât de mult timp?“ Puteam să-l aud întrebându-mă. „Şi, *amigo mio*... de ce ţi-a luat atât de mult să te întorci?“

N-am luat trenul, ci un superb autobuz cu două etaje (lipsit de orice decoraţiuni sau amulete) în care m-am trezit mergând pe autostrăzi noi spre ieşirea din Buenos Aires înspre San Clemente, un oraş la peste trei sute de kilometri de capitală, unde este un centru al vieţii marine la care fusesem cordial invitat. Cum răsăritul îşi arunca ultimele raze şi soarele sclipitor se înălţa la orizont în zorii unei noi zile, umbre infinite se profilau de-a lungul peisajului drept, chintesenţa provinciei La Pampa. De data aceasta nu mergeam cu motocicleta tinereţii mele, dar aruncam priviri invidioase şi languroase motocicletelor pe care le vedeam pe drum.

În numai cinci ore am ajuns la parc şi ghidul meu Andrea, nepoata fondatorului centrului, David Méndez, a început să-mi arate împrejurimile.

Am aflat că în acelaşi timp în care eu îl găsisem pe Juan Salvado în Uruguay, David Méndez, proprietarul pensionat al unei tabere la mare, întâlnise un număr de pinguini pe plaja locală, devastată şi ea de petrol. Ca şi mine, încercase să salveze câteva păsări, curăţându-le acasă, şi avusese un succes considerabil.

Vestea triumfului lui David în ceea ce priveşte restituirea pinguinilor mărilor s-a împrăştiat în localitate şi proiectul lui a crescut pe măsură ce mai multe păsări afectate erau aduse să fie tratate, sau când neobositului pensionar îi era adus la cunoştinţă locul în care acestea

se găseau. Apoi munca lui s-a extins şi a acoperit şi leii de mare şi delfinii care fuseseră în chip asemănător afectaţi de petrolul şi poluarea apelor locale. În curând, oamenii au vrut să vadă cu ochii lor realizarea şi să susţină iniţiativa, astfel că, în 1979, Mundo Marino a luat naştere pe un teren de aproximativ o sută de acri, recent achiziţionat. Astăzi este în posesia celui mai mare acvariu marin din emisfera sudică. Firește, la acel moment nu știam de munca lui David din San Clemente, care se limita încă la casa lui privată, așa cum nici David nu avea cum să știe că îl salvasem pe Juan Salvado.

Personalul de la Mundo Marino ajunsese între timp expert în salvarea animalelor marine de poluarea care, în mod deplorabil şi impardonabil, încă tulbură viaţa sălbatică din întreaga lume. Cu aproape patruzeci de ani de experienţă în acest domeniu, angajaţii seniori sunt recunoscuţi global ca fiind autorităţi în salvarea animalelor afectate de dezastre ale mediului şi sunt gata să răspundă la chemări oriunde şi oricând le este solicitat ajutorul. Din 1987, când a început să se ţină evidenţa, peste 2.500 de pinguini au fost salvaţi, dintre care trei sferturi erau victime ale poluării cu petrol.

Eram încântat că mi se permite să intru în zona pinguinilor. Aici, sub un acoperiș imens, probabil o sută de pinguini Magellan se comportau exact cum îmi aminteam că făceau în Punta Tombo, şi mi-am amintit de acel moment cu plăcere. Dacă grădina zoologică din Buenos Aires ar fi avut asemenea facilităţi, cu siguranţă l-aş fi încredinţat pe Juan Salvado grijii lor.

Mi s-a dat o găleată de peşte şi ocazia să hrănesc păsările şi, bineînţeles, m-am bucurat de această şansă. Trecuseră atâţia ani de când hrănisem un pinguin – pinguinul meu – şi îmi stăpâneam cu greu nodul din gât. Peştii erau mult mai mari decât şprotul pe care îl

cumpăram de la piaţa din Quilmes, dar, aşa cum făceam şi pentru Juan Salvado, am luat unul de coadă şi l-am ţinut în sus ca să-l tentez pe pinguinul care era cel mai aproape de mine. Se părea că pasărea nu ştia ce să facă; unul dintre îngrijitori mi-a arătat o tehnică care implica să ţii capul pinguinului în palmă în timp ce-i prinzi ciocul între degetul mare şi arătător. Astfel, cu ochii acoperiţi, pinguinul începea să caute mâncarea şi lua peştele care îi era dat. Eram intrigat. Metoda asta era mult mai complicată şi dura mult mai mult decât metoda pe care am folosit-o cu Juan Salvado, aşa că am întrebat cum se ajunsese la această tehnică.

În timpul explicaţiei atente a îngrijitorului despre cum nou veniţii trebuiau hrăniţi cu forţa – aşa cum descoperisem cu Juan Salvado – până se obişnuiau să fie hrăniţi în apă, atenţia mi-a fost atrasă de altceva. Brusc am observat un pinguin care ieşea în evidenţă printre pinguinii monocromi. Cu sprâncene extravagante şi lungi, cu ochi şi cioc portocalii, singurul pinguin săritor de-acolo era imposibil să rămână anonim printre ceilalţi. Fără niciun motiv, acesta a început să treacă printre grămezile de pinguini spre picioarele mele, apoi a ţopăit pe o piatră din apropiere şi s-a uitat la mine într-un fel care mă implora şi care spunea: „Mă scarpini pe burtă, te rog?“ Bineînţeles că am fost încântat să fac asta, aşa că m-am aplecat şi i-am scărpinat pieptul delicat. Bineînţeles că era exact ca Juan Salvado şi a răspuns fix în acelaşi fel, împingându-se în degetele mele şi uitându-se drept în ochii mei.

Ca răspuns la întrebările mele, mi s-a spus că era singurul pinguin săritor dintr-un grup de păsări salvate şi, deşi acum îşi revenise pe deplin, nu putea fi eliberat până când un alt pinguin săritor nu era gata să fie eliberat.

— Nu poţi să eliberezi pinguini singuri, mi-a explicat îngrijitorul. Ca şi leii de mare, dacă sunt puşi să plece,

nu vor pleca fără un alt exemplar din specia lor; nu vor să plece.

Ce revelaţie! Deodată, după ce atâţia ani m-am întrebat de ce Juan Salvado refuzase să mă părăsească pe plaja aceea la Punta del Este, am simţit că aveam un răspuns satisfăcător în cele din urmă. Oh, ce uşurare! Avea mai puţin de-a face cu pene ude şi mai mult cu psihologia de bază a pinguinilor. Un zâmbet uriaş mi s-a lăţit pe faţă pentru că în sfârşit mă liniştisem; ultima piesă din puzzle ajunsese la locul ei. Cât de ciudată era această coincidenţă? Dacă pinguinul săritor nu ar fi fost aici, nu aş fi descoperit niciodată ultima bucată a puzzle-ului. Dar ce trist pentru el. Acest pinguin era blocat aici, oprit nu de garduri, ci de propria lui natură şi instincte, până când un nou dezastru avea să aducă la Mundo Marino un alt pinguin săritor rănit sau afectat de poluare.

Ei bine, încă de pe timpurile tovarăşului meu Juan Salvado am crezut cu tărie că pinguinii Magellan erau cei mai frumoşi şi distinşi din toată familia Spheniscidae, în timp ce pinguinii săritori – cu frezele lor ţepoase, nebuni, ostentativi şi fascinanţi – erau reprezentanţii de nedezmințit ai laturii boeme-punk a familiei. Totuşi, mângâind pasărea mică, am descoperit, ca întotdeauna, că prejudecăţile mele se bazau doar pe aparenţe. Micul pinguin săritor mi-a împins mâna, m-a studiat mai întâi cu un ochi, apoi cu celălalt, exact cum făcea Juan Salvado. La fel de atent l-am observat şi eu, picioarele-i şi penajul extraordinar şi ochii care erau ca nişte piscine de chihlimbar de adâncimi nebănuite. Eram complet încântat de această creatură frumoasă şi fascinantă.

În acel moment am ştiut sigur, fără doar şi poate, că, dacă condiţiile erau prielnice, aveam o sacoşă şi mi s-ar fi dat ocazia, aş fi pornit pe loc din nou într-o aventură sud-americană cu un pinguin!

Glosar de termeni spanioli

aguinaldo bonus
aliscafo navă cu aripi portante
asado friptură
bajo zonă joasă din apropierea unui râu
basta destul, ajunge
bombachas pantaloni de cowboy
brasileños hoţi de vite
campo teren cultivat
colectivo autobuz
compañeros tovarăşi
Cumpleaños Feliz „La mulţi ani" în spaniolă.
Dacă ai ura cuiva „La mulţi ani", ai spune „*Feliz Cumpleaños*", dar când cânţi „La mulţi ani", se spune „*Cumpleaños Feliz*".
descamisados „fără cămăşi", muncitori
facón cuţit de *gaucho*
hielo gheaţă
hola bună
Madre de Dios Născătoare de Dumnezeu
magnifico magnific, minunat
mate ceai argentinian
mestizo rasă mixtă, de obicei un amestec de sânge european cu sânge amerindian

momentito o secundă
mozo chelner
muchísimas gracias îţi mulţumesc foarte mult
ñandú struţ sud-american
paleta versiune argentiniană a jocului de squash
quebracho un tip de lemn tare
¿Qué tal? Ce faci?
salud bună
subte metroul
subterráneo pe sub pământ

Mulțumiri

Sunt recunoscător multor oameni pentru sprijinul, încurajările și ajutorul lor în scrierea poveștii lui Juan Salvado, pinguinul. Lui Jessica Leeke de la Penguin Random House care mi-a susținut cauza fără întrerupere, Laurei Warner care ne-a „găsit" și lui Karen Whitlock, redactorul meu. Le sunt recunoscător acestor profesioniști pentru tot ce au făcut pentru mine. Lui Mike Tate, fost jurnalist la *The Times*, un om de litere și un prieten credincios. Mamei mele, care a păstrat toate lucrurile pe care le-am trimis acasă, dar îndeosebi minunatei mele soții și copiilor noștri, fără de care nu aș fi pus niciodată mâna pe stilou. Vă mulțumesc.

Cuprins

Prolog 7

1. Am găsit un pinguin 11
2. Pinguinii Magellan 21
3. E ora de baie 24
4. Avertisment de furtună în Insulele Falkland 40
5. Obiceiuri ciudate 50
6. Vei primi un peştişor 69
7. În sus şi-n jos 80
8. Prieteni noi 94
9. Comoara găsită 100
10. O discuţie pe terasă 109
11. O vizită la grădina zoologică 114
12. Mascota 127
13. O vizită acasă la Maria 140
14. În sălbăticie, după pinguini 150
15. În căutarea lui El Dorado 166
16. „Eu pot să înot?“ 182
17. Şi au trăit cu toţii fericiţi... 197
18. Reflecţii de departe 205

Epilog 211
Glosar de termeni spanioli 222
Mulţumiri 224

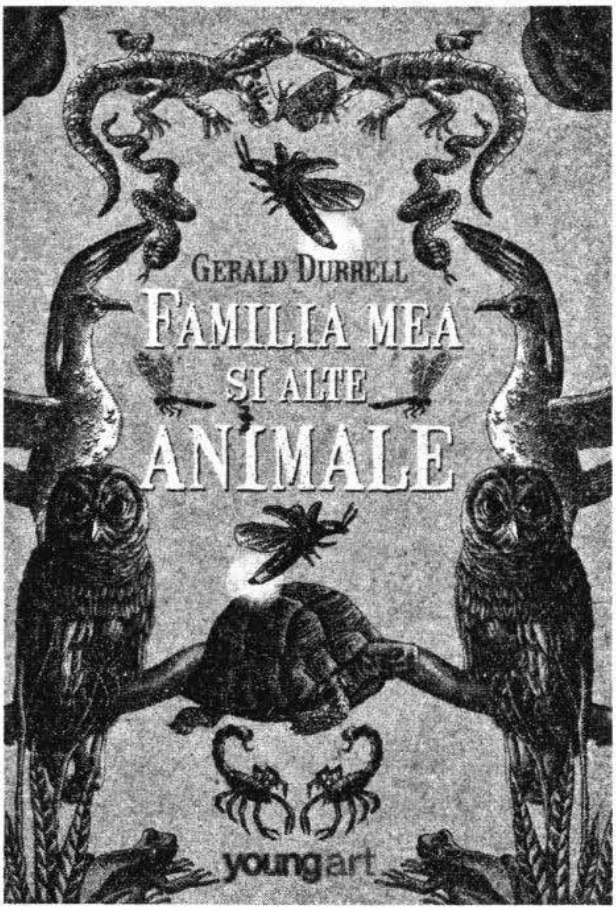

Gerald Durrell, *Familia mea și alte animale*

Traducere din limba engleză de Lidia Ionescu

Atunci când excentrica familie Durrell nu mai suportă deprimanta climă britanică, face ceea ce orice familie rezonabilă ar face: își vinde casa din Anglia și se mută cu tot cu cățel în însorita insulă grecească Corfu. Pentru Gerry, în vârstă de zece ani, acesta este începutul unei perioade magice și pline de aventuri. Întâlnirea dintre fabuloasa menajerie pe care Gerry o aduce în casă și originala lui familie dă naștere unei serii de catastrofe irezistibil de comice: șerpi salvați de insolație care ajung în cadă, cutii de chibrituri pline cu scorpioni mișunând pe masă la micul dejun etc. Nici ceilalți membri ai familiei Durrell nu sunt tocmai insipizi: o să vedeți ce se poate întâmpla în fața unor moaște sfinte sau cum se conduce o barcă rotundă când suferi din amor. Familia mea și alte animale este o veselă cronică de familie, iubită cu pasiune de milioane de cititori, un clasic al umorului britanic de cea mai bună calitate.

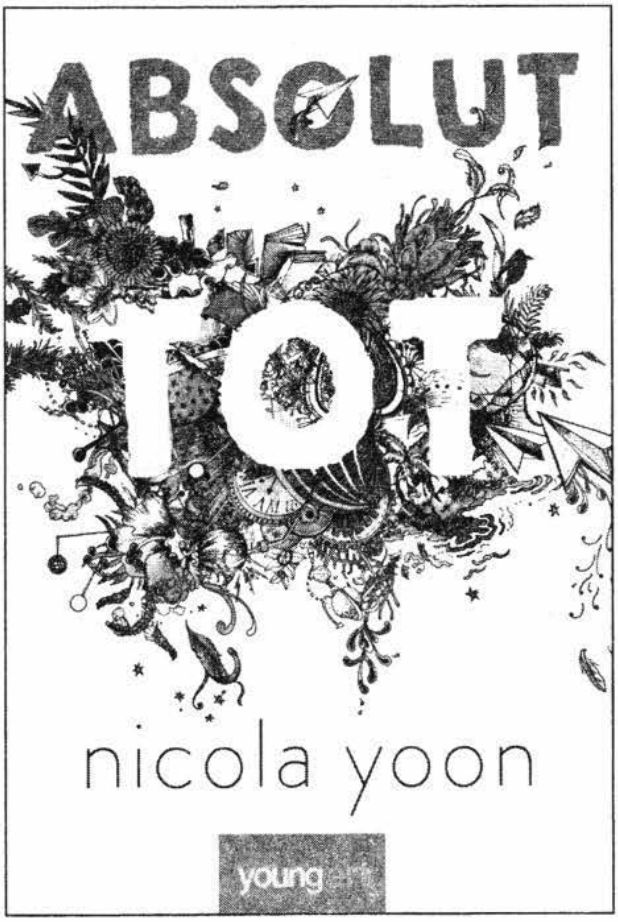

Nicola Yoon, *Absolut tot*

Traducere din limba engleză și note de Roxana Coțovanu

Boala lui Maddy, protagonista cărții, este pe cât de rară, pe atât de faimoasă. Pe scurt, e alergică la lume. Nu are voie să iasă din casă, n-a mai ieșit de șaptesprezece ani. Singurii oameni pe care-i vede în carne și oase sunt mama ei și Carla, sora medicală care o îngrijește.

Dar apoi, într-o bună zi, vine la casa de alături o camionetă. Maddy se uită pe fereastră și îl vede pe el. E înalt, suplu, îmbrăcat tot în negru – tricou negru, blugi negri, tenișI negri și un fes negru care-i acoperă părul în întregime. O surprinde privindu-l și se uită fix la ea. Maddy îi răspunde la fel. Numele lui e Olly.

Poate că nu putem prezice viitorul, dar putem prezice câte ceva. De exemplu, Maddy e sigură că se va îndrăgosti de Olly. Aproape sigur va fi un dezastru.

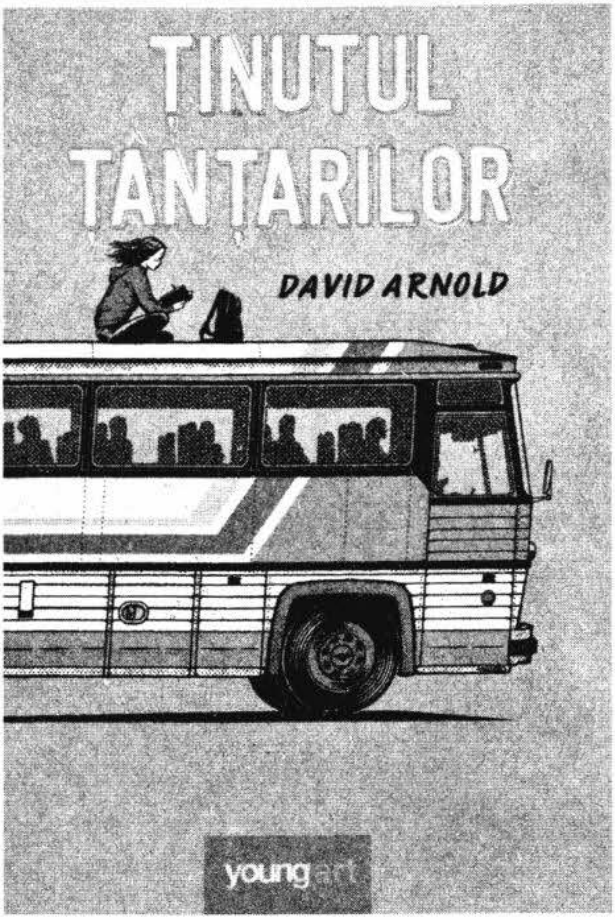

David Arnold, *Ținutul Țânțarilor*

Traducere din limba engleză și note de Iulia Arsintescu

Mim nu e bine. Epiglota deplasată și ochiul cu care nu mai vede sunt ultimele sale griji. Familia i se destramă repede, tânăra de 16 ani suferă de nevroză. Mim e nevoită să se mute în celălalt colț al țării împreună cu tatăl și noua lui soție. Când află că mama ei e bolnavă, Mim fuge de-acasă, hotărâtă să străbată cei 1524 de kilometri care o despart de ea. Drumul nu e doar lung, ci se dovedește și dificil de străbătut, căci întâlnirile și confruntările cu diverse personaje și propriii demoni o pun la grea încercare.

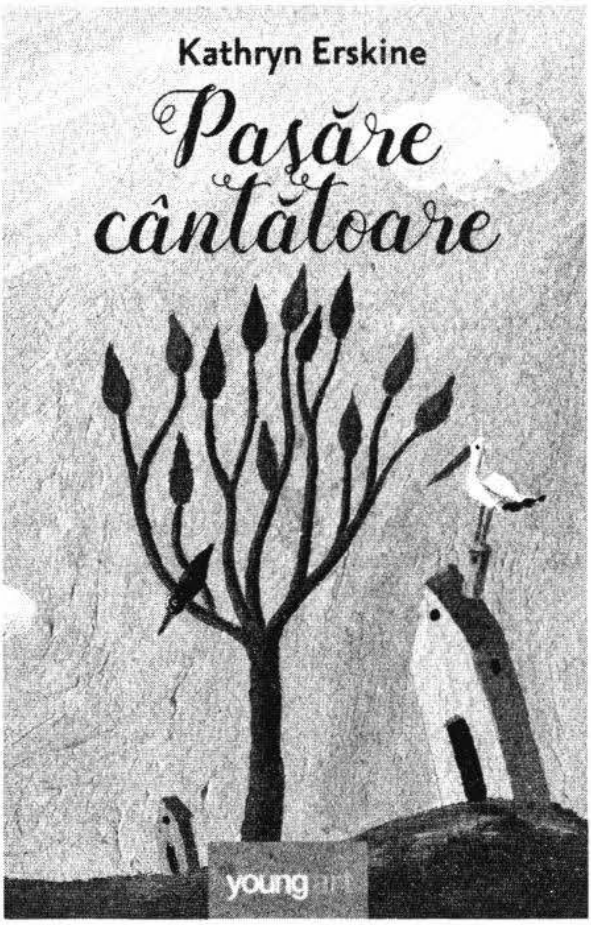

Kathryn Erskine, *Pasăre cântătoare*

Traducere din limba engleză și note de Iulia Pomagă

Caitlin e o fetiță mai specială: suferă de sindromul Asperger. Lucrurile sunt albe sau negre, mâncarea nu trebuie să i se amestece pe farfurie, spune tot ce-i trece prin cap, desenele pe care le face (și la care e foarte talentată) nu pot fi în culori; altfel, totul devine confuz. Devon, fratele său mai mare, îi era cel mai bun ajutor când lumea ajungea să fie copleșitoare, dar acum a dispărut. Tatăl nu-i e de prea mare folos, pierderea lui Devon a lăsat un gol imens. Caitlin nu vrea decât ca lucrurile să fie exact ca-nainte. Știe că trebuie să ajungă la „împăcare", dar nu înțelege ce înseamnă asta, în ciuda definițiilor din dicționarele pe care le consultă. În încercările ei de a obține împăcarea, Caitlin descoperă că lucrurile în viață nu sunt neapărat albe sau negre.

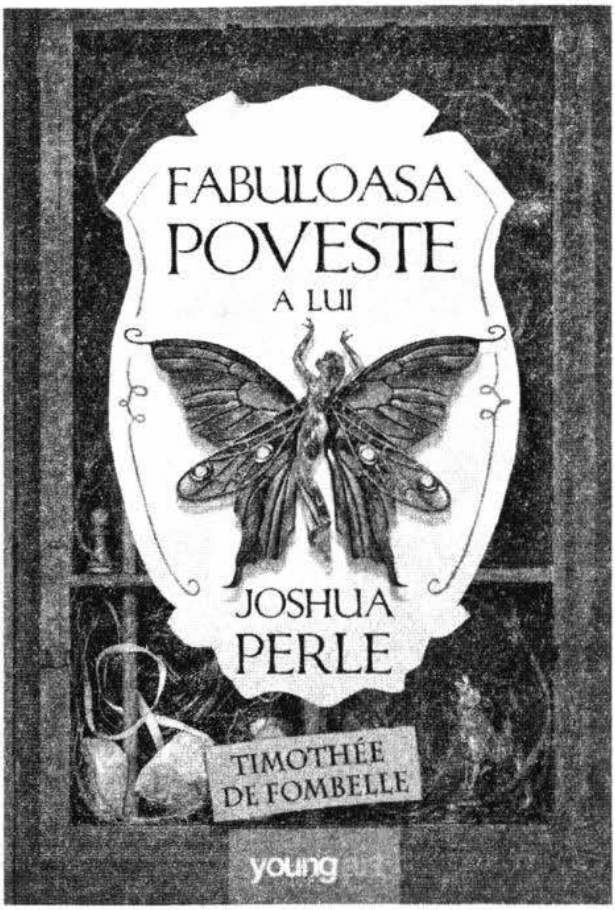

Timothée de Fombelle, *Fabuloasa poveste a lui Joshua Perle*

Traducere din limba franceză și note de Mihaela Dobrescu

Prințul moștenitor al unui tărâm populat de zâne și duhuri ajunge să fie captiv în lumea noastră. O familie de evrei cofetari din Paris îl ia sub acoperișul ei pe tânărul apărut de nicăieri în timpul unei furtuni teribile. Joshua nu-și dorește decât să se întoarcă acasă pentru a fi împreună cu iubirea vieții sale, dar istoria zbuciumată a lumii în care a fost exilat are alte planuri pentru el. Când și când, diverse obiecte de pe tărâmul celălalt se strecoară cine știe cum până în realitatea aceasta, făcându-l pe Joshua să-i fie mai tare dor de casă. Îi va ajunge oare o viață întreagă să găsească drumul înapoi? Aceasta este adevărata și fabuloasa poveste a lui Joshua Perle.

„Încă o dată, Timothée de Fombele duce literatura young la cel mai înalt nivel, seduce cititorii de orice vârstă și îi farmecă."

Télérama

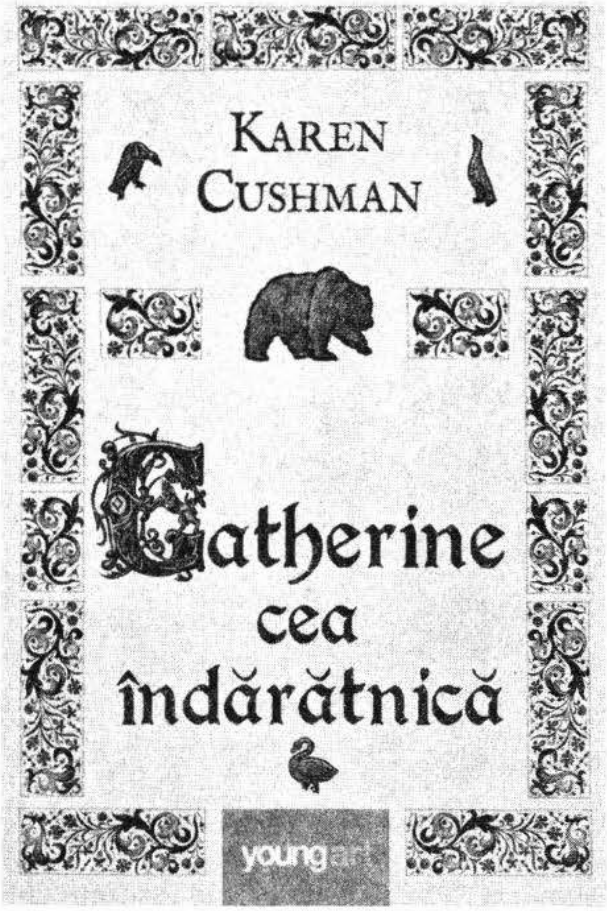

Karen Cushman, *Catherine cea îndărătnică*

Traducere din limba engleză și note de Alina Popescu

Pe degetele mari ale Domnului, tare greu e să fii domniță în anul 1290!

Catherine are 14 ani și ar prefera să iasă cu păstorul de capre, la pășune, și să-și petreacă vremea dănțuind cu sătenii la praznice, dar mama și doica ei au alte idei: vor cu orice chip să o educe ca să devină o doamnă desăvârșită. Așa se face că este supusă la cele mai plicticoase cazne.

Dar zile fripte îi face cu adevărat bestia de tată, care vrea să o mărite cu orice chip. Astfel, pe la conacul lor se perindă tot felul de pețitori, unul mai bătrân și mai neisprăvit ca altul, însă Catherine are mereu ac de cojocul lor. Face ea ce face și toți acești mocofani fug rupând pământul. Asta până când își face apariția Barbă Nețesălată...

Aventuri de neuitat, tărâmuri exotice neexplorate de nimeni, viață trăită fără o plasă de siguranță – iată ce își dorește Tom, tânărul englez de 23 de ani, de când se știe. Așa că atunci când i se oferă o slujbă de profesor rezident într-o școală din Argentina, nu mai stă pe gânduri. Se îmbarcă în primul avion, în ciuda situației politice și economice instabile care domnește în America de Sud în acei ani. La multe se așteaptă Tom de la călătoria vieții sale, dar să-și lege destinul de un pinguin Magellan pe care-l salvează de la moarte, nu. Și totuși această întâlnire pe care i-o rezervă soarta se dovedește a fi providențială; și nu doar pentru Tom, ci pentru toți cei cu ale căror vieți micul pinguin intră în contact.

„Clasicul umor sec englezesc al autorului echilibrează perfect candoarea devotamentului nesfârșit al pinguinului. Aventurile lui Michell li se vor părea grozave și încântătoare atât iubitorilor de animale, cât și pasionaților de călătorii."

Shelf Awareness

„Tom Michell pare genul de tip cu care îți dorești să ieși cândva la masă. Te va încânta, fără-ndoială, cu poveștile lui fascinante."

Washington Post

„O desfătare și una dintre cele mai emoționante povești citite anul acesta."

Heat

young

BESTSELLER AMAZON

14+

AVENTURĂ *nemaipomenită* & PRIETENIE *incredibilă*

9 786068 811048